



T. C.

ORDU ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**ORDU İLİNDE SERBEST VE ORGANİK SİSTEMDE
YUMURTA ÜRETİMİ YAPAN İŞLETMELERİN
GENEL YAPISININ BELİRLENMESİ**

KARDELEN GÜÇCÜK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ZOOTEKNİ ANABİLİM DALI

ORDU 2023

TEZ BİLDİRİMİ

Tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan ve kullanılan intihal tespit programının sonuçlarına göre; bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, tezin içerdiği yenilik ve sonuçların başka bir yerden alınmadığını, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

KARDELEN GÜÇCÜK

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

ÖZET

ORDU İLİNDE SERBEST VE ORGANİK SİSTEMDE YUMURTA ÜRETİMİ YAPAN İŞLETMELERİN GENEL YAPISININ BELİRLENMESİ

KARDELEN GÜÇCÜK

ORDU ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ZOOTEKNİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ, 212 SAYFA

(TEZ DANIŞMANI: PROF. DR. SEZAI ALKAN)

Bu araştırmada Ordu ilinde serbest sistem ve organik sistem yumurta tavukçuluğu yapan işletmelerin genel yapısının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla çalışmada, Ordu ilinde aktif olarak yumurta tavukçuluğu yapan 101 üretici ile yüz yüze yapılan anketlerden elde edilen veriler kullanılmıştır.

Araştırmada serbest sistemde yumurta üretimi yapan işletmelerin %68.5'inin findıkaltı arazide bulunduğu, %42.6'sının kümes yapımında beton malzeme kullanmayı tercih ettiği belirlenmiştir. İşletmelerin %50'sinin kümes içinde havalandırmayı fan ile sağladığı, %57.4'ünün bireysel folluk, %44.4'ünün nipel tip suluk kullandıkları ve %42.6'sının altlık materyal olarak planya talaşı (kalın) tercih ettikleri saptanmıştır. İşletmelerin %51.9'unun tavuk sayısının 250 adet ve altında olduğu, %63'ünün Lohman Brown tavuk ırkını kullandıkları tespit edilmiştir. İşletmelerin %27.8'inin gezinme alanında, %37'sinin ise kapalı alanında m²'de 6 ve daha fazla tavuk yetiştirilmektedir. İşletmelerin %26.9'unda yumurta veriminin %81'den fazla olduğu belirlenmiştir.

Yine araştırmada organik sistemde yumurta üretimi yapan işletmelerin ise %83'ünün findıkaltı arazide bulunduğu, %55.3'ünün kümes yapımında sandviç panel kullandığı tespit edilmiştir. İşletmelerin %85.1'inin kümeste havalandırmayı fan ile sağladıkları, %68.1'inin bireysel folluk, %93.6'sının nipel tip suluk kullandıkları ve %83'ünün altlık materyal olarak çeltik kavuzunu tercih ettikleri belirlenmiştir. Yine, işletmelerin %68.1'inde tavuk varlığının 750 adet ve üzeri olduğu, %97.9'unun Lohman Brown ırkı tavukları kullandıkları saptanmıştır. İşletmelerin %51,1'inde gezinme alanında m²'ye 6 ve daha fazla tavuk, %48.9'unda ise kapalı alanda m²'ye 4 tavuk düştüğü belirlenmiştir. Aynı zamanda işletmelerin %70.2'sinde yumurta veriminin %81'den yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Anket, Ordu İli, Organik Sistem, Serbest Sistem, Yumurta.

ABSTRACT
DETERMINATION OF GENERAL STRUCTURE OF ENTERPRISES
PRODUCING EGGS USING FREE AND ORGANIC SYSTEMS IN
ORDU PROVINCE

KARDELEN GÜÇCÜK

ORDU UNIVERSITY INSTITUTE OF NATURAL AND APPLIED
SCIENCES

DEPARTMENT OF ANIMAL SCIENCE

MASTER THESIS, 212 PAGES

(SUPERVISOR: PROF. DR. SEZAI ALKAN)

In this study, it was aimed to determine the general structure of the enterprises producing eggs using free range and organic system in Ordu province. For this purpose, data obtained from face-to-face surveys with 101 egg producers actively in Ordu province were used in the study.

In the research, it was determined that 68.5% of the enterprises that produce eggs in the free system are located in hazelnut land, and 42.6% prefer to use concrete materials in the construction of the poultry house. It has been determined that 50% of the enterprises provide ventilation in the henhouse with a fan, 57.4% use individual nest boxes, 44.4% use nipple type drinkers, and 42.6% prefer planing sawdust as litter material. Again, it was determined that 51.9% of the enterprises had 250 hens or less, and 63% of them used the Lohman Brown hens breed. Also, 6 or more hens per square meter are grown in the open area of 27.8% of the enterprises and the indoor area of 37% of the enterprises.

It has been determined that 26.9% of the enterprises have more than 81% egg yield.

It has been determined that 83% of the enterprises producing eggs in the organic system are located in hazelnut land, and 55.3% of them use sandwich panels in the construction of the poultry house. It has been determined that 85.1% of the enterprises provide ventilation in the henhouse with fans, 68.1% use individual nest boxes, 93.6% use nipple type drinkers and 83% prefer rice husk as litter material. Again, it was determined that 68.1% of the enterprises had 750 hens or more and 97.9% of them used Lohman Brown hens. It has been determined that 51.1% of the enterprises have 6 or more hens per square meter in the open area and 4 hens per square meter in the indoor area in 48.9% of them. At the same time, it was determined that the egg yield was higher than 81% in 70.2% of the enterprises.

Keywords: Egg, Free Range System, Organic System, Ordu Province, Survey.

TEŞEKKÜR

Tez çalışmamın her aşamasında bilgi, öneri, destek ve teşviklerini esirgemeyen danışman hocam Sayın Prof. Dr. Sezai ALKAN'a ve istatistik çalışmamda izleyeceğim yol ve yöntemleri gösteren hocam Sayın Dr. Öğr. Üyesi Yeliz KAŞKO ARICI'ya emeklerinden dolayı teşekkür ediyorum. Araştırmamın saha aşamasında bana her türlü kolaylığı sağlayıp desteğini sakınmayan çok değerli Müdürüm Sayın Kemal YILMAZ'a şükranlarımı sunuyorum. Hayatımın her aşamasında olduğu gibi eğitim sürecimin bu basamağında da beni her anlamda destekleyen kıymetlilerim annem Sevdije GÜÇCÜK, babam Orhan GÜÇCÜK ve kardeşim Orhun GÜÇCÜK'e gösterdikleri sabır ve anlayış için; fahri kız kardeşim Büşra HORASAN ÇAKAR'a çalışmam boyunca verdiği manevi destek için teşekkürlerimi sunuyorum.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
TEZ BİLDİRİMİ	I
ÖZET	II
ABSTRACT	III
TEŞEKKÜR	IV
İÇİNDEKİLER	V
ÇİZELGE LİSTESİ	VII
SİMGELER ve KISALTMALAR LİSTESİ	VIII
EKLER LİSTESİ	IX
1. GİRİŞ	1
1.1 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Hakkında Genel Bilgiler	7
1.2 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Hakkında Genel Bilgiler	10
2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR	16
3. MATERYAL ve YÖNTEM	22
3.1 Materyal	22
3.2 Yöntem.....	22
3.2.1 Çalışma Evreni ve Örneklem	22
3.2.2 İstatistik Değerlendirme	22
4. BULGULAR ve TARTIŞMA	23
4.1 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan İşletmeler	23
4.1.1 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Üreticilerin Demografik Özellikleri.....	23
4.1.2 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu İşletmelerine Ait Temel Bulgular.....	26
4.1.3 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğunda Kullanılan Tavukların Sağlık ve Beslenme Durumlarına Ait Temel Bulgular	34
4.1.4 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğundan Elde Edilen Yumurtaların Satış ve Pazarlamasına Ait Temel Bulgular.....	36
4.1.5 Yumurta Üreticileri Birliğine Ait Temel Bulgular.....	40
4.1.6 Kovid-19 Salgını Etkisine Ait Temel Bulgular.....	43
4.1.7 DİTAP'a Ait Temel Bulgular.....	44
4.1.8 Üreticilerin Demografik Özelliklerine Göre İncelenmesi.....	45
4.1.8.1 Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Değerlendirilmesi.....	45
4.1.8.2 Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Değerlendirilmesi	63
4.1.8.3 Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Değerlendirilmesi	83
4.2 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan İşletmeler.....	103
4.2.1 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Üreticilerin Demografik Özellikleri.....	103
4.2.2 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu İşletmelerine Ait Temel Bulgular ..	106
4.2.3 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğunda Kullanılan Tavukların Sağlık ve Beslenme Durumlarına Ait Temel Bulgular	113
4.2.4 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğundan Elde Edilen Yumurtaların Satış ve Pazarlamasına Ait Temel Bulgular.....	116
4.2.5 Yumurta Üreticileri Birliğine Ait Temel Bulgular.....	120
4.2.6 Kovid-19 Salgını Etkisine Ait Temel Bulgular.....	122
4.2.7 DİTAP'a Ait Temel Bulgular.....	123
4.2.8 Üreticilerin Demografik Özelliklerine Göre İncelenmesi.....	124

4.2.8.1 Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Değerlendirilmesi.....	124
4.2.8.2 Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Değerlendirilmesi	142
4.2.8.3 Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Değerlendirilmesi	164
5. SONUÇ ve ÖNERİLER.....	183
6. KAYNAKLAR.....	193
EKLER	197
ÖZGEÇMİŞ	209

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 4.1 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcıların Demografik Özelliklerine Ait Tanıtıcı İstatistikler.....	24
Çizelge 4.2 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan İşletmelere Ait Tanıtıcı İstatistikler.....	29
Çizelge 4.3 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğunda Kullanılan Tavukların Sağlık ve Beslenme Durumlarına Ait Tanıtıcı İstatistikler	35
Çizelge 4.4 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğundan Elde Edilen Yumurtaların Satış ve Pazarlanmasına Ait Tanıtıcı İstatistikler.....	38
Çizelge 4.5 Yumurta Üreticileri Birliği'ne Ait Tanıtıcı İstatistikler.....	42
Çizelge 4.6 Kovid-19 Salgını Etkisine Ait Tanıtıcı İstatistikler	44
Çizelge 4.7 DİTAP'a Ait Tanıtıcı İstatistikler.....	45
Çizelge 4.8 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Analiz Sonuçları.....	47
Çizelge 4.9 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları	65
Çizelge 4.10 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları	85
Çizelge 4.11 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcıların Demografik Özelliklerine Ait Tanıtıcı İstatistikler.....	104
Çizelge 4.12 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan İşletmelere Ait Tanıtıcı İstatistikler.....	108
Çizelge 4.13 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğunda Kullanılan Tavukların Sağlık ve Beslenme Durumlarına Ait Tanıtıcı İstatistikler	114
Çizelge 4.14 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğundan Elde Edilen Yumurtaların Satış ve Pazarlanmasına Ait Tanıtıcı İstatistikler.....	118
Çizelge 4.15 Yumurta Üreticileri Birliğine Ait Tanıtıcı İstatistikler.....	121
Çizelge 4.16 Kovid-19 Salgını Etkisine Ait Tanıtıcı İstatistikler	123
Çizelge 4.17 DİTAP'a Ait Tanıtıcı İstatistikler.....	124
Çizelge 4.18 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Analiz Sonuçları.....	126
Çizelge 4.19 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları	144
Çizelge 4.20 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları	166

SİMGELER ve KISALTMALAR LİSTESİ

cm	: Santimetre
DİTAP	: Dijital Tarım Pazarı
g	: Gram
kkal	: Kilokalori
m	: Metre
m²	: Metrekare
mg	: Miligram
pdeğeri	: İstatistik Önem Düzeyi
TUİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
χ^2	: Pearson Ki-Kare Değeri
LR χ^2	: Likelihood Ratio Ki-Kare Değeri

EKLER LİSTESİ

Sayfa

Ek 1: Ordu İlinde serbest ve organik sistemde yumurta üretimi yapan işletmelerin genel yapısının belirlenmesi anket formu	198
--	-----

1. GİRİŞ

Gallus Domesticus türünden elde edilen ve yapısı içerisine hile karıştırılmayan üreme materyali yumurta olarak adlandırılmaktadır (Türkoğlu ve Sarıca, 2018). Yapılan çeşitli çalışmalar sonucu 20. yüzyılın başında yumurta biyolojik değeri tam, insan sağlığı üzerine olumlu etkileri olan, besin maddelerince zengin ve koruyucu gıda maddesi olarak tanımlanmıştır (Akbay ve ark., 2000). Yumurtanın besin değerinin kıyaslanamaz oluşunun en belirgin göstergesi döllenmiş yumurtaya dışarıdan ek herhangi bir besin maddesi katılmadan sadece sıcaklık ve nem ayarlaması yapılarak 21 gün gibi bir sürede canlı bir civciv üretebilmesidir (Akbay ve ark., 2000; Türkoğlu ve Sarıca, 2018). Ayrıca yumurta içeriğine hile karıştırılmamasının yanında dış müdahale olmaksızın orijinal ambalajı ile tabiatın bize sunduğu tek gıda maddesidir (Akbay ve ark., 2000). Yüksek besin değerinin yanısıra anne sütüne ek olarak başlanan ilk besin olan yumurta gerek bebek ve çocukların, gerekse yetişkinlerin beslenme programlarında yer alması gereken en önemli besin kaynaklarından biridir (Türkoğlu ve Sarıca, 2018). Öyle ki yumurta proteini anne sütüyle birlikte “örnek protein” kaynağı olarak gösterilmektedir (Çelebi ve Karaca, 2006). Yumurtanın kalori değerinin düşük (80 kkal), sindirilebilirliğinin ise yüksek oluşu diyet yapanların, hastaların ve yaşlıların bu gıdayı öncelikli tercih etmelerinin sebepleri arasındadır. Ortalama bir yumurta dışardan alınması gereken esansiyel aminoasitlerin tamamını barındırırken, yaklaşık 6-7 g kadar protein, 2/3’ü doymamış yağ asiti olmak üzere 5-6 g kadar yağ ve 0.4 gramdan daha az karbonhidrat içermektedir (Türkoğlu ve Sarıca, 2018). Hayvansal ürünler içinde en iyi protein kalitesine sahip olup A, D, E, K ve B grubu vitaminlerce zengindir (Açıkgöz ve Önenç, 2006). Yumurta proteini %95 sindirilebilirlikle besin maddeleri içinde biyolojik değer bakımından ilk sıradadır (Çelebi ve Karaca, 2006). Ek olarak Ca, Fe, P, Cu ve Zn mineralleri bakımından oldukça zengindir. Ancak yumurtanın besin değeri üzerinde tavuğun yaşı, ırkı, tükettiği yem, çevre koşulları, yumurtanın depolanma şart ve süresi, pişirme ve işleme şekilleri gibi faktörlerin de etkisi olduğu unutulmamalıdır (Türkoğlu ve Sarıca, 2018).

Kolestrol kokusuz, yağ benzeri ve sadece hayvansal dokularda bulunan bir maddedir. Canlı vücudu için esansiyel olma özelliği taşıdığından dışardan alınmadığında daha çok karaciğer olmak üzere az da olsa bağırsakta üretilirken,

besinlerle dışarıdan fazla alındığında ise kolesterolün organlarca sentezlenen kısmı vücut tarafından inhibe edilmek suretiyle denge sağlanır. Son çeyrek asırda yumurta tüketiminin kandaki kolesterol seviyesini arttırarak kalp damar rahatsızlıklarına yol açtığına dair yorumlar yapılmıştır. Yumurta 195-210 mg olan kolesterol düzeyi ile yüksek kolesterol içeren bir besin olarak sınıflandırılabilir, ancak bu durum metabolizması doğru çalışmayan bireylerin metabolizmasının kendi kolesterol seviyesini regüle edememesinden dolayı risk oluşturmaktadır (Türkoğlu ve Sarıca, 2018). Ayrıca kandaki kolesterol seviyesinin %80'lik kısmının genetik, stres ve sigara kullanımı ile ilişkili olduğu ve yalnızca kalan %20'lik dilimin kişinin uyguladığı diyetle ilgili olduğu tespit edilmiştir (Çelebi ve Karaca, 2006). Son yıllarda kardiyologların çoğu kalp-damar rahatsızlığı olan hastaların haftada 2-3 kez, sağlıklı insanların ise günde 1 adet yumurta yemelerini önermektedir (Türkoğlu ve Sarıca, 2018).

Yeni yumurtlanmış yumurta en yüksek kalitedeki yumurta olarak bilinirken yumurtlama öncesi ve yumurtlama sonrası yumurta için uygun koşulları sağlayıp tüketicisiyle buluşturabilmek de yumurtanın kalite seviyesini yakından ilgilendirir. Yumurta kalitesi belirlenirken başlıca yumurtanın iç ve dış özelliklerine göre sınıflandırma yapılır (Türkoğlu ve Sarıca, 2018). Ak ve sarı görünümü, et-kan lekesi durumu, haugh birimi ve besin maddesi kompozisyonu bakılan iç kalite özellikleriyken; yumurta ağırlığı, kabuğun kalınlığı, şekli ve kırılma mukavemeti dış kalite özellikleridir (Altun ve Bölükbaşı, 2020). Tüm bunlara göre AA kalitedeki yumurtalarda hava boşluğu 0.3175 cm'den daha az derin ve hareketsizdir. Yumurtanın şekli normal, kabuk tam olarak temiz ve sağlamdır. Yumurta ışık altında döndürüldüğünde yumurta sarısı tam merkezde konumlanmış, ak sarıyı çevrelemiş olmalı ve her ikisinde de görülebilir kusurlar olmamalıdır. A kalitedeki yumurtalarda şekil normal, kabuk tam olarak temiz ve sağlamdır. Hava boşluğu 0.4763 cm'den daha az derin ve hareketsizdir. Yumurta ışık altında döndürüldüğünde, A kalite yumurtalarda, AA kalite yumurtalara göre yumurta sarısı merkezden biraz daha kaymış olarak görülebilir. Ak ve sarıda yine görülebilir kusurlar olmamalıdır. B kalitedeki yumurtalarda hava boşluğu 0.4763 cm'den daha azdır. Yumurta ışık altında döndürüldüğünde ak akışkan bir halde olabilir ancak bu görüntü kanlı olmamalıdır. Renk değişikliği veya kireç problemlerinin olması B kalitedeki

yumurtalarda normal karşılanırken kabuğun kırık olmaması gerekir. Bu sınıf kalitedeki yumurtalarda lekeli alan, toplam yüzey alanının 1/32'sinden fazla olmamalıdır (Türkoğlu ve Sarıca, 2018).

Yumurtanın tazelik ve bütünlüğünün korunarak pazarlanabilmesi adına yaşanan ihtiyaçtan doğan yumurta ürünleri başlıca kurutulmuş, dondurulmuş ve sıvı olmak üzere 3 formdur. Bunlara ek bütün haşlanmış veya soyularak dondurulmuş yumurtalar, dondurulmuş yumurta sucukları ve dondurulmuş omletler de yumurta ürünleri olarak zamanla yumurta piyasasında yerini almıştır. Amerika Birleşik Devletleri'nde 1878 yılından sonra başlayan kuru yumurta üretimi, 1900-1940 yıllarında üretimin fazlalaşmasıyla yerini dondurulmuş, suyu alınmak suretiyle homojenize edilmiş ve şeker-tuz gibi maddelerle desteklenmiş ürünlere bırakmıştır. Kuru yumurtanın gelişimini etkileyen bir diğer faktör de piyasaya sunulan bir kısım yumurtada salmonella pozitif sonuç alınması olmuştur. 1950 yılından sonra işlenmiş ürün üretiminin çok daha fazla artmasıyla birlikte yumurta ürünlerinde salmonellanın eliminasyonuna yönelik 60 derecede 3.5 dakika olmak üzere pastörizasyon tekniği kullanılmaya başlanmıştır. Yumurta ürünlerinin raf ömürlerinin daha uzun olması ve likit, dondurulmuş ya da kurutulmuş yumurtanın daha rahat transport edilebilir oluşu göz önünde bulundurulduğunda gelecekte kabuklu yumurta pazarlamasının azalacağı beklentiler arasındadır (Türkoğlu ve Sarıca, 2018).

Tavukçuluk sektörünün doğuşu en başta ailelerin et ve yumurta ihtiyacını karşılamak üzere açık alanda otlatmak nadiren de ek yemleme yapmak suretiyle başlamışken artan nüfus ve kentleşme tavuk eti ve özellikle yumurtasına olan talebi artırmıştır (Şekeroğlu ve Pekin, 2009). Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de artan nüfusun dengeli ve yeterli beslenebilmesinin yanısıra gelecek neslin de sağlıklı olarak yetişebilmesi noktasında içerdiği protein miktarı itibarıyla hayvansal gıdalar gün geçtikçe önem kazanmaktadır (Kızıloğlu ve ark., 2013). Zamanla ülkeler ve şehirler arası gelişen ulaşım imkanı ve yenilikçi depolama teknolojileri sektörün ilerlemesini hızlandırmıştır. Genetik biliminin gelişmesiyle 1940 yıllarından itibaren kombine ve yumurtacı ırklar yerini ticari hibritlere bırakmıştır.

Kanatlı hayvan sayısı 2019 yılı verilerine göre dünyada 55 milyar adet olup bunların %92.9'unu tavuklar oluşturmaktadır. Dünyada yumurta üretimi 2019

yılında 84 milyon ton olarak gerçekleşirken, 2021 yılında 87-90 milyon ton civarında bir üretim beklenmektedir. Dünya kabuklu yumurta üretimi 2019 yılında önceki yıla oranla %3.5 artarak 83.5 milyon tonla en yüksek seviyesine ulaşmış olup bu üretimin %93.3'ünü tavuk yumurtası oluşturmaktadır. Tavuk yumurtası üretiminde 28.5 milyon tonluk üretimle Çin en önemli yumurta üreticisi konumundadır. 2019 yılında dünya yumurta ihracatı bir önceki yıla göre %1.5 azalarak 2.3 milyon ton olarak gerçekleşmiş; yumurta ithalatı ise bir önceki yıla göre %14.1 artarak 2.5 milyon ton ile en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Ancak ithalat miktarı artış gösterecek şekilde değer bakımından bir önceki yıla göre %2.9 oranında azalma meydana gelmiştir. Bu durumun en önemli nedeni 2020 yılında başlayan Covid-19 salgınının tedarikten lojistiğe yarattığı aksaklıkların yumurta fiyatlarında düşümlere sebep olmasıdır. Dünyada artan nüfusla birlikte beslenme şekilleri de sürekli olarak değişmiş olup Covid-19 salgını bu değişimi şiddetlendirmiştir. Salgın sonrası düşük maliyetli ve kaliteli bir protein kaynağı olan yumurta tüketicilerce daha çok tercih edilir hale gelmiş sonucunda da dünyada yumurta tüketimi artmıştır (Çiçekgil, 2021).

Türkiye'de tavukçuluk adına ilk adım 1930 yılında Ankara'da Merkez Tavukçuluk Enstitüsü'nün kurulumu ile atılmış olup 1952 yılına kadar yerli saf ırklarımızın düşük verimde olmaları dolayısıyla istenilen noktaya gelinebilmiştir (Akbaş ve ark., 2000; Köse ve Durmuş, 2014). Amerika Birleşik Devletleri'nden 1952 yılında saf kültür ırklar (New Hampshire, Plymouth Rock, Leghorn v.b) civciv olarak ithal edilmiş olup Tarım Bakanlığı'na bağlı kuruluşlara ve vatandaşlara dağıtılmıştır. Ancak, süreç öncesi genetik ve ıslaha yönelik gerekli alt yapı çalışmaları yapılmadığından yetersiz bakım koşulları altında kendi haline bırakılan ırklardan istenilen verim alınamamıştır (Akbaş ve ark., 2000). Yem Sanayi T.A.Ş.'in 1956 yılında kurulmasıyla besleme koşulları rasyonelleşmiş, 1963 yılında özel kuruluşların da devreye girmesiyle hibrit ebeveynler ithal edilmeye başlanarak verimi artırma yoluna gidilmiştir (Akbaş ve ark., 2000; Köse ve Durmuş, 2014). 1980 yıllarından itibaren öncelerinde aile ve köy tipi olan işletmeler aynı sene içinde büyük ebeveyn ana ve baba hatlarının ithaline verilen izinle hızlı bir gelişme göstermişlerdir (Akbaş ve ark., 2000; Benli ve Durmuş, 2015).

Türkiye'de yumurtacı ırkların performanslarının belirlenip soylarının geliştirilmesine yönelik çalışmalar oldukça eski olup sektörü dışa bağımlılıktan

kurtarmak amacıyla 1968 yılında yerli hibrit soylarının geliştirilmesi için çalışmalara başlanmıştır. Bu çalışmalar sonucu dış kaynaklı hibritlerle rekabet edebilmesi için ATAK-S, ATAK VE ATABEY hibritleri geliştirilmiştir (Akbay ve ark., 2000; Şekeroğlu ve Pekin, 2009). Üretilen yerli hatların bazı özellikleri yabancı genetik materyallerle karşılaştırıldığında verim düzeyi olarak geride kaldığından hedeflenen amaca hala tam olarak ulaşıldığı söylenemezken üretim koşulları yabancı hibritlere uygun olmayan bazı işletmelerde olumlu sonuçlar alındığı söylenebilir (Akbay ve ark., 2000).

Türkiye’de 2020 yılında kümes hayvanları sayısı 386 milyon adet olup bunların %98.3’ü tavuktur. Türkiye’deki yumurta tavuğu sayısı bir önceki yıla göre %0.5 artarak 121 milyon adete ulaşmıştır. TÜİK verilerine göre, 2020 yılında Türkiye’de tavuk yumurtası üretimi geçen yıla oranla %0.6 azalarak 1.2 milyon tona (19.8 milyar) düşmüştür. Aslında büyüme eğiliminde olan sektör 2019 yılında en yüksek seviyeye ulaştığında Irak’ın yumurta ithalatına getirdiği yasaktan büyük ölçüde etkilenmiştir. Dünyayı 2020 yılında etkileyen Kovid-19 salgını ve artan döviz kuruna bağlı yem fiyatlarının yükselmesi gibi sebeplerin de üretimin düşmesinde etkili olduğu söylenebilir. Yumurta ihracatı 2018 yılında 361 ton ile pik yapmış, 2020 yılında azalarak 218 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Bu durumun sebebi olarak Irak’ın tutumu ve Kovid-19 salgınının sebep olduğu aksamlar gösterilmektedir. Tavuk yumurtası üretiminde 2019 yılında Türkiye %1.5 pay ile 9. sırada yer almış olup 2019 yılı ihracat değeri geçen yıla oranla %7.7 azalarak 275 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Bu miktarla Türkiye dünya sıralamasında ikinci sırayı almıştır. Türkiye’de kanatlı hayvan sektöründe %68 oranla en büyük maliyeti yem giderleri oluşturmakta olup karma yem fiyatları yem hammadde fiyatlarındaki artışa bağlı olarak artmaktadır.

Türkiye yem hammaddesi bakımından dışa bağımlı olduğu için döviz kurlarında meydana gelen artış yem fiyatlarını büyük ölçüde etkilemiş ve yem kullanımı 2020 yılında bir önceki yıla oranla %0.01 azalarak 10 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Bu noktada çözüm dışa bağımlılığın azaltılması, Irak ile yaşanan ihracat sorunlarının çözülmesi ve döviz kurlarındaki artışın önüne geçilmesi şeklinde sıralanabilir (Çiçekgil, 2021).

Ordu ili 40-41 kuzey paralelleri ile 37-38 doğu meridyenleri arasında yer almaktadır. Ordu ili coğrafi yapı olarak engebeli olup tarım arazilerinin tamamına yakınına fındık bahçeleri oluşturur. Üreticiler yılın belli dönemlerinde gelirlerini fındıktan sağlarken kalan aylarda boşta kalmaktadırlar. İlde fındığın yanısıra alternatif başka üretim faaliyetlerinin geliştirilip uygulanması köyden kente göçün önlenmesi noktasında oldukça önemlidir. Bu hususta üreticiler arazilerinde fındık tarımı ile serbest sistem yumurta tavukçuluğunu birlikte yapıp bu iki üretim şeklinin sinerjik etkisinden yararlanarak ek gelir sağlanmaktadır. Bu üretim kombinasyonunda fındık bahçelerinde otlayan tavuklar işletmeyi yem bakımından %10 kadar kara geçirirken, bahçelerdeki otlar ek işçi masrafı olmadan tavuklarca temizlenmektedir (Anonim, 2014). Ordu ilinde ticari yumurta üretim ve ihracatının 1900'lü yıllardan itibaren gerçekleştiği tarihi kaynaklarca belirtilmektedir (Köse ve Durmuş, 2014). Ancak ilde sektör gerek bölgenin engebeli oluşu, gerek nemin yüksekliği, gerekse üreticilerin kanatlı sektörü hakkında yeterli bilgi sahibi olmamaları sebebiyle hızlı bir gelişim gösterememiştir (Anonim, 2014). Ordu ilinde 2020 yılında yumurta tavuğu sayısı toplam 234.105 olarak tespit edilmiştir (TÜİK, 2020). Organik Tarım İstatistiklerine göre 2020 yılında Ordu ilinde 20 adet organik sistemde üretim yapan kanatlı hayvan işletmesinde 14.250 adet tavuk olmak üzere toplam 12.000 adet yumurta üretimi gerçekleşmiştir (Anonim, 2020).

Dünyada ve Türkiye'de 1930'lu yıllarda kullanıma giren, yumurta üretiminin en ekonomik ve yaygın şekli olan kafeste yetiştiricilik, kanatlı sektörünün gelişimiyle konvansiyonel kafes sistemi olarak hızla yayılım göstermiştir. Ancak, tavukların kısıtlı alanda barındırılması hareketsizlik, kafes yorgunluğu, ayak ve bacak problemleri gibi sağlık sorunlarını beraberinde getirmiş ve seyreden süreçte hayvanlarda strese bağlı kanibalizm, tüy yolma ve geri gagalama gibi bozukluklarda artış kaydedilmiştir (Sözcü ve Yılmaz, 2014). Hayvan refahını bu denli olumsuz etkileyen bahse konu sistem Avrupa Birliği (AB)'nin 1999/74/EC komisyon kararı ile AB üye ülkelerinde 01.01.2012 itibariyle yasaklanmıştır (Baykalır ve Şimşek, 2014). Bu gelişmeler sonucunda; hızlı büyüyen genotipler yerine daha yavaş büyüyen genotiplerin tercih edildiği, daha az barındırma yoğunluğuna sahip, tavukların aktif olarak otlatıldığı ve refahın ön planda tutulduğu alternatif sistemler geliştirilmiştir (İpek ve ark., 2019). Başlıca tünekli, kuşluklu tip kümesler ve serbest

gezinmeli (Free-range sistemi) olmak üzere yeni sistemler işletmeler tercih edilir hale gelmiştir (Yenilmez ve Uruk, 2016). Tüm bu gelişmeler sonucunda özellikle yumurta üretiminde entansif yetiştirme sistemleri yerini organik ve serbest dolaşimli (free range) yetiştirme sistemlerine bırakmıştır (İpek ve ark., 2019).

1.1 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Hakkında Genel Bilgiler

Temelde bu sistem bilinen en eski sistem olup ızgaralı ya da çok katlı kafessiz sistemlerin bitki örtüsüyle kaplı açık gezinme alanlarıyla desteklenmiş olan şeklidir (Baykalır ve Şimşek, 2014; Sözcü ve Yılmaz, 2014). Serbest sistem diğer sistemlerden farklı olarak tavuk hareketlerini kısıtlamaksızın temiz hava ve güneşle birebir temas sağlayarak tavuklarda oluşabilecek stresi önlemeyi, kafes ve kümes kullanımını minimuma indirmeyi amaçlarken, buna bağlı iskelet ve tüy yapısından maksimum verim almayı, açık alan sayesinde gerçekleşen doğal beslenme ile de kaliteli et ve yumurta üretimini mümkün kılmayı vaad eden düşük maliyetli bir sistemdir (Yenilmez ve Uruk, 2016; İpek ve Sözcü, 2015). Bu sistem ile tavuklar hem açık alandaki otlardan hem de güneş ışığından maksimum düzeyde yararlanmış olur (İpek ve Sözcü, 2015; Baykalır ve Şimşek, 2014).

Serbest sistemde tavuklar küçük gruplar halinde barındırılır. Böylece stres faktörü azaltılarak hayvan refahı yükseltilmiş olur (Baykalır ve Şimşek, 2014; Sözcü ve İpek, 2015). Tavukların yapay ortam ile temasının minimum tutularak açık alanda otlatılması şeklinde tanımlanabilen bu sistem aynı zamanda tarlada kalan danelerin ve ineklerden kalan kısa otların tavuklar tarafından değerlendirilip yeniden ürüne dönüştürülmesine olanak sağlar. Aynı zamanda tavuklar eşelenme içgüdüleri ile açık arazideki zararlıları da temizleyerek biyolojik mücadeleye de katkı sağlamış olurlar (Öztürk ve Türkoğlu, 2012). Ancak, serbest sistem yumurta tavukçuluğu işletmelerinde tavuklarda açık alan kullanımına bağlı hijyen tam anlamıyla sağlanamadığından hastalığa yakalanma riski diğer sistemlere göre daha yüksek olabilmektedir. Bunun yanında serbest sistem yumurta tavukçuluğu işletmelerinde gaga kesimi uygulanmadığından sürüde kanibalizm, tüy yolma gibi istenmeyen davranışların görülme oranı da yüksektir (Sözcü ve Yılmaz, 2014).

Serbest sistem yumurta tavukçuluğu işletmelerinde başarı doğru yemlemeye ve otlatılma alanlarının iyi yönetimine bağlıdır. İşletmelerde bu iki bileşen

sağlandığı takdirde tavuklar daha sağlıklı beslenebilir ve daha karlı bir yetiştiricilik yapılabilir (Sözcü ve İpek, 2015). Otlatma alanının yönetiminde uygulanabilecek en iyi yöntem uygulama alanının rotasyonu olup bu sayede rotasyona tabi tutulan alandan besin madde içeriği yüksek otlar elde edilmiş olur. Uygulamada kullanılan alan 4 eşit parçaya bölünerek rotasyona tabi tutulmak suretiyle, bir otlakta ot kalmadığında diğerine geçilmesi mantığına dayanır (İpek ve Sözcü, 2015). Hayvanların otlatma alanına çıkabiliyor olmaları beslenme açısından pozitif geri yansımalar yapsada, kanatlıların sindirim sistemi selülozu sindirmeye uygun olmadığından sadece otlatma ile tam beslenme sağlanamaz. Bu yüzden hazırlanan rasyonun enerji, protein, mineral madde ve vitamin bakımından destekli ve dengeli olması gerekir (Sözcü ve İpek, 2016). Besleme temel olarak hazır yem, arpa, buğday ve mısır ile yapılır, ancak gerekli görüldüğü durumlarda doğal katkı maddeleri (enzimler, probiyotikler, prebiyotikler, fitobiyotikler gibi) kullanılabilirken GDO içeren yemler kullanılamaz (Yenilmez ve Uruk, 2016). Tavukların sindirim sistemleri ve dolayısıyla metabolizmaları memeli hayvanların sindirim sisteminden farklı olduğundan daha fazla kesif yeme ihtiyaç duyarlar. Tavuklar sindirim sistemleri itibarıyla günlük yem tüketimlerinin %65'i tahıldan oluşmalıdır (Yörük ve ark., 1999; Sözcü ve İpek, 2016). Kanatlı hayvan yetiştiriciliğinde yem giderleri tüm giderlerin yaklaşık olarak %70'ini oluşturduğundan rasyonun ekonomik ve dengeli olması şarttır (İpek ve Sözcü, 2015).

Serbest sistem yumurta tavukçuluğunda barınak; gezinti alanı ve kapalı sabit barınak alanı (altlıklı yer sistemi yada tünek tipi) olarak iki bölümden oluşur. (İpek ve Sözcü, 2015). Gezinme alanında tavuk başı en az 4 m² yeşil alan düşecek şekilde bir planlama yapılmalıdır. Kümes içerisinde ise m²'ye en fazla 12 tavuk düşecek şekilde kümes planlanmalıdır. Gezinme alanı, kümes içinde sıcaklığın stabilizasyonun sağlanması ve kaliteli altlık eldesi için sera olarak da değerlendirilebilir. Tavuklar kum banyosu ihtiyacını tamamen dış ortamda karşılıyorsa, bu alanda en az 4 saat geçirmelidirler (Baykalır ve Şimşek, 2014; İpek ve Sözcü, 2015). Serbest sistem yumurta tavukçuluğu işletmelerinde kullanılacak açık alanın yeşil otlarla kaplı olması yeterli olurken, bu alanın özellikle otlak olması ve organik yetiştiriciliğinin aksine belli süre boş bırakılması zorunluluğu yoktur. Kümes içerisinde tavuk başına ayrılan alanın artmasıyla kümes içinde amonyak,

sıcaklık ve nem artışına bağlı yaşanacak problemler azaltılabilir. Özellikle serbest sistem yumurta tavukçuluğunda hayvan refahını yükseltmek için zeminin en az yarısı dışkı toplanmasına elverişli olmalıdır. Zeminde altlık materyali olarak sap-saman, talaş, kum ve kısa çim materyalleri kullanılabilir. Kanatlı hayvanların türüne ve yaşına bağlı olarak gezinme alanına çıkabilecekleri giriş-çıkış alanları olmalı ve bu alanlar kümesin 100 m² taban alanı için en az 4 m uzunlukta olmalıdır. Gerek kümes içerisinde gerekse de gezinme alanında hayvanlara su ve yem ad libitum (serbest) olarak sağlanmalıdır (Anonim, 2010; İpek ve Sözcü, 2015). Ayrıca, serbest sistem yumurta tavukçuluğunda kullanılacak tavuklar hastalığa dirençli, renkli tüylü ve özellikle yavaş gelişen ırklardan seçilmelidir (Yenilmez ve Uruk, 2016).

Tavuklar açık alanda doğal davranım özgürlüğüyle birlikte bol temiz hava ve güneş ışığı altında yetişirken arazideki mevcut bitki çeşitliliğinden faydalanırlar. Açık alandaki böcek gibi küçük hayvanları avlama ve araştırma özellikleri nedeniyle günlük egzersizleri fazladır. Bu nedenle bu sistemde yetiştirilen hayvanların kemikleri dayanıklı, kondisyonları yüksektir. Hayvanlar yavaş geliştiği için etçi tavuklarda etin tekstür ve lezzeti daha iyiyken yumurtacı tavuklarda yumurta verimi yüksektir; konvansiyonel yumurtaya göre serbest sistemde üretilen yumurtalarda kolesterol oranı ve doymuş yağ oranı daha düşük; omega-3 yağ asidi, E ve A vitamini seviyeleri daha yüksektir. Serbest sistemden elde edilen yumurtaların yumurta kalınlığı daha fazla olduğundan kırık ve çatlak yumurta oranı bu sistemde diğer sistemlere göre daha düşüktür. Açık alanı aktif kullanabilen tavuklarda stres seviyesi daha düşük olduğundan tüy yolma ve kanibalizm daha az görülür. Sistem sayesinde barınak içi nem ve zararlı gazlarla teması en aza indirilen tavuklar daha dirençli ve sağlıklı hale gelirken kümes koşulları kaynaklı mortalite oranı daha düşük seyrederek. Serbest sistemde tavuklar yem ihtiyaçlarını çoğunlukla mevcut açık alandan karşıladıklarından sistem maliyeti düşük ve ekonomik bir sistemdir. Tavuklar açık alanda yaptıkları avlanma ile biyolojik mücadeleye destek sağlarken aynı zamanda dışkılarıyla açık alanda doğal gübreleme yaparak toprak verimliliğinin artmasını sağlarlar. Serbest sistemden elde edilen yumurtaların satış fiyatları konvansiyonel sistemden elde edilen yumurtaların fiyatlarına göre daha yüksektir (Yenilmez ve Uruk, 2016).

Serbest dolaşımli sistemde hayvan sayısında herhangi bir sınırlama olmadığından hijyen ve güvenliğin sağlanması zordur. Açık alanın aktif kullanımını ve sürü büyüklüğünün fazla olması nedeniyle sağlık problemleri fazladır. Açık alandaki zararlı bitkilerin tüketilmesiyle çeşitli sağlık problemleri gelişebilirken yine açık alanda toprak yeme problemi görülebilir. Yırtıcı hayvanların sürüye saldırma ihtimalinden doğan sosyal stres hayvan refahını olumsuz etkiler, yem saçılımını artar ve tavukların yemden yararlanma oranı düşer. Tüm bunlar ilerleyen zamanlarda işletmelerde negatif geri bildirim neden olur (Yenilmez ve Uruk, 2016).

1.2 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Hakkında Genel Bilgiler

Organik tarım; kimyasal gübre, pestisit gibi yapay girdiler kullanılmaksızın, toprak verimliliği ve gıda güvenliği esasına dayanan, sürdürülebilir, çevre ve insan sağlığına zarar vermek yerine destekleyen, üretimden tüketime kadar kayıtlı, kontrollü ve en önemlisi sertifikalı olan bir üretim şeklidir. Tarımda organiklik günümüz dünyasında gelecek nesilleri korumak, su varlığının devamını sağlamak, kimyasal kirliliği en aza indirmek, toprak kaybının önüne geçmek, üretilen ürünlerden daha fazla kar etmek, ekonomik gelişime katkı sağlamak, biyolojik çeşitliliği artırmak ve zengin aromalı doğal ürünleri tüketiciyle buluşturmak gibi ilkelerle geliştirilen ve hala gelişmekte olan bir sistemdir. Klasik tarımdan farklı olarak organik tarım zararlı ve hastalıklarla sentetik pestisit, herbisit, kimyasal gübre, büyüme hormonu, antibiyotik ve modifiye edilmiş gen kullanılmaksızın mücadele eder. Organik tarımı tercih eden çiftçiler mevcut ekolojik sistemi korurken kirliliğin azaltılmasına da destek olur.

İkinci Dünya savaşından sonra dünyada faaliyete geçen organik tarımın yayılımını Uluslararası Organik Tarım Hareketleri Federasyonu'nun (IFOAM – International Federation of Organic Agriculture Movement) kurulmasıyla hızlanmıştır. Organik yetiştiriciliğin doğuşunda toprağı korumak ilk amaç olarak benimsense de, insanların zamanla artan sağlıklı beslenme ihtiyacını karşılamak ve bunu yaparken de organik ürün yetiştiricilerinin menfaatlerini koruma amacı da güdülmüştür. Türkiye'de organik tarım 1986 yılında ithalatçı firmaların ihtiyaçlarından doğan istek doğrultusunda başlamıştır. Organik tarım ilk kez Ege Bölgesi'nde, kuru incir ve kuru üzüm olmak üzere iki ürünle gerçekleşmiştir. Daha

sonra bu ürünlere kuru kayısı ve fındık gibi ürünler de dahil olmuştur (Anonim, 2017).

Organik üretimde amaç, kimyasal girdi kullanmaksızın güvenli ve kaliteli gıda üretimini sağlamaktır. Organik üretimin odak noktası üretilecek bitkisel ya da hayvansal ürünün miktarı değil, niteliğidir (Bardakçı, 2021). Sıkışık barındırma sistemlerinde, yoğun yöntemlerle yetiştirilen hayvanlarda zamanla gelişen sağlık sorunları ve buna bağlı düşen verim hayvansal üretimde de organikliğin benimsenmesine sebep olmuştur. Organik hayvansal üretim temel olarak hayvanlara uygun beslenme ve bakımı sağlarken, hastalık işletmede henüz çıkmadan, koruyucu hekimlikle gerekli kontrollerin önceden yapıldığı nizami bir sistemdir. Ancak acil durumlarda alternatif tedaviler için uygun ilaç kullanımını serbesttir. Böylelikle doğal bir sistem içinde hayvanların sağlığı ve bütünlüğü korunur (Öztürk ve Türkoğlu, 2012).

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de organik hayvancılık organik tarım kadar hızlı gelişmemiştir. Hayvan refahı, temiz gıda, sıfır atık gibi kavramların bilinirliğinin artması ile oluşan farkındalık ve artan tüketici bilinci organik hayvancılığın gelişimine ön ayak olmuştur. Kırmızı ete kıyasla ulaşılabilirliği daha kolay olan yumurta ve tavuk eti hayvancılık sektörleri içinde kanatlı sektörünün daha hızlı ve sürdürülebilir bir üretim şekli olmasına neden olmuştur. Organik üretim son zamanlarda Türkiye’de tavuk yetiştiriciliği ve yumurta üretiminde giderek yaygınlaşmıştır (Balık, 2016).

Organik yumurta tavukçuluğu belli sınırlarla çevrili organik toprağa sahip alanda tavukların serbestçe gezebilmesi ve organik yemlerle beslenmesiyle köy tavuğu (doğal tavuk) olarak bahsedilen tavukçuluktan ayrılır (Balık, 2016). Yapılan bir çalışmada organik sistemde üretilen yumurtanın kafes sisteminde üretilen yumurtaya göre yumurta sarı rengi ve haugh birimi gibi kalite özelliklerinin daha iyi olduğu tespit edilmiştir (Bardakçı, 2021). Serbest sistem yumurta tavukçuluğu ile organik sistem yumurta tavukçuluğu arasında bazı benzerlikler olmasına karşın, organik sistem yumurta tavukçuluğunda sertifikasyon sürecinin zorunlu olması daha az tercih edilmesine neden olmaktadır (Balık, 2016). Organik sistem yumurta tavukçuluğu yapacak üreticinin elde ettiği ürünleri organik olarak pazarlayabilmesi

için öncelikle Tarım ve Orman Bakanlığı'nca yetkilendirilmiş herhangi bir sertifikasyon kuruluşu ile karşılıklı sözleşme yapması gerekmektedir. Sözleşmeyi takip eden süreçte organik tarım yapılacak alan ve hayvanlar geçiş sürecine alınır ve organik faaliyet resmi olarak başlamış olur. Organik işletmelerde arazi ve otlar 2 yıl, yumurta üretiminde kullanılacak kanatlı hayvanlar ise 6 hafta kadar geçiş sürecine alınır (Öztürk ve Türkoğlu, 2012). Organik yetiştiricilikte kullanılmak üzere seçilecek ırklar kümesin bulunduğu ortamın şartlarına uyum sağlayabilecek ve nispeten hastalıklara karşı daha dirençli olan ırklardan seçilmelidir. Seçilecek damızlıklar genetik yapısı değiştirilmemiş, tamamen organik yemle beslenmiş ve özellikle yetiştirileceği bölgeye adapte olmuş hayvanlardan seçilmelidir (İpek ve Sözcü, 2015). Organik yumurta üretimi için ihtiyaç duyulan kanatlı hayvanlar, organik üretim yaptığı kanıtlanmış işletmelerden ya da organik üretim için salmonella riski teşkil etmeyen damızlıkçı işletmelerden temin edilmelidir. Organik sistem yumurta tavukçuluğu yapmak üzere kurulacak işletme tavukları organik işletmeden almanın yanında gerekli durumlarda belli bir haftadan büyük olmamak koşulu ile konvansiyonel işletmelerden de alım gerçekleştirilebilir (Öztürk ve Türkoğlu, 2012).

Organik olarak işletilmek üzere kurulan tesise alınacak kanatlılar, konvansiyonel işletmeden alınacaksa; etlik civcivin yumurta çıkışından sonra vücutlarındaki 3 günlük depo besinlerini bitirmemiş ve konvansiyonel yem tüketmemiş olması, yarka işletmelerinden alınacaksa; kılavuz yumurtaların görüldüğü dönem başlamadan alınmış olması gerekmektedir (Öztürk ve Türkoğlu, 2012). Orta-ağır ve kahverengi kabuk renkli yumurta veren hatlar genellikle organik sistem yumurta tavukçuluğunda kullanmak için daha uygundur (İpek ve Sözcü, 2015). Türkiye'de organik sistem yumurta tavukçuluğunda dünya genelinin aksine kafes sistemi kullanımı yasak olup bunun yerine gezinti/otlama alanı ve kapalı bir barınağa sahip serbest dolaşimli (free range) sistemler kullanılmaktadır (Bardakçı, 2021).

Kümesler kanatlı hayvanların kafeste tutulma zorunluluğu olmadan, istedikleri zaman dışarı çıkabilecekleri ve diğer hayvanlarla birlikte rahat şekilde (yem ve suya kolayca erişebilecekleri, yatıp dinlenebildikleri, kendini temizleme, eşelenme, gerinme, kanat çırpma gibi bazı doğal davranışları sergileyebilecekleri) dolaşabilecekleri bu sayede de stresi minimize edecek şekilde planlanmalıdır. Gezinti

alanı çoğunluğu bitki örtüsü ile kaplı olacak şekilde korunaklı olmalı ve yeterli sayıda yemlik bulundurulmalıdır (İpek ve Sözcü, 2015; Öztürk ve Türkoğlu, 2012). Yumurta tavuklarında doğal ışık ve suni ışıkta kalma süresi 16 saati geçmemelidir (Öztürk ve Türkoğlu, 2012).

Kümesin kapalı kısmı hayvanları hastalıklardan koruma adına yeterli büyüklükte, temiz, hava akımını sağlayacak ve tozdan koruyacak şekilde planlanmalı ve oransal nem miktarı da ön planda tutulmalıdır. Kümeslerin zemini sap-saman, talaş, kum veya kısa çim gibi maddelerle kaplanmalı, en az 1/3'ü düz, 1/2'sinden fazlası ise dışkı toplanmasına elverişli olacak şekilde tasarlanmalıdır. Kullanılan kümeslerde taban alanın her 100 m²'si için en az toplam 4 m uzunlukta olacak şekilde hayvanın büyüklüğüne göre giriş/çıkış delikleri olmalıdır (Anonim, 2010). Kümesler doğal havalandırma ve ışık girişine elverişli şekilde konumlandırılıp dizayn edilmelidir (Öztürk ve Türkoğlu, 2012). Kanatlı hayvanların türünün büyüklüğüne göre hayvan başı ortalama 18-20 cm olacak şekilde tünek alanı sağlanmalıdır. Ayrıca, yumurta tavuklarında 7 tavuk için bir folluk ya da tavuk başına 120 cm² folluk alanı sağlanmalıdır (İpek ve Sözcü, 2015).

Organik sistem yumurta tavukçuluğunda iki yetiştirme dönemi arasında kümesler ve gezinti alanları boş bırakılmalı, bu süreçte binalar ve tesisat izin verilen maddelerle (kireç kaymağı, kireç, sönmemiş kiraç, sodyum hipoklorit, kostik soda, kostik potas, oksijenli su, doğal btki özleri, sitrik ve parasitrik asit, formik, laktiki oksalik ve asetik asit, alkolformalini sodyum karbonat) dezenfekte edilmelidir (Öztürk ve Türkoğlu, 2012).

Organik sistem yumurta tavukçuluğunda genetiği değiştirilmiş materyallerin kullanımı tamamen yasak olduğundan rasyonda ekonomik ve dengeli olmak koşuluyla organik hammaddeler kullanılabilir. Organik yetiştirme sisteminde kullanılan açık alanların yılda en az 2 ay boş bırakılması gerektiğinden yem ihtiyacının karşılanmasında yetersiz kalındığı durumlarda beslenmenin %20'lik kısımda klasik yem hammaddeleri kullanılabilir (İpek ve Sözcü, 2015). Kullanılacak kanatlı hayvan karma yemleri üre, büyümeyi uyarıcı hormon, antibiyotik ve koksidiyat içermemelidir (Öztürk ve Türkoğlu, 2012). Organik yetiştirme sistemlerinde kullanılmak üzere hazırlanan rasyonlarda %65'lik kısım tahıllardan

oluşturulurken mevcut beslenme programına kuru ya da taze otlar ve kaba yemler de eklenmelidir. Organik sistem yumurta tavukçuluğu dahilinde yetişen tavukların konvansiyonel sistemde yetiştirilen tavuklara nazaran hareket olanaklarının daha yüksek olması ve değişken çevre koşullarına karşı vücut sıcaklıklarını daha kolay adapte edebilmeleri adına, rasyon hazırlanırken yeterli ve dengeli olmasının yanı sıra yüksek enerji verecek şekilde planlanmalıdır. Hazırlanacak rasyonda kullanılacak uygun protein kaynakları kısıtlı olduğundan esansiyel aminoasitlerin yetersizliğine bağlı hayvanlarda tüy yolma davranışı, yumurtalarda ise kütle kaybı görülmesi organik sistem yumurta üreticilerinin önemli sorunlarından. Organik yetiştiriciliği konvansiyel sistemden ayıran en önemli fark besleme uygulamalarındaki sınırlardır. Organik yetiştiricilikte sentetik veya genetiği değiştirilmiş yem ham maddelerinin kullanımı yasaktır. Tüm bunlara ek antibiyotikler, koksidiyostatlar, büyüme ve üreme üzerine etkili tüm yapay maddeler ve hormonların da kullanımı yasaktır (İpek ve Sözcü, 2015). Organik yumurta tavukçuluğunda gaga kesme ve yolma gibi yöntemler yasak olduğundan sürüde kanibalizm, tüy yolma gibi istenmeyen davranışların görülme oranı konvansiyonel ve zenginleştirilmiş kafes sistemlerine göre daha fazladır (Sözcü ve Yılmaz, 2014).

Organik sistem yumurta tavukçuluğunda önleyici tedbirlerin erkenden alınıp hastalıkların çıkmadan önlenmesi önemli olsa da sürüde çıkan herhangi bir sağlık probleminde, hayvanlardan elde edilen ürünlerde kalıntı bırakmayacak kimyasal sentezlenmiş veteriner tıbbi ürünler, allopatik ve fitopatik ürünler kullanılır. Antibiyotik ve kimyasal sentezlenmiş ürünlerin hastalık önleyici olarak kullanımı ise yasaktır. Acil durumlarda sentetik ilaçlar kullanırken toksikoloji listesini baz almak önemlidir. İlaç kullanımına başlanan hayvanlardan elde edilen ürünler ancak yarılanma süresi (ilacın vücuttan atılma süresi) dolduğunda organik olarak değerlendirilebilir. Organik sistem için bu süre konvansiyonel sistemde kullanılan ilaçlar için uygulanan yarılanma ömrünün iki katı kadardır. Eğer süre belirtilmediyse yarılanma ömrü 48 saat olarak kabul edilir. Aşı ve parazit uygulamaları, bakanlıkça zorunlu olarak uygulanan programlar haricinde, bir yıl içinde üç kezden fazla kimyasal sentezlenmiş veteriner tıbbi ürün ya da antibiyotik uygulanan hayvan ve ürünleri organik olarak satılamaz. Bahsi geçen hayvan ve ürünleri yeniden geçiş sürecine alınır. Bunlara ek olarak yumurtlamayı ve yumurta sarısını artırıcı sentetik

maddelerin de kullanımı yasaktır. Organik sistem yumurta tavukçuluğunda kullanılan tavukların beslenmesinde rutin olarak kullanılan yemin yanısıra hayvansal kaynaklı organik veya konvansiyonel olarak üretilmiş süt ve ürünleri, deniz hayvanları ve yan ürünleri yem olarak kullanılabilirken, kesimhane yan ürünleri ve hayvansal yağların kullanılması yasaktır. Kırık-çatlak yumurta oranı kafes sistemde organik sisteme göre daha yüksek olarak tespit edilmiş olup kanibalizm kaynaklı ölüm yüzdesi organik sistemde daha fazladır. Yetiştirme sistemleri arasında yumurta ak oranı ve kabuk oranı farklı değilken organik sistemde üretilen yumurtaların sarı oranının diğer sistemlerde üretilen yumurtalara oranla çok daha yüksek olduğu bildirilmiştir (Öztürk ve Türkoğlu, 2012).

2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

Akıncı ve ark., (2001) Afyon ilindeki yumurta tavukçuluğu üzerine yaptıkları çalışmada, işletmelerin üretim, pazarlama, insan kaynakları ve hijyen parametrelerini incelemişlerdir. Bu amaçla ilde mevcut 86 adet yumurta tavuğu işletmesi ile yapılan araştırma ile işletme büyüklüğünün üretim organizasyonu ve insan kaynakları ile doğrudan ilişkili olduğu, ancak hijyen parametreleri ile ilişkisinin bulunmadığı saptanmıştır.

Tuğluk ve Yalçın (2004) Nevşehir ili Kozaklı ilçesinde bulunan yumurta tavukçuluk işletmelerinin genel yapısal özelliklerini ve yumurta üreticilerinin karşılaştığı temel problemleri ortaya koymak için yapmış oldukları çalışmada, kümeslerin tamamının kafes tipinde ve tek katlı olduğunu, kümeslerde çatı yalıtımının mevcut olduğunu, havalandırmanın doğal yollardan sağlandığını, hiçbir kümeste ısıtma sisteminin olmadığını, tüm kümeslerde sulama, yemleme ve gübre atımının otomatik sistemlerle gerçekleştiğini, kümes içlerinde civciv büyütme sistemlerinin mevcut olmadığını bu nedenle tavukların yarka halinde alındığını bildirmişlerdir. Yine aynı çalışmada en önemli sorunun üretim fazlalığı olduğu belirtilirken yöre üreticilerini etkileyen unsurların başında ise yumurta fiyatlarındaki dalgalanmaların geldiği tespit edilmiştir. Yumurta maliyetinin %70'ini oluşturan yem fiyatlarının düşürülebilmesi için ise yağlık yem bitkileri ile mısır, soya gibi yem imalatında kullanılan ürünlerin ekim alanlarının artırılması ve desteklenmesi gerektiği kanaatine varılmıştır.

Akkaya ve İşgüzar (2006) Isparta ili merkez ilçesindeki tavukçuluk işletmeleri üzerine yaptıkları çalışmada, işletmeleri yapısal ve donanımsal yönden incelemişlerdir. Bu amaçla incelenen ve sorunları tartışılan 11 kümes için planlama, yön ve yerleşimin çoğunlukla tavukçuluk standartları dışında olduğu görülmüştür. Ayrıca kümeslere ilişkin ortalama ölçüler yumurta kümesi ve etlik piliç kümeslerinde sırasıyla genişlik 9.58 ve 8.5 m; uzunluk 34.30 ve 22.20 m; mahya yüksekliği 4.75 ve 4.20 m; saçak yüksekliği 3.17 ve 3.60 m; çatı eğimi %29.33 ve %25; pencere genişliği 1.53 ve 1.20 m; pencere yüksekliği 0.82 ve 0.84 m; kapı genişliği 1.95 ve 2.50 m ve kapı yüksekliği ise 2.13 ve 2.10 m olarak saptanmıştır.

Köse ve Durmuş (2014) Ordu ili ve ilçelerinde faaliyet gösteren tavukçuluk işletmelerinin genel durumunu ortaya koymak amacıyla yürüttükleri çalışmada, Ordu ilinde yem sanayinin olmaması, pazarlama imkanlarının zayıflığı, tavukçuluk konusundaki teknik bilgi yetersizlikleri gibi nedenlerle tavukçuluk sektörünün gelişmediği kanaatine varılmıştır. Çalışma sonucunda Ordu ilinde tavukçuluğu geliştirebilmek adına yem sanayinin kurulması, üreticilerin teknik yönlü eğitilmesi ve üretici birliklerinin kurulması gerektiği bildirilmiştir.

Eleroğlu ve ark., (2014) organik tavukçuluk üzerinde durdukları çalışmada örnek olarak kullandıkları Sivas ili koşullarında mera kompozisyonu ve tercih edilen barınma sistemlerinin organik piliç üretimi üzerine etkisini incelemişlerdir. Çalışma ile konvansiyonel üretimden serbest gezinmeli üretim sistemine geçerken karşılaşılan zorluklarla organik sistemde de karşılaşıldığı bu yüzden üretim maliyetinin yüksek olduğu görülmüştür. Pazarlanabilir maliyetle üretilen yüksek kaliteli ürün eldesi için yerel yem kaynaklarının kullanımının önemli olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca organik etlik piliç ve yumurta üretimi için geliştirilmiş özel hatlar ve bunlardan yüksek verim almak için uygun barınma tekniklerinin geliştirilmesi gerektiği ve hastalıklarla mücadele ile yemden yararlanma oranını artıracak bitkisel uygulamalara yönelik çalışmalara ihtiyaç duyulduğu bildirilmiştir.

Alkan ve Derebaşı (2018) Ordu ilinde yaşayan insanların yumurta tüketim bilincinin belirlenmesi amacıyla yürüttükleri çalışmada, Ordu ilinde ikamet eden 38 kişi ile yapılan görüşmeler sonucu hane genişliği 3.33 kişi, hane başına haftalık yumurta tüketimi ortalama 18.68 adet, hanelerin ortalama geliri 4296.50 TL, ortalama aylık gıda harcaması ise 968.60 TL olarak saptanmıştır. Araştırmaya katılan tüketicilerin %90.44'ünün organik yumurta hakkında bilgi sahibi olduğunu, %79.33'ünün yumurta fiyatındaki artış ya da azalmanın tüketim miktarlarını etkilemediği, %50.9'unun kirli yumurtanın bir pazarlama stratejisi oluşu ve %16.8'inin yumurtanın kan kolestrolünü artırdığı ifadelerini kullandığını bildirilmiştir.

Güngördü ve Çelen (2018) Batman ili köylerinde yapılan kümes hayvancılığını incelemek için yaptıkları çalışmada, Batman ili köylerinde yumurta üretme amacıyla kümes hayvanlarının yetiştirildiği, işletmelerde beslemede fabrika

yemi yerine daha çok dane yem, otlatma ve artıklar şeklinde bir sistem tercih edildiği, kümes zemini tercihinde işletmelerin %99'unun toprak zemin tercih ettiği bildirilmiştir.

Çimrin ve ark., (2019) Hatay ilinde yumurta tavukçuluğunun durumunun tespiti amacıyla yapmış oldukları çalışmada, Hatay ilinde yumurta üretimi yapan üreticilerin yaş ortalamasının 44 olduğu ve %75'inden fazlasının 1-5 yıl arası deneyime sahip olduğu, işletmelerin %73.91'inin tek tek kümeden oluştuğu, %86.96'sının yemi satın aldığı, 2/3'sinin yarkaları il dışından temin ettiği ve yarıdan fazlasının Atak-s ırkını tercih ettikleri saptanmıştır. Çalışma sonuçlarına göre Hatay ilinde yumurta tavukçuluğu yapan işletmelerin başlıca sorunları kalifiye işçinin yetersiz olması, hammadde ve yem fiyatlarının yüksek olması, yumurta satış fiyatının istikrarsız ve düşük olması, üreticilerin birlik olamaması ve buna bağlı oluşan yarka temin etme güçlüğü olarak bildirilmiştir.

Türker ve ark., (2017) serbest sistem yumurta tavukçuluğunda kullanılacak uygun tavuk materyalini belirlemek üzere yürüttükleri çalışmada, 150'şer adet olmak üzere toplam 300 adet yerli kahverengi yumurtacı Atak-s genotipi ile yabancı kahverengi yumurtacı genotipi verim ve yumurta özellikleri bakımından karşılaştırılarak incelenmiştir. Araştırmada, herhangi birisinin diğerine tüm özellikler bakımından üstün olmadığı ancak hayvan hassasiyetleri ve piyasa analizi baz alındığında Atak-s genotipinin serbest sistem yumurta tavukçuluğuna daha uygun olduğu kanaatine varılmıştır.

Sarıca ve ark., (2020) Kastamonu ilinde gerçekleştirilen kanatlı üretiminin yapısal özellikleri ile sosyoekonomik katkılarını ortaya koymak amacıyla yürüttükleri çalışmada, üreticilerin çoğunun maddi kaygı olmaksızın hobi amaçlı ya da aile ihtiyaçlarını karşılamak üzere üretim yaptıkları, yörede tercih edilen mevcut üretim sisteminin geliştirilip ticarileştirilmesi için yeterli beklentinin olmadığı, diğer hayvansal ürünlerin üretiminin daha cazip görüldüğü ve üreticilerin mevcut sermaye birikimlerini bu alana yönlendirmek istemedikleri saptanmıştır. Araştırmaya göre üreticilerin ürünün lezzet ve kalitesini artırmayı gözeterek entansif üretim yerine tercih ettikleri geleneksel üretimde; tavukların her türlü atıkla temasta olması ve buna bağlı ortaya çıkan hayvan hastalıklarının önüne geçilememesi sektör arayışındaki

potansiyel üreticilerin bu alana yönelmemesinin temel nedeni olduğu sonucuna varılmıştır.

Kurtaslan ve Çiçek (2001) Çorum ilinde yumurta tavukçuluğu yapan işletmelerin yıllık ekonomik faaliyet sonuçları ve ekonomik yapılarının tespiti için yapmış oldukları çalışmada, özellikle 1989 yılından sonra yörede gelişimi hız kazanan yumurta tavukçuluğu faaliyetlerinin endüstriyel işletme bazında yürütüldüğü, işletmelerin optimum düzeyi yakalayamadığı, büyük işletmelerinse daha rasyonel çalıştıkları bildirilmiştir.

Diker (2015) Çorum ili ölçeğinde tavuk yumurtası üretim işletmelerinde gözlemlenen üretim ve pazarlama sorunlarının tespiti ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla yapmış olduğu çalışmada, Çorum İlinde faaliyet gösteren tavuk yumurtası üretim işletmelerinin genel olarak kafes sistemli kümesleri tercih ettiklerini ve işletmelerin teknolojik yetersizlik, kapasite sorunu, bilgi eksikliği, stok sorunları, kalite sorunları, küreselleşme sorunları gibi üretim problemleriyle karşı karşıya oldukları bildirilmiştir. Çalışmayla yan ürünleri değerlendirme bilincini geliştirmek, işletmelerin kendi yem ihtiyaçlarını karşılayabilmelerini sağlayabilmek, çıkabilecek olası hayvan hastalıklarının önüne geçebilmek adına sektördeki bilgi eksikliğinin en önemli sorunlardan biri olduğu kanaatine varılmıştır. Çalışma sonucunda işletmelere gerekirse ek yatırımlarla destek olunması yanı sıra eğitim konusunda da teknik destek verilmesi gerektiği bildirilmiştir.

Aydın ve Çelen (2017) Gaziantep, Diyarbakır, Şanlıurfa, Batman, Adıyaman, Kilis ve Mardin olmak üzere yedi ilde Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki yumurta tavukçuluğu işletmelerinin demografik ve sosyoekonomik yapılarının belirlenmesi adına yaptıkları çalışmada, bölgedeki işletme sayısının son yıllarda arttığı ve işletmelerin genellikle modern yapılaşmayı benimsediklerini sonucuna varılmıştır. İşletme çalışanları yaşlarının genellikle 20-29 ile 30-39 yaşları arasında olmak üzere homojen bir dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. İşletmelerin genellikle 10 ve üzeri sayıda işçi çalıştırdıkları görülmüştür. Bahse konu işletmelerde hayvan temininde güçlük, pazarlama problemleri, eğitimsizlik ve kalifiye eleman noksanlığı baş göstermekte olup bölgede kurulacak damızlık işletmeleri, planlı ve düzenli

oluşturulan pazarlama organizasyonları yanı sıra yetiştiricilere verilen eğitim desteğine ihtiyaç olduğu ortaya konulmuştur.

Kocaman (2010) Karaman ili merkez ilçesindeki yumurta tavuğu kümeslerinin yapısal özelliklerinin belirlenmesi ve geliştirilebilirlik olanaklarının tespiti amacıyla yapmış olduğu çalışmada, işletmelerdeki kümeslerde kullanılan malzemelerin tür ve boyut seçiminde yöre koşullarının yeteri kadar dikkate alınmamasına ek kümeslerin konumlandırılma şekillerinin de yöreye uygun olmaması gibi yapısal sorunların varlığını ortaya çıkarmış olup yetiştiricilik ve barınakların inşası konusunda ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından gerekli bilgilendirme çalışmalarının yapılarak teknik desteğin sağlanması gerektiğini bildirmiştir.

Şahin ve Yıldırım (2001) Van ilinde yumurta tavukçuluğu yapan işletmelerin ekonomik yapısının incelenmesi ve yıllık faaliyetlerinin ekonomik analizinin tespiti için yapmış oldukları çalışmada, yem maliyetinin toplam üretim maliyetinin %64.4'ünü oluşturduğu bildirilmiştir. İşletmeler 16 haftalık yaştaki yarkalarla üretim yapmakta olup çalışan ortalama işçi sayısı 5.3 kişi olarak belirlenmiştir. Çalışma sonucunda işletmelerin başlıca sorunları; alt yapı eksikliklerinin sebep olduğu elektrik kesintisine bağlı verim kayıpları, daha çok yaz aylarında baş gösteren su sorunları, tavukçuluk sektörünün bölgede gelişmiş olmamasından kaynaklandığı düşünülen kaliteli yem ve yarka teminindeki problemler, konusunda uzman veteriner hekim noksanlığı, üreticiler için herhangi bir örgüt/birlik yapısının olmaması şeklinde tespit edilmiştir.

Sarıözkan ve Sakarya (2006) Afyon ili yumurta tavukçuluğu işletmelerinde; teknik performans değerleri, kullanılan girdi unsurlarının dağılımları, optimum kaynak kullanımındaki etkinlik derecesi, karlılık ve verimliliği artırmak için alınabilecek önlemlerin tespiti amacıyla yapmış oldukları çalışmada, girdi unsurlarının toplam girdi içerisindeki oranları; yarka maliyeti için % 16.94; yem maliyeti için % 69.35; işçilik maliyeti için % 3.07; veteriner-sağlık giderleri için % 0.72; bakım-onarım ve amortisman giderleri için % 2.42 ve diğer giderler için % 7.50 olarak tespit edilmiş olup işletmelerin üretim yapılarını koruyarak, ölçeklerini

büyütmelerinin işletmecilik açısından rasyonel bir karar olmayacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Eleroğlu ve ark., (2004) Sivas ilindeki tavukçuluğun durumu ve Türkiye genelindeki yeri incelenmesi için yapmış oldukları çalışmada, Sivas ilinin yumurta tavukçuluğunda büyük bir potansiyele sahip olmamasına ek etçi ve damızlık tavuk yetiştiriciliğinin yapılmadığı tespit edilmiştir. Çalışma sonucunda ilde üretilen piliç eti miktarının Türkiye üretiminin %0.014'ünü; yumurta üretiminin ise %1.07'sini karşıladığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma sonucunda Sivas ilinde mevcut ve gelecekteki olası tavuk ürünleri talebini karşılamak üzere tavukçuluk sektörünün geliştirilmesinin zorunlu olduğu ortaya konulmuştur.

3. MATERYAL ve YÖNTEM

3.1 Materyal

Bu çalışmada veri toplama yöntemi olarak yüz yüze görüşme, veri toplama aracı olarak ise araştırma değişkenlerini ölçmeye yönelik olarak hazırlanmış anket formları kullanılmıştır. Anketlerin uygulanacağı işletme sahiplerine 2021 yılının Temmuz-Aralık ayları arasında ulaşılmış ve anketin açıklaması yapıldıktan sonra katılımcıların soruları sağlıklı bir şekilde cevaplamaları sağlanmıştır. Anket formlarındaki soruların 9 tanesi demografik özellikler, 29 tanesi tavukçuluk işletmeleri, 11 tanesi tavukların sağlık ve beslenmeleri, 11 tanesi üretilen yumurtaların satış ve pazarlaması, 10 tanesi yumurta üreticileri birliği, 3 tanesi Kovid-19 salgını ve 2 tanesi de DİTAP (Dijital Tarım Pazarı) ile ilgili olup ankette toplam 75 soru kullanılmıştır.

3.2 Yöntem

3.2.1 Çalışma Evreni ve Örneklem

Çalışmanın örneklemini Ordu ilinde organik sistemde (47) ve serbest sistemde yumurta üretimi yapan (54) toplam 101 işletme sahibi oluşturmuştur.

3.2.2 İstatistik Değerlendirme

Öncelikle, ankete katılanların anket formlarında yer alan tüm sorulara verdikleri cevapların frekans analizi yapılarak frekans değerleri (n) ve % frekans oranları hesaplanmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkilerin belirlenmesi (bağımsızlık kontrolü) ki-kare testi ile yapılmıştır. Ki-kare testlerinde; beklenen frekanslar 5'in üzerinde ise Pearson Ki-kare değeri (χ^2), 5'in altında ise Likelihood Ratio ki-kare değeri ($LR\chi^2$) hesaplanmıştır. Ki-kare testlerinde ve sonuçlarının yorumlanmasında önemlilik düzeyi (α) %5 olarak dikkate alınmıştır. Hesaplamalarda SPSS istatistik paket programı kullanılmıştır.

4. BULGULAR ve TARTIŞMA

4.1 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan İşletmeler

4.1.1 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Üreticilerin Demografik Özellikleri

Serbest sistem yumurta tavukçuluğu yapan üreticilerin bireysel özellikleri ile ailelerin sosyo-ekonomik özelliklerinin belirlenmesi için sorulan sorulara verilen cevaplardan elde edilen sayısal (n) ve yüzde (%) frekans değerleri Çizelge 4.1’de verilmiştir.

Serbest sistem yumurta tavukçuluğu yapan üreticilerin %53.7’si 31-50 yaş aralığında, %37’sinin 51 yaşından büyük olduğu belirlenmiştir. Üreticilerin %55.55’inin çiftçi, %16.16’sının serbest meslek sahibi, %11.11’inin memur-işçi ve %16.66’sının ise emekli olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda üreticilerin hiç birinin veteriner teknikeri / hekim ya da ziraat teknikeri / mühendisi olmadığı da saptanmıştır. Araştırmaya katılan üreticilerin %35.18’si ilkokul/ortaokul mezunu iken, %46.29’unun lise, %16.66’sının üniversite ve %1.85’inin de okur-yazar olmadığı belirlenmiştir. Üreticilerin %62.96’sında hane genişliği 4’ten fazla, %35.18’inde 4-6 arasında ve %1.85’inde 7’den fazla olduğu saptanmıştır. İşletmelerin mülkiyet durumları incelendiğinde, işletmelerin %81.5’inin üreticilerin kendilerine, %11.1’inin kira ve %7.4’nün hem kira hem de üreticilere ait olduğu belirlenmiştir. Aynı zamanda, üreticilerin %33.3’ü BAĞ-KUR, %39.8’i SGK ve %1.9’u Yeşil Kart sosyal güvencesine sahipken, %25.9’unun herhangi bir sosyal güvencesi olmadığı saptanmıştır. Üreticilerin %25.9’u tavukçulukla ilgili kursa/eğitime katılırken, %74.1’i katılmamıştır. Tavukçulukla ilgili kursa ya da eğitime katılmayanların %70’i katılmak istediğini, %17.5’si katılmak istemediğini ve %12.5’i ise bu konuda herhangi bir fikrinin olmadığını belirtmiştir. İşletmelerini kurarken üreticilerin %35.18’i bankadan, %1.85’i Tarım ve Kredi Kooperatifi’nden kredi kullanmış, buna karşın %62.96’sı ise herhangi bir kredi kullanmamıştır.

Çimrin ve ark., (2019) Hatay ilinde yumurta tavukçuluğu üzerine yaptıkları çalışmada katılımcıların yaklaşık %40’ının 36-50 yaş, %35’inin 51 yaş üzerinde olduğunu, Cönk (2006) ise yaptığı çalışmada, katılımcıların %42.6’sının 36-50 yaş, %50’sinin 51 yaş ve üzerinde olduğunu bildirmiştir. Katılımcıların %55.6’sı meslek olarak çiftçilikle uğraştıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların %63’ünün hane halkı

sayısı 4 kişiden daha azdır. Araştırmaya dahil olan katılımcıların %1.9'u okuma yazma bilmezken, %35.2'si ilkokul-ortaokul mezunu, %46.3'ü lise mezunu, %16.7'si üniversite mezunu olarak belirlenmiştir. Köse ve Durmuş (2014) Ordu ilindeki tavukçuluk işletmelerinde yaptıkları çalışmada, katılımcıların %31.5'inin ilkokul, %58'inin ortaokul ve lise, %10.5'inin üniversite mezunu olduğunu bildirmişlerdir. Bu veriler karşılaştırıldığında Ordu ilinde yıllar içinde üniversite mezunlarının serbest sistem yumurta tavukçuluğuna geçmiş yıllara göre daha yüksek bir oranla katılım gösterdikleri anlaşılmaktadır. ‘‘Tavukçulukla ilgili eğitime/kursa katıldınız mı?’’ sorusuna katılımcıların %74.1'i olumsuz yanıt verirken eğitime katılmadıklarını bildirenlerin %70'i katılmak istediklerini belirtmişlerdir. Araştırma dahilindeki katılımcıların %38.9'unun sosyal güvencesi SGK olarak belirlenmiştir. Katılımcıların %81.5'inin işletme mülkiyetleri kendilerine aitken tüm katılımcıların %63'ü hiç tarımsal kredi kullanmadığını belirtmiştir.

Çizelge 4.1 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcıların Demografik Özelliklerine Ait Tanıtıcı İstatistikler

No	Demografik özellikler	Seçenekler	Frekans	
			n	%
1	Katılımcının yaşı	30 yaşından az	5	9.3
		31-40 yaş	15	27.8
		41-50 yaş	14	25.9
		51 yaşından büyük	20	37.0
2	Katılımcının mesleği	Çiftçi	30	55.5
		Serbest meslek	9	16.6
		Veteriner Teknikeri/Hekim ZiraatTeknikeri/Mühendisi	0	0
		Memur/İşçi	6	11.1
		Emekli	9	16.6

Çizelge 4.1 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcıların Demografik Özelliklerine Ait Tanıtıcı İstatistikler (devamı)

3	Katılımcının eğitim durumu	Okur-yazar değil	1	1.8
		İlkokul-Ortaokul	19	35.1
		Lise	25	46.2
		Üniversite	9	16.6
4	Katılımcının hane halkı sayısı	4'ten az	34	62.9
		4 – 6 arası	19	35.1
		7'den fazla	1	1.8
5	Katılımcının İşletme mülkiyeti	Kendi	44	81.5
		Kira	6	11.1
		Kendi-Kira	4	7.4
		Devlet arazisi	0	0
6	Katılımcının sosyal güvencesi	Yok	14	25.9
		BAĞ-KUR	18	33.3
		SGK	21	38.9
		Yeşil Kart	1	1.9
7	Katılımcının tavukçulukla ilgili eğitime/kursa katılma durumu	Katıldım	14	25.9
		Katılmadım	40	74.1
8	Katılmadıysanız, katılmak ister misiniz?	Evet	28	70.0
		Hayır	7	17.5
		Fikrim yok	5	12.5

Çizelge 4.1 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcıların Demografik Özelliklerine Ait Tanıtıcı İstatistikler (devamı)

9	Katılımcının tarımsal kredi kullanma durumu	Banka	19	35.1
		Tarım ve Kredi Kooperatifi	1	1.8
		Ziraat Odası	0	0
		Kullanmadım	34	62.9

4.1.2 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu İşletmelerine Ait Temel Bulgular

Serbest sistem yumurta tavukçuluğu yapan işletmelerin genel durumlarını belirlemek üzere sorulan sorulara verilen cevaplardan oluşturulan frekans değerleri Çizelge 4.2’de verilmiştir.

Üreticilere işletmenizin bulunduğu arazi yapısı nedir? diye sorulan soruya %68.5’i fındıkaltı, %24.1’i açık arazi, %7.4’ü ise diğer şeklinde cevap vermiş olup üreticilerin %42.6’sı kümes yapımında beton kullanmayı tercih ederken, %25.9’u sandviç panel ve %31.5’u ise diğer yapı materyallerini kullandıklarını belirtmiştir. Kümeslerde sıcaklık ve oransal nemin optimum düzeylerde tutulması, hayvanlar tarafından açığa çıkarılan zararlı gazların uzaklaştırılması ve hayvan refahı kümesin havalandırma kalitesiyle doğru orantılıdır (Akkaya ve İşgüzar, 2006). Serbest sistem yumurta tavukçuluğu yapan üreticilerin yarısı kümeslerde havalandırmayı fan kullanarak, %27.8’i pencere, %22.2’si ise baca ve pencere kullanarak sağladıklarını belirtmişlerdir. Araştırma dahilindeki üreticilerin %57.4’ü kümeslerinde bireysel folluk, %38.9’u grup folluk kullandıklarını, %3.7’si ise folluk kullanmadıklarını, %44.4’ü nipel tipi suluk, %42.6’sı asma tip yuvarlak suluk ve %13’ü oluk tipi suluk ve diğer tip sulukları kullandıklarını bildirmiştir. Üreticilere kümesinizde altlık materyal olarak ne kullanıyorsunuz?’’ diye sorulduğunda, üreticilerin %42.6’sı planya talaşı (kalın), %27.8’i diğer materyalleri, %14.8’i çeltik kavuzu ve %14.8’i ise ince hızar talaşı kullandıklarını belirtmiştir. Üreticilerin %44.4’ünün tavuklara 16 saat aydınlatma uygularken, %37’sinin gün ışığı kadar, %13’ünün 12 saat ve %5.6’sının ise 24 saat aydınlatma uyguladıkları belirlenmiştir. Tavuklar gezinme/otlama alanında yıl boyu yeşil ot bulabiliyor mu?’’sorusuna, üreticilerin %79.6’sı evet yanıtını vermiştir. Ankete katılan üreticilerin %51.9’u işletmesindeki tavuk varlığının 250 ve altında, %35.2’si 250-750 arasında, %13’ü ise 750 ve

üzerinde olduğunu belirtmiştir. İşletmelerin %63'ünün Lohman Brown, %25.9'unda Atak-s, %9.3'ünde Tinted ve %1.9'unda ise Nick Brown ırkı tavuklar kullanılmaktadır. Bu çalışmada Ordu'da serbest sistem yumurta tavukçuluğunda genel olarak Lohman Brown (%63) tavuk ırkı kullanıldığı tespit edilmiştir. Benzer olarak Köse ve Durmuş (2014) tarafından Ordu ilinde yapılan çalışmada da tavukçuluk işletmelerinin çoğunda Lohman Brown ve Hy-Line Brown ırkı tavukların kullanıldığı, Çimrin ve ark., (2019) Hatay ilinde yumurta tavukçuluğu üzerine yaptıkları çalışmada işletmelerin %52.18'inin Atak-s ve %47.82'sinin Lohman Brown ve Nick Brown gibi ırkların kullanıldığı bildirilmiştir. Üreticilere üretimde kullandığınız tavukları kaç haftalık yaşta satın alıyorsunuz? diye sorulduğunda, üreticilerin %57.4'ü 16-18 haftalık yaşta, %22.2'si 12 haftalık yaştan küçük, %11.1'i 18 haftalık yaştan büyük, %9.3'ü 12-14 haftalık yaşta satın aldıklarını belirtmiştir. Yine üreticilerin %51.9'unun tavukları 71 hafta ve üzerinde, %44.4'ünün 51-70 haftalık yaş arasında ve %3.7'sinin de 50 haftadan daha az süre üretimde kullandıkları belirlenmiştir. Üreticilerin %87'si tavukları kendi imkanlarıyla, %11.1'i Yumurta Üreticileri Birliği aracılığıyla ve %1.9'u da Ziraat Odası aracılığıyla satın aldıklarını bildirmişlerdir. Ankete katılan üreticilere civcivleri kendiniz büyötmeyi düşünür müsünüz? diye sorulduğunda, üreticilerin yarısı evet yarısı hayır şeklinde cevap vermiştir. Üreticilerin %27.8'i işletmesinin gezinme alanında m²'ye 6 ve daha fazla tavuk düştüğünü bildirirken, %27.8'i 4, %27.8'i 3 ve %16.7'si de 5 adet tavuk düştüğünü belirtmiştir. Ankete katılanların %37'si kapalı alanda m²'ye 6 ve daha fazla tavuk düştüğünü bildirirken, %29.6'sı 4, %18.5'i 5, %14.8'i 3 tane tavuk düştüğünü belirtmiştir. “ Kümesinizde çeşitli nedenlerden kaynaklanan ölüm oranı % kaçtır?” sorusuna, üreticilerin %72.2'si işletmelerindeki ölüm oranının %5'ten daha az olduğunu, %13'ü %6-10 arasında, %9.3'ü %15'ten fazla ve %5.6'sı da %11-15 arasında olduğunu bildirmiştir. Tuğluk ve Yalçın (2004) Nevşehir Kozaklı'da yumurta tavukçuluğu işletmeleri hakkında yaptıkları çalışmada, ortalama ölüm oranını %5.9 olarak belirlemiştir. Üreticilerin %96.3'ünün işletmelerinde düzenli olarak yumurta verimi hesabı yaptıklarını belirlenmiş olup yumurta verim hesabı yapan üreticilerin %46.2'sinde yumurta veriminin %61-80 arasında, %26.9'unda %81'den fazla ve %26.9'unda ise %60'tan daha az olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmada bulunan sonuçlara benzer olarak, Tuğluk ve Yalçın

(2004) Nevşehir Kozaklı’da yumurta tavukçuluğu işletmelerinde yaptıkları çalışmada işletmelerin ortalama yumurta veriminin %70-80 arası olduğunu belirtmişlerdir. Yine üreticilerin %61.1’i işletmelerinde herhangi bir çalışan olmadığını, %35.2’si ise 1 (%18.5) ya da 2 (%16.7) kişi çalıştırdıklarını ifade etmiştir. Köse ve Durmuş (2014) tarafından Ordu ilindeki tavukçuluk işletmelerinde yaptıkları çalışmada, işletmelerin %82.4’ünde 1 ve %17.6’sında ise 2 kişi çalıştığını tespit ettiklerini bildirmiştir. Ordu ilindeki yumurta tavukçuluğu yapan işletmeler çok büyük olmadığı için genellikle ya 1 adet işçi kullanılmakta ya da hiç işçi kullanılmamaktadır. Bu durumun artan maliyetlere karşı üreticilerin işçi masraflarını azaltarak işletmelerini ayakta tutmaya çalışmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Araştırmaya katılan üreticilerin %59.3’ü işletmelerinde yem deposunun bulunduğunu bildirmiştir. Üreticilere yumurta tavukçuluğu yapma sebebiniz nedir? diye sorulduğunda, üreticilerin %63’ü ek geçim kaynağı olarak yaptıklarını belirtirken, %16.7’si ise yumurta tavukçuluğunu temel geçim kaynağı olarak benimsediklerini bildirmiştir. Üreticilerin %57.4’ü 4 yıldan daha fazla zamandan, %18.5’i 1 yıldan, %18.5’i 3 yıldan ve %5.6’sı da 2 yıldan beri tavukçuluk yaptığını bildirmiştir. “Yumurta tavukçuluğuna devam etmeyi düşünüyor musunuz?” sorusuna, üreticilerin %75.9’unun olumlu baktığı, %44.4’ünün işletmelerini büyütmeyi, buna karşın %16.7’sinin ise yumurta tavukçuluğunu bırakmayı düşündükleri tespit edilmiştir. Çalışma sonuçlarından farklı olarak Cönk (2006) Afyonkarahisar’da yaptığı araştırmada, tavukçuluk yapanların yaklaşık %67’sinin üretime devam etmeyeceğini bildirmiştir. Üreticilerin %64.8’i tavuktan başka bir hayvan türünün yetiştiriciliğini yapmadığını bildirirken, tavukçuluğa ek bir hayvancılık daha yapan katılımcıların %63.2’sinin büyükbaş hayvancılık, %10.5’inin küçükbaş hayvancılık ve %10.5’inin de arıcılık yaptıkları tespit edilmiştir. Üreticilerin %72.2’si işletmelerinin yeterli şekilde denetlendiğini belirtmiştir. Üreticilere kamu kurum ve kuruluşlarından beklentiniz nedir? diye sorulduğunda, üreticilerin %55.6’sı yem desteği, %18.5’i nakdi yardım, %14.8’i yarka desteği ve %11.1’i de eğitim-kurs desteği talep ettiklerini belirtmişlerdir.

Çizelge 4.2 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan İşletmelere Ait Tanıtıcı İstatistikler

No	Sorular	Seçenekler	Frekans	
			n	%
1	Yumurta tavukçuluğu yapma sebebiniz nedir?	Temel geçim kaynağı için	9	16.6
		Ek geçim kaynağı için	34	62.9
		Karlı olduğu için	5	9.2
		Yapacak başka işim olmadığı için	6	11.1
2	Kaç yıldır yumurta tavukçuluğu yapıyorsunuz?	1 yıl	10	18.5
		2 yıl	3	5.6
		3 yıl	10	18.5
		4 yıl ve daha fazla	31	57.4
3	Tavuktan başka yetiştiriciliğini yaptığınız hayvan var mı?	Evet	19	35.2
		Hayır	35	64.8
4	Varsa nedir?	Büyükbaş	12	63.2
		Küçükbaş	2	10.5
		Arı	2	10.5
		Diğer	3	15.8
5	İşletmenizi büyütmeyi düşünüyor musunuz?	Evet	24	44.4
		Hayır	21	38.9
		Bırakmayı düşünüyorum	9	16.7
		Fikrim yok	0	0

Çizelge 4.2 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan İşletmelere Ait Tanıtıcı İstatistikler (devamı)

6	İşletmenizin bulunduğu arazi yapısı nedir?	Fındık altı	37	68.5
		Açık arazi	13	24.1
		Diğer	4	7.4
7	Kümes yapımında hangi malzemeyi kullandınız?	Beton	23	42.6
		Sandviç panel	14	25.9
		Diğer	17	31.5
8	Kümeste ne tip folluk kullanıyorsunuz?	Bireysel	31	57.4
		Grup	21	38.9
		Kullanmıyorum	2	3.7
9	Kümeste havalandırmaı nasıl sağlıyorsunuz?	Fan	27	50.0
		Pencere	15	27.8
		Baca	0	0
		Baca+Pencere	12	22.2
10	Kümeste tavuklara suyu nasıl veriyorsunuz?	Oluk tipi suluk	1	1.9
		Nipel tipi suluk	24	44.4
		Asmalı tip yuvarlak suluk	23	42.6
		Diğer	6	11.1
11	Yumurtlama döneminde tavuklara ne kadar aydınlatma süresi uyguluyorsunuz?	Gün ışığı kadar	20	37.0
		12 saat	7	13.0
		16 saat	24	44.4
		24 saat	3	5.6

Çizelge 4.2 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan İşletmelere Ait Tanıtıcı İstatistikler (devamı)

12	Tavuklar gezinme/otlama alanında yıl boyu yeşil ot bulabiliyor mu?	Evet	43	79.6
		Hayır	11	20.4
13	İşyerinizde kaç kişi çalışmaktadır?	Yok	33	61.1
		1	10	18.5
		2	9	16.7
		3 ve üzeri	2	3.7
14	İşletmenizde kaç tavuğunuz var?	250'den az	28	51.9
		250-500 arası	9	16.7
		500-750 arası	10	18.5
		750' fazla	7	13.0
15	Kümesinizde altlık materyal olarak ne kullanıyorsunuz?	Planya talaşı (kalın talaş)	23	42.6
		İnce hızar talaşı	8	14.8
		Çeltik kavuzu	8	14.8
		Diğer	15	27.8
16	Kümesinizde hangi tavuk ırkı bulunmaktadır?	Tinted	5	9.2
		Lohman Brown	34	62.9
		Nick Brown	1	1.8
		Atak-s	14	25.9
		Hy-Line Brown	0	0

Çizelge 4.2 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan İşletmelere Ait Tanıtıcı İstatistikler (devamı)

17	Üretimde kullandığınız tavukları kaç haftalık yaşta satın alıyorsunuz?	12 haftadan küçük	12	22.2
		12-14 hafta	5	9.3
		16-18 hafta	31	57.4
		18 haftadan büyük	6	11.1
18	Civcivleri kendiniz büyütmeyi düşünür müsünüz?	Evet	27	50.0
		Hayır	27	50.0
19	İşletmenizde belirli aralıklarla yumurta verimini hesaplıyor musunuz?	Evet	52	96.3
		Hayır	2	3.7
20	Yumurta veriminiz ortalama olarak % kaçtır?	% 60'dan az	14	26.9
		% 61-70 arası	11	21.2
		% 71-80 arası	13	25.0
		%81'fazla	14	26.9
21	Kümesinizde çeşitli nedenlerden kaynaklanan ölüm oranı % kaçtır?	%5'den az	39	72.2
		% 6-10 arası	7	12.9
		% 11-15 arası	3	5.5
		% 15'den fazla	5	9.2
22	Tavukları kaç haftalık yaşa kadar üretimde kullanıyorsunuz? (Yarka dönemi hariç)	50 hafta az	2	3.7
		51-60 hafta arası	12	22.2
		61-70 hafta arası	12	22.2
		71 haftadan fazla	28	51.8

Çizelge 4.2 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan İşletmelere Ait Tanıtıcı İstatistikler (devamı)

23	Tavuklarınızı nasıl temin ediyorsunuz?	Kendi imkânımla	47	87.0
		Yumurta Üreticileri Birliği	6	11.1
		Ziraat Odası	1	1.9
24	Yumurta tavukçuluğuna devam etmeyi düşünüyor musunuz?	Evet	41	75.9
		Hayır	13	24.1
25	İşletmenizde gezinme alanında m ² 'ye kaç tavuk düşmektedir?	3	15	27.7
		4	15	27.7
		5	9	16.6
		6 ve daha fazla	15	27.7
26	İşletmenizde kapalı alanda m ² 'ye kaç tavuk düşmektedir?	3	8	14.8
		4	16	29.6
		5	10	18.5
		6 ve daha fazla	20	37.0
27	İşletmenizde yumurta ve yem depolama ünitesi var mı?	Evet	32	59.3
		Hayır	22	40.7
28	İşletmelerin yeterli bir şekilde denetimi yapılmakta mıdır?	Evet	39	72.2
		Hayır	15	27.8
29	Kamu kurum ve kuruluşlarından beklentileriniz neler?	Yem desteği	30	55.6
		Eğitim/kurs desteği	6	11.1
		Yarka desteği	8	14.8
		Nakdi yardım	10	18.5

4.1.3 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğunda Kullanılan Tavukların Sağlık ve Beslenme Durumlarına Ait Temel Bulgular

Serbest sistem yumurta tavukçuluğu yapan üreticilerin kullandığı tavukların sağlık ve beslenme durumlarını belirlemek üzere sorulan sorulara verilen cevaplardan oluşturulan frekans değerleri Çizelge 4.3’de verilmiştir.

Üreticilere kümesinizde hastalıklarla nasıl mücadele ediyorsunuz? diye sorulan soruya, üreticilerin %51.9’u serbest veteriner hekimlerden yardım aldıklarını ve %88.9’u da kümeslerde çıkabilecek olası hastalıkları önlemek adına rutin dezenfeksiyon uygulaması yaptıklarını belirtmiştir. Ayrıca, üreticilerin %57.4’ünün tavuklara verdiği suyun kalite kontrolünü belirli aralıklarla yaptıklarını belirlenmiştir. Yemi nereden temin ediyorsunuz? sorusuna üreticilerin %83.3’ü herhangi bir yem fabrikasında, %9.3’ü Yumurta Üreticileri Birliği’nden ve %7.4’ü ise yemlerini kendilerinin yaptıklarını bildirmişlerdir. Yem ihtiyaçlarını kendi imkanları dahilinde üreterek karşılayan üreticilerin %50’si dışarıdan satın aldıkları yemden daha ucuza üretebildikleri için bu yolu tercih ettiklerini, yem ihtiyacını dışarıdan temin eden üreticilerin %44’ü yeterli teknik bilgiye sahip olmadığından herhangi bir yem fabrikası ya da Yumurta Üreticileri Birliği’nden almayı tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Yine üreticilerin %88.9’unun kullandıkları yemin içeriği hakkında bilgi sahibi oldukları tespit edilmiştir. Üreticilerin %87’si tavuklarının önünde sürekli olarak yem bulundurduğunu ve %70.4’ü tavsiye edilen yem haricinde tavuklarına yem vermediklerini belirtmişlerdir. Üreticilere tavukların yem tüketimini hesaplıyor musunuz? diye sorulduğu zaman, üreticilerin tamamının evet cevabını vermiş ve devamında sorulan “Tavuk başına ortalama günlük yem tüketiminiz kaç gramdır?” sorusuna ise %42.59’u 100–230-gram arasında olduğunu ifade etmiştir.

Çizelge 4.3 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğunda Kullanılan Tavukların Sağlık ve Beslenme Durumlarına Ait Tanıtıcı İstatistikler

No	Sorular	Seçenekler	Frekans	
			n	%
1	Kümesinizde dezenfeksiyon uygulaması yapıyor mu?	Evet	48	88.9
		Hayır	6	11.1
2	Kümesinizde hastalıklar ile nasıl mücadele ediyorsunuz?	İl/İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü'nden	12	22.2
		Serbest veteriner hekimlerden	28	51.9
		Kendi imkânlarımla	14	25.9
3	Tavukların önünde sürekli olarak yem bulduruyor musunuz?	Evet	47	87.0
		Hayır	7	13.0
4	Yemi nereden temin ediyorsunuz?	Kendim yapıyorum	4	7.4
		Herhangi bir yem fabrikasından	45	83.3
		Yumurta Üreticileri Birliği'nden	5	9.3
5	Tavuklarınıza tavsiye edilen ticari yemin dışında başka yem veriyor musunuz?	Evet	16	29.6
		Hayır	38	70.4
6	Tavukların yem tüketimini hesaplıyor musunuz?	Evet	54	100.0
		Hayır	0	0
7	Kullandığınız yemin içeriği hakkında herhangi bir bilgiye sahip misiniz?	Evet	48	88.9
		Hayır	6	11.1

Çizelge 4.3 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğunda Kullanılan Tavukların Sağlık ve Beslenme Durumlarına Ait Tanıtıcı İstatistikler (devamı)

8	Tavuk başına ortalama günlük yem tüketiminiz kaç gramdır?	100 g dan az	3	5.5
		100-120 g	23	42.5
		121-130 g	21	38.8
		131-141 g	5	9.2
		140 g dan fazla	2	3.7
9	Yem ihtiyacını kendi imkanlarınızla üretirek karşılıyorsanız bunun en önemli sebebi nedir?	Dışarıdan aldığımdan daha ucuza ürettiğim için	2	50.0
		Diğer üreticilere de yem satarak ek kazanç sağlamak için	1	25.0
		Yem fabrikalarından daha kaliteli yem ürettiğim için	0	0
		Daha sağlıklı yem üretebilmek için	1	25.0
10	Yem ihtiyacını dışarıdan temin ediyorsanız bunun en önemli sebebi nedir?	Daha ucuz	7	14.0
		Ham maddeleri depolayacak yeterli alanım yok	6	12.0
		Yeterli teknik bilgiye sahip değilim	22	44.0
		Daha sağlıklı olduğunu düşünüyorum	15	30.0
11	Tavuklara verdiğiniz suyun kalite kontrolü belirli aralıklarla yapılıyor mu?	Evet	31	57.4
		Hayır	23	42.6

4.1.4 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğundan Elde Edilen Yumurtaların Satış ve Pazarlamasına Ait Temel Bulgular

Serbest sistem yumurta tavukçuluğu yapan üreticilerin ürettikleri yumurtaların satış ve pazarlama durumunu belirlemek üzere sorulan sorulara verilen cevaplardan elde edilen frekans değerleri Çizelge 4.4’de verilmiştir.

Üreticilere serbest sistemde yetiştirilen tavuklardan elde edilen yumurtaların daha iyi olduğunu düşünüyor musunuz? diye sorulduğunda, üreticilerin %92.6’sı evet cevabını vermiştir. ’Tüketici neden serbest sistemde yetiştirilen tavuklardan elde

edilen yumurtayı tercih etmeli?’’ sorusuna ise üreticilerin %70.4’ü bu yumurtaların daha sağlıklı olduğunu belirtirken, %16.7’si ise daha besleyici olduğunu ifade etmiştir. Üreticilerin %46.3’ünün yumurtları pazarlarken açık viyolleri, %20.4’ünün kapalı karton viyolleri, %18.5’inin jelatinle kaplı viyolleri ve %14,8’inin de plastik viyolleri tercih ettikleri belirlenmiştir. ‘‘Ürettiğiniz yumurtaları nasıl pazarlıyorsunuz?’’ sorusuna, üreticilerin %88.9’u kendim pazarlıyorum yanıtını verirken, %7.4’ü toptan Yumurta Üreticileri Birliği’ne verdiğini belirtmiştir. Bu sonuca göre üreticiler elde ettikleri yumurtanın çok önemli bir kısmını kendi imkanları ile pazarladıkları, Yumurta Üreticileri Birliği ve kooperatif gibi kurumları çok tercih etmedikleri belirlenmiştir. Bu durumun adı geçen kurumlarda zaman zaman yaşanan olumsuzluklar nedeniyle üreticilerin bu kurumlara olan güveninin azalmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Köse ve Durmuş (2014) Ordu’da yaptıkları araştırmada üreticilerin yalnızca %23’ünün yumurtayı kendi imkanlarıyla pazarladıklarını, %77’sinin kooperatifler aracılığıyla pazarladıklarını tespit ettiklerini bildirmiştir. Üreticilerin %92.6’sı ürettikleri yumurtaları 70 kuruş ve üzerinde, %5.6’sı 60-70 kuruştan, %1.9’u ise 50 kuruş ve altında fiyatlara sattıklarını bildirmiş olup üreticilerin %96.3’ü ekonomik bir üretim yapabilmeleri için yumurtanın birim satış fiyatının en az 90 kuruş ve üzerinde olması gerektiğini belirtmiştir. Üreticilere yumurta fiyatlarının kısa vadede büyük düşüşler yaşadığı ve zararına satış yapmak zorunda kaldığınız dönemlerde hangi tedbirleri alıyorsunuz? diye sorulduğunda, üreticilerin %75.9’u yumurta fiyatlarının yükselmesini beklediklerini ve yumurta satışına devam ettiklerini, %18.5’i tavukları zararına elden çıkarıp üretimi durdurduklarını ve %5.6’sı da tavuklara verdikleri yemi azalttıklarını belirtmiştir.

‘‘Üreticilere yumurta satışlarının artırılması için ne önerirsiniz?’’ diye sorulduğunda, üreticilerin %40.7’si yumurta tüketimini teşvik edici televizyon-radyo reklamlarının ve sağlık için faydalarının anlatıldığı bilgilendirme çalışmalarının yapılması, %27.8’i yumurtanın sağlık için faydalarının anlatıldığı bilgilendirme çalışmalarının yapılması, %3.7’si yumurtanın farklı ürünlerle işlenebilirliği ile ilgili tanıtıcı çalışmaların yapılması, %13’ü okullarda yumurtanın faydalarının daha iyi anlatılması ve öğrencilerin yumurta tüketimini artırmasının teşvik edilmesi ve %14.8’i yumurta hakkında yapılan olumsuz ve yanlış haberlerin önüne geçilmesi

gerektiğini düşündüklerini belirtmişlerdir. Üreticilerin %42.6’sı üretim dönemi sonunda tavuklarını herhangi bir kesimhaneye, %46.3’ü tavukların toptan bir firmaya sattıklarını, %11.1’i ise yumurta üreticileri birliği aracılığıyla sattıklarını belirtirken üreticilerin %72.2’si de tavuklardan elde ettikleri gübreyi kendi arazisinde kullandıklarını belirtmiştir. “Serbest sistem yumurta tavukçuluğunun gelecekteki durumunu nasıl görüyorsunuz?” sorusuna, üreticilerin %38.9’u daha iyi olacağını, yine %38.9’u da daha kötü olacağını belirtmiştir. Benli ve Durmuş (2015) Ordu ilinde satışa sunulan yumurtaların kalite özelliklerini belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada, yumurtanın besin değeri hakkında reklam ve tanıtım faaliyetlerine önem verilmesi gerektiğini bildirmiştir.

Çizelge 4.4 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğundan Elde Edilen Yumurtaların Satış ve Pazarlanmasına Ait Tanıtıcı İstatikler

No	Sorular	Seçenekler	Frekans	
			n	%
1	Serbest sistemde yetiştirilen tavuklardan elde edilen yumurtaların daha iyi olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet	50	92.6
		Hayır	0	0
		Fikrim Yok	4	7.4
2	Tüketici neden serbest sistemde yetiştirilen tavuklardan elde edilen yumurtayı tercih etmelidir?	Daha besleyici olduğu için	9	16.6
		Daha sağlıklı olduğu için	38	70.3
		Hayvan refahı dikkate alındığı için	4	7.4
		Fikrim yok	3	5.5
3	Serbest sistem yumurta tavukçuluğunun gelecekteki durumunu nasıl görüyorsunuz?	Daha iyi olacak	21	38.9
		Daha kötü olacak	21	38.9
		Değişiklik olmaz	10	18.5
		Fikrim yok	2	3.7

Çizelge 4.4 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğundan Elde Edilen Yumurtaların Satış ve Pazarlanmasına Ait Tanıtıcı İstatikler (devamı)

4	Ürettiğiniz yumurtaları ortalama kaç liradan satıyorsunuz?	50 kuruştan az	1	1.8
		50-60 kuruş arası	0	0
		60-70 kuruş arası	3	5.5
		70 kuruştan fazla	50	92.5
5	Sizce sattığınız yumurtanın birim fiyatı ne olmalıdır?	70 kuruş	0	0
		80 kuruş	1	1.9
		90 kuruş	1	1.9
		90 kuruştan fazla	52	96.3
6	Yumurtaları hangi şekilde ambalajlıyorsunuz?	Açık viyolde	25	46.3
		Jelatinle kaplı viyolde	10	18.5
		Kapalı karton viyolde	11	20.4
		Köpüklü viyolde	0	0
		Plastik viyolde	8	14.8
7	Yumurtalarınızı nasıl pazarlıyorsunuz?	Kendim pazarlıyorum	48	88.9
		Toptan Yumurta Üreticileri Birliğine veriyorum	4	7.4
		Kendim pazarlıyorum + Yumurta Üreticileri Birliğine veriyorum	2	3.7
8	Üretim döneminin sonunda tavukları nasıl değerlendiriyorsunuz?	Herhangi bir kesimhaneye satıyorum	23	42.6
		Toptan bir firmaya satıyorum	25	46.3
		Yumurta Üreticileri Birliği aracılığı ile satıyorum	6	11.1

Çizelge 4.4 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğundan Elde Edilen Yumurtaların Satış ve Pazarlanmasına Ait Tanıtıcı İstatikler (devamı)

9	Tavuklarınızın gübresini ne şekilde değerlendiriyorsunuz?	Değerlendirmiyorum	7	13.0
		Satıyorum	8	14.8
		Kendi arazimde kullanıyorum	39	72.2
10	Yumurta fiyatlarının kısa vadede büyük düşüşler yaşadığı ve zararına satış yapmak zorunda kaldığımız dönemlerde hangi tedbirleri alıyorsunuz?	Tavuklara verdiğim yemi azaltıyorum	3	5.6
		Yumurta fiyatlarının yükselmesini bekliyorum ve yemi kısımdan satışlara devam ediyorum	41	75.9
		Kısa vadede yumurta satışlarının artacağını umut ederek; soğuk hava depolarında bekletiyorum	0	0
		Tavukları zararına elden çıkarıp üretimi durduruyorum	10	18.5
11	Yumurta satışlarının artırılması için ne önerirsiniz?	Yumurta tüketimini teşvik edici televizyon ve radyo reklamları yapılmalı	22	40.7
		Yumurtanın sağlık için faydalarının anlatıldığı bilgilendirme çalışmaları yapılmalı	15	27.8
		Yumurtanın farklı ürünlerle işlenebilirliği ile ilgili tanıtıcı çalışmalar yapılmalı	2	3.7
		Okullarda yumurtanın faydalarının daha iyi anlatılmalı, öğrencilerin yumurta tüketimi teşvik edilmeli	7	13.0
		Yumurta hakkında yapılan olumsuz ve yanlış haberlerin önüne geçilmeli	8	14.8

4.1.5 Yumurta Üreticileri Birliğine Ait Temel Bulgular

Serbest sistem yumurta tavukçuluğu yapan üreticilerin Yumurta Üreticileri Birliği'ne ilişkin sorulan sorulara verilen cevaplardan elde edilen frekans değerleri (n ve %) Çizelge 4.5'de verilmiştir.

Çalışmada üreticilerin %72.2'si Yumurta Üreticileri Birliği'ne üye olmadığı belirlenmiştir. Üreticilere sorulan “Yumurta Üreticileri Birliği beklentilerinizi karşılıyor mu?” sorusuna, üreticilerin %81.5'i hayır cevabını vermiştir. Yumurta Üreticileri Birliğine üye olmayan katılımcıların %43.6'sı ürettikleri yumurtaları

kendi imkanlarıyla daha iyi pazarlayabildikleri için birliğe üye olmadıklarını belirtmişlerdir. Yumurta Üreticileri Birliği'nin üreticilerin beklentisini karşılaması adına ucu açık şekilde sorulan “Önerileriniz nelerdir?” sorusuna, üreticiler sözlü olarak yumurta alım fiyatlarının güncel maliyetler göz önünde bulundurularak belirlenmesi gerektiğini, uygun fiyata yem üretimi ve teminiyle ilgili gerekli çalışmaların yapılması gerektiğini, kontrolsüz üretim sonucu oluşan ürün fazlalığının sebep olduğu fiyat düşüşlerinin önüne geçebilmek adına üretimin birörnek ve planlı olması gerektiğini, ödemelerin gecikmeksizin yem ve viyol yerine nakdi olarak sağlanması gerektiğini belirtmişlerdir. Yumurta Üreticileri Birliği'ne üye olan üreticilerin %80'i ödemelerini para-yem-viyol şeklinde, %13.3'ü sadece para şeklinde, %6.7'si yem ya da viyol şeklinde aldıklarını belirtmişlerdir. Yumurta Üreticileri Birliği'ne üye üreticilere “Satış sonrası ödemelerinizi uygun zamanda alıyor musunuz?” diye sorulduğunda, üreticilerin %80'i evet cevabını vermiştir. Hayır cevabı verenlerin %66.7'si 5 ay, %33.3'ü ise 3 ay gecikmeli şekilde ödeme aldıklarını belirtmişlerdir. Tuğluk ve Yalçın (2004), Nevşehir Kozaklı'da yumurta tavukçuluğu işletmeleri üzerine yaptıkları araştırmada, katılımcıların yumurta satışı ile ilgili uzun vadeli alacakları bulunmadığını ve alacaklı olanların ise 15-20 gün gibi kısa vadeli sürede ödeme beklediklerini belirlemişlerdir. “Yumurta Üreticileri Birliği'nde yeterli sayıda toplantı yapıldığını düşünüyor musunuz?” diye sorulduğunda, üreticilerin %66.7'si evet cevabını verirken, hayır diyenlerin %60'ı ise ayda en az 1 kez toplantı yapılması gerektiğini belirtmişlerdir. Yine Yumurta Üreticileri Birliği'ne üye olan üreticilere sorulan “Yumurta Üreticileri Birliği'nde yapılan/yapılacak olan toplantı tarihlerinden ve alınan kararlardan haberiniz oluyor mu?” sorusuna, üreticilerin %73.3'ü evet cevabı vermiştir.

Çizelge 4.5 Yumurta Üreticileri Birliği'ne Ait Tanıtıcı İstatistikler

No	Sorular	Seçenekler	Frekans	
			n	%
1	Yumurta Üreticileri Birliği'ne üye misiniz?	Evet	15	27.8
		Hayır	39	72.2
2	Yumurta Üreticileri Birliği'ne üye değilseniz, bunun sebepleri nedir?	Yumurta Üreticileri Birliği'nin belirlediği alım fiyatı, masrafları karşılamamakta	13	33.3
		Yumurta Üreticileri Birliği'nin belirlediği ödeme vadesi çok uzun	1	2.6
		Yumurta Üreticileri Birliği belirli üreticilerin tekelinde kalmakta ve bu durumdan memnun değilim	4	10.3
		Yumurta Üreticileri Birliği'nin iyi yönetilmediğini düşünüyorum	2	5.1
		Her yumurta üreticisi aynı kalitede yumurta üretmiyor	2	5.1
		Kendi imkânlarımla daha iyi pazarlayabiliyorum	17	43.6
3	Yumurta Üreticileri Birliği beklentilerinizi karşılıyor mu?	Evet	10	18.5
		Hayır	44	81.5
4	Cevabınız hayır ise öneriniz nedir?	-	-	-
5	Yumurta Üreticileri Birliği'nden ödemelerinizi ne şekilde alıyorsunuz?	Para	2	13.3
		Yem/Viyol	1	6.7
		Para / Yem /Viyol	12	80.0
6	Satış sonrası ödemelerinizi uygun zamanda alıyor musunuz?	Evet	12	80.0
		Hayır	3	20.0

Çizelge 4.5 Yumurta Üreticileri Birliği'ne Ait Tanıtıcı İstatistikler (devamı)

7	Uygun zamanda ödeme almıyorsanız, kaç ay aksaklık yaşıyorsunuz?	1 ay	0	0
		3 ay	1	33.3
		5 ay	2	66.7
		12 ay ve üstü	0	0
8	Yumurta Üreticileri Birliği'nde yeterli sayıda toplantı yapıldığını düşünüyor musunuz?	Evet	10	66.7
		Hayır	5	33.3
9	Cevabınız hayır ise ayda kaç kez toplanılmalıdır?	1	3	60.0
		2	2	40.0
		3	0	0
10	Yapılan ya da yapılacak toplantı tarihlerinden ve alınan kararlardan haberinizi oluyor mu?	Evet	11	73.3
		Hayır	4	26.7

4.1.6 Kovid-19 Salgını Etkisine Ait Temel Bulgular

Serbest sistem yumurta tavukçuluğu yapan üreticilerin Kovid-19 salgınından etkilenme düzeyini belirlemek üzere sorulan sorulara verilen cevaplardan oluşturulan frekans değerleri Çizelge 4.6'da verilmiştir.

Serbest sistem yumurta tavukçuluğu yapan üreticilere sorulan “Kovid-19 salgını yumurta satış fiyatlarımızı etkiledi mi?” sorusuna, üreticilerin %70.4'si evet yanıtını vermiştir. Salgından etkilenen üreticilerin %50'si negatif yönde etkilendiğini belirtmiştir. Aynı zamanda üreticilerin %81.6'sı salgının etkisinin 12 aydan uzun süreceğini tahmin ettiklerini ifade etmiştir.

Çizelge 4.6 Kovid-19 Salgını Etkisine Ait Tanıtıcı İstatistikler

No	Sorular	Seçenekler	Frekans	
			n	%
1	Kovid-19 salgını yumurta satış fiyatlarınızı etkiledi mi?	Evet	38	70.4
		Hayır	16	29.6
2	Etkilediyse ne yönde etkiledi?	Olumlu	18	47.4
		Olumsuz	19	50.0
		Fikrim yok	1	2.6
3	Kovid-19 salgınının işletmeniz üzerindeki etkisi sizce ne kadar sürecek?	3 ay	3	7.8
		6 ay	2	5.2
		9 ay	2	5.2
		>12 ay	31	81.5

4.1.7 DİTAP'a Ait Temel Bulgular

Serbest sistem yumurta tavukçuluğu yapan üreticilerin DİTAP hakkındaki bilgi düzeyini belirlemek üzere sorulan sorulara verilen cevaplardan oluşturulan frekans değerleri Çizelge 4.7'de verilmiştir.

Serbest sistem yumurta tavukçuluğu yapan üreticilere “Ditap hakkında bilgiye sahip misiniz?” diye sorulduğunda, üreticilerin %68.5'i hayır cevabı vermiştir. Üreticilerin sadece %51.9'u Ditap üzerinden aracısız bir şekilde satış yapmak istediklerini belirtmiştir.

Çizelge 4.7 DİTAP'a Ait Tanıtıcı İstatistikler

No	Sorular	Seçenekler	Frekans	
			n	%
1	Ditap hakkında bilgiye sahip misiniz?	Evet	17	31.5
		Hayır	37	68.5
2	Ditap üzerinden aracısız satış yapmak ister misiniz?	Evet	28	51.9
		Hayır	26	48.1

4.1.8 Üreticilerin Demografik Özelliklerine Göre İncelenmesi

Araştırmada öncelikli olarak serbest sistem yumurta tavukçuluğu yapan üreticilerin anket formlarında yer alan sorulara verdikleri cevapların frekans analizi yapılarak frekans değerleri (n ve %) hesaplanmıştır. Araştırmada üzerinde durulan değişkenler arasındaki ilişkilerin bağımlılık kontrolü Ki-kare testi (Chi-Square test, χ^2) ile yapılmıştır. Ki-kare testlerinde beklenen frekanslar 5'in üzerinde ise Pearson ki-kare değeri (χ^2), 5'in altında ise Likelihood Ratio ki-kare değeri (LR χ^2) hesaplanmıştır. Ayrıca araştırmada yaş, meslek ve eğitim değişkenlerine yönelik bağımlılık durumları analiz edilmiştir.

4.1.8.1 Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Değerlendirilmesi

Serbest sistem yumurta tavukçuluğu yapan üreticilerin yaşları ile anket soruları arasındaki ilişkilerin önem düzeyi Çizelge 4.8'de verilmiştir.

Yapılan ki-kare testi sonucunda ankete katılan üreticilerin hane halkı sayısının, sosyal güvencelerinin, tavukçulukla ilgili eğitime/kursa katılma durumunun, tavukçulukla ilgili eğitime/kursa katılmayanların katılma istek durumunun, tarımsal kredi kullanma durumunun, yumurta tavukçuluğu yapma sebebinin, tavuktan başka yetiştiriciliğini yaptığı hayvan varlığının, tavuktan başka yetiştiriciliğini yaptığı hayvan varsa ne olduğunun, serbest sistemde yetiştirilen tavuklardan elde edilen yumurtaların daha iyi olduğunu kanaatinde olmalarının, serbest sistemde yetiştirilen tavuklardan elde edilen yumurtayı tercih etme sebebinin, serbest sistem yumurta tavukçuluğunun gelecekteki durumunu nasıl gördüğünün ve işletmelerini büyütme isteklerinin katılımcıların yaş durumuna göre değişmediği tespit edilmiştir ($p>0.05$). Aynı şekilde; işletmenin bulunduğu arazi yapısının,

kullanılan folluk tipinin, havalandırma şeklinin, tavuklara suyun nasıl verildiğinin, yumurtlama döneminde tavuklara ne kadar aydınlatma süresi uygulandığının, gezinme/otlama alanındaki yeşil ot varlığının, işletmede çalışan kişi sayısının, işletmedeki tavuk sayısının, kullanılan altlık materyalinin, kullanılan tavuk ırkının, üretimde kullanılan tavukların kaç haftalık yaşta satın alındığının, civcivlerini kendileri büyütme isteğinin, işletmede yumurta veriminin hesaplanmasının, yumurta veriminin ortalama kaç olduğunun, çeşitli nedenlerden kaynaklanan ölüm oranının, tavukların kaç haftalık yaşa kadar üretimde kullanıldığının, tavukların temin şeklinin, üretilen yumurtaların ortalama kaç liradan satıldığının, satılan yumurtanın birim fiyatının ne olmasını beklediklerinin, yumurtaların ambalaj şeklinin, yumurtaların pazarlanma şeklinin, üretim döneminin sonunda tavukların nasıl değerlendirildiğinin, tavuklardan kalan gübrenin ne şekilde değerlendirildiğinin, yumurta tavukçuluğuna devam etme isteklerinin, gezinme alanında m²'ye düşen tavuk sayısının, işletmede yumurta ve yem depolama ünitesi varlığının, hastalıklar ile nasıl mücadele edildiğinin, tavukların önünde sürekli olarak yem buldurulmasının, yemin nereden temin edildiğinin, tavsiye edilen ticari yemin dışında tavuklara başka yem verilmesinin, yemin içeriği hakkında bilgi sahibi olunmasının, tavuk başına ortalama günlük yem tüketim miktarının, yem ihtiyacını kendi imkanıyla üreterek karşılayan üreticilerin en önemli sebebinin ve yem ihtiyacını dışarıdan temin eden üreticilerin sebebinin yine katılımcıların yaş durumuna göre değişmediği belirlenmiştir (p>0.05). Ek olarak Yumurta Üreticileri Birliğine üye olmanın, Yumurta Üreticileri Birliğine üye olmama sebebinin, yumurta fiyatlarının kısa vadede büyük düşüşler yaşadığı ve zararına satış yapmak zorunda kalınan dönemlerde alınan tedbirlerin, yumurta satışlarının artırılması için verilen önerinin, Yumurta Üreticileri Birliğinin işletmenin beklentisini karşılamasının, işletmelerin yeterli bir şekilde denetiminin yapılmasının, kamu kurum ve kuruluşlarından ne beklendiğinin, Kovid-19 salgınının yumurta satış fiyatlarını etkilediği kanaatinde olmanın, Kovid-19 salgınının yumurta satış fiyatlarını ne yönde etkilediğinin, Kovid-19 salgınının işletme üzerindeki etki süresinin, Yumurta Üreticileri Birliğinden alınan ödeme şeklinin, satış sonrası ödemeleri uygun zamanda almanın, uygun zamanda ödeme almayanların yaşadığı aksaklık süresinin, Yumurta Üreticileri Birliğinde yeterli sayıda toplantı yapıldığını düşünmenin, Yumurta

Üreticileri Birliğinde yeterli sayıda toplantı yapıldığını düşünmeyenlerin ayda kaç kez toplanılması gerektiğini istediğinin, yapılan/yapılacak toplantı tarihlerinden ve alınan kararlardan haberdar olmanın, Ditap hakkında bilgiye sahip olmanın ve Ditap üzerinden aracısız satış yapmak isteme durumunun katılımcıların yaş durumuna göre değişmediği ortaya konmuştur ($p>0.05$).

Buna karşın işletme mülkiyetinin, kaç yıldır yumurta tavukçuluğu yapıldığının, kümes yapımında kullanılan malzemenin, kapalı alanda m²'ye düşen tavuk sayısının, tavuklara verilen suyun kalite kontrolünün belirli aralıklarla yapılıyor olmasının ve kümeste dezenfeksiyon uygulaması yapılmasının yaş durumuna bağımlı olarak değiştiği görülmüştür ($p<0,05$).

Çizelge 4.8 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Analiz Sonuçları

NO	SORULAR	SEÇENEKLER	YAŞ							
			<30		31-40		41-50		>51	
			n	%	n	%	n	%	n	%
1	Hane halkı sayınız kaçtır?	<4	5	100.00	8	53.30	7	50.00	14	70.00
		4-6	0	0.00	7	46.70	7	50.00	5	25.00
		7<	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	5.00
		P-Değeri	0.165 ^b							
2	İşletme mülkiyetiniz nedir?	Kendimin	3	60.00	10	66.70	12	85.70	19	95.00
		Kira	2	40.00	4	26.70	0	0.00	0	0.00
		Kendi-Kira	0	0.00	1	6.70	2	14.30	1	5.00
		Devlet arazisi	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.021 ^b							

Çizelge 4.8 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

3	Sosyal güvenceniz var mı?	Yok	2	40.00	5	33.30	6	42.90	1	5.00
		Bağ-kur	2	40.00	6	40.00	2	14.30	8	40.00
		SGK	1	20.00	3	20.00	6	42.90	11	55.00
		Yeşil kart	0	0.00	1	6.70	0	0.00	0	0.00
		P-Değeri	0.079 ^b							
4	Tavukçulukla ilgili eğitime/kursa katıldınız mı?	Katıldım	1	20.00	4	26.70	4	28.60	5	25.00
		Katılmadım	4	80.00	11	73.30	10	71.40	15	75.00
		P-Değeri	0.984 ^b							
5	Katılmadıysanız katılmak ister misiniz?	Evet	2	50.00	8	72.70	7	70.00	11	73.30
		Hayır	2	50.00	2	18.20	0	0.00	3	20.00
		Fikrim yok	0	0.00	1	9.10	3	30.00	1	6.70
		P-Değeri	0.185 ^b							
6	Tarımsal kredi kullandınız mı?	Bankadan kullandım	1	20.00	6	40.00	5	35.70	7	35.00
		Tarım ve kredi kooperatifinden kullandım	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	5.00
		Ziraat odasından kullandım	0	0	0	0	0	0	0	0
		Kullanmadım	4	80.00	9	60.00	9	64.30	12	60.00
		P-Değeri	0.841 ^b							
7	Yumurta tavukçuluğu yapma sebebiniz nedir?	Temel geçim kaynağı olduğu için	1	20.00	4	26.70	2	14.30	2	10.00
		Geçime katkı sağladığı için	3	60.00	7	46.70	8	57.10	16	80.00
		Karlı olduğu için	0	0.00	2	13.30	1	7.10	2	10.00
		Yapacak başka işim olmadığı için	1	20.00	2	13.30	3	21.40	0	0.00
		P-Değeri	0.336 ^b							

Çizelge 4.8 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

8	Kaç yıldır yumurta tavukçuluğu yapıyorsunuz?	1 yıl	3	60.00	1	6.70	2	14.30	4	20.00
		2 yıl	0	0.00	1	6.70	1	7.10	1	5.00
		3 yıl	0	0.00	4	26.70	6	42.90	0	0.00
		4 yıl ve daha fazla	2	40.00	9	60.00	5	35.70	15	75.00
		P-Değeri	0.013^b							
9	Tavuktan başka yetiştiriciliğini yaptığınız hayvan var mı?	Evet	2	40.00	6	40.00	4	28.60	7	35.00
		Hayır	3	60.00	9	60.00	10	71.40	13	65.00
		P-Değeri	0.924^b							
10	Varsa nedir?	Büyükbaş	1	50.00	4	66.70	3	75.00	4	57.10
		Küçükbaş	1	50.00	0	0.00	0	0.00	1	14.30
		Arı	0	0.00	0	0.00	1	25.00	1	14.30
		Diğer	0	0.00	2	33.30	0	0.00	1	14.30
		P-Değeri	0.432^b							
11	Serbest sistemde yetiştirilen tavuklardan elde edilen yumurtaların daha iyi olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet	5	100.00	15	100.00	11	78.60	19	95.00
		Hayır	0	0	0	0	0	0	0	0
		Fikrim yok	0	0.00	0	0.00	3	21.40	1	5.00
		P-Değeri	0.11^b							
12	Tüketici neden serbest sistemde yetiştirilen tavuklardan elde edilen yumurtayı tercih etmelidir?	Daha besleyici olduğu için	1	20.00	2	13.30	1	7.10	5	25.00
		Daha sağlıklı olduğu için	4	80.00	10	66.70	11	78.60	13	65.00
		Hayvan refahı dikkate alındığı için	0	0.00	3	20.00	0	0.00	1	5.00
		Fikrim yok	0	0.00	0	0.00	2	14.30	1	5.00
		P-Değeri	0.284^b							

Çizelge 4.8 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

13	Serbest sistem yumurta tavukçuluğunun gelecekteki durumunu nasıl görüyorsunuz?	Daha iyi olacak	1	20.00	4	26.70	8	57.10	8	40.00
		Daha kötü olacak	4	80.00	6	40.00	3	21.40	8	40.00
		Değişiklik olmaz	0	0.00	5	33.30	2	14.30	3	15.00
		Fikrim yok	0	0.00	0	0.00	1	7.10	1	5.00
		P-Değeri	0.294 ^b							
14	İşletmenizi büyütme düşüncünüzü düşünüyor musunuz?	Evet	3	60.00	5	33.30	7	50.00	9	45.00
		Hayır	1	20.00	8	53.30	2	14.30	10	50.00
		Bırakmayı düşünüyorum	1	20.00	2	13.30	5	35.70	1	5.00
		Fikrim yok	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.115 ^b							
15	İşletmenizin bulunduğu arazi yapısı nedir?	Fındık altı	3	60.00	11	73.30	10	71.40	13	65.00
		Açık arazi	2	40.00	3	20.00	2	14.30	6	30.00
		Diğer	0	0.00	1	6.70	2	14.30	1	5.00
		P-Değeri	0.775 ^b							
16	Kümes yapımında hangi malzemeyi kullandınız?	Beton	1	20.00	9	60.00	2	14.30	11	55.00
		Sandviç panel	3	60.00	3	20.00	6	42.90	2	10.00
		Diğer	1	20.00	3	20.00	6	42.90	7	35.00
		P-Değeri	0.04 ^b							
17	Küme ne tip folluk kullanıyorsunuz?	Bireysel	2	40.00	10	66.70	6	42.90	13	65.00
		Grup	3	60.00	5	33.30	6	42.90	7	35.00
		Kullanmıyorum	0	0.00	0	0.00	2	14.30	0	0.00
		P-Değeri	0.284 ^b							

Çizelge 4.8 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

18	Kümede havalandırmayı nasıl sağlıyorsunuz?	Fan	2	40.00	10	66.70	8	57.10	7	35.00
		Pencere	1	20.00	4	26.70	4	28.60	6	30.00
		Baca	0	0	0	0	0	0	0	0
		Baca+Pencere	2	40.00	10	66.70	8	57.10	7	35.00
		P-Değeri	0.349 ^b							
19	Kümede tavuklara suyu nasıl veriyorsunuz?	Oluk tipi suluk ile	0	0.00	0	0.00	1	7.10	0	0.00
		Nipel tipi suluk ile	4	80.00	9	60.00	4	28.60	7	35.00
		Asmalı yuvarlak suluk tipi ile	1	20.00	5	33.30	5	35.70	12	60.00
		Diğer	0	0.00	1	6.70	4	28.60	1	5.00
		P-Değeri	0.147 ^b							
20	Yumurtlama döneminde tavuklara ne kadar aydınlatma süresi uyguluyorsunuz?	Gün ışığı kadar	0	0.00	3	20.00	8	57.10	9	45.00
		12 saat	1	20.00	3	20.00	0	0.00	3	15.00
		16 saat	4	80.00	8	53.30	6	42.90	6	30.00
		24 saat	0	0.00	1	6.70	0	0.00	2	10.00
		P-Değeri	0.061 ^b							
21	Tavuklar gezinme/otlama alanında yıl boyu yeşil ot bulabiliyor mu?	Evet	5	100.00	11	73.30	10	71.40	17	85.00
		Hayır	0	0.00	4	26.70	4	28.60	3	15.00
		P-Değeri	0.316 ^b							
22	İşyerinizde kaç kişi çalışmaktadır?	Yok	3	60.00	8	53.30	9	64.30	13	65.00
		1	1	20.00	5	33.30	1	7.10	3	15.00
		2	0	0.00	2	13.30	3	21.40	4	20.00
		>3 ve üzeri	1	20.00	0	0.00	1	7.10	0	0.00
		P-Değeri	0.363 ^b							

Çizelge 4.8 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

23	İşletmenizde kaç tavuğunuz var?	< 250	2	40.00	5	33.30	9	64.30	12	60.00
		250-500 arası	1	20.00	3	20.00	2	14.30	3	15.00
		500-750 arası	0	0.00	5	33.30	1	7.10	4	20.00
		> 750	2	40.00	2	13.30	2	14.30	1	5.00
		P-Değeri	0.366 ^b							
24	Kümesinizde altlık materyal olarak ne kullanıyorsunuz?	Planya talaşı(kalın talaş)	4	80.00	6	40.00	4	28.60	9	45.00
		İnce hızar talaşı	1	20.00	2	13.30	4	28.60	1	5.00
		Çeltik kavuzu	0	0.00	4	26.70	2	14.30	2	10.00
		Diğer	0	0.00	3	20.00	4	28.60	8	40.00
		P-Değeri	0.191 ^b							
25	İşyerinizde hangi tavuk ırkı bulunmaktadır?	Tinted	0	0.00	3	20.00	0	0.00	2	10.00
		Lohman Brown	3	60.00	8	53.30	10	71.40	13	65.00
		Nick-Brown	0	0.00	0	0.00	1	7.10	0	0.00
		Atak-s	2	40.00	4	26.70	3	21.40	5	25.00
		Hy-line Brown	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.486 ^b							
26	Üretimde kullandığımız tavukları kaç haftalık yaşta satın alıyorsunuz?	< 12 hafta	1	20.00	0	0.00	4	28.60	7	35.00
		12-14 hafta	0	0.00	2	13.30	2	14.30	1	5.00
		16- 18 hafta	4	80.00	10	66.70	7	50.00	10	50.00
		>18 hafta	0	0.00	3	20.00	1	7.10	2	10.00
		P-Değeri	0.15 ^b							
27	Civcivleri kendiniz büyötmeyi düşünür müsünüz?	Evet	3	60.00	5	33.30	7	50.00	12	60.00
		Hayır	2	40.00	10	66.70	7	50.00	8	40.00
		P-Değeri	0.439 ^b							

Çizelge 4.8 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

28	İşletmenizde belirli aralıklarla yumurta verimini hesaplıyor musunuz?	Evet	5	100.00	14	93.30	13	92.90	20	100.00
		Hayır	0	0.00	1	6.70	1	7.10	0	0.00
		P-Değeri	0.465 ^b							
29	Yumurta veriminiz ortalama olarak kaçtır?	< 60	0	0.00	3	21.40	5	38.50	6	30.00
		61-70	2	40.00	4	28.60	1	7.70	4	20.00
		71-80	1	20.00	1	7.10	4	30.80	7	35.00
		> 81	2	40.00	6	42.90	3	23.10	3	15.00
		P-Değeri	0.206 ^b							
30	Kümesinizde çeşitli nedenlerden kaynaklanan ölüm oranı kaçtır?	5'den az	5	100.00	10	66.70	7	50.00	17	85.00
		6-10	0	0.00	1	6.70	4	28.60	2	10.00
		11-15	0	0.00	1	6.70	1	7.10	1	5.00
		15'den fazla	0	0.00	3	20.00	2	14.30	0	0.00
		P-Değeri	0.162 ^b							
31	Tavukları kaç haftalık yaşa kadar üretimde kullanıyorsunuz? (Yarka dönemi hariç)	< 50 hafta	0	0.00	0	0.00	1	7.10	1	5.00
		51-60	1	20.00	4	26.70	4	28.60	3	15.00
		61-70	2	40.00	3	20.00	3	21.40	4	20.00
		> 71 hafta	2	40.00	8	53.30	6	42.90	12	60.00
		P-Değeri	0.905 ^b							
32	Tavuklarınızı nasıl temin ediyorsunuz?	Kendi imkânımla alıyorum	3	60.00	15	100.00	11	78.60	18	90.00
		Yumurta Üreticileri Birliği aracılığıyla alıyorum	1	20.00	0	0.00	3	21.40	2	10.00
		Ziraat Odasından alıyorum	1	20.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
		P-Değeri	0.111 ^b							

Çizelge 4.8 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

33	Ürettiğiniz yumurtaları ortalama kaç liradan satıyorsunuz?	< 50 kuruş	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	5.00
		50-60 kuruş	0	0	0	0	0	0	0	0
		60-70 kuruş	0	0.00	1	6.70	2	14.30	0	0.00
		>70 kuruş	5	100.00	14	93.30	12	85.70	19	95.00
		P-Değeri	0.396 ^b							
34	Sizce sattığımız yumurtanın birim fiyatı ne olmalıdır?	70 kuruş	0	0	0	0	0	0	0	0
		80 kuruş	0	0.00	0	0.00	1	7.10	0	0.00
		90 kuruş	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	5.00
		90 kuruştan fazla	5	100.00	15	100.00	13	92.90	19	95.00
		P-Değeri	0.578 ^b							
35	Yumurtaları hangi şekilde ambalajlıyorsunuz?	Viyolde açık	1	20.00	4	26.70	9	64.30	11	55.00
		Jelatinle kaplı viyol	0	0.00	3	20.00	3	21.40	4	20.00
		Kapalı karton viyol	2	40.00	6	40.00	0	0.00	3	15.00
		Köptüklü viyol	0	0	0	0	0	0	0	0
		Plastik viyol	2	40.00	2	13.30	2	14.30	2	10.00
		P-Değeri	0.06 ^b							
36	Yumurtalarınızı nasıl pazarlıyorsunuz?	Kendim pazarlıyorum	3	60.00	15	100.00	12	85.70	18	90.00
		Toptan Yumurta Üreticileri Birliğine veriyorum	1	20.00	0	0.00	2	14.30	1	5.00
		Kendim pazarlıyorum + Yumurta Üreticileri Birliğine veriyorum	1	20.00	0	0.00	0	0.00	1	5.00
		P-Değeri	0.201 ^b							

Çizelge 4.8 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

37	Üretim döneminin sonunda tavukları nasıl değerlendiriyorsunuz?	Herhangi bir kesimhaneye satıyorum	3	60.00	6	40.00	6	42.90	8	40.00
		Toptan bir firmaya satıyorum	1	20.00	9	60.00	6	42.90	9	45.00
		Yumurta Üreticileri Birliği aracılığı ile satıyorum	1	20.00	0	0.00	2	14.30	3	15.00
		P-Değeri	0.434 ^b							
38	Tavuklarınızın gübresini ne şekilde değerlendiriyorsunuz?	Değerlendirmiyorum	0	0.00	3	20.00	3	21.40	1	5.00
		Satıyorum	2	40.00	2	13.30	2	14.30	2	10.00
		Kendi arazimde kullanıyorum	3	60.00	10	66.70	9	64.30	17	85.00
		P-Değeri	0.393 ^b							
39	Yumurta tavukçuluğuna devam etmeyi düşünüyor musunuz?	Evet	4	80.00	11	73.30	10	71.40	16	80.00
		Hayır	1	20.00	4	26.70	4	28.60	4	20.00
		P-Değeri	0.932 ^b							
40	İşletmenizde gezinme alanında m ² 'ye kaç tavuk düşmektedir?	3	1	20.00	4	26.70	4	28.60	6	30.00
		4	1	20.00	4	26.70	6	42.90	4	20.00
		5	1	20.00	2	13.30	2	14.30	4	20.00
		6 ve daha fazla	2	40.00	5	33.30	2	14.30	6	30.00
		P-Değeri	0.935 ^b							
41	İşletmenizde kapalı alanda m ² 'ye kaç tavuk düşmektedir?	3	0	0.00	3	20.00	1	7.10	4	20.00
		4	2	40.00	1	6.70	7	50.00	6	30.00
		5	2	40.00	1	6.70	4	28.60	3	15.00
		6 ve daha fazla	1	20.00	10	66.70	2	14.30	7	35.00
		P-Değeri	0.04 ^b							
42	İşletmenizde yumurta ve yem depolama ünitesi var mı?	Evet	3	60.00	12	80.00	5	35.70	12	60.00
		Hayır	2	40.00	3	20.00	9	64.30	8	40.00
		P-Değeri	0.108 ^b							

Çizelge 4.8 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

43	Kümesinizde dezenfeksiyon uygulaması yapıyor mu?	Evet	5	100.00	15	100.00	10	71.40	18	90.00
		Hayır	0	0.00	0	0.00	4	28.60	2	10.00
		P-Değeri	0.048^b							
44	Kümesinizde hastalıklar ile nasıl mücadele ediyorsunuz?	İl/İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünden yardım olarak	1	20.00	3	20.00	4	28.60	4	20.00
		Serbest veteriner hekimden yardım olarak	1	20.00	9	60.00	6	42.90	12	60.00
		Kendi imkânlarımla	3	60.00	3	20.00	4	28.60	4	20.00
		P-Değeri	0.617 ^b							
45	Tavukların önünde sürekli olarak yem bulunduruyor musunuz?	Evet	5	100.00	14	93.30	13	92.90	15	75.00
		Hayır	0	0.00	1	6.70	1	7.10	5	25.00
		P-Değeri	0.203 ^b							
46	Yemi nereden temin ediyorsunuz?	Kendim yapıyorum	0	0.00	2	13.30	1	7.10	1	5.00
		Herhangi bir yem fabrikasından alıyorum	4	80.00	13	86.70	11	78.60	17	85.00
		Yumurta Üreticileri Birliğinin yem fabrikasından alıyorum	1	20.00	0	0.00	2	14.30	2	10.00
		P-Değeri	0.525 ^b							
47	Tavuklarınıza tavsiye edilen ticari yemin dışında başka yem veriyor musunuz?	Evet	2	40.00	3	20.00	4	28.60	7	35.00
		Hayır	3	60.00	12	80.00	10	71.40	13	65.00
		P-Değeri	0.744 ^b							
48	Tavukların yem tüketimini hesaplıyor musunuz?	Evet	5	100.00	15	100.00	14	100.00	20	100.00
		Hayır	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	-							

Çizelge 4.8 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

49	Aldığımız yemin içeriği hakkında herhangi bir bilgiye sahip misiniz?	Evet	5	100.00	14	93.30	11	78.60	18	90.00
		Hayır	0	0.00	1	6.70	3	21.40	2	10.00
		P-Değeri	0.428 ^b							
50	Tavuk başına ortalama günlük yem tüketiminiz kaç gramdır?	100 g dan az	0	0.00	1	6.70	2	14.30	0	0.00
		100-120 g	1	20.00	5	33.30	4	28.60	13	65.00
		121-130 g	3	60.00	6	40.00	7	50.00	5	25.00
		131-141 g	1	20.00	3	20.00	0	0.00	1	5.00
		140 g dan fazla	0	0.00	0	0.00	1	7.10	1	5.00
		P-Değeri	0.155 ^b							
51	Yem ihtiyacını kendi imkanlarınızla üreterek karşılıyorsanız bunun en önemli sebebi nedir?	Dışarıdan alabileceğimden daha ucuza üretebilmek	0	0	0	0.00	1	100.00	1	100.00
		Diğer üreticilere de yem satarak ek kazanç sağlamak	0	0	1	50.00	0	0.00	0	0.00
		Yem fabrikalarından daha kaliteli yem üretebilmek	0	0	0	0	0	0	0	0
		Daha sağlıklı yem üretebilmek	0	0	1	50.00	0	0.00	0	0.00
		P-Değeri	0.236 ^b							

Çizelge 4.8 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

52	Yem ihtiyacını dışarıdan temin ediyorsanız bunun en önemli sebebi nedir?	Daha ucuz	1	20.00	0	0.00	5	38.50	1	0
		Ham maddeleri depolayacak yeterli alanımız yok	1	20.00	1	7.70	3	23.10	1	0
		Yeterli teknik bilgiye sahip değiliz	2	40.00	8	61.50	3	23.10	9	0
		Daha sağlıklı olduğunu düşünüyorum	1	20.00	4	30.80	2	15.40	8	0
		P-Değeri	0.07 ^b							
53	Yumurta Üreticileri Birliğine üye misiniz?	Evet	1	20.00	1	6.70	5	35.70	8	40.00
		Hayır	4	80.00	14	93.30	9	64.30	12	60.00
		P-Değeri	0.098 ^b							
54	Yumurta Üreticileri Birliğine üye değilseniz bunun sebepleri nedir?	Yumurta Üreticileri Birliğinin belirlediği alım fiyatları, değerinin altında kalmaktadır.	2	50.00	5	35.70	2	22.20	4	33.30
		Yumurta Üreticileri Birliğinin belirlediği ödeme vadesi çok uzun.	0	0.00	1	7.10	0	0.00	0	0.00
		Yumurta Üreticileri Birliği belirli üreticilerin tekelinde kalmakta ve bu durumdan memnun değilim.	1	25.00	1	7.10	1	11.10	1	8.30
		Yumurta Üreticileri Birliğinin iyi yönetilmediğini düşünüyorum.	0	0.00	1	7.10	0	0.00	1	8.30
		Her yumurta üreticisi aynı kalitede yumurta üretmiyor.	0	0.00	1	7.10	1	11.10	0	0.00
		Kendi imkânlarımla daha iyi pazarlayabiliyorum.	1	25.00	5	35.70	5	55.60	6	50.00
		P-Değeri	0.909 ^b							

Çizelge 4.8 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

55	Tavuklara verdiğiniz suyun kalite kontrolü belirli aralıklarla yapılıyor mu?	Evet	5	100.00	9	60.00	4	28.60	13	65.00
		Hayır	0	0.00	6	40.00	10	71.40	7	35.00
		P-Değeri	0.013^b							
56	Yumurta fiyatlarının kısa vadede büyük düşüşler yaşadığı ve zararına satış yapmak zorunda kaldığımız dönemlerde hangi tedbirleri alıyorsunuz?	Tavuklara verdiğimiz yemi azaltıyoruz.	0	0.00	2	13.30	1	7.10	0	0.00
		Çaresiz. yumurta fiyatlarının yükselmesini bekliyoruz ve yemi kısmadan satışlara devam ediyoruz.	3	60.00	12	80.00	9	64.30	17	85.00
		Kısa vadede yumurta satışlarının artacağını umut ederek; soğuk hava depolarında bekletiyoruz.	0	0	0	0	0	0	0	0
		Tavukları zararına elden çıkarıp üretimi durduruyoruz.	2	40.00	1	6.70	4	28.60	3	15.00
		P-Değeri	0.243^b							

Çizelge 4.8 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

57	Yumurta satışlarının artırılması için ne önerirsiniz?	Yumurta tüketimini teşvik edici televizyon ve radyo reklamlarının yapılması.	2	40.00	6	40.00	6	42.90	8	40.00
		Yumurthanın sağlık için faydalarının anlatıldığı bilgilendirme çalışmalarının yapılması.	2	40.00	4	26.70	2	14.30	7	35.00
		Yumurthanın farklı ürünlerle işlenebilirliği ile ilgili tanıtıcı çalışmaların yapılması.	0	0.00	0	0.00	1	7.10	1	5.00
		Okullarda yumurtanın faydalarının daha iyi anlatılması. öğrencilerin yumurta tüketimini artırmasının teşvik edilmesi.	1	20.00	2	13.30	2	14.30	2	10.00
		Yumurta hakkında yapılan olumsuz ve yanlış haberlerin önüne geçilmesi	0	0.00	3	20.00	3	21.40	2	10.00
		P-Değeri	0.894 ^b							
58	Yumurta Üreticileri Birliği beklentilerinizi karşılıyor mu?	Evet	1	20.00	1	6.70	4	28.60	4	20.00
		Hayır	4	80.00	14	93.30	10	71.40	16	80.00
		P-Değeri	0.452 ^b							
59	İşletmelerin yeterli bir şekilde denetimi yapılmakta mıdır?	Evet	5	100.00	10	66.70	8	57.10	16	80.00
		Hayır	0	0.00	5	33.30	6	42.90	4	20.00
		P-Değeri	0.134 ^b							

Çizelge 4.8 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

60	Kamu kurum ve kuruluşlarından beklentileriniz neler?	Yem desteği	3	60.00	8	53.30	7	50.00	12	60.00
		Eğitim/kurs desteği	0	0.00	4	26.70	0	0.00	2	10.00
		Yarka desteği	0	0.00	3	20.00	3	21.40	2	10.00
		Nakdi yardım	2	40.00	0	0.00	4	28.60	4	20.00
		P-Değeri	0.06 ^b							
61	Kovid-19 salgını yumurta satış fiyatlarımızı etkiledi mi?	Evet	2	40.00	12	80.00	10	71.40	14	70.00
		Hayır	3	60.00	3	20.00	4	28.60	6	30.00
		P-Değeri	0.44 ^b							
62	Etkilediyse ne yönde etkiledi?	Olumlu	0	0.00	7	58.30	5	50.00	6	42.90
		Olumsuz	2	100.00	5	41.70	5	50.00	7	50.00
		Fikrim yok	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	7.10
		P-Değeri	0.518 ^b							
63	Kovid-19 salgınının işletmeniz üzerindeki etkisi sizce ne kadar sürecek?	3 ay	0	0.00	2	16.70	0	0.00	1	7.10
		6 ay	0	0.00	2	16.70	0	0.00	0	0.00
		9 ay	0	0.00	0	0.00	1	10.00	1	7.10
		> 12 ay	2	100.00	8	66.70	9	90.00	12	85.70
		P-Değeri	0.364 ^b							
64	Yumurta Üreticileri Birliğinden ödemenizi ne şekilde alıyorsunuz?	Para	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	25.00
		Yem- Viyol	0	0.00	1	100.00	0	0.00	0	0.00
		Para-Yem-Viyol	1	100.00	0	0.00	5	100.00	6	75.00
		P-Değeri	0.132 ^b							
65	Satış sonrası ödemelerinizi uygun zamanda aldınız mı?	Evet	1	100.00	0	0.00	4	80.00	7	87.50
		Hayır	0	0.00	1	100.00	1	20.00	1	12.50
		P-Değeri	0.264 ^b							

Çizelge 4.8 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

66	Uygun zamanda ödeme almadıysanız kaç ay aksaklık yaşadınız?	1 ay	0	0	0	0	0	0	0	0
		3 ay	0	0	0	0.00	0	0.00	1	100.00
		5 ay	0	0	1	100.00	1	100.00	0	0.00
		12 ay ve üstü	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.148 ^b							
67	Yumurta Üreticileri Birliğinde yeterli sayıda toplantı yapıldığını düşünüyor musunuz?	Evet	1	100.00	0	0.00	4	80.00	5	62.50
		Hayır	0	0.00	1	100.00	1	20.00	3	37.50
		P-Değeri	0.32 ^b							
68	Cevabınız hayırsa ayda kaç kez toplanılmalı?	1	0	0	0	0.00	1	100.00	2	66.70
		2	0	0	1	100.00	0	0.00	1	33.30
		3	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.233 ^b							
69	Yapılan yada yapılacak toplantı tarihlerinden ve alınan kararlardan haberiniz oluyor mu?	Evet	1	100.00	0	0.00	5	100.00	5	62.50
		Hayır	0	0.00	1	100.00	0	0.00	3	37.50
		P-Değeri	0.078 ^b							
70	Ditap hakkında bilgiye sahip misiniz?	Evet	1	20.00	7	46.70	4	28.60	5	25.00
		Hayır	4	80.00	8	53.30	10	71.40	15	75.00
		P-Değeri	0.513 ^b							
71	Ditap üzerinden aracısız satış yapmak ister misiniz?	Evet	3	60.00	5	33.30	7	50.00	13	65.00
		Hayır	2	40.00	10	66.70	7	50.00	7	35.00
		P-Değeri	0.301 ^b							

b: LikelihoodRatio Ki-Kare Değeri

4.1.8.2 Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Değerlendirilmesi

Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu yapan üreticilerin meslek durumları ile anket soruları arasındaki ilişkilerin önem düzeyi Çizelge 4.9'da verilmiştir.

Yapılan ki-kare testi sonucunda ankete katılan serbest sistem yumurta tavukçusu üreticilerin hane halkı sayısının, işletme mülkiyet durumunun, tavukçulukla ilgili eğitime/kursa katılma durumunun, tavukçulukla ilgili eğitime/kursa katılmayanların katılmak isteme durumlarının, tarımsal kredi kullanma durumunun, kaç yıldır yumurta tavukçuluğu yapıldığının, tavukçuluktan başka yetiştiriciliğini yaptığı hayvan varsa ne olduğunun, serbest sistemde yetiştirilen tavuklardan elde edilen yumurtaların daha iyi olduğunu kanaatinde olmalarının, serbest sistemde yetiştirilen tavuklardan elde edilen yumurtayı tercih etme sebebinin, serbest sistem yumurta tavukçuluğunun gelecekteki durumunu nasıl gördüğünün ve işletmelerini büyütme konusundaki fikirlerinin katılımcıların meslek durumuna göre değişmediği tespit edilmiştir ($p>0.05$). Aynı şekilde; işletmenin bulunduğu arazi yapısının, kullanılan folluk tipinin, havalandırma şeklinin, tavuklara suyun nasıl verildiğinin, yumurtlama döneminde tavuklara ne kadar aydınlatma süresi uygulandığının, gezinme/otlama alanındaki yeşil ot varlığının, işletmede çalışan kişi sayısının, işletmedeki tavuk sayısının, kullanılan altlık materyalinin, kullanılan tavuk ırkının, işletmede yumurta veriminin hesaplanmasının, yumurta veriminin ortalama kaç olduğunun, çeşitli nedenlerden kaynaklanan ölüm oranının, tavukların kaç haftalık yaşa kadar üretimde kullanıldığının, tavukların temin şeklinin, üretilen yumurtaların ortalama kaç liradan satıldığının, satılan yumurtanın birim fiyatının ne olmasını beklediklerinin, yumurtaların ambalaj şeklinin, yumurtaların pazarlanma şeklinin, üretim döneminin sonunda tavukların nasıl değerlendirildiğinin, tavuklardan kalan gübrenin ne şekilde değerlendirildiğinin, yumurta tavukçuluğuna devam etme konusundaki düşüncelerinin, kapalı alanda m²'ye düşen tavuk sayısının, işletmede yumurta ve yem depolama ünitesi varlığının, kümeste dezenfeksiyon uygulamasının yapılmasının, hastalıklar ile nasıl mücadele edildiğinin, tavukların önünde sürekli olarak yem buldurulmasının, yemin nereden temin edildiğinin, tavsiye edilen ticari yemin dışında tavuklara başka yem verilmesinin, yemin içeriği hakkında bilgi sahibi olunmasının, tavuk başına ortalama günlük yem tüketim miktarının, yem ihtiyacını kendi imkanıyla üreterek karşılayan üreticilerin sebebinin,

yem ihtiyacını dışarıdan temin eden üreticilerin sebebinin yine katılımcıların meslek durumuna göre değişmediği belirlenmiştir ($p>0.05$). Yine Yumurta Üreticileri Birliğine üye olmanın, Yumurta Üreticileri Birliğine üye olmama sebebinin, tavuklara verilen suyun kalite kontrolü belirli aralıklarla yapılmasının, yumurta satışlarının artırılması için verilen önerilerinin, Yumurta Üreticileri Birliğinin üreticinin beklentisini karşılamasının, işletmelerin yeterli bir şekilde denetiminin yapılmasının, kamu kurum ve kuruluşlarından beklentilerin, Kovid-19 salgınının yumurta satış fiyatlarını etkilediği kanaatinde olmanın, Kovid-19 salgınının yumurta satış fiyatlarını ne yönde etkilediğinin, Kovid-19 salgınının işletmen üzerindeki etki süresinin, Yumurta Üreticileri Birliğinden alınan ödeme şeklinin, satış sonrası ödemeleri uygun zamanda almanın, uygun zamanda ödeme almayanların kaç ay aksaklık yaşadığının, Yumurta Üreticileri Birliğinde yeterli sayıda toplantı yapıldığını düşünmenin, Yumurta Üreticileri Birliğinde yeterli sayıda toplantı yapıldığını düşünmeyenlerin ayda kaç kez toplanılması gerektiğini istediğinin, yapılan yada yapılacak toplantı tarihlerinden ve alınan kararlardan haberlerinin olmasının, Ditap hakkında bilgiye sahip olmanın katılımcıların meslek durumuna göre değişmediği ortaya konmuştur ($p>0.05$).

Buna karşın sosyal güvencenin, yumurta tavukçuluğu yapma sebebinin, tavuktan başka yetiştiriciliğini yaptığı hayvan varlığının, kümes yapımında kullanılan malzemenin, üretimde kullanılan tavukların kaç haftalık yaşta satın alındığının, civcivlerini kendileri büyütme düşüncelerinin, gezinme alanında m^2 'ye düşen tavuk sayısının, yumurta fiyatlarının kısa vadede büyük düşüşler yaşadığı ve zararına satış yapmak zorunda kaldıkları dönemlerde alınan tedbirlerin ve Ditap üzerinden aracısız satış yapmak isteme durumunun meslek durumuna bağımlı olarak değiştiği görülmüştür ($p<0,05$).

Çizelge 4.9 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları

NO	SORULAR	SEÇENEKLER	MESLEK									
			Çiftçi		Serbest Meslek		Veteriner teknikeri/ Veteriner hekim/ Ziraat teknikeri/ Ziraat mühendisi		Memur/İşçi		Emekli	
			n	%	n	%	N	%	n	%	n	%
1	Hane halkı sayımız kaçtır?	<4	23	76.70	4	44.40	0	0	2	33.30	5	55.60
		4-6	7	23.30	4	44.40	0	0	4	66.70	4	44.40
		7<	0	0.00	1	11.10	0	0	0	0.00	0	0.00
		P-Değeri	0.165 ^b									
2	İşletme mülkiyetiniz nedir?	Kendimin	23	76.70	6	66.70	0	0	6	100.00	9	100.0
		Kira	5	16.70	1	11.10	0	0	0	0.00	0	0.00
		Kendi-Kira	2	6.70	2	22.20	0	0	0	0.00	0	0.00
		Devlet arazisi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.176 ^b									
3	Sosyal güvenceniz var mı?	Yok	12	40.00	2	22.20	0	0	0	0.00	0	0.00
		Bağ-kur	12	40.00	4	44.40	0	0	0	0.00	2	22.20
		SGK	6	20.00	2	22.20	0	0	6	100.00	7	77.80
		Yeşil kart	0	0.00	1	11.10	0	0	0	0.00	0	0.00
		P-Değeri	0.001 ^b									
4	Tavukçuluğa ilgili eğitime/kursa katıldınız mı?	Katıldım	10	33.30	2	22.20	0	0	0	0.00	2	22.20
		Katılmadım	20	66.70	7	77.80	0	0	6	100.00	7	77.80
		P-Değeri	0.208 ^b									
5	Katılmadıysanız katılmak ister misiniz?	Evet	13	65.00	4	57.10	0	0	5	83.30	6	85.70
		Hayır	3	15.00	2	28.60	0	0	1	16.70	1	14.30
		Fikrim yok	4	20.00	1	14.30	0	0	0	0.00	0	0.00
		P-Değeri	0.521 ^b									

Çizelge 4.9 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

6	Tarımsal kredi kullandınız mı?	Bankadan kullandım	12	40.00	2	22.20	0	0	2	33.30	3	33.30
		Tarım ve kredi kooperatifinden kullandım	1	3.30	0	0.00	0	0	0	0.00	0	0.00
		Ziraat odasından kullandım	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Kullanmadım	17	56.70	7	77.80	0	0	4	66.70	6	66.70
		P-Değeri	0.88^b									
7	Yumurta tavukçuluğu yapma sebebiniz nedir?	Temel geçim kaynağı olduğu için	8	26.70	1	11.10	0	0	0	0.00	0	0.00
		Geçime katkı sağladığı için	16	53.30	5	55.60	0	0	4	66.70	9	100.0
		Karlı olduğu için	2	6.70	1	11.10	0	0	2	33.30	0	0.00
		Yapacak başka işim olmadığı için	4	13.30	2	22.20	0	0	0	0.00	0	0.00
		P-Değeri	0.044^b									
8	Kaç yıldır yumurta tavukçuluğu yapıyorsunuz?	1 yıl	6	20.00	1	11.10	0	0	2	33.30	1	11.10
		2 yıl	1	3.30	2	22.20	0	0	0	0.00	0	0.00
		3 yıl	6	20.00	2	22.20	0	0	2	33.30	0	0.00
		4 yıl ve daha fazla	17	56.70	4	44.40	0	0	2	33.30	8	88.90
		P-Değeri	0.208^b									
9	Tavuktan başka yetiştiriciliği ni yaptığınız hayvan var mı?	Evet	14	46.70	4	44.40	0	0	0	0.00	1	11.10
		Hayır	16	53.30	5	55.60	0	0	6	100.00	8	88.90
		P-Değeri	0.019^b									

Çizelge 4.9 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

10	Varsa nedir?	Büyükbaş	1	71.40	2	50.00	0	0	0	0	0	0.00
		Küçükbaş	2	14.30	0	0.00	0	0	0	0	0	0.00
		Arı	1	7.10	1	25.00	0	0	0	0	0	0.00
		Diğer	1	7.10	1	25.00	0	0	0	0	1	100.0
		P-Değeri	0.347 ^b									
11	Serbest sistemde yetiştirilen tavuklardan elde edilen yumurtaların daha iyi olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet	26	86.70	9	100.0	0	0	6	100.00	9	100.0
		Hayır	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Fikrim yok	4	13.30	0	0.00	0	0	0	0.00	0	0.00
		P-Değeri	0.175 ^b									
12	Tüketici neden serbest sistemde yetiştirilen tavuklardan elde edilen yumurtayı tercih etmelidir?	Daha besleyici olduğu için	5	16.70	0	0.00	0	0	2	33.30	2	22.20
		Daha sağlıklı olduğu için	19	63.30	9	100.0	0	0	4	66.70	6	66.70
		Hayvan refahı dikkate alındığı için	3	10.00	0	0.00	0	0	0	0.00	1	11.10
		Fikrim yok	3	10.00	0	0.00	0	0	0	0.00	0	0.00
		P-Değeri	0.256 ^b									
13	Serbest sistem yumurta tavukçuluğunun gelecekteki durumunu nasıl görüyorsunuz?	Daha iyi olacak	9	30.00	5	55.60	0	0	4	66.70	3	33.30
		Daha kötü olacak	13	43.30	2	22.20	0	0	2	33.30	4	44.40
		Değişiklik olmaz	7	23.30	2	22.20	0	0	0	0.00	1	11.10
		Fikrim yok	1	3.30	0	0.00	0	0	0	0.00	1	11.10
		P-Değeri	0.51 ^b									

Çizelge 4.9 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

14	İşletmenizi büyütmeyi düşünüyor musunuz?	Evet	9	30.00	6	66.70	0	0	3	50.0	6	66.70
		Hayır	15	50.00	3	33.30	0	0	2	33.3	1	11.10
		Bırakmayı düşünüyorum	6	20.00	0	0.00	0	0	1	16.7	2	22.20
		Fikrim yok	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.117 ^b									
15	İşletmenizin bulunduğu arazi yapısı nedir?	Fındık altı	23	76.70	4	44.40	0	0	4	66.7	6	66.70
		Açık arazi	4	13.30	4	44.40	0	0	2	33.3	3	33.30
		Diğer	3	10.00	1	11.10	0	0	0	0.00	0	0.00
		P-Değeri	0.303 ^b									
16	Kümes yapımında hangi malzemeyi kullandınız?	Beton	13	43.30	2	22.20	0	0	2	33.3	6	66.70
		Sandviç panel	10	33.30	4	44.40	0	0	0	0.00	0	0.00
		Diğer	7	23.30	3	33.30	0	0	4	66.7	3	33.30
		P-Değeri	0.029 ^b									
17	Kümeste ne tip folluk kullanıyorsunuz?	Bireysel	18	60.00	4	44.40	0	0	4	66.7	5	55.60
		Grup	11	36.70	4	44.40	0	0	2	33.3	4	44.40
		Kullanmıyorum	1	3.30	1	11.10	0	0	0	0.00	0	0.00
		P-Değeri	0.854 ^b									

Çizelge 4.9 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

18	Kümeşte havalandırmayı nasıl sağlıyorsunuz?	Fan	19	63.30	3	33.30	0	0	1	16.70	4	44.40
		Pencere	6	20.00	2	22.20	0	0	3	50.00	4	44.40
		Baca	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Baca+Pencere	5	16.70	4	44.40	0	0	2	33.30	1	11.10
		P-Değeri	0.187 ^b									
19	Kümeşte tavuklara suyu nasıl veriyorsunuz?	Oluk tipi suluk ile	0	0.00	1	11.10	0	0	0	0.00	0	0.00
		Nipel tipi suluk ile	17	56.70	3	33.30	0	0	1	16.70	3	33.30
		Asmalı yuvarlak suluk tipi ile	10	33.30	4	44.40	0	0	4	66.70	5	55.60
		Diğer	3	10.00	1	11.10	0	0	1	16.70	1	11.10
		P-Değeri	0.505 ^b									
20	Yumurtlama döneminde tavuklara ne kadar aydınlatma süresi uyguluyorsunuz ?	Gün ışığı kadar	8	26.70	3	33.30	0	0	4	66.70	5	55.60
		12 saat	4	13.30	3	33.30	0	0	0	0.00	0	0.00
		16 saat	16	53.30	3	33.30	0	0	1	16.70	4	44.40
		24 saat	2	6.70	0	0.00	0	0	1	16.70	0	0.00
		P-Değeri	0.128 ^b									

Çizelge 4.9 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

21	Tavuklar gezinme/otlama alanında yıl boyu yeşil ot bulabiliyor mu?	Evet	22	73.30	7	77.80	0	0	5	83.30	9	100.00
		Hayır	8	26.70	2	22.20	0	0	1	16.70	0	0.00
		P-Değeri	0.183 ^b									
22	İşyerinizde kaç kişi çalışmaktadır?	Yok	16	53.30	8	88.90	0	0	3	50.00	6	66.70
		1	7	23.30	0	0.00	0	0	2	33.30	1	11.10
		2	6	20.00	0	0.00	0	0	1	16.70	2	22.20
		3 ve üzeri	1	3.30	1	11.10	0	0	0	0.00	0	0.00
		P-Değeri	0.251 ^b									
23	İşletmenizde kaç tavuğunuz var?	< 250	12	40.00	5	55.60	0	0	5	83.30	6	66.70
		0-500 arası	5	16.70	1	11.10	0	0	1	16.70	2	22.20
		500-750 arası	7	23.30	2	22.20	0	0	0	0.00	1	11.10
		> 750	6	20.00	1	11.10	0	0	0	0.00	0	0.00
		P-Değeri	0.319 ^b									
24	Kümesinizde altlık materyal olarak ne kullanıyorsunuz?	Planya talaşı(kalın talaş)	11	36.70	6	66.70	0	0	3	50.00	3	33.30
		İnce hızar talaşı	6	20.00	1	11.10	0	0	0	0.00	1	11.10
		Çeltik kavuzu	8	26.70	0	0.00	0	0	0	0.00	0	0.00
		Diğer	5	16.70	2	22.20	0	0	3	50.00	5	55.60
		P-Değeri	0.037 ^b									

Çizelge 4.9 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

25	İşyerinizde hangi tavuk ırkı bulunmaktadır?	Tinted	2	6.70	1	11.10	0	0	0	0.00	2	22.20
		Lohman Brown	22	73.30	5	55.60	0	0	4	66.70	3	33.30
		Nick-Brown	1	3.30	0	0.00	0	0	0	0.00	0	0.00
		Atak-s	5	16.70	3	33.30	0	0	2	33.30	4	44.40
		Hy-line Brown	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.511 ^b									
26	Üretimde kullandığınız tavukları kaç haftalık yaşta satın alıyorsunuz?	< 12 hafta	3	10.00	1	11.10	0	0	3	50.00	5	55.60
		12-14 hafta	1	3.30	4	44.40	0	0	0	0.00	0	0.00
		16- 18 hafta	23	76.70	3	33.30	0	0	2	33.30	3	33.30
		>18 hafta	3	10.00	1	11.10	0	0	1	16.70	1	11.10
		P-Değeri	0.006 ^b									
27	Civcivleri kendiniz büyütmeyi düşünür müsünüz?	Evet	11	36.70	7	77.80	0	0	2	33.30	7	77.80
		Hayır	19	63.30	2	22.20	0	0	4	66.70	2	22.20
		P-Değeri	0.033 ^b									
28	İşletmenizde belirli aralıklarla yumurta verimini hesaplıyor musunuz?	Evet	29	96.70	8	88.90	0	0	6	100.00	9	100.00
		Hayır	1	3.30	1	11.10	0	0	0	0.00	0	0.00
		P-Değeri	0.56 ^b									
29	Yumurta veriminiz ortalama olarak kaçtır?	< 60	7	24.10	3	37.50	0	0	1	16.70	3	33.30
		61-70	4	13.80	4	50.00	0	0	2	33.30	1	11.10
		71-80	6	20.70	1	12.50	0	0	2	33.30	4	44.40
		> 81	12	41.40	0	0.00	0	0	1	16.70	1	11.10
		P-Değeri	0.107 ^b									

Çizelge 4.9 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

30	Kümesinizde çeşitli nedenlerden kaynaklanan ölüm oranı kaçtır?	5'den az	24	80.00	7	77.80	0	0	3	50.00	5	55.60
		6-10	3	10.00	1	11.10	0	0	1	16.70	2	22.20
		11-15	1	3.30	1	11.10	0	0	0	0.00	1	11.10
		5'den fazla	2	6.70	0	0.00	0	0	2	33.30	1	11.10
		P-Değeri	0.551 ^b									
31	Tavukları kaç haftalık yaşa kadar üretimde kullanıyorsunuz? (Yarka dönemi hariç)	< 50 hafta	2	6.70	0	0.00	0	0	0	0.00	0	0.00
		51-60	4	13.30	4	44.40	0	0	1	16.70	3	33.30
		61-70	6	20.00	3	33.30	0	0	3	50.00	0	0.00
		> 71 hafta	18	60.00	2	22.20	0	0	2	33.30	6	66.70
		P-Değeri	0.096 ^b									
32	Tavuklarınızı nasıl temin ediyorsunuz?	Kendi imkânımla alıyorum	26	86.70	7	77.80	0	0	6	100.00	8	88.90
		Yumurta Üreticileri Birliği aracılığıyla alıyorum	4	13.30	1	11.10	0	0	0	0.00	1	11.10
		Ziraat Odasından alıyorum	0	0.00	1	11.10	0	0	0	0.00	0	0.00
		P-Değeri	0.512 ^b									

Çizelge 4.9 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

33	Ürettiğiniz yumurtaları ortalama kaç liradan satıyorsunuz?	< 50 kuruş	0	0.00	0	0.00	0	0	0	0.00	1	11.10
		50-60 kuruş	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		60-70 kuruş	3	10.00	0	0.00	0	0	0	0.00	0	0.00
		>70 kuruş	27	90.00	9	100.0	0	0	6	100.00	8	88.90
		P-Değeri	0.3 ^b									
34	Sizce sattığınız yumurtanın birim fiyatı ne olmalıdır?	70 kuruş	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		80 kuruş	1	3.30	0	0.00	0	0	0	0.00	0	0.00
		90 kuruş	1	3.30	0	0.00	0	0	0	0.00	0	0.00
		90 kuruştan fazla	28	93.30	9	100	0	0	6	100.00	9	100
		P-Değeri	0.878 ^b									
35	Yumurtaları hangi şekilde ambalajlıyorsunuz?	Viyolde açık	12	40.00	5	55.60	0	0	3	50.00	5	55.60
		Jelatinle kaplı viyol	7	23.30	1	11.10	0	0	0	0.00	2	22.20
		Kapalı karton viyol	7	23.30	1	11.10	0	0	3	50.00	0	0.00
		Köpüklü viyol	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Plastik viyol	4	13.30	2	22.20	0	0	0	0.00	2	22.20
		P-Değeri	0.212 ^b									
36	Yumurtalarınızı nasıl pazarlıyorsunuz?	Kendim pazarlıyorum	26	86.70	7	77.80	0	0	6	100.00	9	100
		Toptan Yumurta Üreticileri Birliğine veriyorum	3	10.00	1	11.10	0	0	0	0.00	0	0.00
		Kendim pazarlıyorum + Yumurta Üreticileri Birliğine veriyorum	1	3.30	1	11.10	0	0	0	0.00	0	0.00
		P-Değeri	0.551 ^b									

Çizelge 4.9 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

37	Üretim döneminin sonunda tavukları nasıl değerlendiriyorsunuz ?	Herhangi bir kesimhaneye satıyorum	12	40.00	4	44.40	0	0	3	50.00	4	44.40
		Toptan bir firmaya satıyorum	14	46.70	4	44.40	0	0	3	50.00	4	44.40
		Yumurta Üreticileri Birliği aracılığı ile satıyorum	4	13.30	1	11.10	0	0	0	0.00	1	11.10
		P-Değeri	0.951 ^b									
38	Tavuklarınızın gübresini ne şekilde değerlendiriyorsunuz ?	Değerlendirmiyorum	4	13.30	2	22.20	0	0	1	16.70	0	0.00
		Satıyorum	4	13.30	3	33.30	0	0	0	0.00	1	11.10
		Kendi arazimde kullanıyorum	22	73.30	4	44.40	0	0	5	83.30	8	88.90
		P-Değeri	0.248 ^b									
39	Yumurta tavukçuluğuna devam etmeyi düşünüyor musunuz?	Evet	23	76.70	8	88.90	0	0	4	66.70	6	66.70
		Hayır	7	23.30	1	11.10	0	0	2	33.30	3	33.30
		P-Değeri	0.651 ^b									
40	İşletmenizde gezinme alanında m ² 'ye kaç tavuk düşmektedir?	3	8	26.70	4	44.40	0	0	1	16.70	2	22.20
		4	8	26.70	4	44.40	0	0	2	33.30	1	11.10
		5	3	10.00	1	11.10	0	0	2	33.30	3	33.30
		6 ve daha fazla	11	36.70	0	0.00	0	0	1	16.70	3	33.30
		P-Değeri	0.19 ^b									
41	İşletmenizde kapalı alanda m ² 'ye kaç tavuk düşmektedir?	3	3	10.00	3	33.30	0	0	0	0.00	2	22.20
		4	9	30.00	2	22.20	0	0	2	33.30	3	33.30
		5	4	13.30	3	33.30	0	0	2	33.30	1	11.10
		6 ve daha fazla	14	46.70	1	11.10	0	0	2	33.30	3	33.30
		P-Değeri	0.382 ^b									

Çizelge 4.9 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

42	İşletmenizde yumurta ve yem depolama ünitesi var mı?	Evet	22	73.30	3	33.30	0	0	4	66.70	3	33.30
		Hayır	8	26.70	6	66.70	0	0	2	33.30	6	66.70
		P-Değeri	0.054 ^b									
43	Kümesinizde dezenfeksiyon uygulaması yapıyor mu?	Evet	28	93.30	9	100.0	0	0	4	66.70	7	77.80
		Hayır	2	6.70	0	0.00	0	0	2	33.30	2	22.20
		P-Değeri	0.121 ^b									
44	Kümesinizde hastalıklar ile nasıl mücadele ediyorsunuz?	İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünden yardım alarak	7	23.30	3	33.30	0	0	1	16.70	1	11.10
		Serbest veteriner hekimden yardım alarak	15	50.00	4	44.40	0	0	3	50.00	6	66.70
		Kendi imkânlarımla	8	26.70	2	22.20	0	0	2	33.30	2	22.20
		P-Değeri	0.933 ^b									
45	Tavukların önünde sürekli olarak yem bulunduruyor musunuz?	Evet	26	86.70	8	88.90	0	0	5	83.30	8	88.90
		Hayır	4	13.30	1	11.10	0	0	1	16.70	1	11.10
		P-Değeri	0.988 ^b									
46	Yemi nereden temin ediyorsunuz?	Kendim yapıyorum	2	6.70	1	11.10	0	0	1	16.70	0	0.00
		Herhangi bir yem fabrikasından alıyorum	24	80.00	7	77.80	0	0	5	83.30	9	100.00
		Yumurta Üreticileri Birliğinin yem fabrikasından alıyorum	4	13.30	1	11.10	0	0	0	0.00	0	0.00
		P-Değeri	0.464 ^b									

Çizelge 4.9 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

47	Tavuklarınıza tavsiye edilen ticari yemin dışında başka yem veriyor musunuz?	Evet	5	16.70	4	44.40	0	0	2	33.30	5	55.60
		Hayır	25	83.30	5	55.60	0	0	4	66.70	4	44.40
		P-Değeri	0.101 ^b									
48	Tavukların yem tüketimini hesaplıyor musunuz?	Evet	30	100.0	9	100.0	0	0	6	100.00	9	100.0
		Hayır	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	-									
49	Aldığımız yemin içeriği hakkında herhangi bir bilgiye sahip misiniz?	Evet	25	83.30	9	100.0	0	0	5	83.30	9	100.0
		Hayır	5	16.70	0	0.00	0	0	1	16.70	0	0.00
		P-Değeri	0.155 ^b									
50	Tavuk başına ortalama günlük yem tüketiminiz kaç gramdır?	100 g dan az	2	6.70	1	11.10	0	0	0	0.00	0	0.00
		100-120 g	10	33.30	5	55.60	0	0	4	66.70	4	44.40
		121-130 g	14	46.70	3	33.30	0	0	1	16.70	3	33.30
		131-141 g	3	10.00	0	0.00	0	0	1	16.70	1	11.10
		140 g dan fazla	1	3.30	0	0.00	0	0	0	0.00	1	11.10
		P-Değeri	0.673 ^b									
51	Yem ihtiyacını kendi imkanlarınızla üreterek karşılıyorsanız bunun en önemli sebebi nedir?	Dışarıdan alabileceğimden daha ucuza üretebilmek	1	50.00	0	0.00	0	0	1	100.00	0	0
		Diğer üreticilere de yem satarak ek kazanç sağlamak	1	50.00	0	0.00	0	0	0	0.00	0	0
		Yem fabrikalarından daha kaliteli yem üretebilmek	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Daha sağlıklı yem üretebilmek	0	0.00	1	100	0	0	0	0.00	0	0
		P-Değeri	0.236 ^b									

Çizelge 4.9 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

52	Yem ihtiyacını dışarıdan temin ediyorsanız bunun en önemli sebebi nedir?	Daha ucuz	1	3.60	3	37.50	0	0	1	20.00	2	22.20
		Ham maddeleri depolayacak yeterli alanımız yok	3	10.70	2	25.00	0	0	0	0.00	1	11.10
		Yeterli teknik bilgiye sahip değiliz	14	50.00	1	12.50	0	0	2	40.00	5	55.60
		Daha sağlıklı olduğunu düşünüyorum	10	35.70	2	25.00	0	0	2	40.00	1	11.10
		P-Değeri	0.173 ^b									
53	Yumurta Üreticileri Birliğine üye misiniz?	Evet	9	30.00	2	22.20	0	0	2	33.30	2	22.20
		Hayır	21	70.00	7	77.80	0	0	4	66.70	7	77.80
		P-Değeri	0.929 ^b									

Çizelge 4.9 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

54	Yumurta Üreticileri Birliğine üye değilseniz bunun sebepleri nedir?	Yumurta Üreticileri Birliğinin belirlediği alım fiyatları değerinin altında kalmaktadır.	7	33.30	1	14.30	0	0	3	75.00	2	28.60	
		Yumurta Üreticileri Birliğinin belirlediği ödeme vadesi çok uzun.	0	0.00	1	14.30	0	0	0	0.00	0	0.00	
		Yumurta Üreticileri Birliği belirli üreticilerin tekelinde kalmakta ve bu durumdan memnun değilim.	3	14.30	1	14.30	0	0	0	0.00	0	0.00	
		Yumurta Üreticileri Birliğinin iyi yönetilmediğini düşünüyorum.	2	9.50	0	0.00	0	0	0	0.00	0	0.00	
		Her yumurta üreticisi aynı kalitede yumurta üretmiyor.	2	9.50	0	0.00	0	0	0	0.00	0	0.00	
		Kendi imkânlarımla daha iyi pazarlayabiliyorum.	7	33.30	4	57.10	0	0	1	25.00	5	71.40	
		P-Değeri	0.393 ^b										
		55	Tavuklara verdiğiniz suyun kalite kontrolü belirli aralıklarla yapılıyor mu?	Evet	20	66.70	4	44.40	0	0	2	33.30	5
Hayır	10			33.30	5	55.60	0	0	4	66.70	4	44.40	
P-Değeri	0.375 ^b												

Çizelge 4.9 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

56	Yumurta fiyatlarının kısa vadede büyük düşüşler yaşadığı ve zararına satış yapmak zorunda kaldığımız dönemlerde hangi tedbirleri alıyorsunuz?	Tavuklara verdiğimiz yemi azaltıyoruz.	3	10.00	0	0.00	0	0	0	0.00	0	0.00
		Çaresiz. yumurta fiyatlarının yükselmesini bekliyoruz ve yemi kısmadan satışlara devam ediyoruz.	21	70.00	8	88.90	0	0	4	66.70	8	88.90
		Kısa vadede yumurta satışlarının artacağını umut ederek; soğuk hava depolarında bekletiyoruz.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Tavukları zararına elden çıkarıp üretimi durduruyoruz.	6	20.00	1	11.10	0	0	2	33.30	1	11.10
		P-Değeri	0.5^b									

Çizelge 4.9 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

57	Yumurta satışlarının artırılması için ne önerirsiniz?	Yumurta tüketimini teşvik edici televizyon ve radyo reklamlarının yapılması.	13	43.30	3	33.30	0	0	4	66.70	2	22.20	
		Yumurtanın sağlık için faydalarının anlatıldığı bilgilendirme çalışmalarının yapılması.	8	26.70	1	11.10	0	0	1	16.70	5	55.60	
		Yumurtanın farklı ürünlerle işlenebilirliği ile ilgili tanıtıcı çalışmaların yapılması.	2	6.70	0	0.00	0	0	0	0.00	0	0.00	
		Okullarda yumurtanın faydalarının daha iyi anlatılması. öğrencilerin yumurta tüketimini artırmasının teşvik edilmesi.	4	13.30	2	22.20	0	0	1	16.70	0	0.00	
		Yumurta hakkında yapılan olumsuz ve yanlış haberlerin önüne geçilmesi	3	10.00	3	33.30	0	0	0	0.00	2	22.20	
		P-Değeri	0.258 ^b										
		58	Yumurta Üreticileri Birliği beklentilerinizi karşılıyor mu?	Evet	7	23.30	2	22.20	0	0	1	16.70	0
Hayır	23			76.70	7	77.80	0	0	5	83.30	9	100.00	
P-Değeri	0.239 ^b												

Çizelge 4.9 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

59	İşletmelerin yeterli bir şekilde denetimi yapılmakta mıdır?	Evet	23	76.70	7	77.80	0	0	3	50.00	6	66.70
		Hayır	7	23.30	2	22.20	0	0	3	50.00	3	33.30
		P-Değeri	0.592 ^b									
60	Kamu kurum ve kuruluşlarından beklentileriniz neler?	Yem desteği	15	50.00	5	55.60	0	0	4	66.70	6	66.70
		Eğitim/kurs desteği	5	16.70	1	11.10	0	0	0	0.00	0	0.00
		Yarka desteği	4	13.30	2	22.20	0	0	0	0.00	2	22.20
		Nakdi yardım	6	20.00	1	11.10	0	0	2	33.30	1	11.10
		P-Değeri	0.517 ^b									
61	Kovid-19 salgını yumurta satış fiyatlarınızı etkiledi mi?	Evet	24	80.00	4	44.40	0	0	3	50.00	7	77.80
		Hayır	6	20.00	5	55.60	0	0	3	50.00	2	22.20
		P-Değeri	0.145 ^b									
62	Etkilediyse ne yönde etkiledi?	Olumlu	11	45.80	3	75.00	0	0	1	33.30	3	42.90
		Olumsuz	13	54.20	1	25.00	0	0	2	66.70	3	42.90
		Fikrim yok	0	0.00	0	0.00	0	0	0	0.00	1	14.30
		P-Değeri	0.54 ^b									
63	Kovid-19 salgınının işletmeniz üzerindeki etkisi sizce ne kadar sürecek?	3 ay	1	4.20	0	0.00	0	0	1	33.30	1	14.30
		6 ay	1	4.20	1	25.00	0	0	0	0.00	0	0.00
		9 ay	1	4.20	0	0.00	0	0	0	0.00	1	14.30
		> 12 ay	21	87.50	3	75.00	0	0	2	66.70	5	71.40
		P-Değeri	0.609 ^b									
64	Yumurta Üreticileri Birliğinden ödemenizi ne şekilde alıyorsunuz?	Para	1	11.10	0	0.00	0	0	1	50.00	0	0.00
		Yem- Viyol	1	11.10	0	0.00	0	0	0	0.00	0	0.00
		Para-Yem-Viyol	7	77.80	2	100.0	0	0	1	50.00	2	100.0
		P-Değeri	0.71 ^b									

Çizelge 4.9 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

65	Satış sonrası ödemelerinizi uygun zamanda aldınız mı?	Evete	7	77.80	2	100	0	0	2	100.00	1	50.00
		Hayır	2	22.20	0	0.00	0	0	0	0.00	1	50.00
		P-Değeri	0.439 ^b									
66	Uygun zamanda ödeme almadıysanız kaç ay aksaklık yaşadınız?	1 ay	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		3 ay	0	0.00	0	0	0	0	0	0	1	100
		5 ay	2	100	0	0	0	0	0	0	0	0.00
		12 ay ve üstü	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.051 ^b									
67	Yumurta Üreticileri Birliğinde yeterli sayıda toplantı yapıldığını düşünüyor musunuz?	Evete	6	66.70	2	100	0	0	1	50.00	1	50.00
		Hayır	3	33.30	0	0.00	0	0	1	50.00	1	50.00
		P-Değeri	0.553 ^b									
68	Cevabınız hayırsa ayda kaç kez toplanılmalı?	1	1	33.30	0	0	0	0	1	100.00	1	100
		2	2	66.70	0	0	0	0	0	0.00	0	0.00
		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.233 ^b									
69	Yapılan yada yapılacak toplantı tarihlerinden ve alınan kararlardan haberinizi oluyor mu?	Evete	6	66.70	2	100	0	0	1	50.00	2	100
		Hayır	3	33.30	0	0.00	0	0	1	50.00	0	0.00
		P-Değeri	0.366 ^b									
70	Ditap hakkında bilgiye sahip misiniz?	Evete	12	40.00	3	33.30	0	0	1	16.70	1	11.10
		Hayır	18	60.00	6	66.70	0	0	5	83.30	8	88.90
		P-Değeri	0.29 ^b									
71	Ditap üzerinden aracısız satış yapmak ister misiniz?	Evete	18	60.00	5	55.60	0	0	0	0.00	5	55.60
		Hayır	12	40.00	4	44.40	0	0	6	100.00	4	44.40
		P-Değeri	0.022 ^b									

b: LikelihoodRatio Ki-Kare Değeri

4.1.8.3 Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Değerlendirilmesi

Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu yapan üreticilerin eğitim durumları ile anket soruları arasındaki ilişkilerin önem düzeyi Çizelge 4.10'da verilmiştir.

Yapılan ki-kare testi sonucunda ankete katılan serbest sistem yumurta tavukçusu üreticilerin hane halkı sayısının, işletme mülkiyetinin, tavukçulukla ilgili eğitime/kursa katılma durumunun, tavukçulukla ilgili eğitime/kursa katılmayanların katılmak isteme durumunun, tarımsal kredi kullanma durumunun, yumurta tavukçuluğu yapma sebebinin, kaç yıldır yumurta tavukçuluğu yapıldığının, tavukçuluktan başka yetiştiriciliği yapılan farklı hayvan varlığının, tavuktan başka yetiştiriciliğini yaptığı hayvan varsa ne olduğunun, serbest sistemde yetiştirilen tavuklardan elde edilen yumurtayı tercih etme sebebinin, serbest sistem yumurta tavukçuluğunun gelecekteki durumunu nasıl gördüğünün, işletmelerini büyütme konusundaki düşüncelerinin katılımcıların eğitim durumuna göre değişmediği tespit edilmiştir ($p>0.05$). Aynı şekilde; işletmenin bulunduğu arazi yapısının, kümes yapımında kullanılan malzemenin, kullanılan folluk tipinin, havalandırma şeklinin, tavuklara suyun nasıl verildiğinin, gezinme/otlama alanında yeşil ot varlığının, işletmede çalışan kişi sayısının, işletmedeki tavuk sayısının, kullanılan altlık materyalinin, üretimde kullanılan tavukların kaç haftalık yaşta satın alındığının, civcivlerini kendi büyütme düşüncelerinin, işletmede yumurta veriminin hesaplanmasının, yumurta veriminin ortalama kaç olduğunun, çeşitli nedenlerden kaynaklanan ölüm oranının, tavukların kaç haftalık yaşa kadar üretimde kullanıldığının, tavukların temin şeklinin, üretilen yumurtaların ortalama kaç liradan satıldığının, satılan yumurtaların birim fiyatının ne olmasını beklediklerinin, yumurtaların ambalaj şeklinin, yumurtaların pazarlanma şeklinin, üretim döneminin sonunda tavukların nasıl değerlendirildiğinin, tavuklardan kalan gübrenin ne şekilde değerlendirildiğinin, yumurta tavukçuluğuna devam etme konusundaki düşüncelerinin, gezinme alanında m²'ye düşen tavuk sayısının, kapalı alanda m²'ye düşen tavuk sayısının, işletmede yumurta ve yem depolama ünitesi varlığının, kümeste dezenfeksiyon uygulamasının yapılmasının, hastalıklar ile nasıl mücadele edildiğinin, tavukların önünde sürekli olarak yem bulundurulmasının, yemin nereden temin edildiğinin, tavsiye edilen ticari yemin dışında tavuklara başka yem verilmesinin, alınan yemin içeriği hakkında bilgi sahibi olunmasının, tavuk başına

ortalama günlük yem tüketim miktarının, yem ihtiyacını kendi imkanıyla üreterek karşılayan üreticilerin en önemli sebebinin katılımcıların eğitim durumuna göre değişmediği belirlenmiştir ($p>0.05$). Yine Yumurta Üreticileri Birliğine üye olmanın, Yumurta Üreticileri Birliğine üye olmama sebebinin, tavuklara verilen suyun kalite kontrolünün belirli aralıklarla yapılmasının, yumurta fiyatlarının kısa vadede büyük düşüşler yaşadığı ve zararına satış yapmak zorunda kalınan dönemlerde alınan tedbirlerin, yumurta satışlarının artırılması için önerilerinin, Yumurta Üreticileri Birliğinin üreticinin beklentisini karşılamasının, işletmelerin yeterli bir şekilde denetiminin yapılmasının, kamu kurum ve kuruluşlarından beklentilerin, Kovid-19 salgınının yumurta satış fiyatlarını etkilediği kanaatinde olmanın, Kovid-19 salgınının yumurta satış fiyatlarını ne yönde etkilediğinin, Kovid-19 salgınının işletme üzerindeki etki süresinin, Yumurta Üreticileri Birliğinden alınan ödeme şeklinin, satış sonrası ödemeleri uygun zamanda alınmasının, uygun zamanda ödeme almayanların yaşadığı aksaklık süresinin, Yumurta Üreticileri Birliğinde yeterli sayıda toplantı yapıldığını düşünmenin, Yumurta Üreticileri Birliğinde yeterli sayıda toplantı yapıldığını düşünmeyenlerin ayda kaç kez toplanılması gerektiğini istediğinin, yapılan yada yapılacak toplantı tarihlerinden ve alınan kararlardan haberdar oluşunun, Ditap hakkında bilgiye sahip olmanın ve Ditap üzerinden aracısız satış yapmak isteme durumunun katılımcıların eğitim durumuna göre değişmediği ortaya konmuştur ($p>0.05$).

Buna karşın sosyal güvencenin, serbest sistemde yetiştirilen tavuklardan elde edilen yumurtaların daha iyi olduğunu kanaatinde olmanın, yumurtlama döneminde tavuklara uygulanan aydınlatma süresinin, kullanılan tavuk ırkının ve üreticilerin yemi dışarıdan temin etme sebebinin katılımcıların eğitim durumuna bağımlı olarak değiştiği görülmüştür ($p<0,05$).

Çizelge 4.10 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları

NO	SORULAR	SEÇENEKLER	EĞİTİM									
			Okur-değil		yazar		İlkokul-Ortaokul		Lise		Üniversite	
			n	%	n	%	n	%	n	%		
1	Hane halkı sayınız kaçtır?	<4	1	100.00	11	57.90	15	60.00	7	77.80		
		4-6	0	0.00	8	42.10	9	36.00	2	22.20		
		7<	0	0.00	0	0.00	1	4.00	0	0.00		
		P-Değeri	0.734 ^b									
2	İşletme mülkiyetiniz nedir?	Kendimin	1	100.00	16	84.20	20	80.00	7	77.80		
		Kira	0	0.00	2	10.50	2	8.00	2	22.20		
		Kendi-Kira	0	0.00	1	5.30	3	12.00	0	0.00		
		Devlet arazisi	0	0	0	0	0	0	0	0		
		P-Değeri	0.74 ^b									
3	Sosyal güvenceniz var mı?	Yok	1	100.00	5	26.30	7	28.00	1	11.10		
		Bağ-kur	0	0.00	6	31.60	10	40.00	2	22.20		
		SGK	0	0.00	7	36.80	8	32.00	6	66.70		
		Yeşil kart	0	0.00	1	5.30	0	0.00	0	0.00		
		P-Değeri	0.50 ^b									
4	Tavukçulukla ilgili eğitime/kursa katıldınız mı?	Katıldım	0	0.00	5	26.30	8	32.00	1	11.10		
		Katılmadım	1	100.00	14	73.70	17	68.00	8	88.90		
		P-Değeri	0.516 ^b									

Çizelge 4.10 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

5	Katılmadıysanız katılmak ister misiniz?	Evet	0	0.00	10	71.40	13	76.50	5	62.50	
		Hayır	0	0.00	2	14.30	2	11.80	3	37.50	
		Fikrim yok	1	100.00	2	14.30	2	11.80	0	0.00	
		P-Değeri	0.224 ^b								
6	Tarımsal kredi kullandınız mı?	Bankadan kullandım	0	0.00	6	31.60	10	40.00	3	33.30	
		Tarım ve kredi kooperatifinden kullandım	0	0.00	1	5.30	0	0.00	0	0.00	
		Ziraat odasından kullandım									
		Kullanmadım	1	100.00	12	63.20	15	60.00	6	66.70	
		P-Değeri	0.774 ^b								
7	Yumurta tavukçuluğu yapma sebebiniz nedir?	Temel geçim kaynağı olduğu için	0	0.00	4	21.10	3	12.00	2	22.20	
		Geçime katkı sağladığı için	0	0.00	13	68.40	15	60.00	6	66.70	
		Karlı olduğu için	0	0.00	0	0.00	4	16.00	1	11.10	
		Yapacak başka işim olmadığı için	1	100.00	2	10.50	3	12.00	0	0.00	
		P-Değeri	0.223 ^b								
8	Kaç yıldır yumurta tavukçuluğu yapıyorsunuz?	1 yıl	0	0.00	3	15.80	5	20.00	2	22.20	
		2 yıl	0	0.00	1	5.30	2	8.00	0	0.00	
		3 yıl	1	100.00	4	21.10	2	8.00	3	33.30	
		4 yıl ve daha fazla	0	0.00	11	57.90	16	64.00	4	44.40	
		P-Değeri	0.526 ^b								
9	Tavuktan başka yetiştiriciliğini yaptığınız hayvan var mı?	Evet	1	100.00	8	42.10	7	28.00	3	33.30	
		Hayır	0	0.00	11	57.90	18	72.00	6	66.70	
		P-Değeri	0.38 ^b								

Çizelge 4.10 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

10	Varsa nedir?	Büyükbaş	1	100.00	5	62.50	4	57.10	2	66.70
		Küçükbaş	0	0.00	0	0.00	2	28.60	0	0.00
		Arı	0	0.00	2	25.00	0	0.00	0	0.00
		Diğer	0	0.00	1	12.50	1	14.30	1	33.30
		P-Değeri	0.484 ^b							
11	Serbest sistemde yetiştirilen tavuklardan elde edilen yumurtaların daha iyi olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet	0	0.00	16	84.20	25	100.00	9	100.00
		Hayır	0	0	0	0	0	0	0	0
		Fikrim yok	1	100.00	3	15.80	0	0.00	0	0.00
		P-Değeri	0.008 ^b							
12	Tüketici neden serbest sistemde yetiştirilen tavuklardan elde edilen yumurtayı tercih etmelidir?	Besleyici olduğu için	0	0.00	4	21.10	4	16.00	1	11.10
		Daha sağlıklı olduğu için	0	0.00	11	57.90	20	80.00	7	77.80
		Hayvan refahı dikkate alındığı için	0	0.00	2	10.50	1	4.00	1	11.10
		Fikrim yok	1	100.00	2	10.50	0	0.00	0	0.00
		P-Değeri	0.197 ^b							
13	Serbest sistem yumurta tavukçuluğunun gelecekteki durumunu nasıl görüyorsunuz?	Daha iyi olacak	0	0.00	9	47.40	10	40.00	2	22.20
		Daha kötü olacak	0	0.00	5	26.30	12	48.00	4	44.40
		Değişiklik olmaz	1	100.00	4	21.10	3	12.00	2	22.20
		Fikrim yok	0	0.00	1	5.30	0	0.00	1	11.10
		P-Değeri	0.391 ^b							

Çizelge 4.10 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

14	İşletmenizi büyütmeyi düşünüyor musunuz?	Evet	0	0.00	9	47.40	10	40.00	5	0
		Hayır	0	0.00	7	36.80	13	52.00	1	0
		Bırakmayı düşünüyorum	1	100.00	3	15.80	2	8.00	3	1
		Fikrim yok	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.123 ^b							
15	İşletmenizin bulunduğu arazi yapısı nedir?	Fındık altı	1	100.00	16	84.20	16	64.00	4	44.40
		Açık arazi	0	0.00	1	5.30	7	28.00	5	55.60
		Diğer	0	0.00	2	10.50	2	8.00	0	0.00
		P-Değeri	0.093 ^b							
16	Kümes yapımında hangi malzemeyi kullandınız?	Beton	0	0.00	9	47.40	10	40.00	4	44.40
		Sandviç panel	0	0.00	6	31.60	7	28.00	1	11.10
		Diğer	1	100.00	4	21.10	8	32.00	4	44.40
		P-Değeri	0.562 ^b							
17	Kümeste ne tip folluk kullanıyorsunuz?	Bireysel	0	0.00	11	57.90	14	56.00	6	66.70
		Grup	0	0.00	7	36.80	11	44.00	3	33.30
		Kullanmıyorum	1	100.00	1	5.30	0	0.00	0	0.00
		P-Değeri	0.142 ^b							
18	Kümeste havalandırma nasıl sağlıyorsunuz?	Fan	0	0.00	10	52.60	13	52.00	4	44.40
		Pencere	1	100.00	5	26.30	6	24.00	3	33.30
		Baca	0	0	0	0	0	0	0	0
		Baca+Pencere	0	0.00	4	21.10	6	24.00	2	22.20
		P-Değeri	0.814 ^b							

Çizelge 4.10 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

19	Kümede tavuklara suyu nasıl veriyorsunuz?	Oluk tipi suluk ile	0	0.00	0	0.00	1	4.00	0	0.00
		Nipel tipi suluk ile	0	0.00	7	36.80	13	52.00	4	44.40
		Asmalı yuvarlak suluk tipi ile	0	0.00	10	52.60	9	36.00	4	44.40
		Diğer	1	100.00	2	10.50	2	8.00	1	11.10
		P-Değeri	0.595 ^b							
20	Yumurtlama döneminde tavuklara ne kadar aydınlatma süresi uyguluyorsunuz?	Gün ışığı kadar	1	100.00	9	47.40	8	32.00	2	22.20
		12 saat	0	0.00	0	0.00	4	16.00	3	33.30
		16 saat	0	0.00	9	47.40	13	52.00	2	22.20
		24 saat	0	0.00	1	5.30	0	0.00	2	22.20
		P-Değeri	0.045 ^b							
21	Tavuklar gezinme/otlama alanında yıl boyu yeşil ot bulabiliyor mu?	Evet	0	0.00	14	73.70	21	84.00	8	88.90
		Hayır	1	100.00	5	26.30	4	16.00	1	11.10
		P-Değeri	0.219 ^b							
22	İşyerinizde kaç kişi çalışmaktadır?	Yok	1	100.00	11	57.90	16	64.00	5	55.60
		1	0	0.00	3	15.80	4	16.00	3	33.30
		2	0	0.00	4	21.10	4	16.00	1	11.10
		>3 ve üzeri	0	0.00	1	5.30	1	4.00	0	0.00
		P-Değeri	0.951 ^b							
23	İşletmenizde kaç tavuğunuz var?	< 250	1	100.00	10	52.60	14	56.00	3	33.30
		250-500 arası	0	0.00	4	21.10	2	8.00	3	33.30
		500-750 arası	0	0.00	2	10.50	6	24.00	2	22.20
		> 750	0	0.00	3	15.80	3	12.00	1	11.10
		P-Değeri	0.72 ^b							

Çizelge 4.10 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

24	Kümesinizde altlık materyal olarak ne kullanıyorsunuz?	Planya talaşı(kalın talaş)	0	0.00	7	36.80	12	48.00	4	44.40
		İnce hızar talaşı	0	0.00	3	15.80	4	16.00	1	11.10
		Çeltik kavuzu	0	0.00	3	15.80	4	16.00	1	11.10
		Diğer	1	100.00	6	31.60	5	20.00	3	33.30
		P-Değeri	0.916 ^b							
25	İşyerinizde hangi tavuk ırkı bulunmaktadır?	Tinted	0	0.00	4	21.10	0	0.00	1	11.10
		Lohman Brown	0	0.00	11	57.90	18	72.00	5	55.60
		Nick-Brown	0	0.00	1	5.30	0	0.00	0	0.00
		Atak-s	1	100.00	3	15.80	7	28.00	3	33.30
		Hy-line Brown	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.16 ^b							
26	Üretimde kullandığınız tavukları kaç haftalık yaşta satın alıyorsunuz?	< 12 hafta	1	100.00	2	10.50	6	24.00	3	33.30
		12-14 hafta	0	0.00	3	15.80	2	8.00	0	0.00
		16- 18 hafta	0	0.00	11	57.90	15	60.00	5	55.60
		>18 hafta	0	0.00	3	15.80	2	8.00	1	11.10
		P-Değeri	0.537 ^b							
27	Cıvcıvleri kendiniz büyötmeyi düşünür müsünüz?	Evet	1	100.00	10	52.60	11	44.00	5	55.60
		Hayır	0	0.00	9	47.40	14	56.00	4	44.40
		P-Değeri	0.591 ^b							
28	İşletmenizde belirli aralıklarla yumurta verimini hesaplıyor musunuz?	Evet	1	100.00	18	94.70	24	96.00	9	100.00
		Hayır	0	0.00	1	5.30	1	4.00	0	0.00
		P-Değeri	0.831 ^b							

Çizelge 4.10 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

29	Yumurta veriminiz ortalama olarak kaçtır?	< 60	1	100.00	4	22.20	7	29.20	2	22.20
		61-70	0	0.00	3	16.70	5	20.80	3	33.30
		71-80	0	0.00	5	27.80	6	25.00	2	22.20
		> 81	0	0.00	6	33.30	6	25.00	2	22.20
		P-Değeri	0.906 ^b							
30	Kümesinizde çeşitli nedenlerden kaynaklanan ölüm oranı kaçtır?	5'den az	1	100.00	13	68.40	20	80.00	5	55.60
		6-10	0	0.00	4	21.10	2	8.00	1	11.10
		11-15	0	0.00	1	5.30	2	8.00	0	0.00
		15'den fazla	0	0.00	1	5.30	1	4.00	3	33.30
		P-Değeri	0.477 ^b							
31	Tavukları kaç haftalık yaşa kadar üretimde kullanıyorsunuz? (Yarka dönemi hariç)	< 50 hafta	0	0.00	2	10.50	0	0.00	0	0.00
		51-60	0	0.00	5	26.30	3	12.00	4	44.40
		61-70	0	0.00	2	10.50	8	32.00	2	22.20
		> 71 hafta	1	100.00	10	52.60	14	56.00	3	33.30
		P-Değeri	0.232 ^b							
32	Tavuklarınızı nasıl temin ediyorsunuz?	Kendi imkânımla alıyorum	1	100.00	15	78.90	23	92.00	8	88.90
		Yumurta Üreticileri Birliği aracılığıyla alıyorum	0	0.00	4	21.10	2	8.00	0	0.00
		Ziraat Odasından alıyorum	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	11.10
		P-Değeri	0.267 ^b							

Çizelge 4.10 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

33	Ürettiğiniz yumurtaları ortalama kaç liradan satıyorsunuz?	< 50 kuruş	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	11.10
		50-60 kuruş	0	0	0	0	0	0	0	0
		60-70 kuruş	0	0.00	2	10.50	0	0.00	1	11.10
		>70 kuruş	1	100.00	17	89.50	25	100.00	7	77.80
		P-Değeri	0.244 ^b							
34	Sizce sattığınız yumurtanın birim fiyatı ne olmalıdır?	70 kuruş	0	0	0	0	0	0	0	0
		80 kuruş	0	0.00	0	0.00	1	4.00	0	0.00
		90 kuruş	0	0.00	0	0.00	1	4.00	0	0.00
		90 kuruştan fazla	1	100.00	19	100.00	23	92.00	9	100.00
		P-Değeri	0.787 ^b							
35	Yumurtaları hangi şekilde ambalajlıyorsunuz?	Viyolde açık	1	100.00	7	36.80	13	52.00	4	44.40
		Jelatinle kaplı viyol	0	0.00	5	26.30	3	12.00	2	22.20
		Kapalı karton viyol	0	0.00	2	10.50	6	24.00	3	33.30
		Köpüklü viyol	0	0	0	0	0	0	0	0
		Plastik viyol	0	0.00	5	26.30	3	12.00	0	0.00
		P-Değeri	0.398 ^b							
36	Yumurtalarınızı nasıl pazarlıyorsunuz?	Kendim pazarlıyorum	1	100.00	17	89.50	22	88.00	8	88.90
		Toptan Yumurta Üreticileri Birliğine veriyorum	0	0.00	2	10.50	2	8.00	0	0.00
		Kendim pazarlıyorum + Yumurta Üreticileri Birliğine veriyorum	0	0.00	0	0.00	1	4.00	1	11.10
		P-Değeri	0.666 ^b							

Çizelge 4.10 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

37	Üretim döneminin sonunda tavukları nasıl değerlendiriyorsunuz?	Herhangi bir kesimhaneye satıyorum	1	100.00	8	42.10	10	40.00	4	44.40
		Toptan bir firmaya satıyorum	0	0.00	8	42.10	12	48.00	5	55.60
		Yumurta Üreticileri Birliği aracılığı ile satıyorum	0	0.00	3	15.80	3	12.00	0	0.00
		P-Değeri	0.629 ^b							
38	Tavuklarınızın gübresini ne şekilde değerlendiriyorsunuz?	Değerlendirmiyorum	0	0.00	1	5.30	4	16.00	2	22.20
		Satıyorum	0	0.00	3	15.80	4	16.00	1	11.10
		Kendi arazimde kullanıyorum	1	100.00	15	78.90	17	68.00	6	66.70
		P-Değeri	0.837 ^b							
39	Yumurta tavukçuluğuna devam etmeyi düşünüyor musunuz?	Evet	1	100.00	16	84.20	18	72.00	6	66.70
		Hayır	0	0.00	3	15.80	7	28.00	3	33.30
		P-Değeri	0.587 ^b							
40	İşletmenizde gezinme alanında m ² 'ye kaç tavuk düşmektedir?	3	1	100.00	5	26.30	7	28.00	2	22.20
		4	0	0.00	5	26.30	9	36.00	1	11.10
		5	0	0.00	3	15.80	3	12.00	3	33.30
		6 ve daha fazla	0	0.00	6	31.60	6	24.00	3	33.30
		P-Değeri	0.712 ^b							
41	İşletmenizde kapalı alanda m ² 'ye kaç tavuk düşmektedir?	3	0	0.00	3	15.80	4	16.00	1	11.10
		4	1	100.00	5	26.30	6	24.00	4	44.40
		5	0	0.00	2	10.50	6	24.00	2	22.20
		6 ve daha fazla	0	0.00	9	47.40	9	36.00	2	22.20
		P-Değeri	0.756 ^b							

Çizelge 4.10 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

42	İşletmenizde yumurta ve yem depolama ünitesi var mı?	Evete	0	0.00	10	52.60	17	68.00	5	55.60
		Hayır	1	100.00	9	47.40	8	32.00	4	44.40
		P-Değeri	0.391 ^b							
43	Kümesinizde dezenfeksiyon uygulaması yapılıyor mu?	Evete	0	0.00	18	94.70	23	92.00	7	77.80
		Hayır	1	100.00	1	5.30	2	8.00	2	22.20
		P-Değeri	0.095 ^b							
44	Kümesinizde hastalıklar ile nasıl mücadele ediyorsunuz?	İl/İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünden yardım olarak	0	0.00	3	15.80	8	32.00	1	11.10
		Serbest veteriner hekimden yardım olarak	1	100.00	13	68.40	9	36.00	5	55.60
		Kendi imkânlarımla	0	0.00	3	15.80	8	32.00	3	33.30
		P-Değeri	0.326 ^b							
45	Tavukların önünde sürekli olarak yem bulunduruyor musunuz?	Evete	0	0.00	18	94.70	21	84.00	8	88.90
		Hayır	1	100.00	1	5.30	4	16.00	1	11.10
		P-Değeri	0.135 ^b							
46	Yemi nereden temin ediyorsunuz?	Kendim yapıyorum	1	100.00	0	0.00	3	12.00	0	0.00
		Herhangi bir yem fabrikasından alıyorum	0	0.00	17	89.50	19	76.00	9	100.00
		Yumurta Üreticileri Birliğinin yem fabrikasından alıyorum	0	0.00	2	10.50	3	12.00	0	0.00
		P-Değeri	0.054 ^b							

Çizelge 4.10 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

47	Tavuklarınıza tavsiye edilen ticari yemin dışında başka yem veriyor musunuz?	Evet	0	0.00	5	26.30	7	28.00	4	44.40
		Hayır	1	100.00	14	73.70	18	72.00	5	55.60
		P-Değeri	0.633 ^b							
48	Tavukların yem tüketimini hesaplıyor musunuz?	Evet	1	100.00	19	100.00	25	100.00	9	100.00
		Hayır	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	-							
49	Aldığımız yemin içeriği hakkında herhangi bir bilgiye sahip misiniz?	Evet	1	100.00	14	73.70	24	96.00	9	100.00
		Hayır	0	0.00	5	26.30	1	4.00	0	0.00
		P-Değeri	0.061 ^b							
50	Tavuk başına ortalama günlük yem tüketiminiz kaç gramdır?	100 g dan az	1	100.00	2	10.50	0	0.00	0	0.00
		100-120 g	0	0.00	7	36.80	12	48.00	4	44.40
		121-130 g	0	0.00	7	36.80	10	40.00	4	44.40
		131-141 g	0	0.00	2	10.50	2	8.00	1	11.10
		140 g dan fazla	0	0.00	1	5.30	1	4.00	0	0.00
		P-Değeri	0.483 ^b							

Çizelge 4.10 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

51	Yem ihtiyacını kendi imkanlarınızla üretmek karşılıyorsanız bunun en önemli sebebi nedir?	Dışarıdan alabileceğimden daha ucuza üretebilmek	1	100.00	0	0	1	33.30	0	0
		Diğer üreticilere de yem satarak ek kazanç sağlamak	0	0.00	0	0	1	33.30	0	0
		Yem fabrikalarından daha kaliteli yem üretebilmek	0	0	0	0	0	0	0	0
		Daha sağlıklı yem üretebilmek	0	0.00	0	0	1	33.30	0	0
		P-Değeri	0.422 ^b							

Çizelge 4.10 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

52	Yem ihtiyacını dışarıdan temin ediyorsanız bunun en önemli sebebi nedir?	Daha ucuz	0	0	1	5.30	4	18.20	2	22.20
		Ham maddeleri depolayacak yeterli alanımız yok	0	0	5	26.30	1	4.50	0	0.00
		Yeterli teknik bilgiye sahip değiliz	0	0	10	52.60	6	27.30	6	66.70
		Daha sağlıklı olduğunu düşünüyorum	0	0	3	15.80	11	50.00	1	11.10
		P-Değeri	0.013^b							
53	Yumurta Üreticileri Birliğine üye misiniz?	Evet	1	100.00	6	31.60	7	28.00	1	11.10
		Hayır	0	0.00	13	68.40	18	72.00	8	88.90
		P-Değeri	0.242^b							

Çizelge 4.10 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

54	Yumurta Üreticileri Birliğine üye değilseniz bunun sebepleri nedir?	Yumurta Üreticileri Birliğinin belirlediği alım fiyatları, değerinin altında kalmaktadır.	0	0	4	30.80	5	27.80	4	50.00	
		Yumurta Üreticileri Birliğinin belirlediği ödeme vadesi çok uzun.	0	0	0	0.00	1	5.60	0	0.00	
		Yumurta Üreticileri Birliği belirli üreticilerin tekelinde kalmakta ve bu durumdan memnun değilim.	0	0	1	7.70	2	11.10	1	12.50	
		Yumurta Üreticileri Birliğinin iyi yönetilmediğini düşünüyorum.	0	0	1	7.70	0	0.00	1	12.50	
		Her yumurta üreticisi aynı kalitede yumurta üretmiyor.	0	0	2	15.40	0	0.00	0	0.00	
		Kendi imkânlarımla daha iyi pazarlayabiliyorum.	0	0	5	38.50	10	55.60	2	25.00	
		P-Değeri	0.371 ^b								

Çizelge 4.10 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

55	Tavuklara verdiğiniz suyun kalite kontrolü belirli aralıklarla yapılıyor mu?	Evvet	0	0.00	10	52.60	14	56.00	7	77.80	
		Hayır	1	100.00	9	47.40	11	44.00	2	22.20	
		P-Değeri	0.314 ^b								
56	Yumurta fiyatlarının kısa vadede büyük düşüşler yaşadığı ve zararına satış yapmak zorunda kaldığınız dönemlerde hangi tedbirleri alıyorsunuz?	Tavuklara verdiğimiz yemi azaltıyoruz.	1	100.00	1	5.30	1	4.00	0	0.00	
		Çaresiz. yumurta fiyatlarının yükselmesini bekliyoruz ve yemi kısmadan satışlara devam ediyoruz.	0	0.00	16	84.20	17	68.00	8	88.90	
		Kısa vadede yumurta satışlarının artacağını umut ederek; soğuk hava depolarında bekletiyoruz.	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Tavukları zararına elden çıkarıp üretimi durduruyoruz.	0	0.00	2	10.50	7	28.00	1	11.10	
		P-Değeri	0.142 ^b								

Çizelge 4.10 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

57	Yumurta satışlarının artırılması için ne önerirsiniz?	Yumurta tüketimini teşvik edici televizyon ve radyo reklamlarının yapılması.	0	0.00	6	31.60	13	52.00	3	33.30
		Yumurtanın sağlık için faydalarının anlatıldığı bilgilendirme çalışmalarının yapılması.	0	0.00	6	31.60	6	24.00	3	33.30
		Yumurtanın farklı ürünlerle işlenebilirliği ile ilgili tanıtıcı çalışmaların yapılması.	1	100.00	1	5.30	0	0.00	0	0.00
		Okullarda yumurtanın faydalarının daha iyi anlatılması. öğrencilerin yumurta tüketimini artırmasının teşvik edilmesi.	0	0.00	2	10.50	3	12.00	2	22.20
		Yumurta hakkında yapılan olumsuz ve yanlış haberlerin önüne geçilmesi	0	0.00	4	21.10	3	12.00	1	11.10
		P-Değeri	0.439 ^b							
58	Yumurta Üreticileri Birliği beklentilerinizi karşılıyor mu?	Evet	1	100.00	4	21.10	5	20.00	0	0.00
		Hayır	0	0.00	15	78.90	20	80.00	9	100.00
		P-Değeri	0.067 ^b							
59	İşletmelerin yeterli bir şekilde denetimi yapılmakta mıdır?	Evet	1	100.00	15	78.90	19	76.00	4	44.40
		Hayır	0	0.00	4	21.10	6	24.00	5	55.60
		P-Değeri	0.228 ^b							
60	Kamu kurum ve kuruluşlarından beklentileriniz neler?	Yem desteği	0	0.00	10	52.60	13	52.00	7	77.80
		Eğitim/kurs desteği	0	0.00	1	5.30	4	16.00	1	11.10
		Yarka desteği	0	0.00	4	21.10	3	12.00	1	11.10
		Nakdi yardım	1	100.00	4	21.10	5	20.00	0	0.00
		P-Değeri	0.395 ^b							

Çizelge 4.10 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

61	Kovid-19 salgını yumurta satış fiyatlarınızı etkiledi mi?	Evet	0	0.00	13	68.40	20	80.00	5	55.60
		Hayır	1	100.00	6	31.60	5	20.00	4	44.40
		P-Değeri	0.208 ^b							
62	Etkilediyse ne yönde etkiledi?	Olumlu	0	0	6	46.20	10	50.00	2	40.00
		Olumsuz	0	0	6	46.20	10	50.00	3	60.00
		Fikrim yok	0	0	1	7.70	0	0.00	0	0.00
		P-Değeri	0.668 ^b							
63	Kovid-19 salgınının işletmeniz üzerindeki etkisi sizce ne kadar sürecek?	3 ay	0	0	1	7.70	1	5.00	1	20.00
		6 ay	0	0	1	7.70	1	5.00	0	0.00
		9 ay	0	0	1	7.70	0	0.00	1	20.00
		> 12 ay	0	0	10	76.90	18	90.00	3	60.00
		P-Değeri	0.482 ^b							
64	Yumurta Üreticileri Birliğinden ödemeyi ne şekilde alıyorsunuz?	Para	0	0.00	0	0.00	1	14.30	1	100.00
		Yem- Viyol	0	0.00	0	0.00	1	14.30	0	0.00
		Para-Yem-Viyol	1	100.00	6	100.00	5	71.40	0	0.00
		P-Değeri	0.262 ^b							
65	Satış sonrası ödemelerinizi uygun zamanda aldınız mı?	Evet	1	100.00	5	83.30	5	71.40	1	100.00
		Hayır	0	0.00	1	16.70	2	28.60	0	0.00
		P-Değeri	0.746 ^b							
66	Uygun zamanda ödeme almadıysanız kaç ay aksaklık yaşadınız?	1 ay	0	0	0	0	0	0	0	0
		3 ay	0	0	1	100.00	0	0.00	0	0
		5 ay	0	0	0	0.00	2	100.00	0	0
		12 ay ve üstü	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.051 ^b							

Çizelge 4.10 Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

67	Yumurta Üreticileri Birliğinde yeterli sayıda toplantı yapıldığını düşünüyor musunuz?	Evet	1	100.00	5	83.30	4	57.10	0	0.00
		Hayır	0	0.00	1	16.70	3	42.90	1	100.00
		P-Değeri	0.248 ^b							
68	Cevabınız hayırsa ayda kaç kez toplanılmalı?	1	0	0	1	100.00	1	33.30	1	100.00
		2	0	0	0	0.00	2	66.70	0	0.00
		3	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.233 ^b							
69	Yapılan yada yapılacak toplantı tarihlerinden ve alınan kararlardan haberinizi oluyormu?	Evet	1	100.00	5	83.30	5	71.40	0	0.00
		Hayır	0	0.00	1	16.70	2	28.60	1	100.00
		P-Değeri	0.306 ^b							
70	Ditap hakkında bilgiye sahip misiniz?	Evet	0	0.00	6	31.60	9	36.00	2	22.20
		Hayır	1	100.00	13	68.40	16	64.00	7	77.80
		P-Değeri	0.713 ^b							
71	Ditap üzerinden aracısız satış yapmak ister misiniz?	Evet	0	0.00	10	52.60	15	60.00	3	33.30
		Hayır	1	100.00	9	47.40	10	40.00	6	66.70
		P-Değeri	0.335 ^b							

b: LikelihoodRatio Ki-Kare Değeri

4.2 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan İşletmeler

4.2.1 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Üreticilerin Demografik Özellikleri

Araştırma alanı olan Ordu ilinin 19 ilçesinde yürütülen anket çalışmasına katılan Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu yapan üreticilerin bireysel özellikleri ile ailelerin sosyo-demografik ve ekonomik özelliklerinin belirlenmesi için sorulan sorulara verilen cevaplardan elde edilen sayısal (n) ve yüzde (%) frekans değerleri Organik Sistem Yumurta tavukçuluğu için Çizelge 4.11’de verilmiştir.

Organik sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcıların %68.1’i 41 yaşından büyük olup tüm katılımcıların %46.8’i meslek olarak çiftçilik yapmaktadır. Çimrin ve ark., (2019) Hatay ilinde yumurta tavukçuluğu üzerine yaptıkları çalışmada katılımcıların yaklaşık %40’ının 36-50 yaş, %35’inin 51 yaş üzerinde olduğunu, Cönk (2006) yaptığı alışmada katılımcıların %42.62’sinin 36-50 yaş, %50’sinin 51 yaş ve üzeri olduğunu tespit ettiklerini bildirmişlerdir. Katılımcıların %55.3’ünün hane halkı sayısı 4 kişiden daha azdır. Araştırmaya dahil olan katılımcıların %2.1’i okuma yazma bilmezken %42.6’sı ilkökul-ortaokul mezunu, %38.3’ü lise mezunu, %17’si üniversite mezunu olarak belirlenmiştir. Köse ve Durmuş (2014) Ordu ilindeki tavukçuluk işletmelerinde yaptıkları çalışmada katılımcıların %31.5’inin ilkökul, %58’inin ortaokul ve lise, %10.5’inin üniversite mezunu olduğunu bildirmişlerdir. Bu veriler karşılaştırıldığında Ordu ilinde yıllar içinde üniversite mezunlarının organik sistem yumurta tavukçuluğuna geçmiş yıllara göre daha yüksek bir oranla katılım gösterdikleri anlaşılmaktadır.

“Tavukçulukla ilgili eğitime/kursa katıldınız mı?” sorusuna katılımcıların %74.5’i olumsuz yanıt verirken katılmayanların %85.7’si katılmak istediklerini belirtmişlerdir. Araştırma dahilindeki katılımcıların %61.7’sinin sosyal güvencesi SGK olarak belirlenmiştir. Katılımcıların %85.1’inin işletme mülkiyetleri kendine aitken tüm katılımcıların %61.7’si hiç tarımsal kredi kullanmadığını belirtmiştir.

Çizelge 4.11 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcıların Demografik Özelliklerine Ait Tanıtıcı İstatistikler

No	Demografik Özellikler	Seçenekler	Frekans	
			n	%
1	Katılımcının yaşı	<30 yaş	6	12.8
		31-40 yaş	9	19.1
		41-50 yaş	17	36.2
		>51 yaş	15	31.9
2	Katılımcının Mesleği	Çiftçi	22	46.8
		Serbest Meslek	9	19.1
		VeterinerTeknikeri/Hekim ZiraatTeknikeri/Mühendisi	0	0
		Memur/işçi	7	14.8
		Emekli	9	19.1
3	Katılımcının eğitim durumu	Okur-yazar değil	1	2.1
		İlkokul-Ortaokul	20	42.6
		Lise	18	38.3
		Üniversite	8	17.0

Çizelge 4.11 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcıların Demografik Özelliklerine Ait Tanıtıcı İstatistikler (devamı)

4	Katılımcının hane halkı sayısı	<4	26	55.3
		4-6	17	36.2
		7<	4	8.5
5	Katılımcının işletme mülkiyeti	Kendimin	40	85.1
		Kira	2	4.3
		Kendi-Kira	4	8.5
		Devlet arazisi	1	2.1
6	Katılımcının sosyal güvencesi	Yok	11	23.4
		Bağ-kur	6	12.8
		SGK	29	61.7
		Yeşil Kart	1	2.1
7	Katılımcının tavukçulukla ilgili eğitime/kursa katılma durumu	Katıldım	12	25.5
		Katılmadım	35	74.5
8	Katılmadıysanız katılmak ister misiniz?	Evet	30	85.7
		Hayır	4	11.4
		Fikrim yok	1	2.9
9	Katılımcının tarımsal kredi kullanma durumu	Bankadan kullandım	18	38.3
		Tarım ve kredi kooperatifinden kullandım	0	0
		Ziraat odasından kullandım	0	0
		Kullanmadım	29	61.7

4.2.2 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu İşletmelerine Ait Temel Bulgular

Organik sistem yumurta tavukçuluğu yapan işletmelerin genel durumlarını belirlemek üzere sorulan sorulara verilen cevaplardan oluşturulan frekans değerleri Çizelge 4.12’de verilmiştir.

Organik sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcılara sorulan “İşletmenizin bulunduğu arazi yapısı nedir?” sorusuna %83’ü findıkaltı, %17’si açık arazi kullandıklarını bildirmiş olup katılımcıların %55.3’ü kümes yapımında sandviç panel kullanmayı tercih ederken %44.7’si beton kullandıklarını belirtmiştir. Organik sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcıların %85.1’i kümeste havalandırmayı sağlamak için fan kullanırken %12.8’i baca ve pencere, %2.1’i ise yalnızca pencere kullanmaktadırlar. Araştırma dahilindeki katılımcıların %68.1’i kümeslerinde bireysel folluk, kalan %31.9’u ise grup folluk kullandıklarını bildirirken katılımcıların %93.6’sı suyu nipel tip suluklarla, %2.1’i asmalı yuvarlak tip suluklarla, kalan %4.2’si oluk tip ve diğer tip suluklarla verdiklerini bildirmiştir. Katılımcılara sorulan “Kümesinizde altlık materyal olarak ne kullanıyorsunuz?” sorusuna %83’ü çeltik kavuzu, %12.8’i planya talaş (kalın), %2.1’i ince hızar talaşı, kalan %2.1’i ise diğer materyalleri kullandıklarını belirtmiştir. Katılımcıların %78.7’si tavuklara 16 saat aydınlatma uygularken, %12.8’i 12 saat, %8.5’u gün ışığı kadar uygulama yaptıklarını belirtmişlerdir. Katılımcılara sorulan “Tavuklar gezinme/otlama alanında yıl boyu yeşil ot bulabiliyor mu?” sorusuna %91.5’i evet yanıtını vermiştir. Ankete dahil olan katılımcıların %68.1’i işletmesindeki tavuk varlığının 750 ve üzeri, %25.6’sı 250-750, %6.4’ü 250 ve altında olduğunu belirtmiş olup tüm katılımcıların sahip olduğu bu tavukların %97.9’u Lohman Brown ırkı iken kalan %2.1’i Atak-s olarak tespit edilmiştir. Çalışma sonucunda Ordu’da organik sistem yumurta tavukçuluğunda baskın olarak (%97.9) Lohman Brown ırkı tavuk kullanıldığı tespit edilmiş olup buna benzer olarak Köse ve Durmuş (2014) Ordu’da yaptıkları çalışmada işletmelerin çoğunda Lohman Brown ve Hy-line Brown ırkı tavukların kullanıldığını bildirmiştir. Katılımcılara sorulan “Üretimde kullandığınız tavukları kaç haftalık yaşta satın alıyorsunuz?” sorusuna %83’ü 16-18 haftalıkken, %10.6’sı 18 haftadan büyükken, %6.4’ü 14 haftadan küçükken satın aldıklarını bildirmiş olup %87.2’si 71 hafta ve üzeri sürede üretimde kullanırken %10.6’sı 61-70 haftalık yaşa kadar, %2.1’i ise 50 haftadan daha az süre üretimde kullandıklarını

belirtmişlerdir. Çalışmaya göre işletmelerin tavukları %83 oranla yarka halde iken satın aldıkları sonucu ortaya çıkmıştır. Ayrıca çalışmada işletmelerin tavukları kaç haftalık yaşa kadar kullandıklarına dair bulunan sonuç, Tuğluk ve Yalçın (2004)'nın Nevşehir Kozaklı'da yumurta tavukçuluğu işletmeleri üzerine yaptıkları araştırmada çıkan yarka dönemi hariç 52 ile 86 hafta arasında olmak üzere ortalama 71 hafta sonucuyla benzerlik göstermektedir. Çalışmaya dahil olan katılımcıların %57.4'ü satın aldıkları tavukları kendi imkanlarıyla aldıklarını belirtmiş, kalan %42.6'sı Yumurta Üreticileri Birliği aracılığıyla aldıklarını bildirmişlerdir. Ankete dahil olan katılımcılara sorulan "Civcivleri kendiniz büyütmeyi düşünür müsünüz?" sorusuna %78.8'i hayır cevabı vermiştir. Katılımcıların %51.1'i işletmede gezinme alanında m²'ye 6 ve daha fazla tavuk düştüğünü bildirirken %23.4'ü 4, %14.9'u 3 ve %10.6'sı 5 adet tavuk düştüğünü belirtmiştir. Yine katılımcıların %48.9'u kapalı alanda m²'ye 4 tavuk düştüğünü bildirirken, %40.4'ü 6 ve daha fazla, %10.6'sı 5 tane tavuk düştüğünü belirtmiştir. Katılımcılara sorulan "Kümesinizde çeşitli nedenlerden kaynaklanan ölüm oranı % kaçtır?" sorusuna %72.3'ü %5'ten daha az yanıtını verirken, %25.5'i %6-10 arası, %2.1'i %11-15 arası olarak bildirmiştir. Katılımcıların tamamı işletmelerinde düzenli olarak yumurta verimi hesabı yaptıklarını belirtirken %70.2'si yumurta veriminin %81'den fazla olduğunu, kalan %29.8'i ise %61-80 arası seyrettiğini ifade etmiştir. Katılımcıların %57.4'ü işletmelerinde herhangi bir çalışan olmadığını, %36.2 si ise 1 (%6.4) yada 2 (%29.8) kişi çalıştırdıklarını bildirmiştir. Köse ve Durmuş (2014) Ordu ilindeki tavukçuluk işletmelerinde yaptıkları çalışmada işletmelerin %82.4'ünde 1, %17.6'sında ise 2 kişi çalıştığını tespit ettiklerini bildirmiş olup buna göre Ordu'daki organik sistem yumurta tavukçuluğu yapan işletmelerin zaman içinde çalışan sayılarını azalttıkları hatta daha yüksek oranla çalışan kullanmaksızın üretimi sürdürdükleri görülmektedir. Ankete katılan katılımcıların %89.2'si işletmelerinde yem deposunun var olduğunu bildirmiştir. Katılımcılara sorulan "Yumurta tavukçuluğu yapma sebebiniz nedir?" sorusuna %63.8'i geçime katkı sağlamak için yaptıklarını söylerken %14.9'u yumurta tavukçuluğunu temel geçim kaynağı olarak benimsediği bildirmiştir. Katılımcıların %51.1'i 4 yıl ve üzeri süredir tavukçuluk yaparken %19.1'i 1 yıldır, %19.1'i 2 yıldır, %10.6'sı ise 3 yıldır tavukçuluk yaptığını bildirmiştir. Katılımcılara sorulan "Yumurta tavukçuluğuna devam etmeyi

düşünüyor musunuz?’’ sorusuna %85.1’i olumlu yanıt verirken katılımcıların %70.2’sinin işletmelerini büyütmeyi düşündükleri tespit edilmiştir. Çalışmada çıkan sonucun aksine Cönk (2006) Afyonkarahisar’da yaptığı araştırmada katılımcı işletmelerin yaklaşık %67’sinin üretime devam etmeyeceği yönünde beyanları olduğunu bildirmiştir. Katılımcıların %66’sı tavukçuluktan başka bir hayvan türünün yetiştiriciliğini yapmadıklarını bildirirken tavukçuluğa ek bir hayvancılık yapan katılımcıların %75’inin büyükbaş hayvancılık, %25’ininse küçükbaş hayvancılık yaptıkları tespit edilmiştir. Katılımcıların %83’ü işletmelerinin yeterli şekilde denetlendiğini bildirirken katılımcılara sorulan ‘‘Kamu kurum ve kuruluşlarından beklentiniz nedir?’’ sorusuna %78.7’si yem desteği, %14.9’u yarka desteği, kalan %6.4’ü ise nakdi yardım talep ettiklerini belirtmişlerdir.

Çizelge 4.12 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan İşletmelere Ait Tanıtıcı İstatistikler

No	Sorular	Seçenekler	Frekans	
			n	%
1	Yumurta tavukçuluğu yapma sebebiniz nedir?	Temel geçim kaynağı olduğu için	7	14.9
		Geçime katkı sağladığı için	30	63.8
		Karlı olduğu için	6	12.8
		Yapacak başka işim olmadığı için	4	8.5
2	Kaç yıldır yumurta tavukçuluğu yapıyorsunuz?	1 yıl	9	19.1
		2 yıl	9	19.1
		3 yıl	5	10.6
		4 yıl ve daha fazla	24	51.0
3	Tavuktan başka yetiştiriciliğini yaptığımız hayvan var mı?	Evet	16	34.0
		Hayır	31	66.0

Çizelge 4.12 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan İşletmelere Ait Tanıtıcı İstatistikler (devamı)

4	Varsa nedir?	Büyükbaş	12	75.0
		Küçükbaş	4	25.0
		Arı	0	0
		Diğer	0	0
5	İşletmenizi büyütme düşünüyor musunuz?	Evet	33	70.2
		Hayır	13	27.7
		Bırakmayı düşünüyorum	0	0
		Fikrim yok	1	2.1
6	İşletmenizin bulunduğu arazi yapısı nedir?	Fındık altı	39	83.0
		Açık arazi	8	17.0
		Diğer	0	0
7	Kümes yapımında hangi malzemeyi kullandınız?	Beton	21	44.7
		Sandviç Panel	26	55.3
		Diğer	0	0
8	Kümeste ne tip folluk kullanıyorsunuz?	Bireysel	32	68.1
		Grup	15	31.9
		Kullanmıyorum	0	0
9	Kümeste havalandırmayı nasıl sağlıyorsunuz?	Fan	40	85.1
		Pencere	1	2.1
		Baca	0	0
		Baca+Pencere	6	12.8

Çizelge 4.12 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan İşletmelere Ait Tanıtıcı İstatistikler (devamı)

10	Kümeşte tavuklara suyu nasıl veriyorsunuz?	Oluk tipi ile	1	2.1
		Nipel tipi suluk ile	44	93.6
		Asmalı yuvarlak suluk tipi ile	1	2.1
		Diğer	1	2.1
11	Yumurtlama döneminde tavuklara ne kadar aydınlatma süresi uyguluyorsunuz?	Gün ışığı kadar	4	8.5
		12 saat	6	12.8
		16 saat	37	78.7
		24 saat	0	0
12	Tavuklar gezinme/otlama alanında yıl boyu yeşil ot bulabiliyor mu?	Evet	43	91.5
		Hayır	4	8.5
13	İşyerinizde kaç kişi çalışmaktadır?	Yok	27	57.4
		1	3	6.4
		2	14	29.8
		> 3 ve üzeri	3	6.4
14	İşletmenizde kaç tavuğunuz var?	< 250	3	6.3
		250-500 arası	6	12.7
		500-750 arası	6	12.7
		>750	32	68.0
15	Kümesinizde altlık materyal olarak ne kullanıyorsunuz?	Planya talaşı(kalın talaş)	6	12.8
		İnce hızar talaşı	1	2.1
		Çeltik kavuzu	39	83.0
		Diğer	1	2.1

Çizelge 4.12 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan İşletmelere Ait Tanıtıcı İstatistikler (devamı)

16	İşyerinizde hangi tavuk ırkı bulunmaktadır?	Tinted	0	0
		Lohman Brown	46	97.9
		Nick-Brown	0	0
		Atak-s	1	2.1
		Hy-line Brown	0	0
17	Üretimde kullandığınız tavukları kaç haftalık yaşta satın alıyorsunuz?	< 12 hafta	2	4.3
		12-14 hafta	1	2.1
		16-18 hafta	39	83.0
		>18 hafta	5	10.6
18	Civcivleri kendiniz büyötmeyi düşünür müsünüz?	Evet	10	21.3
		Hayır	37	78.7
19	İşletmenizde belirli aralıklarla yumurta verimini hesaplıyor musunuz?	Evet	47	100.0
		Hayır	0	0
20	Yumurta veriminiz ortalama olarak % kaçtır?	< % 60	0	0
		% 61-70	3	6.4
		% 71-80	11	23.4
		>%81	33	70.2
21	Kümesinizde çeşitli nedenlerden kaynaklanan ölüm oranı % kaçtır?	%5'den az	34	72.3
		% 6-10	12	25.5
		% 11-15	1	2.1
		% 15'den fazla	0	0

Çizelge 4.12 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan İşletmelere Ait Tanıtıcı İstatistikler (devamı)

22	Tavukları kaç haftalık yaşa kadar üretimde kullanıyorsunuz? (Yarka dönemi hariç)	< 50 hafta	1	2.1
		51-60 hafta	0	0
		61-70 hafta	5	10.6
		>71 hafta	41	87.2
23	Tavuklarınızı nasıl temin ediyorsunuz?	Kendi imkânımla alıyorum	27	57.4
		Yumurta Üreticileri Birliği aracılığıyla alıyorum	20	42.6
		Ziraat Odasından alıyorum	0	0
24	Yumurta tavukçuluğuna devam etmeyi düşünüyor musunuz?	Evet	40	85.1
		Hayır	7	14.9
25	İşletmenizde gezinme alanında m ² 'ye kaç tavuk düşmektedir?	3	7	14.9
		4	11	23.4
		5	5	10.6
		6 ve daha fazlası	24	51.1
26	İşletmenizde kapalı alanda m ² 'ye kaç tavuk düşmektedir?	3	0	0
		4	23	48.9
		5	5	10.6
		6 ve daha fazlası	19	40.4
27	İşletmenizde yumurta ve yem depolama ünitesi var mı?	Evet	42	89.4
		Hayır	5	10.6
28	İşletmelerin yeterli bir şekilde denetimi yapılmakta mıdır?	Evet	39	83.0
		Hayır	8	17.0

Çizelge 4.12 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan İşletmelere Ait Tanıtıcı İstatistikler (devamı)

29	Kamu kurum ve kuruluşlarından beklentileriniz neler?	Yem desteği	37	78.7
		Eğitim/kurs desteği	0	0
		Yarka desteği	7	14.9
		Nakdi yardım	3	6.4

4.2.3 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğunda Kullanılan Tavukların Sağlık ve Beslenme Durumlarına Ait Temel Bulgular

Organik sistem yumurta tavukçuluğu yapan üreticilerin kullandığı tavukların sağlık ve beslenme durumlarını belirlemek üzere sorulan sorulara verilen cevaplardan oluşturulan frekans değerleri Çizelge 4.13’te verilmiştir.

Organik sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcılara sorulan “Kümesinizde hastalıklarla nasıl mücadele ediyorsunuz?” sorusuna %70.2’si serbest veteriner hekimden yardım alarak cevabını verirken tüm katılımcıların %97.9’u kümeslerinde hastalıkları önlemek adına rutin dezenfeksiyon uygulaması yaptığını bildirmiştir. Ayrıca katılımcıların %63.8’i tavuklara verdiği suyun kalite kontrolünü belirli aralıklarla yaptıklarını belirtmişlerdir. Katılımcılara sorulan “Yemi nereden temin ediyorsunuz?” sorusuna %93.7’si herhangi bir yem fabrikası (%51.1) ve yumurta üreticileri birliğinin yem fabrikasından (%42.6) temin ettiklerini, %6.4’ü ise yemlerini kendilerinin yaptıklarını bildirmişlerdir. Çalışmada elde edilen verilerle uyumlu olarak Çimrin ve ark., (2019) Hatay’daki işletmelerin %86.96’sının, Tuğluk ve Yalçın (2004) ise Nevşehir Kozaklı’daki işletmelerin %67’sinin yemi satın almayı tercih ettiklerini bildirmişlerdir. Buna karşın Cönk (2006) yaptığı çalışmada katılımcıların yaklaşık %76’sının yemi kendi imkanlarıyla imal ettiklerini bildirdiklerini belirtmiştir. Bu üreticilerin yemi kendileri imal ederek avantaj sağlamaya çalıştıkları ancak bu kez de yüksek hammadde maliyetiyle karşılaştıkları görülmektedir. Yem ihtiyaçlarını kendi imkanları dahilinde üreterek karşılayan katılımcıların %66.7’si daha sağlıklı yeme sahip olabilmek adına bu yolu tercih ettiklerini bildirirlerken, yem ihtiyacını dışarıdan temin eden katılımcıların %52.3’ü yeterli teknik bilgiye sahip olmadıklarından dışarıdan temin etmeyi tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Katılımcıların %87.2’si kullandıkları yemin içeriği hakkında bilgi

sahibi olduklarını belirtmiştir. Yumurta tavukçuluğunda yemin %50-80 gibi büyük bir oranla işletme içi maliyetleri düzenlemede en önemli kriter olduğu değişik araştırmalarda dile getirilmiştir (Cönk,2006). Bu nedenle işletmelerin yem problemini çözmek üzere ülkemizde yem ham maddesi üretiminin artırılmasına yönelik projeler geliştirilmeli ve üretici bu konuda desteklenmelidir. Katılımcıların %93.6'sı tavuklarının önünde sürekli olarak yem bulundurduğunu ve tüm katılımcıların %95.7'si tavsiye edilen yem haricinde tavuklarına yem vermediklerini belirtmişlerdir. Ankete dahil olan katılımcılara sorulan “Tavukların yem tüketimini hesaplıyor musunuz?” sorusuna tüm katılımcıların %100 oranla evet cevabı verdiği ve devamında sorulan “Tavuk başına ortalama günlük yem tüketiminiz kaç gramdır?” sorusuna %95.8'inin 100-130 gram olarak cevap verdiği tespit edilmiştir.

Çizelge 4.13 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğunda Kullanılan Tavukların Sağlık ve Beslenme Durumlarına Ait Tanıtıcı İstatistikler

No	Sorular	Seçenekler	Frekans	
			n	%
1	Kümesinizde dezenfeksiyon uygulaması yapıyor mu?	Evet	46	97.9
		Hayır	1	2.1
2	Kümesinizde hastalıklar ile nasıl mücadele ediyorsunuz?	İl/İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünden yardım alarak	6	12.8
		Serbest veteriner hekimden yardım alarak	33	70.2
		Kendi imkânlarımla	8	17.0
3	Tavukların önünde sürekli olarak yem bulunduruyor musunuz?	Evet	44	93.6
		Hayır	3	6.4
4	Yemi nereden temin ediyorsunuz?	Kendim yapıyorum	3	6.3
		Herhangi bir yem fabrikasından alıyorum	24	51.0
		Yumurta Üreticileri Birliğinin yem fabrikasından alıyorum	20	42.5

Çizelge 4.13 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğunda Kullanılan Tavukların Sağlık ve Beslenme Durumlarına Ait Tanıtıcı İstatistikler (devamı)

5	Tavuklarınıza tavsiye edilen ticari yemin dışında başka yem veriyor musunuz?	Evet	2	4.3
		Hayır	45	95.7
6	Tavukların yem tüketimini hesaplıyor musunuz?	Evet	47	100.0
		Hayır	0	0
7	Kullandığınız yemin içeriği hakkında herhangi bir bilgiye sahip misiniz?	Evet	41	87.2
		Hayır	6	12.8
8	Tavuk başına ortalama günlük yem tüketiminiz kaç gramdır?	100 g dan az	2	4.2
		100-120 g	20	42.5
		121-130 g	25	53.1
		131-141 g	0	0
		140 g dan fazla	0	0
9	Yem ihtiyacını kendi imkanlarınızla üretmek karşılıyorsanız bunun en önemli sebebi nedir?	Dışarıdan alabileceğimden daha ucuza üretebilmek	0	0
		Diğer üreticilere de yem satarak ek kazanç sağlamak	0	0
		Yem fabrikalarından daha kaliteli yem üretebilmek	1	33.3
		Daha sağlıklı yem üretebilmek	2	66.7
10	Yem ihtiyacını dışarıdan temin ediyorsanız bunun en önemli sebebi nedir?	Daha ucuz	2	4.5
		Ham maddeleri depolayacak yeterli alanımız yok	13	29.5
		Yeterli teknik bilgiye sahip değiliz	23	52.3
		Daha sağlıklı olduğunu düşünüyorum	6	13.6

Çizelge 4.13 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğunda Kullanılan Tavukların Sağlık ve Beslenme Durumlarına Ait Tanıtıcı İstatistikler (devamı)

11	Tavuklara verdiğiniz suyun kalite kontrolü belirli aralıklarla yapılıyor mu?	Evet	30	63.8
		Hayır	17	36.2

4.2.4 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğundan Elde Edilen Yumurtaların Satış ve Pazarlamasına Ait Temel Bulgular

Organik sistem yumurta tavukçuluğu yaparak yumurta üretimi yapan katılımcıların ürettikleri yumurtaların satış ve pazarlama durumunu belirlemek üzere sorulan sorulara verilen cevaplardan oluşturulan frekans değerleri Çizelge 4.14’te verilmiştir.

Organik sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcılara sorulan “Organik sistemde yetiştirilen tavuklardan elde edilen yumurtaların daha iyi olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna %97.9’u evet cevabı verirken “Tüketici neden organik sistemde yetiştirilen tavuklardan elde edilen yumurtayı tercih etmeli” sorusuna %85.1’i bu yumurtaları daha sağlıklı bulduklarını belirtmiş olup, %14.9’u ise daha besleyici olduğunu düşündüklerini ifade etmiştir. Ankete katılan üreticilerin %91.5’inin yumurtları pazarlarken viyolde açık, kalan %8.5’inin kapalı karton viyol tercih ettikleri belirlenmiştir. Katılımcıların %55.3’ü “Ürettiğiniz yumurtaları nasıl pazarlıyorsunuz?” sorusuna kendim pazarlıyorum yanıtını verirken %40.4’ü toptan Yumurta Üreticileri Birliğine verdiğini bildirmiştir. Köse ve Durmuş (2014) Ordu’da yaptıkları araştırmada katılımcıların yalnızca %23’ünün yumurtayı kendi imkanlarıyla pazarladıkları kalan %77’sinin kooperatifler aracılığı ile pazarladıklarını tespit ettiklerini bildirmiştir. Buna karşın Tuğluk ve Yalçın (2004)’nın Nevşehir Kozaklı’da yumurta tavukçuluğu işletmeleri üzerine yaptıkları araştırmada üretilen yumurtaların sadece %20’sinin üreticilerin kendi imkanlarıyla pazarladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Türkiye genelinde yapılan bir çalışmada üretilen yumurtaların %31’inin üreticinin kendi imkanlarıyla pazarladıkları bildirilmiştir (Tuğluk ve Yalçın, 2004). Tüm bu verilere bakılarak Ordu ilindeki işletmelerin ürettikleri yumurtaları birlik ya da kooperatif gibi oluşumlarla pazarlamayı tercih etme oranında geçmiş yıllara göre azalma olduğu ve üreticinin kendi başınlığı benimsediği belirlenmiştir. Ordu’da karşılaşılan bu duruma birlik

yada kooperatif gibi oluşumlarla üreticinin yaşadığı sorunların neden olduğu düşünülmektedir. Ankete dahil olan üreticilerin %85.1'i ürettikleri yumurtaları 70 kuruş ve üzeri fiyattan, %12.7'si 50-70 kuruştan, %2.1'i ise 50 kuruş ve altında fiyattan sattıklarını bildirmiş olup tüm katılımcıların %83'ü satış fiyatının 90 kuruş ve üzeri olması gerektiğini ifade etmiştir. Gerek Kovid-19 salgını gerekse küresel ekonomik kriz yumurta fiyatları üzerinde birebir etkili olmakla beraber güncel fiyatlar sürekli olarak değişmektedir. Bu aşamada üreticiler işletme bazında bazı önlemler almalıdırlar. Bundan hareketle katılımcılara sorulan “Yumurta fiyatlarının kısa vadede büyük düşüşler yaşadığı ve zararına satış yapmak zorunda kaldığınız dönemlerde hangi tedbirleri alıyorsunuz? şeklinde sorulan soruya %87.2'si çaresiz yumurta fiyatlarının yükselmesini beklediklerini ve yemi kısmadan satışlara devam ettiklerini, %6.4'ü yumurtaları soğuk hava depolarında beklettiklerini, kalan %6.4'ü tavukları zararına elden çıkarıp üretimi durdurduklarını bildirmiştir. Yumurta piyasasının hareketlendiği dönemlerde üreticinin süreci en az hasarla atlama için yumurtanın işlenebilirlik özelliğinden yararlanmak üzere alternatif sistemler kurulmalı ve üreticinin tavukları elden çıkarıp üretimi durdurmasının önüne geçilmelidir. Katılımcıların %63.8'i “Yumurta satışlarının artırılması için ne önerirsiniz?” sorusuna yumurta tüketimini teşvik edici televizyon-radyo reklamlarının yapılması (%31.9) ve yumurtanın sağlık için faydalarının anlatıldığı bilgilendirme çalışmalarının yapılması (%31.9) gerektiğini düşündüklerini belirtmişlerdir. Ankete katılan üreticilerin %70.2'si üretim dönemi sonunda tavuklarını herhangi bir kesimhaneye (%34) ve toptan bir firmaya (%36.2) sattıklarını kalan %29.8'i ise yumurta üreticileri birliği aracılığıyla sattıklarını bildirmiş olup tüm katılımcıların %70.2'si tavuklardan elde ettikleri gübreyi kendi arazisinde kullandığını belirtmiştir. Katılımcılara sorulan “Organik sistem yumurta tavukçuluğunun gelecekteki durumunu nasıl görüyorsunuz?” sorusuna %72.3'ü daha iyi olacak şeklinde cevap vermişlerdir.

Çizelge 4.14 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğundan Elde Edilen Yumurtaların Satış ve Pazarlanmasına Ait Tanıtıcı İstatikler

No	Sorular	Seçenekler	Frekans	
			n	%
1	Organik sistemde yetiştirilen tavuklardan elde edilen yumurtaların daha iyi olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet	46	97.9
		Hayır	0	0
		Fikrim Yok	1	2.1
2	Tüketici neden organik sistemde yetiştirilen tavuklardan elde edilen yumurtayı tercih etmelidir?	Daha besleyici olduğu için	7	14.9
		Daha sağlıklı olduğu için	40	85.1
		Hayvan refahı dikkate alındığı için	0	0
		Fikrim yok	0	0
3	Organik sistem yumurta tavukçuluğunun gelecekteki durumunu nasıl görüyorsunuz?	Daha iyi olacak	34	72.3
		Daha kötü olacak	3	6.3
		Değişiklik olmaz	5	10.6
		Fikrim yok	5	10.6
4	Ürettiğiniz yumurtaları ortalama kaç liradan satıyorsunuz?	< 50 kuruş	1	2.1
		50-60 kuruş	1	2.1
		60-70 kuruş	5	10.6
		>70 kuruş	40	85.1
5	Sizce sattığınız yumurtanın birim fiyatı ne olmalıdır?	70 kuruş	1	2.1
		80 kuruş	3	6.4
		90 kuruş	4	8.5
		90 kuruştan fazla	39	83.0

Çizelge 4.14 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğundan Elde Edilen Yumurtaların Satış ve Pazarlanmasına Ait Tanıtıcı İstatikler (devamı)

6	Yumurtaları hangi şekilde ambalajlıyorsunuz?	Viyolde açık	43	91.5
		Jelatinle kaplı viyol	0	0
		Kapalı karton viyol	4	8.5
		Köpüklü viyol	0	0
		Plastik viyol	0	0
7	Yumurtalarınızı nasıl pazarlıyorsunuz?	Kendim pazarlıyorum	26	55.3
		Toptan Yumurta Üreticileri Birliğine veriyorum	19	40.4
		Kendim pazarlıyorum + Yumurta Üreticileri Birliğine veriyorum	2	4.3
8	Üretim döneminin sonunda tavukları nasıl değerlendiriyorsunuz?	Herhangi bir kesimhaneye satıyorum	16	34.0
		Toptan bir firmaya satıyorum	17	36.2
		Yumurta Üreticileri Birliği aracılığı ile satıyorum	14	29.8
9	Tavuklarınızın gübresini ne şekilde değerlendiriyorsunuz?	Değerlendirmiyorum	2	4.3
		Satıyorum	12	25.5
		Kendi arazimde kullanıyorum	33	70.2
10	Yumurta fiyatlarının kısa vadede büyük düşüşler yaşadığı ve zararına satış yapmak zorunda kaldığımız dönemlerde hangi tedbirleri alıyorsunuz?	Tavuklara verdiğimiz yemi azaltıyoruz	0	0
		Çaresiz, yumurta fiyatlarının yükselmesini bekliyoruz ve yemi kısımdan satışlara devam ediyoruz.	41	87.2
		Kısa vadede yumurta satışlarının artacağını umut ederek; soğuk hava depolarında bekletiyoruz.	3	6.4
		Tavukları zararına elden çıkarıp üretimi durduruyoruz.	3	6.4

Çizelge 4.14 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğundan Elde Edilen Yumurtaların Satış ve Pazarlanmasına Ait Tanıtıcı İstatikler (devamı)

11	Yumurta satışlarının artırılması için ne önerirsiniz?	Yumurta tüketimini teşvik edici televizyon ve radyo reklamlarının yapılması	15	31.9
		Yumurtanın sağlık için faydalarının anlatıldığı bilgilendirme çalışmalarının yapılması	15	31.9
		Yumurtanın farklı ürünlerle işlenebilirliği ile ilgili tanıtıcı çalışmaların yapılması	5	10.6
		Okullarda yumurtanın faydalarının daha iyi anlatılması, öğrencilerin yumurta tüketimini artırmasının teşvik edilmesi	4	8.5
		Yumurta hakkında yapılan olumsuz ve yanlış haberlerin önüne geçilmesi	8	17.0

4.2.5 Yumurta Üreticileri Birliğine Ait Temel Bulgular

Organik sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcıların yumurta üreticileri birliği ile ilgili istek, şikayet ve görüşlerini belirlemek üzere sorulan sorulara verilen cevaplardan oluşturulan frekans değerleri Çizelge 4.15’te verilmiştir.

Organik sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcıların %55.3’ü yumurta üreticileri birliğine üye olmadığını bildirmiştir. Katılımcılara sorulan “Yumurta üreticileri birliği beklentilerinizi karşılıyor mu?” sorusuna %66’sı hayır cevabı vermiş olup yumurta üreticileri birliğine üye olmayan katılımcıların %57.7’si yumurta üreticileri birliğinin iyi yönetilmediğini düşündükleri için üye olmadıklarını belirtmişlerdir. Yumurta üreticileri birliğinin üreticilerin beklentisini karşılması adına ucu açık şekilde sorulan “Önerileriniz nelerdir?” sorusuna üreticiler sözlü olarak üreticiye alım garantisi sağlamak adına sözleşmeli üretim modeline geçilmesi gerektiğini, tavukçulukta uzman veteriner hekim desteğinin sağlanması gerektiğini, üreticiye birlik tarafından temin edilen yemin kaliteli ve süreklilik arz etmesi gerektiğini, organik yumurtanın farkının gerek sosyal mecralarda gerekse hazırlanan sinevizyonlarla billboard ve reklamlarda daha belirgin şekilde vatandaşa aktarılması gerektiğini belirtmişlerdir. Yumurta üreticileri birliği üyesi katılımcıların hepsi ödemelerini para-yem-viyol şeklinde ve herhangi bir aksaklık yaşamadan uygun zamanda aldıklarını bildirmişlerdir. Yumurta üreticileri birliği üyesi katılımcılara

sorulan ‘‘Yumurta üreticileri birliğinde yeterli sayıda toplantı yapıldığını düşünüyor musunuz?’’ sorusuna %81’i evet cevabını verirken hayır diyenlerin %75’i ayda en az 1 kez toplantı yapılması gerektiğini belirtmişlerdir. Yine yumurta üreticileri birliği üyesi katılımcılara sorulan ‘‘Yumurta üreticileri birliğinde yapılan yada yapılacak toplantı tarihlerinden ve alınan kararlardan haberiniz oluyor mu?’’ sorusuna %90.5’i evet cevabı vermiştir.

Çizelge 4.15 Yumurta Üreticileri Birliğine Ait Tanıtıcı İstatistikler

No	Sorular	Seçenekler	Frekans	
			n	%
1	Yumurta Üreticileri Birliğine üye misiniz?	Evet	21	44.7
		Hayır	26	55.3
2	Yumurta Üreticileri Birliğine üye değilseniz bunun sebepleri nedir?	Yumurta Üreticileri Birliğinin belirlediği alım fiyatları, değerinin altında kalmaktadır	4	15.4
		Yumurta Üreticileri Birliğinin belirlediği ödeme vadesi çok uzun	0	0
		Yumurta Üreticileri Birliğini belirli üreticilerin tekelinde kalmakta ve bu durumdan memnun değilim	2	7.7
		Yumurta Üreticileri Birliğinin iyi yönetilmediğini düşünüyorum	15	57.7
		Her yumurta üreticisi aynı kalitede yumurta üretmiyor	1	3.8
		Kendi imkânlarımla daha iyi pazarlayabiliyorum	4	15.4
3	Yumurta Üreticileri Birliği beklentilerinizi karşılıyor mu?	Evet	16	34.0
		Hayır	31	66.0
4	Cevabımız hayır ise öneriniz nedir?	-	-	-

Çizelge 4.15 Yumurta Üreticileri Birliğine Ait Tanıtıcı İstatistikler (devamı)

5	Yumurta Üreticileri Birliğinden ödemenizi ne şekilde alıyorsunuz?	Para	0	0
		Yem/Viyol	0	0
		Para-Yem-Viyol	21	100.0
6	Satış sonrası ödemelerinizi uygun zamanda aldınız mı?	Evet	21	100.0
		Hayır	0	0
7	Uygun zamanda ödeme almadıysanız kaç ay aksaklık yaşadınız?	1 ay	0	0
		3 ay	0	0
		5 ay	0	0
		12 ay ve üstü	0	0
8	Yumurta Üreticileri Birliğinde yeterli sayıda toplantı yapıldığını düşünüyor musunuz?	Evet	17	81.0
		Hayır	4	19.0
9	Cevabınız hayırsa ayda kaç kez toplanılmalı?	1	3	75.0
		2	1	25.0
		3	0	0
10	Yapılan yada yapılacak toplantı tarihlerinden ve alınan kararlardan haberiniz oluyor mu?	Evet	19	90.5
		Hayır	2	9.5

4.2.6 Kovid-19 Salgını Etkisine Ait Temel Bulgular

Organik sistem yumurta tavukçuluğu ile yumurta üretimi yapan katılımcıların Kovid-19 salgınından etkilenme düzeyini belirlemek üzere sorulan sorulara verilen cevaplardan oluşturulan frekans değerleri Çizelge 4.16’da verilmiştir.

Organik sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcılara sorulan ‘‘Kovid-19 salgını yumurta satış fiyatlarımızı etkiledi mi?’’ sorusuna %76.6’sı evet şeklinde cevap vermiş olup salgından etkilenen katılımcıların %72.2’si yumurta fiyatlarının pozitif şekilde ivmelendiğini bildirmiştir. Aynı katılımcıların %77.8’i salgının etkisinin 12 aydan uzun süreceğini tahmin ettiklerini bildirmişlerdir.

Çizelge 4.16 Kovid-19 Salgını Etkisine Ait Tanıtıcı İstatistikler

No	Sorular	Seçenekler	Frekans	
			n	%
1	Kovid-19 salgını yumurta satış fiyatlarımızı etkiledi mi?	Evet	36	76.6
		Hayır	11	23.4
2	Etkilediyse ne yönde etkiledi?	Olumlu	26	72.2
		Olumsuz	10	27.8
		Fikrim yok	0	0
3	Kovid-19 salgınının işletmeniz üzerindeki etkisi sizce ne kadar sürecek?	3 ay	4	11.1
		6 ay	3	8.3
		9 ay	1	2.8
		>12 ay	28	77.8

4.2.7 DİTAP'a Ait Temel Bulgular

Organik sistem yumurta tavukçuluğu ile yumurta üretimi yapan katılımcıların DİTAP hakkındaki bilgi düzeyini belirlemek üzere sorulan sorulara verilen cevaplardan oluşturulan frekans değerleri Çizelge 4.17'de verilmiştir.

Organik sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcılara sorulan “Ditap hakkında bilgiye sahip misiniz?” sorusuna %59.6’sı evet cevabı vermiş olup tüm katılımcıların %74.5’i Ditap üzerinden aracısız satış yapmak istediklerini belirtmişlerdir.

Çizelge 4.17 DİTAP’a Ait Tanıtıcı İstatistikler

No	Sorular	Seçenekler	Frekans	
			n	%
1	Ditap hakkında bilgiye sahip misiniz?	Evet	28	59.6
		Hayır	19	40.4
2	Ditap üzerinden aracısız satış yapmak ister misiniz?	Evet	35	74.5
		Hayır	12	25.5

4.2.8 Üreticilerin Demografik Özelliklerine Göre İncelenmesi

Araştırmada öncelikli olarak organik sistem yumurta tavukçuluğu katılımcıların anket formlarında yer alan sorulara verdikleri cevapların frekans analizi yapılarak frekans değerleri (n ve %) hesaplanmıştır. Araştırmada üzerinde durulan değişkenler arasındaki ilişkilerin bağımlılık kontrolü Ki- kare testi (Chi-Square test, χ^2) ile yapılmıştır. Ki-kare testlerinde beklenen frekanslar 5’in üzerinde ise Pearson ki-kare değeri (χ^2), 5’in altında ise Likelihood Ratio ki-kare değeri (LR χ^2) hesaplanmıştır. Araştırmada yaş, meslek ve eğitim değişkenlerine yönelik bağımlılık durumları analiz edilmiştir.

4.2.8.1 Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Değerlendirilmesi

Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu yapan katılımcıların yaşları ile anket soruları arasındaki ilişkilerin önem düzeyi Çizelge 4.18’de verilmiştir.

Yapılan ki-kare testi sonucunda ankete katılan organik sistem yumurta tavukçusu üreticilerin hane halkı sayısının, sosyal güvencelerinin olmasının, tavukçulukla ilgili eğitime/kursa katılma durumunun, tavukçulukla ilgili eğitime/kursa katılmayanların katılmak isteme durumunun, yumurta tavukçuluğu yapma sebebinin, tavuktan başka yetiştiriciliğini yaptığı hayvan varlığının, tavuktan başka yetiştiriciliğini yaptığı hayvan varsa ne olduğunun, organik sistemde yetiştirilen tavuklardan elde edilen yumurtaların daha iyi olduğunu kanaatinde olmalarının, organik sistemde yetiştirilen tavuklardan elde edilen yumurtayı tercih etme sebebinin, organik sistem yumurta tavukçuluğunun gelecekteki durumunu nasıl gördüğünün ve işletmelerini büyütme konusundaki düşüncelerinin katılımcıların yaş

durumununa göre değişmediği tespit edilmiştir ($p>0.05$). Aynı şekilde işletmenin bulunduğu arazi yapısının, kumes yapımında hangi malzemenin kullanıldığının, havalandırma şeklinin, tavuklara suyun nasıl verildiğinin, yumurtlama döneminde tavuklara ne kadar aydınlatma süresi uygulandığının, gezinme/otlama alanında yeşil ot varlığının, işletmede çalışan kişi sayısının, işletmedeki tavuk sayısının, kullanılan altlık materyalinin, kullanılan tavuk ırkının, üretimde kullanılan tavukların kaç haftalık yaşta satın alındığının, civcivlerini kendileri büyütmeyi düşünme durumlarının, yumurta veriminin ortalama kaç olduğunun, çeşitli nedenlerden kaynaklanan ölüm oranının, tavukların kaç haftalık yaşa kadar üretimde kullanıldığının, tavukların temin şeklinin, üretilen yumurtaların ortalama kaç liradan satıldığının, satılan yumurtanın birim fiyatının ne olmasını beklediklerinin, yumurtaların ambalaj şeklinin, yumurtaların pazarlanma şeklinin, üretim döneminin sonunda tavukların nasıl değerlendirildiğinin, tavuklardan kalan gübrenin ne şekilde değerlendirildiğinin, yumurta tavukçuluğuna devam etme konusundaki düşüncelerinin, işletmede kapalı alanda m²'ye düşen tavuk sayısının, işletmede yumurta ve yem depolama ünitesi varlığının, kümeste dezenfeksiyon uygulaması yapılması durumunun, hastalıklar ile nasıl mücadele edildiğinin, tavukların önünde sürekli olarak yem bulundurulmasının, yemin nereden temin edildiğinin, tavsiye edilen ticari yemin dışında tavuklara başka yem verilmesinin, yemin içeriği hakkında bilgi sahibi olunmasının, tavuk başına ortalama günlük yem tüketim miktarının ve yem ihtiyacını kendi imkanıyla üreterek karşılayan üreticilerin sebebinin katılımcıların yaş durumuna göre değermediği belirlenmiştir ($p>0.05$). Yine Yumurta Üreticileri Birliğine üye olmanın, Yumurta Üreticileri Birliğine üye olmama sebebinin, tavuklara verilen suyun kalite kontrolünün belirli aralıklarla yapılması, yumurta fiyatlarının kısa vadede büyük düşüşler yaşadığı ve zararına satış yapmak zorunda kalınan dönemlerde alınan tedbirlerin, yumurta satışlarının artırılması için verilen önerilerinin, Yumurta Üreticileri Birliğinin üreticinin beklentisini karşılamasının, işletmelerin yeterli bir şekilde denetiminin yapılmasının, kamu kurum ve kuruluşlarından beklentilerinin, Kovid-19 salgınının yumurta satış fiyatlarını etkilediği kanaatinde olmalarının, Kovid-19 salgınının yumurta satış fiyatlarını ne yönde etkilediğinin, Kovid-19 salgınının işletmen üzerindeki etki süresinin, Yumurta Üreticileri Birliğinde yeterli sayıda toplantı yapıldığını fıkriinde

olmalarının, Yumurta Üreticileri Birliğinde yeterli sayıda toplantı yapıldığını düşünmeyenlerin ayda kaç kez toplanılması gerektiğini istediğinin, yapılan/yapılacak toplantı tarihlerinden ve alınan kararlardan haberdar olma durumunun, Ditap hakkında bilgiye sahip olmanın ve Ditap üzerinden aracısız satış yapmak istemenin katılımcıların yaş durumuna göre değişmediği ortaya konmuştur ($p>0.05$).

Sonuç olarak yukarıda bahsi geçen tüm bu özelliklerin yaşa göre önemli düzeyde değişmediği söylenebilir.

Buna karşın, işletme mülkiyetinin, tarımsal kredi kullanma durumunun, kaç yıldır yumurta tavukçuluğu yapıldığının, kullanılan folluk tipinin, gezinme alanında m²'ye düşen tavuk sayısının, yem ihtiyacını dışarıdan temin eden üreticilerin sebebinin yaş durumuna bağımlı olarak değiştiği görülmüştür ($p<0,05$).

Çizelge 4.18 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Analiz Sonuçları

N	SORULAR	SEÇENEKLER	YAŞ							
			<30		31-40		41-50		>51	
			n	%	n	%	n	%	n	%
1	Hane halkı sayınız kaçtır?	<4	2	33.3	6	66.70	10	58.80	8	53.30
		4-6	3	50.0	2	22.20	7	41.20	5	33.30
		7<	1	16.7	1	11.10	0	0.00	2	13.30
		P-Değeri	0.479 ^b							
2	İşletme mülkiyetiniz nedir?	Kendimin	3	50.0	7	77.80	15	88.20	1	100.00
		Kira	0	0.00	2	22.20	0	0.00	0	0.00
		Kendi-Kira	2	33.3	0	0.00	2	11.80	0	0.00
		Devlet arazisi	1	16.7	0	0.00	0	0.00	0	0.00
		P-Değeri	0.026 ^b							

Çizelge 4.18 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

3	Sosyal güvenceniz var mı?	Yok	4	66.70	3	33.30	3	17.60	1	6.70
		Bağ-kur	0	0.00	1	11.10	2	11.80	3	20.00
		SGK	2	33.30	5	55.60	11	64.70	11	73.30
		Yeşil kart	0	0.00	0	0.00	1	5.90	0	0.00
		P-Değeri	0.228 ^b							
4	Tavukçulukla ilgili eğitime/kursa katıldınız mı?	Katıldım	0	0.00	3	33.30	3	17.60	6	40.00
		Katılmadım	6	100.00	6	66.70	14	82.40	9	60.00
		P-Değeri	0.116 ^b							
5	Katılmadıysanız katılmak ister misiniz?	Evet	4	66.70	6	100.00	14	100.00	6	66.70
		Hayır	1	16.70	0	0.00	0	0.00	3	33.30
		Fikrim yok	1	16.70	0	0.00	0	0.00	0	0.00
		P-Değeri	0.066 ^b							
6	Tarımsal kredi kullandınız mı?	Bankadan kullandım	0	0.00	2	22.20	8	47.10	8	53.30
		Tarım ve kredi kooperatifinden kullandım	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ziraat odasından kullandım	0	0	0	0	0	0	0	0
		Kullanmadım	0	0.00	2	22.20	8	47.10	8	53.30
		P-Değeri	0.032 ^b							
7	Yumurta tavukçuluğu yapma sebebiniz nedir?	Temel geçim kaynağı olduğu için	2	33.30	1	11.10	3	17.60	1	6.70
		Geçime katkı sağladığı için	3	50.00	5	55.60	13	76.50	9	60.00
		Karlı olduğu için	0	0.00	2	22.20	1	5.90	3	20.00
		Yapacak başka işim olmadığı için	1	16.70	1	11.10	0	0.00	2	13.30
		P-Değeri	0.366 ^b							

Çizelge 4.18 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

8	Kaç yıldır yumurta tavukçuluğu yapıyorsunuz?	1 yıl	4	66.70	2	22.20	1	5.90	2	13.30
		2 yıl	0	0.00	2	22.20	6	35.30	1	6.70
		3 yıl	1	16.70	0	0.00	1	5.90	3	20.00
		4 yıl ve daha fazla	1	16.70	5	55.60	9	52.90	9	60.00
		P-Değeri	0.032^b							
9	Tavuktan başka yetiştiriciliğini yaptığınız hayvan var mı?	Evet	3	50.00	1	11.10	4	23.50	8	53.30
		Hayır	3	50.00	8	88.90	13	76.50	7	46.70
		P-Değeri	0.093^b							
10	Varsa nedir?	Büyükbaş	3	100.00	1	100.00	3	75.00	5	62.50
		Küçükbaş	0	0.00	0	0.00	1	25.00	3	37.50
		Arı	0	0	0	0	0	0	0	0
		Diğer	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.406^b							
11	Organik sistemde yetiştirilen tavuklardan elde edilen yumurtaların daha iyi olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet	5	83.30	9	100.00	17	100.00	15	100.00
		Hayır	0	0	0	0	0	0	0	0
		Fikrim yok	1	16.70	0	0.00	0	0.00	0	0.00
		P-Değeri	0.234^b							

Çizelge 4.18 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

12	Tüketici neden organik sistemde yetiştirilen tavuklardan elde edilen yumurtayı tercih etmelidir?	Daha besleyici olduğu için	1	16.70	1	11.10	4	23.50	1	6.70
		Daha sağlıklı olduğu için	5	83.30	8	88.90	13	76.50	14	93.30
		Hayvan refahı dikkate alındığı için	0	0	0	0	0	0	0	0
		Fikrim yok	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.577 ^b							
13	Organik sistem yumurta tavukçuluğunun gelecekteki durumunu nasıl görüyorsunuz?	Daha iyi olacak	2	33.30	5	55.60	15	88.20	12	80.00
		Daha kötü olacak	1	16.70	1	11.10	0	0.00	1	6.70
		Değişiklik olmaz	2	33.30	0	0.00	2	11.80	1	6.70
		Fikrim yok	1	16.70	3	33.30	0	0.00	1	6.70
		P-Değeri	0.055 ^b							
14	İşletmenizi büyütmeyi düşünüyor musunuz?	Evet	4	66.70	7	77.80	12	70.60	10	66.70
		Hayır	1	16.70	2	22.20	5	29.40	5	33.30
		Bırakmayı düşünüyorum	1	16.70	0	0.00	0	0.00	0	0.00
		Fikrim yok	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.567 ^b							
15	İşletmenizin bulunduğu arazi yapısı nedir?	Fındık altı	4	66.70	8	88.90	15	88.20	12	80.00
		Açık arazi	2	33.30	1	11.10	2	11.80	3	20.00
		Diğer	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.65 ^b							

Çizelge 4.18 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

16	Kümes yapımında hangi malzemeyi kullandınız?	Beton	2	33.30	6	66.70	8	47.10	5	33.30
		Sandviç panel	4	66.70	3	33.30	9	52.90	10	66.70
		Diğer	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.404 ^b							
17	Kümede ne tip folluk kullanıyorsunuz?	Bireysel	3	50.00	8	88.90	15	88.20	6	40.00
		Grup	3	50.00	1	11.10	2	11.80	9	60.00
		Kullanmıyorum	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.008 ^b							
18	Kümede havalandırmayı nasıl sağlıyorsunuz?	Fan	5	83.30	7	77.80	15	88.20	13	86.70
		Pencere	0	0.00	1	11.10	0	0.00	0	0.00
		Baca	0	0	0	0	0	0	0	0
		Baca+Pencere	1	16.70	1	11.10	2	11.80	2	13.30
		P-Değeri	0.745 ^b							
19	Kümede tavuklara suyu nasıl veriyorsunuz?	Oluk tipi suluk ile	1	16.70	0	0.00	0	0.00	0	0.00
		Nipel tipi suluk ile	5	83.30	8	88.90	17	100.00	14	93.30
		Asmalı yuvarlak suluk tipi ile	0	0.00	1	11.10	0	0.00	0	0.00
		Diğer	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	6.70
		P-Değeri	0.361 ^b							
20	Yumurtlama döneminde tavuklara ne kadar aydınlatma süresi uyguluyorsunuz?	Gün ışığı kadar	0	0.00	2	22.20	1	5.90	1	6.70
		12 saat	1	16.70	1	11.10	0	0.00	4	26.70
		16 saat	5	83.30	6	66.70	16	94.10	10	66.70
		24 saat	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.137 ^b							

Çizelge 4.18 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

21	Tavuklar gezinme/otlama alanında yıl boyu yeşil ot bulabiliyor mu?	Evet	4	66.70	9	100.00	15	88.20	15	100.00
		Hayır	2	33.30	0	0.00	2	11.80	0	0.00
		P-Değeri	0.06 ^b							
22	İşyerinizde kaç kişi çalışmaktadır?	Yok	3	50.00	5	55.60	9	52.90	10	66.70
		1	0	0.00	2	22.20	1	5.90	0	0.00
		2	2	33.30	2	22.20	6	35.30	4	26.70
		>3 ve üzeri	1	16.70	0	0.00	1	5.90	1	6.70
		P-Değeri	0.592 ^b							
23	İşletmenizde kaç tavuğunuz var?	< 250	0	0.00	2	22.20	1	5.90	0	0.00
		250-500 arası	1	16.70	1	11.10	1	5.90	3	20.00
		500-750 arası	0	0.00	1	11.10	3	17.60	2	13.30
		> 750	5	83.30	5	55.60	12	70.60	10	66.70
		P-Değeri	0.485 ^b							
24	Kümesinizde altlık materyal olarak ne kullanıyorsunuz?	Planya talaşı(kalın talaş)	0	0.00	1	11.10	2	11.80	3	20.00
		İnce hızar talaşı	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	6.70
		Çeltik kavuzu	6	100.00	7	77.80	15	88.20	11	73.30
		Diğer	0	0.00	1	11.10	0	0.00	0	0.00
		P-Değeri	0.52 ^b							
25	İşyerinizde hangi tavuk ırkı bulunmaktadır?	Tinted	0	0	0	0	0	0	0	0
		Lohman Brown	6	100.00	9	100.00	16	94.10	15	100.00
		Nick-Brown	0	0	0	0	0	0	0	0
		Atak-s	0	0.00	0	0.00	1	5.90	0	0.00
		Hy-line Brown	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.558 ^b							

Çizelge 4.18 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

26	Üretimde kullandığınız tavukları kaç haftalık yaşta satın alıyorsunuz?	< 12 hafta	0	0.00	0	0.00	1	5.90	1	6.70
		12-14 hafta	0	0.00	1	11.10	0	0.00	0	0.00
		16- 18 hafta	5	83.30	7	77.80	15	88.20	12	80.00
		>18 hafta	1	16.70	1	11.10	1	5.90	2	13.30
		P-Değeri	0.774 ^b							
27	Civcivleri kendiniz büyütmeyi düşünür müsünüz?	Evet	1	16.70	3	33.30	5	29.40	1	6.70
		Hayır	5	83.30	6	66.70	12	70.60	14	93.30
		P-Değeri	0.279 ^b							
28	İşletmenizde belirli aralıklarla yumurta verimini hesaplıyor musunuz?	Evet	6	100.00	9	100.00	17	100.00	15	100.00
		Hayır	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	-							
29	Yumurta veriminiz ortalama olarak kaçtır?	< 60	0	0	0	0	0	0	0	0
		61-70	0	0.00	1	11.10	1	5.90	1	6.70
		71-80	1	16.70	3	33.30	3	17.60	4	26.70
		> 81	5	83.30	5	55.60	13	76.50	10	66.70
		P-Değeri	0.882 ^b							
30	Kümesinizde çeşitli nedenlerden kaynaklanan ölüm oranı kaçtır?	5'den az	5	83.30	7	77.80	11	64.70	11	73.30
		6-10	1	16.70	2	22.20	5	29.40	4	26.70
		11-15	0	0.00	0	0.00	1	5.90	0	0.00
		15'den fazla	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.85 ^b							

Çizelge 4.18 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

31	Tavukları kaç haftalık yaşa kadar üretimde kullanıyorsunuz? (Yarka dönemi hariç)	< 50 hafta	0	0.00	0	0.00	1	5.90	0	0.00
		51-60	0	0	0	0	0	0	0	0
		61-70	2	33.30	2	22.20	0	0.00	1	6.70
		> 71 hafta	4	66.70	7	77.80	16	94.10	14	93.30
		P-Değeri	0.164 ^b							
32	Tavuklarınızı nasıl temin ediyorsunuz?	Kendi imkânımla alıyorum	4	66.70	7	77.80	8	47.10	8	53.30
		Yumurta Üreticileri Birliği aracılığıyla alıyorum	2	33.30	2	22.20	9	52.90	7	46.70
		Ziraat Odasından alıyorum	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.44 ^b							
33	Ürettiğiniz yumurtaları ortalama kaç liradan satıyorsunuz?	< 50 kuruş	0	0.00	1	11.10	0	0.00	0	0.00
		50-60 kuruş	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	6.70
		60-70 kuruş	1	16.70	0	0.00	2	11.80	2	13.30
		>70 kuruş	5	83.30	8	88.90	15	88.20	12	80.00
		P-Değeri	0.547 ^b							
34	Sizce sattığınız yumurtanın birim fiyatı ne olmalıdır?	70 kuruş	0	0.00	0	0.00	1	5.90	0	0.00
		80 kuruş	0	0.00	0	0.00	1	5.90	2	13.30
		90 kuruş	0	0.00	0	0.00	2	11.80	2	13.30
		90 kuruştan fazla	6	100.00	9	100.00	13	76.50	11	73.30
		P-Değeri	0.469 ^b							

Çizelge 4.18 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

35	Yumurtaları hangi şekilde ambalajlıyorsunuz?	Viyolde açık	5	83.30	7	77.80	17	100.00	14	93.30
		Jelatinle kaplı viyol	0	0	0	0	0	0	0	0
		Kapalı karton viyol	1	16.70	2	22.20	0	0.00	1	6.70
		Köpüklü viyol	0	0	0	0	0	0	0	0
		Plastik viyol	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.167 ^b							
36	Yumurtalarınızı nasıl pazarlıyorsunuz?	Kendim pazarlıyorum	4	66.70	7	77.80	7	41.20	8	53.30
		Toptan Yumurta Üreticileri Birliğine veriyorum	2	33.30	2	22.20	10	58.80	5	33.30
		Kendim pazarlıyorum + Yumurta Üreticileri Birliğine veriyorum	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	13.30
		P-Değeri	0.202 ^b							
37	Üretim döneminin sonunda tavukları nasıl değerlendiriyorsunuz?	Herhangi bir kesimhaneye satıyorum	2	33.30	3	33.30	5	29.40	6	40.00
		Toptan bir firmaya satıyorum	3	50.00	4	44.40	5	29.40	5	33.30
		Yumurta Üreticileri Birliği aracılığı ile satıyorum	1	16.70	2	22.20	7	41.20	4	26.70
		P-Değeri	0.892 ^b							
38	Tavuklarınızın gübresini ne şekilde değerlendiriyorsunuz?	Değerlendirmiyorum	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	13.30
		Satıyorum	2	33.30	3	33.30	3	17.60	4	26.70
		Kendi arazimde kullanıyorum	4	66.70	6	66.70	14	82.40	9	60.00
		P-Değeri	0.427 ^b							
39	Yumurta tavukçuluğuna devam etmeyi düşünüyor musunuz?	Evet	4	66.70	8	88.90	16	94.10	12	80.00
		Hayır	2	33.30	1	11.10	1	5.90	3	20.00
		P-Değeri	0.388 ^b							

Çizelge 4.18 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

40	İşletmenizde gezinme alanında m ² 'ye kaç tavuk düşmektedir?	3	2	33.30	0	0.00	0	0.00	5	33.30
		4	0	0.00	4	44.40	4	23.50	3	20.00
		5	0	0.00	1	11.10	4	23.50	0	0.00
		6 ve daha fazla	4	66.70	4	44.40	9	52.90	7	46.70
		P-Değeri	0.008^b							
41	İşletmenizde kapalı alanda m ² 'ye kaç tavuk düşmektedir?	3	0	0	0	0	0	0	0	0
		4	2	33.30	5	55.60	9	52.90	7	46.70
		5	0	0.00	1	11.10	3	17.60	1	6.70
		6 ve daha fazla	4	66.70	3	33.30	5	29.40	7	46.70
		P-Değeri	0.63^b							
42	İşletmenizde yumurta ve yem depolama ünitesi var mı?	Evet	4	66.70	8	88.90	16	94.10	14	93.30
		Hayır	2	33.30	1	11.10	1	5.90	1	6.70
		P-Değeri	0.394^b							
43	Kümesinizde dezenfeksiyon uygulaması yapıyor mu?	Evet	6	100.00	9	100.00	17	100.00	14	93.30
		Hayır	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	6.70
		P-Değeri	0.507^b							
44	Kümesinizde hastalıklar ile nasıl mücadele ediyorsunuz?	İl/ilçe Tarım ve Orman Müdürlüğünden yardım olarak	0	0.00	1	11.10	3	17.60	2	13.30
		Serbest veteriner hekimden yardım olarak	5	83.30	7	77.80	11	64.70	10	66.70
		Kendi imkânlarımla	1	16.70	1	11.10	3	17.60	3	20.00
		P-Değeri	0.875^b							
45	Tavukların önünde sürekli olarak yem bulunduruyor musunuz?	Evet	6	100.00	7	77.80	16	94.10	15	100.00
		Hayır	0	0.00	2	22.20	1	5.90	0	0.00
		P-Değeri	0.16^b							

Çizelge 4.18 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

46	Yemi nereden temin ediyorsunuz?	Kendim yapıyorum	1	16.70	1	11.10	1	5.90	0	0.00
		Herhangi bir yem fabrikasından alıyorum	3	50.00	6	66.70	7	41.20	8	53.30
		Yumurta Üreticileri Birliğinin yem fabrikasından alıyorum	2	33.30	2	22.20	9	52.90	7	46.70
		P-Değeri	0.51 ^b							
47	Tavuklarınıza tavsiye edilen ticari yemin dışında başka yem veriyor musunuz?	Evet	0	0.00	1	11.10	0	0.00	1	6.70
		Hayır	6	100.00	8	88.90	17	100.00	14	93.30
		P-Değeri	0.405 ^b							
48	Tavukların yem tüketimini hesaplıyor musunuz?	Evet	6	100.00	9	100.00	17	100.00	15	100.00
		Hayır	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	-							
49	Aldığımız yemin içeriği hakkında herhangi bir bilgiye sahip misiniz?	Evet	5	83.30	9	100.00	14	82.40	13	86.70
		Hayır	1	16.70	0	0.00	3	17.60	2	13.30
		P-Değeri	0.412 ^b							
50	Tavuk başına ortalama günlük yem tüketiminiz kaç gramdır?	100 g dan az	0	0.00	1	11.10	1	5.90	0	0.00
		100-120 g	4	66.70	4	44.40	4	23.50	8	53.30
		121-130 g	2	33.30	4	44.40	12	70.60	7	46.70
		131-141 g	0	0	0	0	0	0	0	0
		140 g dan fazla	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.318 ^b							

Çizelge 4.18 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

51	Yem ihtiyacını kendi imkanlarınızla üreterek karşılıyorsanız bunun en önemli sebebi nedir?	Dışarıdan alabileceğimden daha ucuza üretebilmek	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Diğer üreticilere de yem satarak ek kazanç sağlamak	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Yem fabrikalarından daha kaliteli yem üretebilmek	0	0	0	0	1	100	0	0	0
		Daha sağlıklı yem üretebilmek	1	100.00	1	100.00	0	0.00	0	0	0
		P-Değeri	0.148^b								
52	Yem ihtiyacını dışarıdan temin ediyorsanız bunun en önemli sebebi nedir?	Daha ucuz	0	0.00	2	25.00	0	0.00	0	0.00	
		Ham maddeleri depolayacak yeterli alanımız yok	0	0.00	4	50.00	6	37.50	3	20.00	
		Yeterli teknik bilgiye sahip değiliz	5	100.00	1	12.50	6	37.50	11	73.30	
		Daha sağlıklı olduğunu düşünüyorum	0	0.00	1	12.50	4	25.00	1	6.70	
		P-Değeri	0.009^b								

Çizelge 4.18 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

53	Yumurta Üreticileri Birliğine üye misiniz?	Evet	3	50.00	2	22.20	9	52.90	7	46.70	
		Hayır	3	50.00	7	77.80	8	47.10	8	53.30	
		P-Değeri	0.469 ^b								
54	Yumurta Üreticileri Birliğine üye değilseniz bunun sebepleri nedir?	Yumurta Üreticileri Birliğinin belirlediği alım fiyatları, değerinin altında kalmaktadır.	1	33.30	0	0.00	2	25.00	1	12.50	
		Yumurta Üreticileri Birliğinin belirlediği ödeme vadesi çok uzun.	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Yumurta Üreticileri Birliği belirli üreticilerin tekelinde kalmakta ve bu durumdan memnun değilim.	1	33.30	0	0.00	0	0.00	1	12.50	
		Yumurta Üreticileri Birliğinin iyi yönetilmediğini düşünüyorum.	1	33.30	3	42.90	6	75.00	5	62.50	
		Her yumurta üreticisi aynı kalitede yumurta üretmiyor.	0	0.00	1	14.30	0	0.00	0	0.00	
		Kendi imkânlarımla daha iyi pazarlayabiliyorum.	0	0.00	3	42.90	0	0.00	1	12.50	
		P-Değeri	0.174 ^b								

Çizelge 4.18 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

55	Tavuklara verdiğiniz suyun kalite kontrolü belirli aralıklarla yapılıyor mu?	Evet	4	66.70	6	66.70	10	58.80	10	66.70
		Hayır	2	33.30	3	33.30	7	41.20	5	33.30
		P-Değeri	0.962 ^b							
56	Yumurta fiyatlarının kısa vadede büyük düşüşler yaşadığı ve zararına satış yapmak zorunda kaldığınız dönemlerde hangi tedbirleri alıyorsunuz?	Tavuklara verdiğimiz yemi azaltıyoruz.	0	0	0	0	0	0	0	0
		Çaresiz, yumurta fiyatlarının yükselmesini bekliyoruz ve yemi kısmadan satışlara devam ediyoruz.	5	83.30	7	77.80	15	88.20	14	93.30
		Kısa vadede yumurta satışlarının artacağını umut ederek; soğuk hava depolarında bekletiyoruz.	0	0.00	1	11.10	2	11.80	0	0.00
		Tavukları zararına elden çıkarıp üretimi durduruyoruz.	1	16.70	1	11.10	0	0.00	1	6.70
		P-Değeri	0.336 ^b							

Çizelge 4.18 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

57	Yumurta satışlarının artırılması için ne önerirsiniz?	Yumurta tüketimini teşvik edici televizyon ve radyo reklamlarının yapılması.	2	33.30	3	33.30	6	35.30	4	26.70
		Yumurtanın sağlık için faydalarının anlatıldığı bilgilendirme çalışmalarının yapılması.	3	50.00	3	33.30	6	35.30	3	20.00
		Yumurtanın farklı ürünlerle işlenebilirliği ile ilgili tanıtıcı çalışmaların yapılması.	0	0.00	1	11.10	1	5.90	3	20.00
		Okullarda yumurtanın faydalarının daha iyi anlatılması, öğrencilerin yumurta tüketimini artırmasının teşvik edilmesi.	0	0.00	1	11.10	2	11.80	1	6.70
		Yumurta hakkında yapılan olumsuz ve yanlış haberlerin önüne geçilmesi	1	16.70	1	11.10	2	11.80	4	26.70
		P-Değeri	0.87 ^b							
58	Yumurta Üreticileri Birliği beklentilerinizi karşılıyor mu?	Evet	2	33.30	2	22.20	7	41.20	5	33.30
		Hayır	4	66.70	7	77.80	10	58.80	10	66.70
		P-Değeri	0.806 ^b							
59	İşletmelerin yeterli bir şekilde denetimi yapılmakta mıdır?	Evet	5	83.30	6	66.70	15	88.20	13	86.70
		Hayır	1	16.70	3	33.30	2	11.80	2	13.30
		P-Değeri	0.588 ^b							
60	Kamu kurum ve kuruluşlarından beklentileriniz neler?	Yem desteği	4	66.70	7	77.80	14	82.40	12	80.00
		Eğitim/kurs desteği	0	0	0	0	0	0	0	0
		Yarka desteği	1	16.70	0	0.00	3	17.60	3	20.00
		Nakdi yardım	1	16.70	2	22.20	0	0.00	0	0.00
		P-Değeri	0.122 ^b							

Çizelge 4.18 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

61	Kovid-19 salgını yumurta satış fiyatlarımızı etkiledi mi?	Evet	5	83.30	7	77.80	13	76.50	11	73.30
		Hayır	1	16.70	2	22.20	4	23.50	4	26.70
		P-Değeri	0.968 ^b							
62	Etkilediyse ne yönde etkiledi?	Olumlu	2	40.00	5	71.40	10	76.90	9	81.80
		Olumsuz	3	60.00	2	28.60	3	23.10	2	18.20
		Fikrim yok	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.398 ^b							
63	Kovid-19 salgınının işletmeniz üzerindeki etkisi sizce ne kadar sürecek?	3 ay	0	0.00	0	0.00	3	23.10	1	9.10
		6 ay	0	0.00	2	28.60	0	0.00	1	9.10
		9 ay	0	0.00	0	0.00	1	7.70	0	0.00
		> 12 ay	5	100.00	5	71.40	9	69.20	9	81.80
		P-Değeri	0.237 ^b							
64	Yumurta Üreticileri Birliğinden ödemenizi ne şekilde alıyorsunuz?	Para	0	0	0	0	0	0	0	0
		Yem-Viyol	0	0	0	0	0	0	0	0
		Para-Yem-Viyol	3	100.00	2	100.00	9	100.00	7	100.00
		P-Değeri	-							
65	Satış sonrası ödemelerinizi uygun zamanda aldınız mı?	Evet	3	100.00	2	100.00	9	100.00	7	100.00
		Hayır	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	-							
66	Uygun zamanda ödeme almadıysanız kaç ay aksaklık yaşadınız?	1 ay	0	0	0	0	0	0	0	0
		3 ay	0	0	0	0	0	0	0	0
		5 ay	0	0	0	0	0	0	0	0
		12 ay ve üstü	1	100.00	0	0	1	100.00	0	0
		P-Değeri	-							

Çizelge 4.18 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Yaş Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

67	Yumurta Üreticileri Birliğinde yeterli sayıda toplantı yapıldığını düşünüyor musunuz?	Evete	1	33.30	2	100.00	8	88.90	6	85.70
		Hayır	2	66.70	0	0.00	1	11.10	1	14.30
		P-Değeri	0.203 ^b							
68	Cevabınız hayırsa ayda kaç kez toplanmalı?	1	1	50.00	0	0	1	100.00	1	100.00
		2	1	50.00	0	0	0	0.00	0	0.00
		3	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.422 ^b							
69	Yapılan yada yapılacak toplantı tarihlerinden ve alınan kararlardan haberinizi oluyormu?	Evete	3	100.00	2	100.00	8	88.90	6	85.70
		Hayır	0	0.00	0	0.00	1	11.10	1	14.30
		P-Değeri	0.756 ^b							
70	Ditap hakkında bilgiye sahip misiniz?	Evete	5	83.30	4	44.40	12	70.60	7	46.70
		Hayır	1	16.70	5	55.60	5	29.40	8	53.30
		P-Değeri	0.228 ^b							
71	Ditap üzerinden aracısız satış yapmak ister misiniz?	Evete	6	100.00	7	77.80	13	76.50	9	60.00
		Hayır	0	0.00	2	22.20	4	23.50	6	40.00
		P-Değeri	0.163 ^b							

b: LikelihoodRatio Ki-Kare Değeri

4.2.8.2 Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Değerlendirilmesi

Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu yapan katılımcıların meslek durumları ile anket soruları arasındaki ilişkilerin önem düzeyi Çizelge 4.19'da verilmiştir.

Yapılan ki-kare testi sonucunda ankete katılan organik sistem yumurta tavukçusu üreticilerin hane halkı sayısının, işletme mülkiyeti, sosyal güvencenin, tavukçulukla ilgili eğitime/kursa katılma durumunun, tavukçulukla ilgili eğitime/kursa katılmayanların katılmak istemesinin, yumurta tavukçuluğu yapma sebebinin, kaç yıldır yumurta tavukçuluğu yapıldığının, tavuktan başka yetiştiriciliğini yaptığı hayvan varlığının, tavuktan başka yetiştiriciliğini yaptığınız hayvan varsa ne olduğunun, organik sistemde yetiştirilen tavuklardan elde edilen

yumurtaların daha iyi olduğunu kanaatinde olmanın, organik sistemde yetiştirilen tavuklardan elde edilen yumurtayı tercih etme sebebinin, organik sistem yumurta tavukçuluğunun gelecekteki durumunu nasıl gördüğünün ve işletmelerini büyütmeyi düşünme durumlarının katılımcıların meslek durumuna göre değişmediği tespit edilmiştir ($p>0.05$). Aynı şekilde; işletmenin bulunduğu arazi yapısının, kümes yapımında kullanılan malzemenin, kullanılan folluk tipinin, tavuklara suyun nasıl verildiğinin, yumurtlama döneminde tavuklara ne kadar aydınlatma süresi uygulandığının, gezinme/otlama alanında yeşil ot varlığının, işletmede çalışan kişi sayısının, işletmedeki tavuk sayısının, kullanılan altlık materyalinin, kullanılan tavuk ırkının, civcivleri kendileri büyütmeyi düşünmelerinin, yumurta veriminin ortalama kaç olduğunun, çeşitli nedenlerden kaynaklanan ölüm oranının, tavukların kaç haftalık yaşa kadar üretimde kullanıldığının, tavukların temin şeklinin, üretilen yumurtaların ortalama kaç liradan satıldığının, satılan yumurtanın birim fiyatının ne olmasını beklediklerinin, yumurtaların ambalaj şeklinin, yumurtaların pazarlanma şeklinin, üretim döneminin sonunda tavukların nasıl değerlendirildiğinin, tavuklardan kalan gübrenin ne şekilde değerlendirildiğinin, yumurta tavukçuluğuna devam etme konusundaki düşüncelerinin, gezinme alanında m^2 'ye düşen tavuk sayısının, kapalı alanda m^2 'ye düşen tavuk sayısının, işletmede yumurta ve yem depolama ünitesi varlığının, kümeste dezenfeksiyon uygulamasının yapılmasının, hastalıklar ile nasıl mücadele edildiğinin, tavukların önünde sürekli olarak yem bulundurulmasının, yemin nereden temin edildiğinin, tavsiye edilen ticari yem dışında tavuklara başka yem verilmesinin, yemin içeriği hakkında bilgi sahibi olunmasının, tavuk başına ortalama günlük yem tüketim miktarının, yem ihtiyacını kendi imkanlarıyla üreterek karşılayan üreticilerin sebebinin ve yem ihtiyacını dışarıdan temin eden üreticilerin sebebinin katılımcıların meslek durumuna göre değişmediği belirlenmiştir ($p>0.05$). Yine Yumurta Üreticileri Birliğine üye olmanın, Yumurta Üreticileri Birliğine üye olmama sebebinin, tavuklara verilen suyun kalite kontrolü belirli aralıklarla yapılmasının, yumurta fiyatlarının kısa vadede büyük düşüşler yaşadığı ve zararına satış yapmak zorunda kalınan dönemlerde alınan tedbirlerin, yumurta satışlarının artırılması için verdikleri önerilerin, Yumurta Üreticileri Birliğinin üreticinin beklentisini karşılamasının, işletmelerin yeterli bir şekilde denetiminin yapılmasının, kamu kurum ve kuruluşlarından beklentilerin, Kovid-19

salgınının yumurta satış fiyatlarını ne yönde etkilediğinin, Kovid-19 salgınının işletmen üzerindeki etki süresinin, Yumurta Üreticileri Birliğinde yeterli sayıda toplantı yapıldığını düşünmenin, Yumurta Üreticileri Birliğinde yeterli sayıda toplantı yapıldığını düşünmeyenlerin ayda kaç kez toplanılması gerektiğini istediğinin, yapılan yada yapılacak toplantı tarihlerinden ve alınan kararlardan haberdar olunması durumunun ve Ditap hakkında yeterli bilgiye sahip olmanın katılımcıların meslek durumuna göre değişmediği ortaya konmuştur ($p>0.05$).

Sonuç olarak yukarıda bahsi geçen tüm bu özelliklerin meslek durumuna göre önemli düzeyde değişmediği söylenebilir.

Buna karşın tarımsal kredi kullanma durumunun, kümeste tercih edilen havalandırma şeklinin, üretimde kullanılan tavukların kaç haftalık yaşta satın alındığının, Kovid-19 salgınının yumurta satış fiyatlarını etkilediği kanaatinde olmanın ve Ditap üzerinden aracısız satış yapmak istemenin meslek durumuna bağımlı olarak değiştiği görülmüştür ($p<0,05$).

Çizelge 4.19 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları

NO	SORULAR	SEÇENEKLER	MESLEK									
			Çiftçi		Serbest Meslek		Veteriner teknikeri/ Veteriner hekimi/ Ziraat teknikeri/Ziraat mühendisi		Memur/İşçi		Emekli	
			n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
1	Hane halkı sayınız kaçtır?	<4	16	72.7	3	33.3	0	0	2	28.6	5	55.60
		4-6	5	22.7	4	44.4	0	0	5	71.4	3	33.30
		7<	1	4.50	2	22.2	0	0	0	0.00	1	11.10
		P-Değeri	0.145 ^b									

Çizelge 4.19 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

2	İşletme mülkiyetiniz nedir?	Kendimin	18	81.8	7	77.8	0	0	6	85.7	9	100.0
		Kira	1	4.50	0	0.00	0	0	1	14.3	0	0.00
		Kendi-Kira	2	9.10	2	22.2	0	0	0	0.00	0	0.00
		Devlet arazisi	1	4.50	0	0.00	0	0	0	0.00	0	0.00
		P-Değeri	0.486 ^b									
3	Sosyal güvenceniz var mı?	Yok	7	31.8	3	33.3	0	0	1	14.3	0	0.00
		Bağ-kur	2	9.10	0	0.00	0	0	2	28.6	2	22.20
		SGK	12	54.5	6	66.7	0	0	4	57.1	7	77.80
		Yeşil kart	1	4.50	0	0.00	0	0	0	0.00	0	0.00
		P-Değeri	0.235 ^b									
4	Tavukçulukla ilgili eğitime/kursa katıldınız mı?	Katıldım	4	18.2	3	33.3	0	0	2	28.6	3	33.30
		Katılmadım	18	81.8	6	66.7	0	0	5	71.4	6	66.70
		P-Değeri	0.741 ^b									
5	Katılmadıysanız katılmak ister misiniz?	Evet	17	94.4	4	66.7	0	0	5	100.	4	66.70
		Hayır	1	5.60	1	16.7	0	0	0	0.00	2	33.30
		Fikrim yok	0	0.00	1	16.7	0	0	0	0.00	0	0.00
		P-Değeri	0.243 ^b									

Çizelge 4.19 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

6	Tarımsal kredi kullandınız mı?	Bankadan kullandım	10	45.5	1	11.1	0	0	1	14.3	6	66.70	
		Tarım ve kredi kooperatifinde n kullandım	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ziraat odasından kullandım	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Kullanmadım	12	54.5	8	88.9	0	0	6	85.7	3	33.30	
		P-Değeri	0.033^b										
7	Yumurta tavukçuluğu yapma sebebiniz nedir?	Temel geçim kaynağı olduğu için	5	22.7	0	0.00	0	0	1	14.3	1	11.10	
		Geçime katkı sağladığı için	16	72.7	6	66.7	0	0	4	57.1	4	44.40	
		Karlı olduğu için	1	4.50	2	22.2	0	0	1	14.3	2	22.20	
		Yapacak başka işim olmadığı için	0	0.00	1	11.1	0	0	1	14.3	2	22.20	
		P-Değeri	0.188^b										
8	Kaç yıldır yumurta tavukçuluğu yapıyorsunuz?	1 yıl	5	22.7	3	33.3	0	0	1	14.3	0	0.00	
		2 yıl	4	18.2	1	11.1	0	0	3	42.9	1	11.10	
		3 yıl	1	4.50	1	11.1	0	0	0	0.00	3	33.30	
		4 yıl ve daha fazla	12	54.5	4	44.4	0	0	3	42.9	5	55.60	
		P-Değeri	0.202^b										
9	Tavuktan başka yetiştiriciliğin i yaptığınız hayvan var mı?	Evet	7	31.8	4	44.4	0	0	2	28.6	3	33.30	
		Hayır	15	68.2	5	55.6	0	0	5	71.4	6	66.70	
		P-Değeri	0.905^b										

Çizelge 4.19 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

10	Varsa nedir?	Büyükbaş	4	57.1	4	100	0	0	2	100.	2	66.70
		Küçükbaş	3	42.9	0	0.00	0	0	0	0.00	1	33.30
		Arı	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Diğer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.202 ^b									
11	Organik sistemde yetiştirilen tavuklardan elde edilen yumurtaların daha iyi olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet	21	95.5	9	100	0	0	7	100.	9	100
		Hayır	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Fikrim yok	1	4.50	0	0.00	0	0	0	0.00	0	0.00
		P-Değeri	0.672 ^b									
12	Tüketici neden organik sistemde yetiştirilen tavuklardan elde edilen yumurtayı tercih etmelidir?	Daha besleyici olduğu için	4	18.2	2	22.2	0	0	1	14.3	0	0.00
		Daha sağlıklı olduğu için	18	81.8	7	77.8	0	0	6	85.7	9	100.0
		Hayvan refahı dikkate alındığı için	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Fikrim yok	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.331 ^b									
13	Organik sistem yumurta tavukçuluğunun gelecekteki durumunu nasıl görüyorsunuz ?	Daha iyi olacak	17	77.3	4	44.4	0	0	5	71.4	8	88.90
		Daha kötü olacak	1	4.50	1	11.1	0	0	0	0.00	1	11.10
		Değişiklik olmaz	2	9.10	3	33.3	0	0	0	0.00	0	0.00
		Fikrim yok	2	9.10	1	11.1	0	0	2	28.6	0	0.00
		P-Değeri	0.177 ^b									

Çizelge 4.19 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

14	İşletmenizi büyütmeyi düşünüyor musunuz?	Evet	16	72.7	6	66.7	0	0	4	57.1	7	77.80
		Hayır	6	27.3	2	22.2	0	0	3	42.9	2	22.20
		Bıramayı düşünüyorum	0	0.00	1	11.1	0	0	0	0.00	0	0.00
		Fikrim yok	16	72.7	6	66.7	0	0	4	57.1	7	77.80
		P-Değeri	0.636 ^b									
15	İşletmenizin bulunduğu arazi yapısı nedir?	Fındık altı	20	90.9	5	55.6	0	0	7	100.	7	77.80
		Açık arazi	2	9.10	4	44.4	0	0	0	0.00	2	22.20
		Diğer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.056 ^b									
16	Kümes yapımında hangi malzemeyi kullandınız?	Beton	11	50.0	2	22.2	0	0	5	71.4	3	33.30
		Sandviç panel	11	50.0	7	77.8	0	0	2	28.6	6	66.70
		Diğer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.191 ^b									
17	Kümeste ne tip folluk kullanıyorsunuz?	Bireysel	15	68.2	6	66.7	0	0	7	100.	4	44.40
		Grup	7	31.8	3	33.3	0	0	0	0.00	5	55.60
		Kullanmıyorum	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.057 ^b									
18	Kümeste havalandırma nasıl sağlıyorsunuz?	Fan	22	100	7	77.8	0	0	4	57.1	7	77.80
		Pencere	0	0.00	1	11.1	0	0	0	0.00	0	0.00
		Baca	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Baca+Pencere	0	0.00	1	11.1	0	0	3	42.9	2	22.20
		P-Değeri	0.031 ^b									

Çizelge 4.19 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

19	Kümeşte tavuklara suyu nasıl veriyorsunuz?	Oluk tipi suluk ile	1	4.50	0	0.00	0	0	0	0.00	0	0.00
		Nipel tipi suluk ile	21	95.5	8	88.9	0	0	7	100.	8	88.90
		Asmalı yuvarlak suluk tipi ile	0	0.00	1	11.1	0	0	0	0.00	0	0.00
		Diğer	0	0.00	0	0.00	0	0	0	0.00	1	11.10
		P-Değeri	0.513 ^b									
20	Yumurtlama döneminde tavuklara ne kadar aydınlatma süresi uyguluyorsunuz?	Gün ışığı kadar	1	4.50	1	11.1	0	0	1	14.3	1	11.10
		12 saat	3	13.6	1	11.1	0	0	0	0.00	2	22.20
		16 saat	18	81.8	7	77.8	0	0	6	85.7	6	66.70
		24 saat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.753 ^b									
21	Tavuklar gezinme/otlatma alanında yıl boyu yeşil ot bulabiliyor mu?	Evet	19	86.4	9	100	0	0	6	85.7	9	100.0
		Hayır	3	13.6	0	0.00	0	0	1	14.3	0	0.00
		P-Değeri	0.252 ^b									
22	İşyerinizde kaç kişi çalışmaktadır?	Yok	10	45.5	6	66.7	0	0	5	71.4	6	66.70
		1	2	9.10	0	0.00	0	0	1	14.3	0	0.00
		2	8	36.4	3	33.3	0	0	1	14.3	2	22.20
		>3 ve üzeri	2	9.10	0	0.00	0	0	0	0.00	1	11.10
		P-Değeri	0.55 ^b									

Çizelge 4.19 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

23	İşletmenizde kaç tavuğunuz var?	< 250	0	0.00	2	22.2	0	0	1	14.3	0	0.00
		250-500 arası	2	9.10	1	11.1	0	0	0	0.00	3	33.30
		500-750 arası	3	13.6	2	22.2	0	0	0	0.00	1	11.10
		> 750	17	77.3	4	44.4	0	0	6	85.7	5	55.60
		P-Değeri	0.1^b									
24	Kümesinizde altlık materyal olarak ne kullanıyorsunuz?	Planya talaşı(kalın talaş)	3	13.6	2	22.2	0	0	0	0.00	1	11.10
		İnce hızar talaşı	0	0.00	0	0.00	0	0	0	0.00	1	11.10
		Çeltik kavuzu	19	86.4	7	77.8	0	0	6	85.7	7	77.80
		Diğer	0	0.00	0	0.00	0	0	1	14.3	0	0.00
		P-Değeri	0.388^b									
25	İşyerinizde hangi tavuk ırkı bulunmaktadır ?	Tinted	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Lohman Brown	22	100	8	88.9	0	0	7	100.00	9	100.0
		Nick-Brown	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Atak-s	0	0.00	1	11.1	0	0	0	0.00	0	0.00
		Hy-line Brown	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.334^b									
26	Üretimde kullandığınız tavukları kaç haftalık yaşta satın alıyorsunuz?	< 12 hafta	1	4.50	0	0.00	0	0	0	0.00	1	11.10
		12-14 hafta	0	0.00	0	0.00	0	0	1	14.3	0	0.00
		16- 18 hafta	21	95.5	5	55.6	0	0	6	85.7	7	77.80
		>18 hafta	0	0.00	4	44.4	0	0	0	0.00	1	11.10
		P-Değeri	0.028^b									

Çizelge 4.19 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

27	Civcivleri kendiniz büyötmeyi düşünür müsünüz?	Evety	5	22.7	4	44.4	0	0	1	14.3	0	0.00
		Hayır	17	77.3	5	55.6	0	0	6	85.7	9	100.0
		P-Değeri	0.073 ^b									
28	İşletmenizde belirli aralıklarla yumurta verimini hesaplıyor musunuz?	Evety	22	100	9	100	0	0	7	100.	9	100
		Hayır	0	0	0	0	0	0	00	0	0	0
		P-Değeri	-									
29	Yumurta veriminiz ortalama olarak kaçtır?	< 60	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		61-70	1	4.50	1	11.1	0	0	0	0.00	1	11.10
		71-80	6	27.3	1	11.1	0	0	2	28.6	2	22.20
		> 81	15	68.2	7	77.8	0	0	5	71.4	6	66.70
		P-Değeri	0.86 ^b									
30	Kümesinizde çeşitli nedenlerden kaynaklanan ölüm oranı kaçtır?	5'den az	18	81.8	7	77.8	0	0	3	42.9	6	66.70
		6-10	3	13.6	2	22.2	0	0	4	57.1	3	33.30
		11-15	1	4.50	0	0.00	0	0	0	0.00	0	0.00
		15'den fazla	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.362 ^b									
31	Tavukları kaç haftalık yaşa kadar üretimde kullanıyorsunuz? (Yarka dönemi hariç)	< 50 hafta	0	0.00	1	11.1	0	0	0	0.00	0	0.00
		51-60	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		61-70	2	9.10	0	0.00	0	0	2	28.6	1	11.10
		> 71 hafta	20	90.9	8	88.9	0	0	5	71.4	8	88.90
		P-Değeri	0.324 ^b									

Çizelge 4.19 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

32	Tavuklarınızı nasıl temin ediyorsunuz?	Kendi imkânımla alıyorum	13	59.	6	66.7	0	0	3	42.9	5	55.60
		Yumurta Üreticileri Birliği aracılığıyla alıyorum	9	40.9	3	33.3	0	0	4	57.1	4	44.40
		Ziraat Odasından alıyorum	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.811 ^b									
33	Ürettiğiniz yumurtaları ortalama kaç liradan satıyorsunuz?	< 50 kuruş	0	0.00	0	0.00	0	0	1	14.3	0	0.00
		50-60 kuruş	1	4.50	0	0.00	0	0	0	0.00	0	0.00
		60-70 kuruş	1	4.50	2	22.2	0	0	0	0.00	2	22.20
		>70 kuruş	20	90.9	7	77.8	0	0	6	85.7	7	77.80
		P-Değeri	0.373 ^b									
34	Sizce sattığınız yumurtanın birim fiyatı ne olmalıdır?	70 kuruş	0	0.00	1	11.1	0	0	0	0.00	0	0.00
		80 kuruş	2	9.10	0	0.00	0	0	0	0.00	1	11.10
		90 kuruş	2	9.10	0	0.00	0	0	0	0.00	2	22.20
		90 kuruştan fazla	18	81.8	8	88.9	0	0	7	100.	6	66.70
		P-Değeri	0.311 ^b									

Çizelge 4.19 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

35	Yumurtaları hangi şekilde ambalajlıyorsunuz?	Viyolde açık	18	81.8	9	100	0	0	7	100	9	100.0	
		Jelatinle kaplı viyol	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Kapalı karton viyol	4	18.2	0	0.00	0	0	0	0	0.00	0	0.00
		Köpüklü viyol	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Plastik viyol	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		P-Değeri	0.09 ^b										
36	Yumurtalarımı nasıl pazarlıyorsunuz?	Kendim pazarlıyorum	12	54.5	6	66.7	0	0	3	42.9	5	55.60	
		Toptan Yumurta Üreticileri Birliğine veriyorum	9	40.9	3	33.3	0	0	4	57.1	3	33.30	
		Kendim pazarlıyorum + Yumurta Üreticileri Birliğine veriyorum	1	4.50	0	0.00	0	0	0	0.00	1	11.10	
		P-Değeri	0.792 ^b										
37	Üretim döneminin sonunda tavukları nasıl değerlendiriyorsunuz?	Herhangi bir kesimhaneye satıyorum	6	27.3	4	44.4	0	0	3	42.9	3	33.30	
		Toptan bir firmaya satıyorum	10	45.5	3	33.3	0	0	0	0.00	4	44.40	
		Yumurta Üreticileri Birliği aracılığı ile satıyorum	6	27.3	2	22.2	0	0	4	57.1	2	22.20	
		P-Değeri	0.219 ^b										
38	Tavuklarımızın gübresini ne şekilde değerlendiriyorsunuz?	Değerlendirmiyorum	0	0.00	0	0.00	0	0	0	0.00	2	22.20	
		Satıyorum	7	31.8	1	11.1	0	0	1	14.3	3	33.30	
		Kendi arazimde kullanıyorum	15	68.2	8	88.9	0	0	6	85.7	4	44.40	
		P-Değeri	0.121 ^b										

Çizelge 4.19 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

39	Yumurta tavukçuluğun a devam etmeyi düşünüyor musunuz?	Evete	20	90.9	6	66.7	0	0	6	85.7	8	88.90
		Hayır	2	9.10	3	33.3	0	0	1	14.3	1	11.10
		P-Değeri	0.444 ^b									
40	İşletmenizde gezinme alanında m ² 'ye kaç tavuk düşmektedir?	3	2	9.10	1	11.1	0	0	0	0.00	4	44.40
		4	4	18.2	3	33.3	0	0	2	28.6	2	22.20
		5	4	18.2	1	11.1	0	0	0	0.00	0	0.00
		6 ve daha fazla	12	54.5	4	44.4	0	0	5	71.4	3	33.30
		P-Değeri	0.185 ^b									
41	İşletmenizde kapalı alanda m ² 'ye kaç tavuk düşmektedir?	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		4	11	500	3	33.3	0	0	5	71.4	4	44.40
		5	2	9.10	2	22.2	0	0	0	0.00	1	11.10
		6 ve daha fazla	9	40.9	4	44.4	0	0	2	28.6	4	44.40
		P-Değeri	0.686 ^b									
42	İşletmenizde yumurta ve yem depolama ünitesi var mı?	Evete	21	95.5	6	66.7	0	0	7	100.	8	88.90
		Hayır	1	4.50	3	33.3	0	0	0	0.00	1	11.10
		P-Değeri	0.112 ^b									
43	Kümesinizde dezenfeksiyon uygulaması yapılıyor mu?	Evete	21	95.5	9	100	0	0	7	100.	9	100
		Hayır	1	4.50	0	0.00	0	0	0	0.00	0	0.00
		P-Değeri	0.672 ^b									

Çizelge 4.19 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

44	Kümesinizde hastalıklar ile nasıl mücadele ediyorsunuz?	Tarım ve Orman Müdürlüğünde n yardım alarak	3	13.6	1	11.1	0	0	1	14.3	1	11.10
		Serbest veteriner hekimden yardım alarak	14	63.6	7	77.8	0	0	6	85.7	6	66.70
		Kendi imkânlarımla	5	22.7	1	11.1	0	0	0	0.00	2	22.20
		P-Değeri	0.728 ^b									
45	Tavukların önünde sürekli olarak yem bulunduruyor musunuz?	Evet	21	95.5	8	88.9	0	0	6	85.7	9	100.0
		Hayır	1	4.50	1	11.1	0	0	1	14.3	0	0.00
		P-Değeri	0.54 ^b									
46	Yemi nereden temin ediyorsunuz?	Kendim yapıyorum	1	4.50	1	11.1	0	0	1	14.3	0	0.00
		Herhangi bir yem fabrikasından alıyorum	12	54.5	5	55.6	0	0	2	28.6	5	55.60
		Yumurta Üreticileri Birliğinin yem fabrikasından alıyorum	9	40.9	3	33.3	0	0	4	57.1	4	44.40
		P-Değeri	0.741 ^b									
47	Tavuklarınıza tavsiye edilen ticari yemin dışında başka yem veriyor musunuz?	Evet	0	0.00	0	0.00	0	0	1	14.3	1	11.10
		Hayır	22	100	9	100	0	0	6	85.7	8	88.90
		P-Değeri	0.21 ^b									
48	Tavukların yem tüketimini hesaplıyor musunuz?	Evet	22	100	9	100	0	0	7	100	9	100
		Hayır	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	-									
49	Aldığınız yemin içeriği hakkında herhangi bir bilgiye sahip misiniz?	Evet	19	86.4	8	88.9	0	0	7	100	7	77.80
		Hayır	3	13.6	1	11.1	0	0	0	0.00	2	22.20
		P-Değeri	0.464 ^b									

Çizelge 4.19 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

50	Tavuk başına ortalama günlük yem tüketiminiz kaç gramdır?	100 g dan az	1	4.50	1	11.1	0	0	0	0.00	0	0.00
		100-120 g	9	40.9	3	33.3	0	0	3	42.9	5	55.60
		121-130 g	12	54.5	5	55.6	0	0	4	57.1	4	44.40
		131-141 g	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		140 g dan fazla	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.838 ^b									
51	Yem ihtiyacını kendi imkanlarınızla üretirken karşıyorsanız bunun en önemli sebebi nedir?	Dışarıdan alabileceğimden daha ucuza üretebilmek	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Diğer üreticilere de yem satarak ek kazanç sağlamak	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Yem fabrikalarından daha kaliteli yem üretebilmek	0	0.00	1	100	0	0	0	0.00	0	0
		Daha sağlıklı yem üretebilmek	1	100	0	0.00	0	0	1	100.	0	0
		P-Değeri	0.148 ^b									

Çizelge 4.19 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

52	Yem ihtiyacını dışarıdan temin ediyorsanız bunun en önemli sebebi nedir?	Daha ucuz	1	4.80	0	0.00	0	0	1	16.7	0	0.00	
		Ham maddeleri depolayacak yeterli alanımız yok	8	38.1	4	50.0	0	0	0	0.00	1	11.10	
		Yeterli teknik bilgiye sahip değiliz	8	38.1	3	37.5	0	0	5	83.3	7	77.80	
		Daha sağlıklı olduğunu düşünüyorum	4	19.0	1	12.5	0	0	0	0.00	1	11.10	
		P-Değeri	0.113 ^b										

Çizelge 4.19 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

53	Yumurta Üreticileri Birliğine üye misiniz?	Evet	9	40.9	4	44.4	0	0	4	57.1	4	44.40
		Hayır	13	59.1	5	55.6	0	0	3	42.9	5	55.60
		P-Değeri	0.905 ^b									

Çizelge 4.19 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

54	Yumurta Üreticileri Birliğine üye değilseniz bunun sebepleri nedir?	Yumurta Üreticileri Birliğinin belirlediği alım fiyatları. değerinin altında kalmaktadır.	3	23.1	0	0.00	0	0	0	0.00	1	20.00	
		Yumurta Üreticileri Birliğinin belirlediği ödeme vadesi çok uzun.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Yumurta Üreticileri Birliği belirli üreticilerin tekelinde kalmakta ve bu durumdan memnun değilim.	0	0.00	1	20.0	0	0	1	33.3	0	0.00	
		Yumurta Üreticileri Birliğinin iyi yönetilmediğini düşünüyorum	7	53.8	3	60.0	0	0	1	33.3	4	80.00	
		Her yumurta üreticisi aynı kalitede yumurta üretmiyor.	1	7.70	0	0.00	0	0	0	0.00	0	0.00	
		Kendi imkânlarımla daha iyi pazarlayabiliyorum.	2	15.4	1	20.0	0	0	1	33.3	0	0.00	
		P-Değeri	0.442 ^b										
		55	Tavuklara verdiğiniz suyun kalite kontrolü belirli aralıklarla yapılıyor mu?	Evet	14	63.6	6	66.7	0	0	5	71.4	5
Hayır	8			36.4	3	33.3	0	0	2	28.6	4	44.40	
P-Değeri	0.925 ^b												

Çizelge 4.19 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

56	Yumurta fiyatlarının kısa vadede büyük düşüşler yaşadığı ve zararına satış yapmak zorunda kaldığınız dönemlerde hangi tedbirleri alıyorsunuz?	Tavuklara verdiğimiz yemi azaltıyoruz.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Çaresiz. yumurta fiyatlarının yükselmesini bekliyoruz ve yemi kısmadan satışlara devam ediyoruz.	21	95.5	6	66.7	0	0	6	85.7	8	88.90
		Kısa vadede yumurta satışlarının artacağını umut ederek; soğuk hava depolarında bekletiyoruz.	1	4.50	2	22.2	0	0	0	0.00	0	0.00
		Tavukları zararına elden çıkarıp üretimi durduruyoruz.	0	0.00	1	11.1	0	0	1	14.3	1	11.10
		P-Değeri	0.186 ^b									

Çizelge 4.19 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

57	Yumurta satışlarının artırılması için ne önerirsiniz?	Yumurta tüketimini teşvik edici televizyon ve radyo reklamlarının yapılması.	9	40.9	1	11.1	0	0	3	42.9	2	22.20	
		Yumurtanın sağlık için faydalarının anlatıldığı bilgilendirme çalışmalarının yapılması.	6	27.3	4	44.4	0	0	2	28.6	3	33.30	
		Yumurtanın farklı ürünlerle işlenebilirliği ile ilgili tanıtıcı çalışmaların yapılması.	3	13.6	0	0.00	0	0	1	14.3	1	11.10	
		Okullarda yumurtanın faydalarının daha iyi anlatılması. öğrencilerin yumurta tüketimini artırmasının teşvik edilmesi.	3	13.6	0	0.00	0	0	0	0.00	1	11.10	
		Yumurta hakkında yapılan olumsuz ve yanlış haberlerin önüne geçilmesi	1	4.50	4	44.4	0	0	1	14.3	2	22.20	
		P-Değeri	0.267 ^b										
		58	Yumurta Üreticileri Birliği beklentilerinizi karşılıyor mu?	Evet	7	31.8	2	22.2	0	0	4	57.1	3
Hayır	15			68.2	7	77.8	0	0	3	42.9	6	66.70	
P-Değeri	0.53 ^b												

Çizelge 4.19 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

59	İşletmelerin yeterli bir şekilde denetimi yapılmakta mıdır?	Evete	17	77.3	7	77.8	0	0	7	100	8	88.90
		Hayır	5	22.7	2	22.2	0	0	0	0	1	11.10
		P-Değeri	0.322 ^b									
60	Kamu kurum ve kuruluşlarındaki beklentileriniz neler?	Yem desteği	18	81.8	6	66.7	0	0	6	85.7	7	77.80
		Eğitim/kurs desteği	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Yarka desteği	2	9.10	3	33	0	0	0	0.00	2	22.20
		Nakdi yardım	2	9.10	0	0.00	0	0	1	14.3	0	0.00
		P-Değeri	0.259 ^b									
61	Kovid-19 salgını yumurta satış fiyatlarınızı etkiledi mi?	Evete	18	81.8	5	55.6	0	0	6	85.7	7	77.80
		Hayır	4	18.2	4	44.4	0	0	1	14.3	2	22.20
		P-Değeri	0.45 ^b									
62	Etkilediyse ne yönde etkiledi?	Olumlu	12	66.7	5	100	0	0	4	66.7	5	71.40
		Olumsuz	6	33.3	0	0.00	0	0	2	33.3	2	28.60
		Fikrim yok	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.307 ^b									
63	Kovid-19 salgınının işletmeniz üzerindeki etkisi sizce ne kadar sürecek?	3 ay	2	11.1	0	0.00	0	0	1	16.7	1	14.30
		6 ay	2	11.1	0	0.00	0	0	0	0.00	1	14.30
		9 ay	1	5.60	0	0.00	0	0	0	0.00	0	0.00
		> 12 ay	13	72.2	5	100	0	0	5	83.3	5	71.40
		P-Değeri	0.802 ^b									
64	Yumurta Üreticileri Birliğinden ödemenizi ne şekilde alıyorsunuz?	Para	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Yem- Viyol	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Para-Yem-Viyol	9	100	4	100	0	0	4	100	4	100
		P-Değeri	-									

Çizelge 4.19 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

65	Satış sonrası ödemelerinizi uygun zamanda aldınız mı?	Evete	9	100	4	100	0	0	4	100	4	100
		Hayır	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	-									
66	Uygun zamanda ödeme almadıysanız kaç ay aksaklık yaşadınız?	1 ay	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		3 ay	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		5 ay	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		12 ay ve üstü	0	0	2	100	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	-									
67	Yumurta Üreticileri Birliğinde yeterli sayıda toplantı yapıldığını düşünüyor musunuz?	Evete	8	88.9	2	50.0	0	0	4	100	3	75.00
		Hayır	1	11.1	2	50.0	0	0	0	0	1	25.00
		P-Değeri	0.248 ^b									
68	Cevabınız hayırsa ayda kaç kez toplanılmalı?	1	0	0.00	2	100	0	0	0	0	1	100.0
		2	1	100	0	0.00	0	0	0	0	0	0.00
		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.105 ^b									
69	Yapılan yada yapılacak toplantı tarihlerinden ve alınan kararlardan haberiniz oluyor mu?	Evete	9	100	3	75.0	0	0	4	100	3	75.0
		Hayır	0	0.00	1	25.0	0	0	0	0	1	25.00
		P-Değeri	0.24 ^b									
70	Ditap hakkında bilgiye sahip misiniz?	Evete	14	63.6	5	55.6	0	0	6	85.7	3	33.30
		Hayır	8	36.4	4	44.4	0	0	1	14.3	6	66.70
		P-Değeri	0.171 ^b									

Çizelge 4.19 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Meslek Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

71	Ditap üzerinden aracısız satış yapmak ister misiniz?	Evet	17	77.3	9	100	0	0	5	71.4	4	44.40
		Hayır	5	22.7	0	0.00	0	0	2	28.6	5	55.60
		P-Değeri	0.028^b									

b: LikelihoodRatio Ki-Kare Değeri

4.2.8.3 Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Değerlendirilmesi

Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu yapan katılımcıların eğitim durumları ile anket soruları arasındaki ilişkilerin önem düzeyi Çizelge 4.20'de verilmiştir.

Yapılan ki-kare testi sonucunda ankete katılan organik sistem yumurta tavukçusu üreticilerin hane halkı sayısının, işletme mülkiyetinin, sosyal güvence varlığının, tavukçulukla ilgili eğitime/kursa katılma durumunun, tavukçulukla ilgili eğitime/kursa katılmayanların katılmak istemesi halinin, tarımsal kredi kullanma durumunun, yumurta tavukçuluğu yapma sebebinin, kaç yıldır yumurta tavukçuluğu yapıldığının, tavuktan başka yetiştiriciliğini yaptığı hayvan varlığının, tavuktan başka yetiştiriciliği yapılan hayvan varsa ne olduğunun, organik sistemde yetiştirilen tavuklardan elde edilen yumurtaların daha iyi olduğunu kanaatinde olmalarının, işletmelerini büyütme düşüncelerinin katılımcıların eğitim durumuna göre değişmediği tespit edilmiştir ($p>0.05$). Aynı şekilde; işletmenin bulunduğu arazi yapısının, kümes yapımında kullanılan malzemenin, kullanılan folluk tipinin, havalandırma şeklinin, tavuklara suyun nasıl verildiğinin, yumurtlama döneminde tavuklara ne kadar aydınlatma süresi uygulandığının, işletmede çalışan kişi sayısının, işletmedeki tavuk sayısının, kullanılan altlık materyalinin, kullanılan tavuk ırkının, üretimde kullanılan tavukların kaç haftalık yaşta satın alındığının, civcivleri kendileri büyütme düşüncelerinin, yumurta veriminin ortalama kaç olduğunun, çeşitli nedenlerden kaynaklanan ölüm oranının, tavukların kaç haftalık yaşa kadar üretimde kullanıldığının, tavukların temin şeklinin, üretilen yumurtaların ortalama kaç liradan satıldığının, satılan yumurtanın birim fiyatının ne olmasını beklediklerinin, yumurtaların pazarlanma şeklinin, üretim döneminin sonunda tavukların nasıl değerlendirildiğinin, tavuklardan kalan gübrenin ne şekilde değerlendirildiğinin, yumurta tavukçuluğuna devam etme konusundaki

düşüncelerinin, gezinme alanında m²'ye düşen tavuk sayısının, kapalı alanda m²'ye düşen tavuk sayısının, işletmede yumurta ve yem depolama ünitesi varlığının, hastalıklar ile nasıl mücadele edildiğinin, tavukların önünde sürekli olarak yem bulundurulmasının, yemin nereden temin edildiğinin, tavsiye edilen ticari yem dışında tavuklara başka yem verilmesinin, yemin içeriği hakkında bilgi sahibi olunmasının ve yem ihtiyacını dışarıdan temin eden üreticilerin sebebinin katılımcıların eğitim durumuna göre değişmediği belirlenmiştir (p>0.05). Yine Yumurta Üreticileri Birliğine üye olmanın, Yumurta Üreticileri Birliğine üye olmama sebebinin, tavuklara verilen suyun kalite kontrolünün belirli aralıklarla yapılmasının, yumurta fiyatlarının kısa vadede büyük düşüşler yaşadığı ve zararına satış yapmak zorunda kalınan dönemlerde alınan tedbirlerin, yumurta satışlarının artırılması için verilen önerilerin, Yumurta Üreticileri Birliğinin üreticinin beklentisini karşılamaının, işletmelerin yeterli şekilde denetiminin yapılmasının, kamu kurum ve kuruluşlarından beklentilerinin, Kovid-19 salgınının yumurta satış fiyatlarını etkilediği kanaatinde olmanın, Kovid-19 salgınının yumurta satış fiyatlarını ne yönde etkilediğinin, Kovid-19 salgınının işletme üzerindeki etki süresinin, Yumurta Üreticileri Birliğinde yeterli sayıda toplantı yapıldığını düşünmenin, Yumurta Üreticileri Birliğinde yeterli sayıda toplantı yapıldığını düşünmeyenlerin ayda kaç kez toplanılması gerektiğini istediğinin, yapılan/yapılacak toplantı tarihlerinden ve alınan kararlardan haberlerinin olmasının, Ditap hakkında bilgiye sahip olmanın ve Ditap üzerinden aracısız satış yapmak istemenin katılımcıların eğitim durumuna göre değişmediği ortaya konmuştur (p>0.05).

Sonuç olarak yukarıda bahsi geçen tüm bu özelliklerin eğitim durumuna göre önemli düzeyde değişmediği söylenebilir.

Buna karşın organik sistemde yetiştirilen tavuklardan elde edilen yumurtayı tercih etme sebebinin, organik sistem yumurta tavukçuluğunun gelecekteki durumunun nasıl görüldüğünün, gezinme/otlama alanındaki yeşil ot varlığının, yumurtaların ambalaj şeklinin, kümeste dezenfeksiyon uygulamasının yapılmasının ve tavuk başına ortalama günlük yem tüketim miktarının katılımcıların eğitim durumuna bağımlı olarak değiştiği görülmüştür (p<0.05).

Çizelge 4.20 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları

NO	SORULAR	SEÇENEKLER	EĞİTİM							
			Okur-yazar		İlkokul-Ortaokul		Lise		Üniversite	
			n	%	n	%	n	%	n	%
1	Hane halkı sayınız kaçtır?	<4	1	100.00	1	50.00	1	61.10	4	50.00
		4-6	0	0.00	7	35.00	7	38.90	3	37.50
		7<	0	0.00	3	15.00	0	0.00	1	12.50
		P-Değeri	0.483 ^b							
2	İşletme mülkiyetiniz nedir?	Kendimin	1	100.00	1	85.00	1	83.30	7	87.50
		Kira	0	0.00	1	5.00	0	0.00	1	12.50
		Kendi-Kira	0	0.00	2	10.00	2	11.10	0	0.00
		Devlet arazisi	0	0.00	0	0.00	1	5.60	0	0.00
		P-Değeri	0.725 ^b							
3	Sosyal güvenceniz var mı?	Yok	1	100.00	4	20.00	4	22.20	2	25.00
		Bağ-kur	0	0.00	5	25.00	0	0.00	1	12.50
		SGK	0	0.00	1	55.00	1	72.20	5	62.50
		Yeşil kart	0	0.00	0	0.00	1	5.60	0	0.00
		P-Değeri	0.226 ^b							
4	Tavukçuluğa ilgili eğitime/kursa katıldınız mı?	Katıldım	0	0.00	4	20.00	6	33.30	2	25.00
		Katılmadım	1	100.00	1	80.00	1	66.70	6	75.00
		P-Değeri	0.688 ^b							

Çizelge 4.20 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

5	Katılmadıysanız katılmak ister misiniz?	Evet	1	100		68.8	12	100	6	100
		Hayır	0	0	4	25	0	0	0	0
		Fikrim yok	0	0	1	6.3	0	0	0	0
		P-Değeri	0.183 ^b							
6	Tarımsal kredi kullandınız mı?	Bankadan kullandım	0	0	10	50	7	38.9	1	12.5
		Tarım ve kredi kooperatifinden kullandım	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ziraat odasından kullandım	0	0	0	0	0	0	0	0
		Kullanmadım	1	100	10	50	11	61.1	7	87.5
		P-Değeri	0.191 ^b							
7	Yumurta tavukçuluğu yapma sebebiniz nedir?	Temel geçim kaynağı olduğu için	0	0	2	10	4	22.20	1	12.50
		Geçime katkı sağladığı için	1	100	13	65.0	12	66.70	4	50.00
		Karlı olduğu için	0	0	2	10.0	1	5.60	3	37.50
		Yapacak başka işim olmadığı için	0	0	3	15.0	1	5.60	0	0
		P-Değeri	0.525 ^b							
8	Kaç yıldır yumurta tavukçuluğu yapıyorsunuz?	1 yıl	1	100.00	4	20.00	3	16.70	1	12.50
		2 yıl	0	0.00	4	20.00	4	22.20	1	12.50
		3 yıl	0	0.00	3	15.00	2	11.10	0	0.00
		4 yıl ve daha fazla	0	0.00	9	45.00	9	50.00	6	75.00
		P-Değeri	0.653 ^b							
9	Tavuktan başka yetiştiriciliğini yaptığınız hayvan var mı?	Evet	1	100.00	7	35.00	6	33.30	2	25.00
		Hayır	0	0.00	13	65.00	12	66.70	6	75.00
		P-Değeri	0.48 ^b							

Çizelge 4.20 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

10	Varsa nedir?	Büyükbaş	0	0.00	5	71.40	6	100.00	1	50.00
		Küçükbaş	1	100.00	2	28.60	0	0.00	1	50.00
		Arı	0	0	0	0	0	0	0	0
		Diğer	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.077 ^b							
11	Organik sistemde yetiştirilen tavuklardan elde edilen yumurtaların daha iyi olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet	1	100.00	20	100.00	17	94.40	8	100.00
		Hayır	0	0	0	0	0	0	0	0
		Fikrim yok	0	0.00	0	0.00	1	5.60	0	0.00
		P-Değeri	0.582 ^b							
12	Tüketici neden organik sistemde yetiştirilen tavuklardan elde edilen yumurtayı tercih etmelidir?	Daha besleyici olduğu için	1	100.00	5	25.00	0	0.00	1	12.50
		Daha sağlıklı olduğu için	0	0.00	15	75.00	18	100.00	7	87.50
		Hayvan refahı dikkate alındığı için	0	0	0	0	0	0	0	0
		Fikrim yok	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.012 ^b							
13	Organik sistem yumurta tavukçuluğunun gelecekteki durumunu nasıl görüyorsunuz?	Daha iyi olacak	0	0.00	15	75.00	15	83.30	4	50.00
		Daha kötü olacak	0	0.00	0	0.00	0	0.00	3	37.50
		Değişiklik olmaz	0	0.00	4	20.00	1	5.60	0	0.00
		Fikrim yok	1	100.00	1	5.00	2	11.10	1	12.50
		P-Değeri	0.017 ^b							
14	İşletmenizi büyütmeyi düşünüyor musunuz?	Evet	1	100.00	14	70.00	13	72.20	5	62.50
		Hayır	0	0.00	5	25.00	5	27.80	3	37.50
		Bırakmayı düşünüyorum	0	0	0	0	0	0	0	0
		Fikrim yok	0	0.00	1	5.00	0	0.00	0	0.00
		P-Değeri	0.838 ^b							

Çizelge 4.20 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

15	İşletmenizin bulunduğu arazi yapısı nedir?	Fındık altı	1	100.00	15	75.00	16	88.90	7	87.50
		Açık arazi	0	0.00	5	25.00	2	11.10	1	12.50
		Diğer	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.614 ^b							
16	Kümes yapımında hangi malzemeyi kullandınız?	Beton	1	100.00	9	45.00	8	44.40	3	37.50
		Sandviç panel	0	0.00	11	55.00	10	55.60	5	62.50
		Diğer	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.619 ^b							
17	Kümeste ne tip folluk kullanıyorsunuz?	Bireysel	0	0.00	13	65.00	14	77.80	5	62.50
		Grup	1	100.00	7	35.00	4	22.20	3	37.50
		Kullanmıyorum	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.346 ^b							
18	Kümeste havalandırmayı nasıl sağlıyorsunuz?	Fan	1	100.00	17	85.00	16	88.90	6	75.00
		Pencere	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	12.50
		Baca	0	0	0	0	0	0	0	0
		Baca+Pencere	0	0.00	3	15.00	2	11.10	1	12.50
		P-Değeri	0.668 ^b							
19	Kümeste tavuklara suyu nasıl veriyorsunuz?	Oluk tipi suluk ile	0	0.00	0	0.00	1	5.60	0	0.00
		Nipel tipi suluk ile	1	100.00	20	100.00	17	94.40	6	75.00
		Asmalı yuvarlak suluk tipi ile	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	12.50
		Diğer	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	12.50
		P-Değeri	0.4 ^b							
20	Yumurtlama döneminde tavuklara ne kadar aydınlatma süresi uyguluyorsunuz?	Gün ışığı kadar	0	0.00	1	5.00	2	11.10	1	12.50
		12 saat	0	0.00	3	15.00	2	11.10	1	12.50
		16 saat	1	100.00	16	80.00	14	77.80	6	75.00
		24 saat	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.976 ^b							

Çizelge 4.20 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

21	Tavuklar gezinme/otlama alanında yıl boyu yeşil ot bulabiliyor mu?	Evet	1	100.00	20	100.00	14	77.80	8	100.00
		Hayır	0	0.00	0	0.00	4	22.20	0	0.00
		P-Değeri	0.04^b							
22	İşyerinizde kaç kişi çalışmaktadır?	Yok	0	0.00	10	50.00	12	66.70	5	62.50
		1	0	0.00	2	10.00	0	0.00	1	12.50
		2	1	100.00	7	35.00	5	27.80	1	12.50
		>3 ve üzeri	0	0.00	1	5.00	1	5.60	1	12.50
		P-Değeri	0.575^b							
23	İşletmenizde kaç tavuğunuz var?	< 250	0	0.00	0	0.00	2	11.10	1	12.50
		250-500 arası	0	0.00	2	10.00	3	16.70	1	12.50
		500-750 arası	0	0.00	4	20.00	0	0.00	2	25.00
		> 750	1	100.00	14	70.00	13	72.20	4	50.00
		P-Değeri	0.274^b							
24	Kümesinizde altlık materyal olarak ne kullanıyorsunuz?	Planya talaşı(kalın talaş)	0	0.00	4	20.00	1	5.60	1	12.50
		İnce hızar talaşı	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	12.50
		Çeltik kavuzu	1	100.00	16	80.00	16	88.90	6	75.00
		Diğer	0	0.00	0	0.00	1	5.60	0	0.00
		P-Değeri	0.581^b							
25	İşyerinizde hangi tavuk ırkı bulunmaktadır?	Tinted	0	0	0	0	0	0	0	0
		Lohman Brown	1	100.00	20	100.00	17	94.40	8	100.00
		Nick-Brown	0	0	0	0	0	0	0	0
		Atak-s	0	0.00	0	0.00	1	5.60	0	0.00
		Hy-line Brown	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.582^b							

Çizelge 4.20 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

26	Üretimde kullandığımız tavukları kaç haftalık yaşta satın alıyorsunuz?	< 12 hafta	0	0.00	0	0.00	1	5.60	1	12.50
		12-14 hafta	0	0.00	0	0.00	1	5.60	0	0.00
		16- 18 hafta	1	100.00	18	90.00	14	77.80	6	75.00
		>18 hafta	0	0.00	2	10.00	2	11.10	1	12.50
		P-Değeri	0.823 ^b							
27	Cıvcivleri kendiniz büyötmeyi düşünür müsünüz?	Evet	0	0.00	3	15.00	4	22.20	3	37.50
		Hayır	1	100.00	17	85.00	14	77.80	5	62.50
		P-Değeri	0.554 ^b							
28	İşletmenizde belirli aralıklarla yumurta verimini hesaplıyor musunuz?	Evet	1	100.00	20	100.00	18	100.00	8	100.00
		Hayır	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	-							
29	Yumurta veriminiz ortalama olarak kaçtır?	< 60	0	0	0	0	0	0	0	0
		61-70	0	0.00	0	0.00	1	5.60	2	25.00
		71-80	1	100.00	3	15.00	5	27.80	2	25.00
		> 81	0	0.00	17	85.00	12	66.70	4	50.00
		P-Değeri	0.127 ^b							
30	Kümesinizde çeşitli nedenlerden kaynaklanan ölüm oranı kaçtır?	5'den az	1	100.00	14	70.00	13	72.20	6	75.00
		6-10	0	0.00	6	30.00	4	22.20	2	25.00
		11-15	0	0.00	0	0.00	1	5.60	0	0.00
		15'den fazla	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.836 ^b							

Çizelge 4.20 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

31	Tavukları kaç haftalık yaşa kadar üretimde kullanıyorsunuz? (Yarka dönemi hariç)	< 50 hafta	0	0.00	0	0.00	1	5.60	0	0.00
		51-60	0	0	0	0	0	0	0	0
		61-70	0	0.00	1	5.00	2	11.10	2	25.00
		> 71 hafta	1	100.00	19	95.00	15	83.30	6	75.00
		P-Değeri	0.632 ^b							
32	Tavuklarınızı nasıl temin ediyorsunuz?	Kendi imkânımla alıyorum	1	100.00	12	60.00	10	55.60	4	50.00
		Yumurta Üreticileri Birliği aracılığıyla alıyorum	0	0.00	8	40.00	8	44.40	4	50.00
		Ziraat Odasından alıyorum	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.713 ^b							
33	Ürettiğiniz yumurtaları ortalama kaç liradan satıyorsunuz?	< 50 kuruş	0	0.00	0	0.00	1	5.60	0	0.00
		50-60 kuruş	0	0.00	1	5.00	0	0.00	0	0.00
		60-70 kuruş	0	0.00	4	20.00	1	5.60	0	0.00
		>70 kuruş	1	100.00	15	75.00	16	88.90	8	100.00
		P-Değeri	0.546 ^b							
34	Sizce sattığınız yumurtanın birim fiyatı ne olmalıdır?	70 kuruş	0	0.00	1	5.00	0	0.00	0	0.00
		80 kuruş	0	0.00	2	10.00	1	5.60	0	0.00
		90 kuruş	0	0.00	3	15.00	1	5.60	0	0.00
		90 kuruştan fazla	1	100.00	14	70.00	16	88.90	8	100.00
		P-Değeri	0.682 ^b							

Çizelge 4.20 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

35	Yumurtaları hangi şekilde ambalajlıyorsunuz?	Viyolde açık	0	0.00	18	90.00	18	100.00	7	87.50
		Jelatinle kaplı viyol	0	0	0	0	0	0	0	0
		Kapalı karton viyol	1	100.00	2	10.00	0	0.00	1	12.50
		Köpüklü viyol	0	0	0	0	0	0	0	0
		Plastik viyol	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.04^b							
36	Yumurtalarınızı nasıl pazarlıyorsunuz?	Kendim pazarlıyorum	1	100.00	11	55.00	10	55.60	4	50.00
		Toptan Yumurta Üreticileri Birliğine veriyorum	0	0.00	8	40.00	7	38.90	4	50.00
		Kendim pazarlıyorum + Yumurta Üreticileri Birliğine veriyorum	0	0.00	1	5.00	1	5.60	0	0.00
		P-Değeri	0.903^b							
37	Üretim döneminin sonunda tavukları nasıl değerlendiriyorsunuz?	Herhangi bir kesimhaneye satıyorum	0	0.00	8	40.00	6	33.30	2	25.00
		Toptan bir firmaya satıyorum	1	100.00	7	35.00	6	33.30	3	37.50
		Yumurta Üreticileri Birliği aracılığı ile satıyorum	0	0.00	5	25.00	6	33.30	3	37.50
		P-Değeri	0.824^b							
38	Tavuklarınızın gübresini ne şekilde değerlendiriyorsunuz?	Değerlendirmiyorum	0	0.00	1	5.00	0	0.00	1	12.50
		Satıyorum	0	0.00	7	35.00	4	22.20	1	12.50
		Kendi arazimde kullanıyorum	1	100.00	12	60.00	14	77.80	6	75.00
		P-Değeri	0.551^b							

Çizelge 4.20 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

39	Yumurta tavukçuluğuna devam etmeyi düşünüyor musunuz?	Evet	0	0.00	19	95.00	15	83.30	6	75.00
		Hayır	1	100.00	1	5.00	3	16.70	2	25.00
		P-Değeri	0.094 ^b							
40	İşletmenizde gezinme alanında m ² 'ye kaç tavuk düşmektedir?	3	0	0.00	5	25.00	0	0.00	2	25.00
		4	0	0.00	6	30.00	4	22.20	1	12.50
		5	0	0.00	1	5.00	4	22.20	0	0.00
		6 ve daha fazla	1	100.00	8	40.00	10	55.60	5	62.50
		P-Değeri	0.119 ^b							
41	İşletmenizde kapalı alanda m ² 'ye kaç tavuk düşmektedir?	3	0	0	0	0	0	0	0	0
		4	0	0.00	12	60.00	8	44.40	3	37.50
		5	0	0.00	2	10.00	2	11.10	1	12.50
		6 ve daha fazla	1	100.00	6	30.00	8	44.40	4	50.00
		P-Değeri	0.75 ^b							
42	İşletmenizde yumurta ve yem depolama ünitesi var mı?	Evet	1	100.00	18	90.00	17	94.40	6	75.00
		Hayır	0	0.00	2	10.00	1	5.60	2	25.00
		P-Değeri	0.546 ^b							
43	Kümesinizde dezenfeksiyon uygulaması yapıyor mu?	Evet	0	0.00	20	100.00	18	100.00	8	100.00
		Hayır	1	100.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
		P-Değeri	0.022 ^b							

Çizelge 4.20 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

44	Kümesinizde hastalıklar ile nasıl mücadele ediyorsunuz?	İl/İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünden yardım alarak	1	100.00	2	10.00	2	11.10	1	12.50
		Serbest veteriner hekimden yardım alarak	0	0.00	14	70.00	13	72.20	6	75.00
		Kendi imkânlarımla	0	0.00	4	20.00	3	16.70	1	12.50
		P-Değeri	0.605 ^b							
45	Tavukların önünde sürekli olarak yem bulunduruyor musunuz?	Evet	1	100.00	19	95.00	17	94.40	7	87.50
		Hayır	0	0.00	1	5.00	1	5.60	1	12.50
		P-Değeri	0.892 ^b							
46	Yemi nereden temin ediyorsunuz?	Kendim yapıyorum	0	0.00	0	0.00	3	16.70	0	0.00
		Herhangi bir yem fabrikasından alıyorum	1	100.00	12	60.00	7	38.90	4	50.00
		Yumurta Üreticileri Birliğinin yem fabrikasından alıyorum	0	0.00	8	40.00	8	44.40	4	50.00
		P-Değeri	0.239 ^b							
47	Tavuklarınıza tavsiye edilen ticari yemin dışında başka yem veriyor musunuz?	Evet	0	0.00	0	0.00	1	5.60	1	12.50
		Hayır	1	100.00	20	100.00	17	94.40	7	87.50
		P-Değeri	0.425 ^b							

Çizelge 4.20 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

48	T avukların yem tüketimini hesaplıyor musunuz?	Evet	1	100.00	20	100.00	18	100.00	8	100.00
		Hayır	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	-							
49	Aldığımız yemin içeriği hakkında herhangi bir bilgiye sahip misiniz?	Evet	1	100.00	16	80.00	16	88.90	8	100.00
		Hayır	0	0.00	4	20.00	2	11.10	0	0.00
		P-Değeri	0.344 ^b							
50	Tavuk başına ortalama günlük yem tüketiminiz kaç gramdır?	100 g dan az	0	0.00	0	0.00	1	5.60	1	12.50
		100-120 g	1	100.00	12	60.00	7	38.90	0	0.00
		121-130 g	0	0.00	8	40.00	10	55.60	7	87.50
		131-141 g	0	0	0	0	0	0	0	0
		140 g dan fazla	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.023 ^b							
51	Yem ihtiyacını kendi imkanlarınızla üretmek karşılıyorsanız bunun en önemli sebebi nedir?	Dışarıdan alabileceğimden daha ucuza üretebilmek	0	0	0	0	0	0	0	0
		Diğer üreticilere de yem satarak ek kazanç sağlamak	0	0	0	0	0	0	0	0
		Yem fabrikalarından daha kaliteli yem üretebilmek	0	0	0	0	1	33.30	0	0
		Daha sağlıklı yem üretebilmek	0	0	0	0	2	66.70	0	0
		P-Değeri	-							

Çizelge 4.20 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

52	Yem ihtiyacını dışarıdan temin ediyorsanız bunun en önemli sebebi nedir?	Daha ucuz	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	25.00
		Ham maddeleri depolayacak yeterli alanımız yok	0	0.00	3	15.00	6	40.00	4	50.00
		Yeterli teknik bilgiye sahip değiliz	1	100.00	14	70.00	7	46.70	1	12.50
		Daha sağlıklı olduğunu düşünüyorum	0	0.00	3	15.00	2	13.30	1	12.50
		P-Değeri	0.068 ^b							
53	Yumurta Üreticileri Birliğine üye misiniz?	Evet	0	0.00	9	45.00	8	44.40	4	50.00
		Hayır	1	100.00	11	55.00	10	55.60	4	50.00
		P-Değeri	0.735 ^b							

Çizelge 4.20 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

54	Yumurta Üreticileri Birliğine üye değilseniz bunun sebepleri nedir?	Yumurta Üreticileri Birliğinin belirlediği alım fiyatları, değerinin altında kalmaktadır.	0	0.00	1	9.10	2	20.00	1	25.00	
		Yumurta Üreticileri Birliğinin belirlediği ödeme vadesi çok uzun.	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Yumurta Üreticileri Birliği belirli üreticilerin tekelinde kalmakta ve bu durumdan memnun değilim.	0	0.00	0	0.00	2	20.00	0	0.00	
		Yumurta Üreticileri Birliğinin iyi yönetilmediğini düşünüyorum.	0	0.00	9	81.80	4	40.00	2	50.00	
		Her yumurta üreticisi aynı kalitede yumurta üretmiyor.	0	0.00	0	0.00	1	10.00	0	0.00	
		Kendi imkânlarımla daha iyi pazarlayabiliyorum.	1	100.00	1	9.10	1	10.00	1	25.00	
		P-Değeri	0.423 ^b								

Çizelge 4.20 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

55	Tavuklara verdiğiniz suyun kalite kontrolü belirli aralıklarla yapılıyor mu?	Evet	1	100.00	12	60.00	12	66.70	5	62.50
		Hayır	0	0.00	8	40.00	6	33.30	3	37.50
		P-Değeri	0.779 ^b							
56	Yumurta fiyatlarının kısa vadede büyük düşüşler yaşadığı ve zararına satış yapmak zorunda kaldığımız dönemlerde hangi tedbirleri alıyorsunuz?	Tavuklara verdiğimiz yemi azaltıyoruz.	0	0	0	0	0	0	0	0
		Çaresiz, yumurta fiyatlarının yükselmesini bekliyoruz ve yemi kısmadan satışlara devam ediyoruz.	1	100.00	16	80.00	16	88.90	8	100.00
		Kısa vadede yumurta satışlarının artacağını umut ederek; soğuk hava depolarında bekletiyoruz.	0	0.00	2	10.00	1	5.60	0	0.00
		Tavukları zararına elden çıkarıp üretimi durduruyoruz.	0	0.00	2	10.00	1	5.60	0	0.00
		P-Değeri	0.767 ^b							
57	Yumurta satışlarının artırılması için ne önerirsiniz?	Yumurta tüketimini teşvik edici televizyon ve radyo reklamlarının yapılması.	1	100.00	5	25.00	7	38.90	2	25.00
		Yumurthanın sağlık için faydalarının anlatıldığı bilgilendirme çalışmalarının yapılması.	0	0.00	5	25.00	5	27.80	5	62.50
		Yumurthanın farklı ürünlerle işlenebilirliği ile ilgili tanıtıcı çalışmaların yapılması.	0	0.00	4	20.00	1	5.60	0	0.00
		Okullarda yumurthanın faydalarının daha iyi anlatılması, öğrencilerin yumurta tüketimini artırmasının teşvik edilmesi.	0	0.00	2	10.00	2	11.10	0	0.00
		Yumurta hakkında yapılan olumsuz ve yanlış haberlerin önüne geçilmesi	0	0.00	4	20.00	3	16.70	1	12.50
		P-Değeri	0.569 ^b							

Çizelge 4.20 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

58	Yumurta Üreticileri Birliği beklentilerinizi karşılıyor mu?	Evet	0	0.00	5	25.00	7	38.90	4	50.00
		Hayır	1	100.00	15	75.00	11	61.10	4	50.00
		P-Değeri	0.45 ^b							
59	İşletmelerin yeterli bir şekilde denetimi yapılmakta mıdır?	Evet	0	0.00	19	95.00	14	77.80	6	75.00
		Hayır	1	100.00	1	5.00	4	22.20	2	25.00
		P-Değeri	0.076 ^b							
60	Kamu kurum ve kuruluşlarından beklentileriniz neler?	Yem desteği	1	100.00	14	70.00	15	83.30	7	87.50
		Eğitim/kurs desteği	0	0	0	0	0	0	0	0
		Yarka desteği	0	0.00	5	25.00	2	11.10	0	0.00
		Nakdi yardım	0	0.00	1	5.00	1	5.60	1	12.50
		P-Değeri	0.549 ^b							
61	Kovid-19 salgını yumurta satış fiyatlarımızı etkiledi mi?	Evet	0	0.00	16	80.00	13	72.20	7	87.50
		Hayır	1	100.00	4	20.00	5	27.80	1	12.50
		P-Değeri	0.28 ^b							
62	Etkilediyse ne yönde etkiledi?	Olumlu	0	0	11	68.80	9	69.20	6	85.70
		Olumsuz	0	0	5	31.30	4	30.80	1	14.30
		Fikrim yok	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.645 ^b							
63	Kovid-19 salgınının işletmeniz üzerindeki etkisi sizce ne kadar sürecek?	3 ay	0	0	3	18.80	1	7.70	0	0.00
		6 ay	0	0	2	12.50	1	7.70	0	0.00
		9 ay	0	0	0	0.00	1	7.70	0	0.00
		> 12 ay	0	0	11	68.80	10	76.90	7	100.00
		P-Değeri	0.371 ^b							

Çizelge 4.20 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

64	Yumurta Üreticileri Birliğinden ödemenizi ne şekilde alıyorsunuz?	Para	0	0	0	0	0	0	0	0
		Yem- Viyol	0	0	0	0	0	0	0	0
		Para-Yem-Viyol	0	0	9	100.00	8	100.00	4	100.00
		P-Değeri	-							
65	Satış sonrası ödemelerinizi uygun zamanda aldınız mı?	Evet	0	0	9	100.00	8	100.00	4	100.00
		Hayır	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	-							
66	Uygun zamanda ödeme almadıysanız kaç ay aksaklık yaşadınız?	1 ay	0	0	0	0	0	0	0	0
		3 ay	0	0	0	0	0	0	0	0
		5 ay	0	0	0	0	0	0	0	0
		12 ay ve üstü	0	0	2	100.00	0	0	0	0
		P-Değeri	-							
67	Yumurta Üreticileri Birliğinde yeterli sayıda toplantı yapıldığını düşünüyor musunuz?	Evet	0	0	7	77.80	7	87.50	3	75.00
		Hayır	0	0	2	22.20	1	12.50	1	25.00
		P-Değeri	0.823 ^b							
68	Cevabınız hayırsa ayda kaç kez toplanılmalı?	1	0	0	2	100.00	1	100.00	0	0.00
		2	0	0	0	0.00	0	0.00	1	100.00
		3	0	0	0	0	0	0	0	0
		P-Değeri	0.105 ^b							
69	Yapılan yada yapılacak toplantı tarihlerinden ve alınan kararlardan haberiniz oluyor mu?	Evet	0	0	8	88.90	7	87.50	4	100.00
		Hayır	0	0	1	11.10	1	12.50	0	0.00
		P-Değeri	0.637 ^b							
70	Ditap hakkında bilgiye sahip misiniz?	Evet	0	0.00	14	70.00	10	55.60	4	50.00
		Hayır	1	100.00	6	30.00	8	44.40	4	50.00
		P-Değeri	0.367 ^b							

Çizelge 4.20 Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu Yapan Katılımcılara Sorulan Anket Sorularının Eğitim Durumuna Göre Analiz Sonuçları (devamı)

71	Ditap üzerinden aracısız satış yapmak ister misiniz?	Evet	0	0.00	13	65.00	15	83.30	7	87.50
		Hayır	1	100.00	7	35.00	3	16.70	1	12.50
		P-Değeri	0.154 ^b							

b: LikelihoodRatio Ki-Kare Değeri

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

Her iki üretim sisteminin de kendine özgü avantajlı ya da dezavantajlı tarafları bulunmaktadır. Elde edilen ürünlerin kalitesinde tercih edilen sistemin önemi kadar ürünün depolanma koşulları ve satışa kadar geçen süre gibi unsurlar da birebir etkilidir. Bu nedenle mevcut işletmelerin genel yapısının belirlenmesi ve incelenmesi yetiştirme sistemlerindeki eksikliklerin doğru tespiti adına oldukça önemli olup bu gibi çalışmaların sonuçlarının iyi irdelenmesi gerekmektedir (Tekin ve ark., 2019).

Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre; organik sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcıların %46.8'i meslek olarak çiftçilik yaparken bu oran serbest sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcılarda %55.6'dır. Buna göre her iki sistemdeki katılımcıların ağırlıklı olarak çiftçilikle uğraştıkları söylenebilir. Organik sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcılara sorulan "Tavukçulukla ilgili eğitime/kursa katıldınız mı?" sorusuna katılımcıların %74.5'i olumsuz yanıt verirken katılmayanların %85.7'si katılmak istediklerini ifade etmişlerdir. Serbest sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcılara sorulan aynı soruya katılımcıların %74.1'i olumsuz yanıt verirken katılmayanların %70'i katılmak istedikleri belirtmişlerdir. Verilere göre sektördeki üreticilerin gelişmeye açık oldukları görülmüştür. Bu nedenle ilgili kurum ve kuruluşlarca gerekli eğitimler planlanıp uygulanmalıdır.

Organik sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcıların %55.3'ünün kümes yapımında sandviç panel, %44.7'sinin beton kullandığı; serbest sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcıların ise %42.6'sının beton, %25.9'unun sandviç panel, %31.5'unun ise diğer materyalleri kullandıkları tespit edilmiştir. Organik sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcılardan farklı olarak serbest sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcıların büyük çoğunluğunun kümes yapımında sandviç panel yerine betonu tercih ettikleri görülmüştür.

Organik sistem yumurta tavukçuluğu yapan işletmelerin %85.1'inin kümeste havalandırmayı sağlamak için fan kullandığı, %12.8'inin baca ve pencere, %2.1'inin ise yalnızca pencere kullandığı belirlenmiştir. Serbest sistem yumurta tavukçuluğu yapan işletmelerin ise %50'sinin fan, %27.8'inin sadece pencere, %22.2'sinin ise baca ve pencere kullandığı tespit edilmiştir. Araştırma ile organik sistem yumurta

tavukçuluğu yapan katılımcıların %68.1'inin kümeslerinde bireysel folluk, %31.9'unun ise grup folluk kullandıkları; %93.6'sının nipel tip, %2.1'inin asmalı yuvarlak tip, %2.1'i oluk tip ve kalan %2.1'inin de diğer tip suluk kullandıkları tespit edilmiştir. Serbest sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcıların %57.4'ünün kümeslerinde bireysel folluk, %38.9'unun ise grup folluk kullandıkları, %3.7'sinin ise kümeslerinde folluk kullanmadıkları; %44.4'ünün nipel tip suluk, %42.6'sının asmalı yuvarlak tip, %1.9'unun oluk tip ve %1.1'inin diğer tip suluk kullandıkları belirlenmiştir. Organik sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcıların tümü kümeslerinde folluk kullanırken, serbest sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcıların bir kısmının folluk kullanmaması üzerinde durulup gerekli bilgilendirmenin yapılması gereken bir durumdur. Suluk tercih ederken organik sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcıların yüksek oranda (%93.6) nipel tip suluk tercih ettiği, serbest sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcıların ise nipel tipi (%44.4) ve asmalı yuvarlak tipi (%42.6) sulukları yakın oranlarda tercih ettikleri görülmüştür.

Organik sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcıların %78.7'sinin tavuklara 16 saat, %12.8'inin 12 saat, %8.5'unun gün ışığı kadar aydınlatma uygulaması yaptıkları belirlenirken aynı oranlar serbest sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcıların %44'ünün 16 saat, %37'sinin gün ışığı kadar, %13'ünün 12 saat kalan %5,6'sının 24 saat şeklinde yaptıkları tespit edilmiştir. Doğru aydınlatma saatinin uygulanması hormon salınımı üzerinde birebir etkili olduğundan tavuk gelişimi ve yumurta veriminde önemli derecede belirleyicidir. Bu nedenle üreticilerin doğru aydınlatma saati hakkında ayrıntılı şekilde bilgilendirilmeleri tavuk başına alınacak verimin yükseltilmesinde oldukça önemlidir.

Organik sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcıların %68.1'inin işletmesindeki tavuk varlığının 750 ve üzeri, %25.6'sının 250-750, %6.4'ünün 250 ve altında olduğu belirlenmiş olup bu tavukların %97.9'unun Lohman Brown ırkı kalan %2.1'inin ise Atak-s ırkı olduğu tespit edilmiştir. Serbest sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcıların %51.9'unun işletmesindeki tavuk varlığının 250 ve altında, %35.2'sinin 250-750 arası, %13'ünün ise 750 ve üzeri olduğunu belirlenmiş olup bu tavukların %63'ünün Lohman Brown ırkı, %25.9'unun Atak-s, %9.3'ünün Tinted, %1.9'unun ise Nick Brown ırkı olduğu tespit edilmiştir. Çalışma sonucunda

Ordu’da hem organik sistem yumurta tavukçuluğunda (%97.9) hem de serbest sistem yumurta tavukçuluğunda (%63) baskın olarak Lohman Brown ırkı tavuk kullanıldığı tespit edilmiştir. Serbest sistem yumurta tavukçuluğu yapan işletmelerin yarısından biraz fazlasının (%51.9) tavuk varlığı 250 ve altı iken organik sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcıların işletmelerin yarısından çoğunun (%68.1) tavuk varlığı 750 ve üzerindedir. Bu verilere göre ilde varlığını sürdüren organik sistem yumurta tavukçuluğu işletmelerinin daha komplike ve gelişmiş oldukları söylenebilir. Ek olarak yabancı yumurtacı hibritlerle yerli yumurtacı hibritlerin performansları birbirine yakındır. Bu nedenle işletmelerin ülkemiz tavukçuluğunu geliştirmek adına yerli yumurtacı ırkları kullanmaya teşvik edilmesi gerektiği düşünülmektedir. (Şekeroğlu ve Pekin, 2009)

Organik sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcıların %78.8’inin civcivlerini kendilerinin büyütme düşüncedekleri, serbest sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcıların ise %50’sinin düşündüğü, %50’sinin düşünmediği tespit edilmiştir. Organik sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcılara oranla serbest sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcıların civcivlerini kendileri büyütme konusunda daha ılımlı oldukları görülmüş olup istekli üreticiler gerekli bilgi ve hibelerle desteklenmelidir.

Organik sistemde üretim yapan katılımcıların %85.1’i organik sistem yumurta tavukçuluğuna devam etmeyi düşündüğünü, ek olarak %70.2’si işletmelerini büyütme planladıkları ifade etmişlerdir. Serbest sistemde üretim yapan katılımcıların ise %75.9’unun serbest sistem yumurta tavukçuluğuna devam etmeyi düşündüğü, ek olarak %44.4’ünün işletmelerini büyütme düşündükleri belirlenmiştir. Farklı olarak serbest sistemde üretim yapan katılımcıların %16.7’sinin yumurta tavukçuluğunu bırakmayı düşündükleri tespit edilmiştir. Buna göre serbest sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcıların maddi yetersizliklerden ötürü bu düşüncede oldukları tahmin edilmektedir.

Katılımcılara sorulan “Kamu kurum ve kuruluşlarından beklentiniz nedir?” sorusuna verilen cevaplara göre organik sistemde üretim yapan katılımcıların %78.7’sinin yem desteği, %14.9’unun yarka desteği, kalan %6.4’ünün ise nakdi yardım talep ettikleri tespit edilmiştir. Serbest sistemde üretim yapan katılımcıların

ise %55.6'sının yem desteği, %18.5'inin nakdi yardım, %14.8'inin yarka desteği, kalan %11.1'inin de eğitim-kurs desteği talep ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ülkemizde kanatlı sektöründe üretilen yumurta maliyetinin %70-80'ini yem maliyetinin oluşturduğu aşıkardır (Akby ve ark., 2000). Ülkemizde kanatlı yemi maliyeti yüksek olduğundan dış bağımlılığımız olan yem hammaddelerini (mısır, soya küspesi, balıkunu) üretebilmemiz adına üreticilerin devlet destekleriyle teşvik edilmesi, bunun için de entegre işletmelerde soya ve mısır gibi ürünler için sözleşmeli üretim modeli uygulanarak hem üretici hem de işletmelerin kazanması sağlanmalıdır (Koçak ve ark., 2005). Ürettiğimiz yem yapılabılır maddelerle kendi karma yemimizi üretebilmek de sektörün eksikliğini kapatacağından konu hakkında yapılan çalışmalar arttırılmalıdır (Yörük ve ark., 1999). Tüm bunlara ek olarak soya küspesi yerine ikame olarak kullanılabilir ürünler üzerinde gerekli araştırmalar yapılmalıdır (Gençoğlu ve ark., 2011). Bundan hareketle olsa gerek özellikle Ordu ili için fındık yan ürünü olan fındık küspesinin üzerine yapılan incelemelerde protein ve enerji bakımından soya küspesine benzer olduğ u ve yumurta tavuğu rasyonlarında %15'e kadar kullanılabilir olduğ u ortaya çıkmıştır (Al-Bayati ve Cufadar, 2019).

Katılımcılara sorulan “Yemi nereden temin ediyorsunuz?” sorusuna organik sistemde üretim yapan katılımcıların %93.7'sinin herhangi bir yem fabrikası (%51.1) ve yumurta üreticileri birliğinin yem fabrikasından (%42.6) temin ettiği, %6.4'ünün ise yemlerini kendi imkanlarıyla yaptıkları sonucuna ulaşılırken aynı oran serbest sistemde üretim yapan katılımcılarda katılımcıların %92.6'sının herhangi bir yem fabrikası (%83.3) ve yumurta üreticileri birliğinin yem fabrikasından (%9.3) temin ettiği %7.4'ünün ise yemlerini kendi imkanlarıyla hazırladıkları şekilde tespit edilmiştir. Yem ihtiyaçlarını kendi imkanları dahilinde üreterek karşılayan ve organik sistemde üretim yapan katılımcıların %66.7'sinin daha sağlıklı yeme sahip olabilmek, %33.3'ünün yem fabrikalarından daha kaliteli yem üretebilmek adına bu yolu tercih ettikleri; yem ihtiyaçını dışarıdan temin eden ve organik sistemde üretim yapan katılımcıların %52.3'ünün yeterli teknik bilgiye sahip olmadığından, %29.5'inin ham madde depolayacak yeterli alanı olmadığından, %13.6'sının dışardan alınan yemi daha sağlıklı bulduğu ve %4.5'inin dışardan alınan yem daha ucuz olduğ u için yemi herhangi bir yem fabrikası yada yumurta üreticileri birliğinin yem fabrikasından almayı tercih ettikleri tespit edilmiş olup organik sistemde üretim

yapan tüm katılımcıların %87.2'sinin kullandıkları yemin içeriği hakkında bilgi sahibi oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Serbest sistemde üretim yapan ve yem ihtiyaçlarını kendi imkanları dahilinde üreterek karşılayan katılımcıların %50'sinin yemi dışarıdan satın alacakları yemden daha ucuza üretebildikleri için, %25'inin daha sağlıklı yem üretebilmek için kalan %25'inin de hazırladıkları yemi diğer üreticilere de satarak ek kazanç sağlamak üzere bu yolu tercih ettikleri; yem ihtiyacını dışarıdan temin eden katılımcıların %44'ünün yeterli teknik bilgiye sahip olmadığından, %30'unun dışardan temin edilen yemi daha sağlıklı bulduğundan, %14'ünün dışardan alınan yem daha ucuz olduğundan, %12'sinin ham madde depolayacak yeterli alanı olmadığından herhangi bir yem fabrikası yada yumurta üreticileri birliğinin yem fabrikasından yem almayı tercih ettikleri sonucuna ulaşılmış olup katılımcıların %88.9'unun kullandıkları yemin içeriği hakkında bilgi sahibi oldukları tespit edilmiştir. Bu noktada üreticilerin yem içeriği ve iz element dengelerinin önemi konusunda en doğru şekilde bilgilendirilmeleri; tavuk başı alınacak verimin artırılması ve besin maddesi eksikliğine bağlı gelişecek olası hastalıkların önlenmesi adına büyük önem arz etmektedir. Tüm bunlardan hareketle tavuk besleme ve büyütme konularında üreticilerin bilgi ve birikimleri rutin programlarla güncellenmelidir.

Ankete katılan organik sistem yumurta üretimi yapan üreticilerin %91.5'inin yumurtaları pazarlarken viyolde açık, %8.5'inin ise kapalı karton viyol tercih ettikleri belirlenmiştir. Organik sistemde üretim yapan üreticilerin %55.3'ünün ‘‘Ürettiğiniz yumurtaları nasıl pazarlıyorsunuz?’’ sorusuna kendim pazarlıyorum yanıtını verdiği, %40.4'ünün toptan yumurta üreticileri birliğine verdiği tespit edilmiştir. Ankete katılan serbest sistem yumurta üretimi yapan üreticilerin %46.3'ünün yumurtaları pazarlarken viyolde açık, %20.4'ünün kapalı karton viyol, %18.5'inin jelatinle kaplı viyol, %14.8'inin plastik viyol tercih ettikleri belirlenmiştir. Katılımcıların %88.9'unun ürettiği yumurtaları kendi pazarladığı, %7.4'ünün ise toptan yumurta üreticileri birliğine verdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu verilere göre serbest sistem yumurta tavukçuluğu yaparak üretim yapan üreticilerin pazarlama aşamasında organik sistem yumurta tavukçuluğu yaparak üretim yapan üreticilere kıyasla daha bireysel hareket ettikleri ve birlik bilincinde olmadıkları açıkça görülmektedir. Birliği sağlamak ve Ordu ili için bir örnek, sürdürülebilir üretimi sağlamak adına

ilgili kurum ve kuruluşlar üreticilerle gerekli eğitim ve faaliyetleri organize etmelidir. Birlik ve kooperatifler tüm üreticilere hitap edecek şekilde hal ve hamlelerde bulunmalıdırlar.

Katılımcılara sorulan “Yumurta fiyatlarının kısa vadede büyük düşüşler yaşadığı ve zararına satış yapmak zorunda kaldığınız dönemlerde hangi tedbirleri alıyorsunuz? şeklinde sorulan soruya organik sistemde yumurta üretimi yapan katılımcıların %87.2’sinin, serbest sistem yumurta üretimi yapan üreticilerin ise %75.9’unun çaresiz yumurta fiyatlarının yükselmesini bekledikleri ve yemi kısmadan satışlara devam ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. “Bol olan malın fiyatı düşer” çıkarımıyla geçmiş krizler ele alındığında fazla üretim sebebiyle oluşabilecek krizleri önlemek için hem üreticilerin hem kooperatif-birliklerin hem de bakanlığın üretimde daha planlı ve koordine olması şarttır (Cakı, 2007). Hazırlanan iç pazar planlamasının olası arz-talep dengesizliğinden etkilenmemesi için ürünleri depolamak üzere il bazında yeterli sayı ve nitelikte depolar oluşturulmalıdır. Ek olarak yumurtanın işlenebilirlik özelliğinden yararlanılarak ileri işleme teknolojileriyle kuru yumurta tozu, dondurulmuş yumurta ya da sıvı sarı-ak şeklindeki formlarla saklanma süresi artırılıp yumurta ihracata daha uygun hale getirilebilir. Bu kapsamda il bazında inovatif teknolojik adımlar atılmalı ve işletmeler desteklenmelidir (Akbay ve ark., 2000).

“Organik sistem yumurta tavukçuluğunun gelecekteki durumunu nasıl görüyorsunuz?” sorusuna organik sistem üreticilerinin %72.3’ünün daha iyi olacak cevabını verdiği, “Serbest sistem yumurta tavukçuluğunun gelecekteki durumunu nasıl görüyorsunuz?” sorusuna serbest sistemde üretim yapan üreticilerinin %38.9’unun daha iyi olacak, %38.9’unun daha kötü olacak şeklinde cevap verdikleri görülmüştür. Serbest sistem yumurta tavukçuluğunun geleceği hakkında sorulan soruya verilen cevaplara bakılarak organik sistemde üretim yapan katılımcıların %72.3 oranla daha iyimser bir tablo çizdiği ancak serbest sistemde yumurta üretimi yapan üreticilerin sektörün geleceği hakkında kaygı içinde oldukları anlaşılmaktadır.

Organik sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcıların %55.3’ünün, serbest sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcıların ise %72.2’sinin yumurta üreticileri birliğine üye olduğu tespit edilmiştir. Organik sistemde üretim yapan

katılımcılara sorulan ‘‘Yumurta üreticileri birliği beklentilerinizi karşılıyor mu?’’ sorusuna %66’sının hayır cevabı verdiği, yumurta üreticileri birliğine üye olmayan katılımcıların ise %57’sinin yumurta üreticileri birliğinin iyi yönetilmediğini düşündükleri için üye olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Serbest sistemde üretim yapan katılımcılara sorulan aynı soruya %81.5’inin hayır cevabı verdiği, yumurta üreticileri birliğine üye olmayan katılımcıların ise %43.6’sının ürettikleri yumurtaları kendi imkanlarıyla daha iyi pazarladıkları için üye olmadıkları tespit edilmiştir. Organik sistem yumurta tavukçuluğu yapan üreticiler ağırlıklı olarak yumurta üreticileri birliğinin yönetim şeklini beğenmediklerinden birliğe üye olmazken serbest sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcılar yumurtanın pazarlanmasında birliğin başarısı konusunda tatmin olmadıklarından üye olmadıklarını belirtmişlerdir. Organik sistemde üretim yapan ve yumurta üreticileri birliğine üye olan katılımcıların hepsinin ödemelerini para-yem-viyol şeklinde ve herhangi bir aksaklık yaşamadan uygun zamanda aldıkları tespit edilirken, serbest sistemde üretim yapan ve yumurta üreticileri birliği üye olan katılımcıların %80’inin ödemelerini para-yem-viyol, %13.3’ünün sadece para, %6.7’sinin yem yada viyol şeklinde aldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ancak yumurta üreticileri birliğine üye ve serbest sistemde üretim yapan katılımcılara sorulan ‘‘Satış sonrası ödemelerinizi uygun zamanda aldınız mı?’’ sorusuna %80’inin evet cevabı verdiği; hayır diyenlerin ise %66.7’sinin 5 ay, kalan %33.3’ünün 3 ay gecikmeli şekilde ödeme aldıkları belirlenmiştir. Bu verilerden yola çıkarak Yumurta Üreticileri Birliğinin serbest sistemde yumurta üretimi yapan bazı üyelerine farklı farklı şekillerde ve gecikmeli olarak ödeme yaptığı görülmektedir. Bu durum katılımcıların üretimlerinin sürekliliğini zedeleyeceğinden birlikçe gereken özen gösterilmeli, ilgili kurumlarca birlik üzerinde gerekli denetimler yapılmalıdır. Kanatlı sektörünün ülke bazında büyümesi, il bazında kurulan ve üreticiye civciv-yem temini, ilaç-teknik bilgi desteği ve pazarlama desteği veren birlik ve kooperatiflerin kurulumuyla gerçekteşecektir (Akbay ve ark., 2000). Bu yüzden bakanlık destekleriyle ülke genelindeki tüm birlik ve kooperatiflerin paralel hedeflerle ortak çalışmalar içinde olması gerekmektedir (Cakı, 2007). Yumurta üretimi üretici için çok zor bir üretim modeli olmamakla beraber üretimin sürdürülebilir olması noktasında birlik-kooperatif ve üreticilerin

arasındaki uyum oldukça önemlidir. Adil ve aktif bir birlik-kooperatif yapısı mutlu üreticiyi oluşturacak sonucundaysa ülkemiz kanatlı sektörü kazanacaktır.

Organik sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcılara sorulan “Kovid-19 salgını yumurta satış fiyatlarınızı etkiledi mi?” sorusuna %76.6’sının evet yanıtını verdiği, salgından etkilenen bu katılımcıların %72.2’sinin ürettikleri yumurtaları daha yüksek fiyattan satabildikleri; aynı katılımcıların %77.8’inin salgının etkisini 12 aydan uzun süreceğini ön gördükleri tespit edilmiştir. Aynı şekilde serbest sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcılara sorulan “Kovid-19 salgını yumurta satış fiyatlarınızı etkiledi mi?” sorusuna %70.4’sının evet yanıtını verdiği, salgından etkilenen bu katılımcıların %50’sinin ürettikleri yumurtaları daha düşük fiyattan sattıkları; aynı katılımcıların %81.6’sının salgının etkisinin 12 aydan uzun süreceğini ön gördükleri belirlenmiştir.

Organik sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcılara sorulan “Ditap hakkında bilgiye sahip misiniz?” sorusuna %59.6’sının evet cevabı verdiği, organik sistemde üretim yapan tüm katılımcıların %74.5’inin Ditap üzerinden aracısız satış yapmak istedikleri tespit edilirken; serbest sistem yumurta tavukçuluğu yapan katılımcılara sorulan “Ditap hakkında bilgiye sahip misiniz?” sorusuna %68.5’inin hayır cevabı verdiği, serbest sistemde üretim yapan tüm katılımcıların %51.9’unun Ditap üzerinden aracısız satış yapmak istedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Serbest sistem yumurta tavukçuluğu yapan üreticilere “Ditap hakkında bilgiye sahip misiniz?” diye sorulduğunda, üreticilerin %68.5’i hayır cevabı vermiştir. Üreticilerin sadece %51.9’u Ditap üzerinden aracısız bir şekilde satış yapmak istediklerini belirtmiştir.

Buna göre serbest sistem yumurta tavukçuluğu yapan üreticilerinin organik sistemde üretim yapan üreticilere göre Ditap hakkında bilgisiz oldukları ancak gerekli bilgilendirmeler yapıldığı takdirde aracısız satışa yatkın oldukları tespit edilmiştir.

Herhangi bir sektörün gelişimi ihracat gücüyle paralellik gösterdiğinden gerek iç gerek dış piyasa için ihracat planlaması önceden yapılmalı, gerekli imzalaşmalarla altı doldurulmalıdır (Akbay ve ark., 2000). Bu noktada Irak ile yaşanan mevcut ihracat sorunları çözülmeli, tavukçuluk sektöründe oldukça geri

kalmış olan Türk Cumhuriyetleri (Azerbaycan, Türkmenistan, Kazakistan, Özbekistan ve Kırgızistan) ile gerek tarihi gerek coğrafi olan benzerliklerimiz de öne sürülerek ihracat için yeni anlaşmalar yapılmalı, yeni pazarlar bulunmalıdır. Böylelikle yumurta tavukçuluğu işletmelerinin ekonomik yükleri azalmış olurken üreticiler üretime motive hale geleceklerdir (Durmuş ve ark., 2004).

Yumurta tavukçuluğunda kullanılan iki yetiştirme sistemi de incelendiğinde hayvan refahı ve yumurta verimi bakımından işletmelerin başarısının iyi bakım-besleme ve yönetim teknikleriyle ilişkili olduğu tespit edilmiştir. İşletmelerin sürdürülebilirliği kullanılan sistem, tercih edilen ırk ve yaşı, çevre koşulları gibi etkenlerin iyi analiz edilmesiyle yakından ilişkilidir. Bu yüzden Ordu ilinde bulunan yumurta üretim sistemleri yakından takip edilmeli ve mevcut durumlarını belirlemek üzere gerekli çalışmalar yapılmalıdır. Alternatif sistemlerin zaman içinde gelişip çeşitlenerek artacağı öngörüldüğünden konuyla ilgili çalışmaların artırılması Türkiye kanatlı hayvan sektörü için önem arz etmektedir (Baykalır ve Şimşek, 2014).

Hayvancılık sektöründe uygulanacak politika ve varılacak hedeflerin planlamasında hayvancılık işletmelerinin durum tespitinin yapılmış olması, sektörde uygun zamanda uygun adımların atılmasını sağlayacağından bu gibi çalışma ve raporlarının varlığı Türkiye hayvancılığı için doğru rotanın oluşturulmasını sağlayacaktır (Bayaner, 1999). Türkiye hayvancılığının sorunlarının çözülmesi mevcut işletmelerin genel yapısının bilinmesi ve buna yönelik adımların atılmasına bağlıdır (Cönk, 2006).

İnsanların sağlıklı bir şekilde yaşamlarını sürdürebilmesi için yeterli miktarda hayvansal kaynaklı besin maddelerini tüketmesi gerekmektedir. Tüketilmesi gereken hayvansal kaynaklı besin maddelerinden biri de yumurtadır. Bu nedenle öncelikli olarak yumurta üreten işletmeler gerektiği gibi kontrol edilmeli, görülen eksiklikler giderilmeli ve yeterli miktarda yumurta üretiminin gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır. Yine serbest ve organik sistemde yumurta üreten işletmelerin durumlarının ve eksikliklerinin belirlenmesi için gerekli araştırmalar yapılmalıdır. Aynı zamanda alternatif yumurta üretim sistemleri olan serbest ve organik sistem yumurta tavukçuluğu hakkında tüketiciler yeterince bilinçlendirilmelidir.

Sonuç olarak; yumurta üretimi üretici için çok zor bir üretim modeli olmamakla birlikte organik sistemde üretim yapan katılımcıların %78.7'sinin, serbest sistemde üretim yapan katılımcıların ise %55.6'sının talep ettikleri yem desteği ihtiyaçlarının karşılanması üretimin sürdürülebilir olması için önemlidir. Bu yüzden özellikle yem yapılabılır maddelerin üretimi noktasında üreticilerin devlet destekleriyle teşvik edilmesi ve bu sayede kendi karma yemimizi üretebilmemiz dışa bağımlılığımızı büyük oranda azaltacaktır. Ayrıca sözleşmeli üretim modeli uygulanmak suretiyle entegre işletmelerde soya ve mısır gibi ürünlerin üretiminin artırılması sağlanmalıdır. İl bazında üretilen ürünlerin bir elden satışa çıkarılması iç pazarda süreklilik ve birörnekliliği sağlayacaktır. Bu da üreticilerin buldukları ildeki ilgili birlik ya da kooperatifle uyumlu çalışabiliyor olması ile mümkündür. Adil ve aktif bir birlik-kooperatif yapısı sayesinde oluşturulan mutlu ve tatmin üretici kitlesi sonucunda ülkemiz kanatlı sektörü kazanacaktır. Bu nedenle ilgili kurumlarca denetlenmek suretiyle ülke genelindeki tüm birlik ve kooperatiflerin ortak misyon ve vizyonda, ortak çalışmalar yapması ve rutin olarak bir araya getirilerek dış pazara karşı içerden bir güç oluşturulması hedeflenmelidir. Üreticilerin yüksek oranlarla tavukçulukla ilgili eğitim/kursa katılma konusundaki istekleri göz önüne alınarak ilgili kurumlarca bölge bazlı eksiklere odaklanmak üzere sektörel eğitimler düzenlenmelidir. Olası arz-talep dengesizliğinden üreticinin en az hasarla çıkması adına üretilen ürünleri depolamak üzere il bazlı yeterli sayı ve nitelikte depolar oluşturulmalıdır. Yumurtanın işlenebilir oluşundan hareketle, üretilen yumurtaların ihracata daha uygun hale gelmesi için ileri işleme teknolojileri uygulanmalı ve yaygınlaştırılmalıdır. Böylelikle sıvı sarı - sıvı ak, dondurulmuş ve kuru yumurta tozu şeklindeki formlara dönüşen ham yumurtanın hem nakliyesi kolaylaşacak hem de birim üründen alınan verim ve kalite artmış olacaktır. Bu kapsamda il bazında inovatif teknolojik adımlar atılmalı, çalışmalar desteklenmeli, yatırımcılar teşvik edilmelidir.

6. KAYNAKLAR

- Açıköz, Z. & Önenç, SS. (2006). Fonksiyonel yumurta üretimi. *Hayvansal Üretim*, 47(1).
- Akbay, R., Yalçın, S., Ceylan, N. & Olhan, E. (2000). Türkiye tavukçuluğunda gelişmeler ve hedefler. V. Türkiye Ziraat Mühendisliği Teknik Kongresi, (s 795).
- Akıncı, Z., Bayram, İ. & Özdemir, Ş. (2001). Afyon İli yumurta tavukçuluğu II- işletme büyüklüğü ve üretim faktörleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi*, 12(1-2), 82-88.
- Akkaya, CA. & İşgüzar, E. (2006). Isparta ili merkez ilçesindeki tavukçuluk işletmelerinin yapısal ve donanımsal yönden incelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 10(2), 188-192.
- Al-Bayati, AAQ. & Cufadar, Y. (2019). Yumurta tavuklarında rasyona farklı seviyelerde fındık küspesi ve enzim ilavesinin performans ve yumurta kalite özelliklerine etkisi. *Bahri Dağdaş Hayvancılık Araştırma Dergisi*, 8(2), 71-77.
- Alkan, S. & Derebaşı, S. (2018). Ordu ilinde yumurta tüketim bilincinin belirlenmesi. *Akademik Ziraat Dergisi*, 7(2), 237-244.
- Altun, HÜ. & Bölükbaşı, C. (2020). Yumurta kalitesini iyileştirici güncel besleme çalışmaları. *Dicle Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 9(1), 65-78.
- Anonim, (2010). Organik tarımın esasları ve uygulanmasına ilişkin yönetmelik. Resmi Gazete Sayısı: 27676, Ankara.
- Anonim, (2014). Ordu İli tarım master planı. Ordu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, Ordu.
- Anonim, (2017). Organik tavuk yetiştiriciliği yatırım fizibilitesi. (Erişim tarihi:30.12.2021).
- Anonim, (2020). T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Organik Tarım İstatistikler. (<https://www.tarimorman.gov.tr>) (Erişim tarihi: 23.05.2022)
- Aydın, F., & Çelen, MF. (2017). GAP bölgesi yumurta tavukçuluğu işletmelerin demografik ve sosyo-ekonomik yapısı. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 7(2/2), 107-117.
- Bayaner, A. (1999). Çorum ilinde yumurta tavukçuluğunun ekonomik analizi. Tarımsal Araştırma Ekonomisi Enstitüsü (TEAE). Yayın, (23).
- Balık, V. (2016). Tunceli organik yumurtacılık yatırım rehberi. Tunceli, (Erişim tarihi:22.09.2021).
- Bardakçı, B. (2021). Organik yumurta ve tavuk eti tüketimini etkileyen faktörler: Bursa İli Örneği. Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı, Bursa.

- Baykalır, Y. & Şimşek, ÜG. (2014). Yumurta tavukçuluğunda kullanılan yetiştirme sistemleri. *Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Veteriner Dergisi*, 28(2), 93-98.
- Benli, N. & Durmuş, İ. (2015). Değişik markalarda ordu ilinde satışa sunulan yumurtaların kalite özelliklerinin belirlenmesi. *Akademik Ziraat Dergisi*, 4(1), 27-36.
- Caki, SS. (2007). Tavukçuluk sektörünün türk ekonomisindeki yeri ve durumu. *Ege Academic Review*, 7(1), 153-189.
- Ceylan, N. (2018) Organik ve geleneksel (konvansiyonel) tavuk eti üretimi (Yanlış Bilinenler ve Gerçekler).
- Çelebi, Ş., & Karaca, H. (2006). Yumurtanın besin değeri, kolesterol içeriği ve yumurtayı n-3 yağ asitleri bakımından zenginleştirmeye yönelik çalışmalar. *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 37(2), 257-265.
- Çiçekgil, Z. (2021). Kümes hayvancılığı durum tahmin raporu. (Erişim tarihi: 07.08.2021).
- Çimrin, T., Parlakay, O., Akpınar, G. Ç., Tapkı, N. & Yıldırım, H. (2019). Yumurta tavukçuluğu işletmeleri: hatay ili örneği. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Tarım ve Doğa Dergisi*, 22(5), 787-793.
- Cönk, E. (2006). Afyonkarahisar ili merkez ilçe yumurta tavukçuluğu işletmelerinin yapısal özellikleri ve işletmelerde karşılaşılan sorunlar. Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hayvan Sağlığı Ekonomisi ve İşletmeciliği Ana Bilim Dalı, Afyon
- Diker, F. (2015). Yumurta üretim ve pazarlamasında karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri (Çorum Ölçeğinde Bir Araştırma). Yüksek Lisans Tezi, Hitit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı, Çorum
- Durmuş, İ. & Öztürk, F. & Kalebaşı, S. (2004). Türk cumhuriyetlerinde tavukçuluk sektörü. (Erişim tarihi: 02.10.2021).
- Eleroğlu, H., Yıldırım, A. & Toker, T. (2004). Sivas ilinde tavukçuluğun durumu. 4. Ulusal Zootekni Bilim Kongresi, 1(03).
- Eleroğlu, H., Yıldırım, A. & Şekeroğlu, A. (2014). Organik tavukçulukta mera kompozisyonu, besleme ve barındırma teknikleri. *Tavukçuluk Araştırma Dergisi*, 11(1), 21-27.
- Gençoğlu, H., Deniz, G., Orman, A. & Türkmen, İİ. (2011). Broiler rasyonlarında fındık küspesinin kullanılma olanaklarının araştırılması. *Uludağ Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi*, 30(1), 29-34.
- Güngördü, S. & Çelen, MF. (2018). Batman ili köy tavukçuluğunun durumu. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 8(2/2), 37-59.
- İpek, A. & Sözcü, A. (2015). Alternatif kanatlı yetiştirme sistemlerinde yetiştirme pratikleri ve refah standartları. *Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 29(1), 133-146.

- İpek, A., Sözcü, A. & Kahraman, Z. (2019). Organik tavuk üretiminin geliştirilmesi için serbest alan kullanımının optimize edilmesi. 6.Organik Tarım Sempozyumu, İzmir, Türkiye
- Kızıloğlu, R., Kızılaslan, H. & Dölek, G. (2013). Ekolojik yumurta ile endüstriyel yumurta tüketim tercihlerinin belirlenmesi üzerine bir araştırma: Tokat İl Merkez Örneği. *Alinteri Journal of Agriculture Sciences*, 24(1).
- Kocaman, İ. (2010). Karaman ili merkez ilçedeki yumurta tavuğu kümeslerinin yapısal özelliklerinin belirlenmesi ve geliştirilebilir olanaklarının araştırılması. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 7(2), 179-186.
- Koçak, Ç., Akbay, R., Testik, A., Türkoğlu, M., Altan, Ö., Yalçın, S., ... & Akşit, M. (2005). Kanatlı hayvan yetiştiriciliği. VI. Türkiye Ziraat Mühendisliği Teknik Kongresi, Ankara.
- Köse, B., & Durmuş, İ. (2014). Ordu ilindeki tavukçuluk işletmelerinin genel yapısı, *Sorunları ve Çözüm Önerileri*. *Akademik Ziraat Dergisi*, 3.2: 89-94.
- Kurtaslan, T. & Çiçek, A. (2001). Çorum ilinde yumurta tavukçuluğu işletmelerinin ekonomik yapısı ve yumurta üretiminin ekonometrik analizi. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 2001(1).
- Öztürk, AK. & Türkoğlu, M. (2012). Türkiye’de organik tavukçuluk (derleme). *Lalahan Hayvancılık Araştırma Enstitüsü Dergisi*, 52(1), 41-50.
- Sarıca, M., Akalkan, N. & Erensoy, K. (2020). Kastamonu ili kanatlı hayvan yetiştiriciliği ve ticari üretime geçme imkânları. *Journal of Poultry Research*, 17(1), 35-40.
- Sariözkan, S. & Sakarya, E. (2006). Afyon ili yumurta tavukçuluğu işletmelerinde karlılık ve verimlilik analizleri. *Lalahan Hayvancılık Araştırma Enstitüsü Dergisi*, 46(1), 29-44.
- Sözcü, A. & Yılmaz, E. (2014). Yumurta tavuğu yetiştirme sistemlerinde refah problemleri. *Hayvansal Üretim*, 55(2), 38-42.
- Sözcü, A., & İpek, A. (2016). Kanatlı yetiştiriciliğinde serbest dolaşımli sistemde (free range) sesleme teknikleri. *Hayvansal Üretim*, 57(2), 68-74.
- Şahin, A. & Yıldırım, İ. (2001). Van ilinde yumurta tavukçuluğu yapan işletmelerin ekonomik analizi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 11(2), 57-66.
- Şekeroğlu, A. & Pekin, A. (2009). Dünyada ve Türkiye’de yumurtacı hibritlerin performansındaki gelişmeler. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 2009(1).
- Tekin, Eİ., Çetin, E., Temelli, S. & Eyigör, A. (2019). Alternatif ve kafes yetiştirme sistemleri ile üretilen perakende yumurtaların kalite özellikleri. *Veteriner Hekimler Derneği Dergisi*, 90(2), 143-151.
- Tuğluk, E. & Yalçın, C. (2004). Nevşehir ili kozaklı ilçesinde yumurta tavukçuluğu işletmelerinin genel yapısal özellikleri ve karşılaşılan sorunlar. *Tavukçuluk Araştırma Enstitüsü Dergisi*, 5, 41-46.
- Tüik, 2020. www.tuik.gov.tr, (Erişim: 13.07.2021)

- Türker, İ., Alkan, S. & Akçay, S. (2017). Yerli ve yabancı ticari kahverengi yumurtacı tavukların serbest (free-range) yetiştirme sisteminde verim özelliklerinin karşılaştırılması. *Turkish Journal of Agriculture-Food Science and Technology*.
- Türkoğlu, M. & Sarıca, M. (2018). Tavukçuluk bilimi yetiştirme, besleme, hastalıklar. Bey Ofset Matbaacılık, (5. Baskı), s. 604 Ankara.
- Yenilmez, F. & Emine, U. R. U. K. (2016). Free-range sistemi, avantaj ve dezavantajları. *Nevşehir Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 5, 315-324.
- Yörük, M. (1999). Yumurta tavuğu karma yemlerinde soya küspesi yerine fındık küspesi kullanılmasının yumurta verimi ve kalitesine etkisi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi*, 10(1), 92-97.

EKLER

Ek 1: Ordu İlinde serbest ve organik sistemde yumurta üretimi yapan işletmelerin genel yapısının belirlenmesi anket formu

Bu anket formu ‘‘Yüksek Lisans Tezi’’ kapsamında, Ordu ilinde serbest ve organik yumurta tavukçuluğu yapan işletmelerin genel yapısının incelenmesi amacıyla hazırlanmıştır. Elde edilecek bilgiler tamamen bilimsel amaçlı kullanılacak olup ankette isim belirtme gerekliliği bulunmamaktadır. Araştırmanın amacına ulaşması vereceğiniz doğru cevaplara bağlıdır. Ankete katıldığınız için teşekkür ederim.

Kardelen GÜÇCÜK
Ordu Üniversitesi
Ziraat Fakültesi
Zootekni Bölümü

Adı: Soyadı: İl/İlçe: Köy:

İşletme Tipi: () Serbest Sistem Yumurta Tavukçuluğu () Organik Sistem Yumurta Tavukçuluğu

YETİŞTİRİCİ İLE İLGİLİ SORULAR

1. Yaşınız?

() < 30 yaş

() 31-40 yaş

() 41-50 yaş

() > 51 yaş

2. Mesleğiniz nedir?

() Çiftçi

() Serbest Meslek

() VeterinerTeknikeri/Hekim/ZiraatTeknikeri/Mühendisi

() Memur/işçi

() Emekli

3. Eğitim durumunuz?

() Okur-yazar değil

- () İlkokul-Ortaokul
() Lise
() Üniversite
4. Hane halkı sayınız kaçtır?
() < 4
() 4-6
() 7 <
5. İşletme mülkiyetiniz nedir?
() Kendimin
() Kira
() Kendi-Kira
() Devlet Arazisi
6. Sosyal güvenceniz var mı?
() Yok
() Bağ- Kur
() SGK
() Yeşil kart
7. Tavukçulukla ilgili eğitime/kursa katıldınız mı?
() Katıldım
() Katılmadım
8. Katılmadıysanız katılmak ister misiniz?
() Evet
() Hayır
() Fikrim Yok
9. Tarımsal kredi kullandınız mı?
() Bankadan kullandım
() Tarım ve kredi kooperatifinden kullandım
() Ziraat odasından kullandım
() Kullanmadım
10. Yumurta tavukçuluğu yapma sebebiniz nedir?
() Temel geçim kaynağı olduğu için
() Geçime katkı sağladığı için
() Karlı olduğu için
() Yapacak başka işim olmadığı için

11. Kaç yıldır yumurta tavukçuluğu yapıyorsunuz?

1 yıl

2 yıl

3 yıl

4 yıl ve daha fazla

12. Tavuktan başka yetiştiriciliğini yaptığınız hayvan var mı?

Evet

Hayır

13. Varsa nedir?

Büyükbaş

Küçükbaş

Arı

Diğer

14. Serbest/ organik sistemde yetiştirilen tavuklardan elde edilen yumurtaların daha iyi olduğunu düşünüyor musunuz?

Evet

Hayır

Fikrim yok

15. Tüketici neden serbest/organik sistemde yetiştirilen tavuklardan elde edilen yumurtayı tercih etmelidir?

Daha besleyici olduğu için

Daha sağlıklı olduğu için

Hayvan refahı dikkate alındığı için

Fikrim yok

16. Serbest/organik sistem yumurta tavukçuluğunun gelecekteki durumunu nasıl görüyorsunuz?

Daha iyi olacak

Daha kötü olacak

Değişiklik olmaz

Fikrim yok

17. İşletmenizi büyütmeyi düşünüyor musunuz?

Evet

Hayır

Bırakmayı düşünüyorum

Fikrim yok

İŞLETME İLE İLGİLİ SORULAR

18. İşletmenizin bulunduğu arazi yapısı nedir?

- Fındık altı
- Açık arazi
- Diğer

19. Kümes yapımında hangi malzemeyi kullandınız?

- Beton
- Sandviç panel
- Diğer

20. Kümeste ne tip folluk kullanıyorsunuz?

- Bireysel
- Grup
- Kullanmıyorum

21. Kümeste havalandırmayı nasıl sağlıyorsunuz?

- Fan
- Pencere
- Baca
- Baca+pencere

22. Kümeste tavuklara suyu nasıl veriyorsunuz?

- Oluk tipi suluk ile
- Nipel tipi suluk ile
- Asmalı yuvarlak suluk tipi ile
- Diğer

23. Yumurtlama döneminde tavuklara ne kadar aydınlatma süresi uyguluyorsunuz?

- Gün ışığı kadar
- 12 saat
- 16 saat
- 24 saat

24. Tavuklar gezinme/otlama alanında yıl boyu yeşil ot bulabiliyor mu?

- Evet
- Hayır

25. İşyerinizde kaç kişi çalışmaktadır?

- Yok

1

2

>3 ve üzeri

26. İşletmenizde kaç tavuğunuz var?

< 250

250-500 arası

500-750 arası

> 750

27. Kumesinizde altlık materyal olarak ne kullanıyorsunuz?

Planya talaşı (kalın talaş)

İnce hızar talaşı

Çeltik kavuzu

Diğer

28. İşyerinizde hangi tavuk ırkı bulunmaktadır?

Tinted

Lohman Brown

Nick-Brown

Atak-s

Hy-line Brown

29. Üretimde kullandığınız tavukları kaç haftalık yaşta satın alıyorsunuz?

< 12 hafta

12-14 hafta

16- 18 hafta

>18 hafta

30. Cıvcıvleri kendiniz büyötmeyi düşünür müsünüz?

Evet

Hayır

31. İşletmenizde belirli aralıklarla yumurta verimini hesaplıyor musunuz?

Evet

Hayır

32. Yumurta veriminiz ortalama olarak % kaçtır?

< % 60

% 61-70

% 71-80

> % 81

33. KÜMESİNİZDE ÇEŞİTLİ NEDENLERDEN KAYNAKLANAN ÖLÜM ORANI % KAÇTIR?

%5'den az

% 6-10

%11-15

%15'den fazla

34. TAVUKLARI KAÇ HAFTALIK YAŞA KADAR ÜRETİMDE KULLANIYORSUNUZ? (YARKA DÖNEMİ HARIÇ)

< 50 hafta

51-60

61-70

> 71 hafta

35. TAVUKLARINIZI NASIL TEMİN EDİYORSUNUZ?

Kendi imkânımla alıyorum

Yumurta Üreticileri Birliği aracılığıyla alıyorum

Ziraat Odasından alıyorum

36. ÜRETTİĞİNİZ YUMURTALARI ORTALAMA KAÇ LİRADAN SATIYORSUNUZ?

< 50 kuruş

50-60 kuruş

60-70 kuruş

>70 kuruş

37. SİZCE SATTIĞINIZ YUMURTANIN BİRİM FİYATI NE OLMALIDIR?

70 kuruş

80 kuruş

90 kuruş

90 kuruştan fazla

38. YUMURTALARI HANGİ ŞEKİLDE AMBALAJLIYORSUNUZ?

Viyolde açık

Jelatinle kaplı viyol

Kapalı karton viyol

Köpüklü viyol

Plastik viyol

39. YUMURTALARINIZI NASIL PAZARLIYORSUNUZ?

Kendim pazarlıyorum

- () Toptan Yumurta Üreticileri Birliğine veriyorum
() Kendim pazarlıyorum + Yumurta Üreticileri Birliğine veriyorum
40. Üretim döneminin sonunda tavukları nasıl değerlendiriyorsunuz?
() Herhangi bir kesimhaneye satıyorum
() Toptan bir firmaya satıyorum
() Yumurta Üreticileri Birliği aracılığı ile satıyorum
41. Tavuklarınızın gübresini ne şekilde değerlendiriyorsunuz?
() Değerlendirmiyorum
() Satıyorum
() Kendi arazimde kullanıyorum
42. Yumurta tavukçuluğuna devam etmeyi düşünüyor musunuz?
() Evet
() Hayır
43. İşletmenizde gezinme alanında m²'ye kaç tavuk düşmektedir?
() 3
() 4
() 5
() 6 ve daha fazla
44. İşletmenizde kapalı alanda m²'ye kaç tavuk düşmektedir?
() 3
() 4
() 5
() 6 ve daha fazla
45. İşletmenizde yumurta ve yem depolama ünitesi var mı?
() Evet
() Hayır

İŞLETMELERDE SAĞLIK, BESLENME VE YEM DURUMLARI İLE SORULAR

46. Kümesinizde dezenfeksiyon uygulaması yapılıyor mu?
() Evet
() Hayır
47. Kümesinizde hastalıklar ile nasıl mücadele ediyorsunuz?
() İl/İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünden yardım alarak
() Serbest veteriner hekimden yardım alarak
() Kendi imkânlarımla

48. Tavukların önünde sürekli olarak yem bulunduruyor musunuz?
() Evet
() Hayır
49. Yemi nereden temin ediyorsunuz?
() Kendim yapıyorum
() Herhangi bir yem fabrikasından alıyorum
() Yumurta Üreticileri Birliğinin yem fabrikasından alıyorum
50. Tavuklarınıza tavsiye edilen ticari yemin dışında başka yem veriyor musunuz?
() Evet
() Hayır
51. Tavukların yem tüketimini hesaplıyor musunuz?
() Evet
() Hayır
52. Aldığınız yemin içeriği hakkında herhangi bir bilgiye sahip misiniz?
() Evet
() Hayır
53. Tavuk başına ortalama günlük yem tüketiminiz kaç gramdır?
() 100 g dan az
() 100-120 g
() 121-130 g
() 131-141 g
() 140 g dan fazla
54. Yem ihtiyacını kendi imkanlarınızla üreterek karşılıyorsanız bunun en önemli sebebi nedir?
() Dışarıdan alabileceğimden daha ucuza üretebilmek
() Diğer üreticilere de yem satarak ek kazanç sağlamak
() Yem fabrikalarından daha kaliteli yem üretebilmek
() Daha sağlıklı yem üretebilmek
55. Yem ihtiyacını dışarıdan temin ediyorsanız bunun en önemli sebebi nedir?
() Daha ucuz.
() Ham maddeleri depolayacak yeterli alanımız yok
() Yeterli teknik bilgiye sahip değiliz
() Daha sağlıklı olduğunu düşünüyorum
56. Yumurta Üreticileri Birliğine üye misiniz?

() Evet

() Hayır

57. Yumurta Üreticileri Birliğine üye değilseniz bunun sebepleri nedir?

() Yumurta Üreticileri Birliğinin belirlediği alım fiyatları, değerinin altında kalmaktadır.

() Yumurta Üreticileri Birliğinin belirlediği ödeme vadesi çok uzun.

() Yumurta Üreticileri Birliği belirli üreticilerin tekelinde kalmakta ve bu durumdan memnun değilim.

() Yumurta Üreticileri Birliğinin iyi yönetilmediğini düşünüyorum.

() Her yumurta üreticisi aynı kalitede yumurta üretmiyor.

() Kendi imkânlarımla daha iyi pazarlayabiliyorum.

58. Tavuklara verdiğiniz suyun kalite kontrolü belirli aralıklarla yapılıyor mu?

() Evet

() Hayır

59. Yumurta fiyatlarının kısa vadede büyük düşüşler yaşadığı ve zararına satış yapmak zorunda kaldığınız dönemlerde hangi tedbirleri alıyorsunuz?

() Tavuklara verdiğimiz yemi azaltıyoruz.

() Çaresiz, yumurta fiyatlarının yükselmesini bekliyoruz ve yemi kısmadan satışlara devam ediyoruz.

() Kısa vadede yumurta satışlarının artacağını umut ederek; soğuk hava depolarında bekletiyoruz.

() Tavukları zararına elden çıkarıp üretimi durduruyoruz.

60. Yumurta satışlarının artırılması için ne önerirsiniz?

() Yumurta tüketimini teşvik edici televizyon ve radyo reklamlarının yapılması.

() Yumurtanın sağlık için faydalarının anlatıldığı bilgilendirme çalışmalarının yapılması.

() Yumurtanın farklı ürünlerle işlenebilirliği ile ilgili tanıtıcı çalışmaların yapılması.

() Okullarda yumurtanın faydalarının daha iyi anlatılması, öğrencilerin yumurta tüketimini artırmasının teşvik edilmesi.

() Yumurta hakkında yapılan olumsuz ve yanlış haberlerin önüne geçilmesi

61. Yumurta Üreticileri Birliği beklentilerinizi karşılıyor mu?

() Evet

() Hayır

62. Cevabınız hayır ise öneriniz nedir?

63. İşletmelerin yeterli bir şekilde denetimi yapılmakta mıdır?

() Evet

() Hayır

64. Kamu kurum ve kuruluşlarından beklentileriniz neler?

() Yem desteği

() Eğitim/kurs desteği

() Yarka desteği

() Nakdi yardım

65. Kovid-19 salgını yumurta satış fiyatlarınızı etkiledi mi?

() Evet

() Hayır

66. Etkilediyse ne yönde etkiledi?

() Olumlu

() Olumsuz

() Fikrim yok

67. Kovid-19 salgınının işletmeniz üzerindeki etkisi sizce ne kadar sürecek?

() 3 ay

() 6 ay

() 9 ay

() > 12 ay

68. Yumurta Üreticileri Birliğinden ödemenizi ne şekilde alıyorsunuz?

() Para

() Yem- Viyol

() Para-Yem-Viyol

69. Satış sonrası ödemelerinizi uygun zamanda aldınız mı?

() Evet

() Hayır

70. Uygun zamanda ödeme almadıysanız kaç ay aksaklık yaşadınız?

() 1 ay

() 3 ay

() 5 ay

() 12 ay ve üstü

71. Yumurta Üreticileri Birliğinde yeterli sayıda toplantı yapıldığını düşünüyor musunuz?

() Evet

() Hayır

72. Cevabınız hayırsa ayda kaç kez toplanılmalı?

1

2

3

73. Yapılan yada yapılacak toplantı tarihlerinden ve alınan kararlardan haberiniz oluyor mu?

Evet

Hayır

74. Ditap hakkında bilgiye sahip misiniz?

Evet

Hayır

75. Ditap üzerinden aracısız satış yapmak ister misiniz?

Evet

Hayır

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Kardelen GÜÇCÜK
Doğum Yeri	
Doğum Tarihi	
Uyruğu	T.C.
Telefon	
E-Posta Adresi	
Eğitim Bilgileri	
Lisans	
Üniversite	Ankara Üniversitesi
Fakülte	Veteriner Fakültesi
Bölümü	Veteriner Hekim
Mezuniyet Yılı	2016
Yüksek Lisans	
Üniversite	Ordu Üniversitesi
Enstitü Adı	Fen Bilimleri Enstitüsü
Anabilim Dalı	Zootekni Anabilim Dalı
Mezuniyet Tarihi	2023
Yayınlar	
1. Alkan, S., Güccük, K., 2023. Ordu İlinde Serbest ve Organik Sistemde Yumurta Üretimi Yapan İşletmelerin Genel Yapısının Belirlenmesi. (Yüksek Lisans Tezi, Ordu Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü).	